EKSPERTYZY I RAPORTY 6
Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Sołeckie Strategie Rozwoju podstawą zarządzania gminą Kobylin

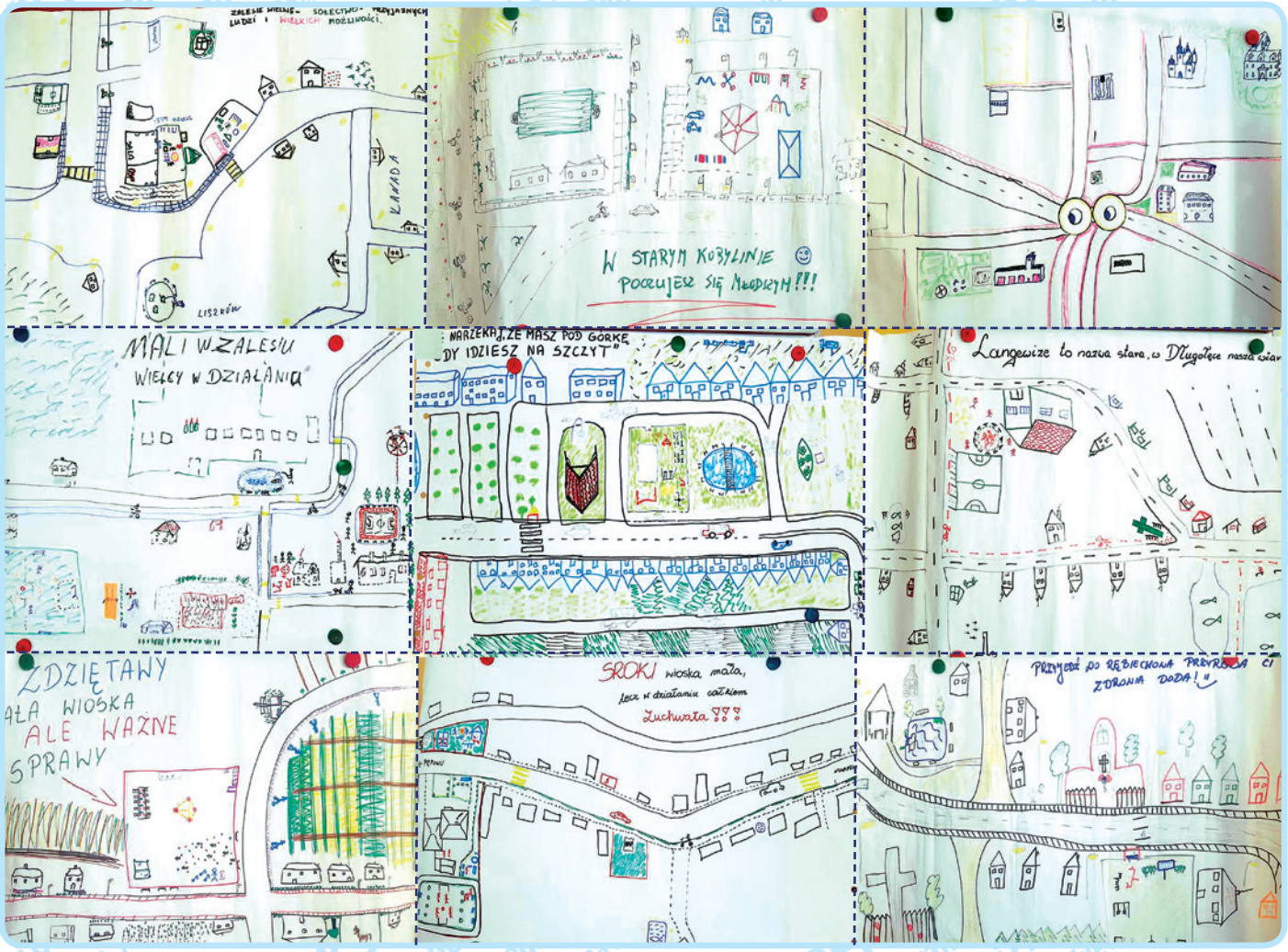

Sylwia Staszewska

UNIA EUROPEJSKA
Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie"

Sylwia Staszewska

Sołeckie Strategie Rozwoju podstawą zarządzania gminą Kobylin

Seria
Ekspertyzy i Raporty
Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Tom 6

Sylwia Staszewska

Sołeckie Strategie Rozwoju podstawą zarządzania gminą Kobylin

Poznań 2020

Publikacja realizowana w ramach projektu „Sołeckie Strategie Rozwoju determinantą Strategii Rozwoju Gminy Kobylin" mającej na celu aktywizację mieszkańców i określenie przez nich perspektywicznego planu rozwoju miejscowości. Projekt współfinasowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich: wdraża inicjatywy na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, podnosi jakość wdrażania PROW, informuje o polityce rozwoju obszarów wiejskich i możliwościach finansowania, wspiera innowacje w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich, aktywizuje mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach wiejskich.

Portal internetowy: ksow.pl
Chętnych zapraszamy do zarejestrowania się jako Partner KSOW.

Autor:
dr hab. inż. Sylwia Staszewska, prof. UAM

Współpraca:
mgr inż. arch. Piotr Staszewski

Recenzenci:
Prof. UŁ dr hab. Marcin Wójcik

Cytowanie:
Staszewska S., 2020. Sołeckie Strategie Rozwoju podstawą zarządzania gminą Kobylin. Ekspertyzy i Raporty IGSEiGP UAM, t. 6. Poznań

Copyright © Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM w Poznaniu, Poznań 2020

ISBN 978-83-66476-07-3

Projekt i przygotowanie do druku:
Wydawnictwo Kontekst
www.wkn.com.pl
kontekst2@o2.pl

Grafika na okładce:
Rysunki mieszkańców sołectw gminy Kobylin (zebrała Sylwia Staszewska)

Druk: Moś & Łuczak

Publikacja finansowana ze środków budżetu Gminy Kobylin

Współpraca:
Tomasz Lesiński – Burmistrz Kobylina
Hanna Hejduk – Inspektor Wydziału Inwestycji i Rozwoju UM w Kobylinie

GMINA KOBYLIN

Udział w projekcie KSOW „Sołeckie Strategie Rozwoju determinantą Strategii Rozwoju Gminy Kobylin" wzięli: Magdalena Szczepańska, Krystian Koliński, Michał Micek, Adam Wronkowski, Maciej Główczyński, oraz Moderatorzy Odnowy Wsi: Jarosław Maciejewski (kierownik zespołu sporządzającego SSR), Magdalena Gdaniec, Aleksandra Brzęcka i Maria Nowak.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie ... 7
   1.1. Zarys problemu ... 7
   1.2. Cel, idea pracy i główne założenia ... 7
   1.3. Zakres terytorialny i czasowy ... 7
   1.4. Metodyka pracy ... 8
2. Zarządzanie obszarami wiejskimi ... 11
   2.1. Charakterystyka obszarów wiejskich podstawą rozwoju lokalnego ... 11
   2.2. Zarządzanie przestrzenne i strategiczne w gminie ... 12
   2.3. Problemy w zarządzaniu rozwojem gminy ... 16
   2.4. Strategia rozwoju gminy narzędziem zarządzania ... 17
   2.5. Sołectwo jako jednostka pomocnicza gminy ... 22
3. Charakterystyka gminy Kobylin – wybrane uwarunkowania ... 25
   3.1. Zasoby kulturowe ... 25
   3.2. Środowisko przyrodnicze ... 27
   3.3. Demografia i infrastruktura społeczna ... 28
   3.4. Infrastruktura techniczna ... 29
   3.5. Transport i komunikacja ... 32
   3.6. Zagospodarowanie przestrzenne ... 34
   3.7. Turystyka i rekreacja ... 38
   3.8. Aktywność gospodarcza ... 38
4. Sołeckie Strategie Rozwoju gminy Kobylin ... 41
   4.1. Znaczenie Sołeckich Strategii Rozwoju dla rozwoju wsi ... 41
   4.2. Dokumentacja powarsztatowa ... 42
      4.2.1. Sołecka Strategia Rozwoju – Berdychów ... 43
      4.2.2. Sołecka Strategia Rozwoju – Długołęka ... 46
      4.2.3. Sołecka Strategia Rozwoju – Fijałów ... 50
      4.2.4. Sołecka Strategia Rozwoju – Górka ... 54
      4.2.5. Sołecka Strategia Rozwoju – Kuklinów ... 58
      4.2.6. Sołecka Strategia Rozwoju – Łagiewniki ... 61
      4.2.7. Sołecka Strategia Rozwoju – Nepomucenów ... 65
      4.2.8. Sołecka Strategia Rozwoju – Raszewy ... 69
      4.2.9. Sołecka Strategia Rozwoju – Rębiechów ... 73
      4.2.10. Sołecka Strategia Rozwoju – Rojew ... 78
      4.2.11. Sołecka Strategia Rozwoju – Rzemiechów ... 81
      4.2.12. Sołecka Strategia Rozwoju – Smolice ... 84
      4.2.13. Sołecka Strategia Rozwoju – Sroki ... 89
      4.2.14. Sołecka Strategia Rozwoju – Starkówiec ... 93
      4.2.15. Sołecka Strategia Rozwoju – Stary Kobylin ... 96

4.2.16. Sołecka Strategia Rozwoju – Starygród 100
4.2.17. Sołecka Strategia Rozwoju – Wyganów 104
4.2.18. Sołecka Strategia Rozwoju – Zalesie Małe 107
4.2.19. Sołecka Strategia Rozwoju – Zalesie Wielkie 112
4.2.20. Sołecka Strategia Rozwoju – Zdziętawy 116
4.3. Wnioski z sołeckich strategii wyznacznikiem kierunków rozwoju gminy Kobylin 120
5. Potrzeby mieszkańców gminy Kobylin (wyniki ankiet) 127
6. Wytyczne do Strategii Rozwoju Gminy Kobylin 137
7. Podsumowanie 145

Bibliografia 151
Załącznik nr 1 – Ankieta anonimowa na temat gminy Kobylin 153

1. Wprowadzenie

1.1. Zarys problemu

Dokumenty strategiczne tworzone na różnych szczeblach administracji państwowej są częścią tzw. polityki rozwoju, która w art. 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1295) zdefiniowana jest jako „zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej". W tej samej Ustawie w art. 4, ust. 1 zapisano, że politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, których zapisy powinny uwzględniać uwarunkowania i określać kierunki rozwoju danej jednostki przestrzennej. Jednym z ważniejszych opracowań, mówiącym o przyszłości gminy jest Strategia Rozwoju Gminy, która zawiera zadania i cele możliwe do zrealizowania, tzn. nie powodujące zadłużeń gminy, oraz długookresową wizję rozwoju zgodną z dokumentami planistycznymi takimi jak: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Tak specjalistycznie opracowany dokument staje się często ważnym narzędziem działania władz samorządowych. Ale też często przedmiotowe strategie opracowywane są na podstawie zbyt ogólnej wiedzy o gminie, jej cele strategiczne opierają się na hipotetycznych przesłankach i nie uwzględniają oddolnych (szczegółowych) wskazań mieszkańców, ich problemów, wymagań i potrzeb, nie uwzględniają ich pomysłów, chęci aktywności w realizację przedsięwzięć inwestycyjnych.

1.2. Cel, idea pracy i główne założenia

Celem opracowania jest ukazanie efektów pracy społeczności wiejskiej gminy Kobylin nad Sołeckimi Strategiami Rozwoju (SSR), które mają stać się podstawą opracowania Strategii Rozwoju Gminy. Zgodnie z zaleceniami Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego zakres opracowania każdej z SSR musiał być zgodny z załącznikiem do uchwały nr 448/2019 Zarządu Województwa Wlkp. z dnia 13 marca 2019 r., który mówi o sposobie przeprowadzenia spotkań, zakresie merytorycznym dokumentu, oraz kompetencjach i zadaniach ekspertów prowadzących spotkania (Moderatorach Odnowy Wsi).

Ideą pracy jest ukazanie znaczenia efektów pracy mieszkańców sołectw, które jako oddolne działania samorządowe staną się podstawą opracowania ważnego strategicznego dokumentu jakim jest Strategia Rozwoju Gminy. Często tak ważne dla przyszłości gminy dokumenty opracowywane są jedynie przy niewielkim współudziale mieszkańców, którzy konsultują lub opiniują wcześniej poczynione ustalenia. Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Kobylin w oparciu o Sołeckie Strategie Rozwoju to jedyne w Polsce takie gminne przedsięwzięcie. Cele strategicznie wynikną z potrzeb, wymagań i preferencji mieszkańców i stanowić będą realny zapis kierunków rozwoju wiejskich i miejskich ośrodków.

1.3. Zakres terytorialny i czasowy

Niniejsze opracowanie jest efektem pracy w okresie sierpień-październik 2020 na terenie 20 sołectw gminy Kobylin, położonej w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie krotoszyńskim, tj: Berdychów, Długołęka, Fijałów, Górka, Kuklinów, Łagiewniki, Nepomucenów, Raszewy, Rębiechów, Rojew, Rzemiechów, Smolice, Sroki, Starkówiec, Starygród, Stary Kobylin, Wyganów, Zalesie Małe, Zalesie Wielkie, Zdziętawy (ryc. 1). Zakres opracowania był zgodny z ustaleniami projektu pt „Sołeckie Strategie Rozwoju determinantą Strategii Rozwoju Gminy Kobylin" realizowanym w ramach Konkursu KSOW 4/2020 koordynowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, mający na celu aktywizację mieszkańców i określenie przez nich

Ryc. 1. Lokalizacja sołectw gminy Kobylin ujętych w badaniu. Źródło: opracowanie własne na podstawie https://kobylin.e-mapa.net/ i informacji uzyskanych w Urzędzie Miejskim w Kobylinie. Mapa wymaga uzupełnień granic i nazw

perspektywicznego planu rozwoju miejscowości, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

1.4. Metodyka pracy

Podstawą treści niniejszego opracowania są Sołeckie Strategie Rozwoju gminy Kobylin, które opracowuje się w następującym harmonogramie działań:

1. przeprowadzenie wizji terenowej w sołectwie, z wykorzystaniem karty diagnozy zaawansowania odnowy wsi;
2. przeprowadzenie warsztatów z udziałem przedstawicieli grup odnowy wsi, w czasie których mieszkańcy:
   a) dokonują analizy zasobów wsi;
   b) opracowują ocenę SWOT;
   c) przeprowadzają analizy potencjału rozwojowego wsi;
   d) wypracowują wizję wsi;
   e) określają program długoterminowy;
   f) wypracowują program krótkoterminowy (na 1-2 lata);
3. przeprowadzenie ankiety oceniającej warsztaty;
4. przygotowanie, w oparciu o materiały wypracowane na warsztatach, dokumentu SSR i przekazania go: liderowi grupy odnowy wsi w sołectwie lub sołtysowi, gminnemu koordynatorowi odnowy wsi oraz zarządzającemu programem Wielkopolskiej Odnowy Wsi (WOW).

Sołeckie Strategie Rozwoju stanowią nie tylko źródło informacji o sołectwach gminy, ale ukazują potrzeby jej mieszkańców. Pracę uzupełniają rozważania na temat zarządzania przestrzennego i strategicznego oraz specyfiki pracy samorządu na rzecz rozwoju jednostki terytorialnej. Zostały one wykona-

ne przez mieszkańców przy współpracy eksperckiej Moderatorów Odnowy Wsi, którzy zgodnie z ustaleniami UMWW są jedynymi prawnie usankcjonowanymi i kompetentnymi osobami mogącymi takie strategie opracować. Współpraca w tym zakresie była zawiązana z firmą: UNI-SERWIS Jarosław Maciejewski, NIP 967 057 83 03, REGON 301247213, Złotów Rudna, mail: jaroslawmaciejewski@wp.pl. Sołeckie Strategie Rozwoju zostały wykonane przez czterech moderatorów: Jarosława Maciejewskiego (kierownika zespołu), Magdalenę Gdaniec, Aleksandrę Brzęcką i Marię Nowak.

Tab. 1. Lista osób biorących udział w opracowaniu Sołeckich Strategii Rozwoju (mieszkańców Sołectw i Moderatorów WOW)

Sołectwo	Osoby biorące udział w spotkaniu (mieszkańcy gminy Kobylin)	Moderatorzy Wielkopolskiej Odnowy Wsi	Sołectwo	Osoby biorące udział w spotkaniu (mieszkańcy gminy Kobylin)	Moderatorzy Wielkopolskiej Odnowy Wsi
Berdychów	Franciszek Hechman Lidia Hechman	Aleksandra Brzęcka Maria Nowak	Rzemiechów	Janusz Pośpiech Zbigniew Jasiński Krzysztof Bade Andrzej Krzyś	Aleksandra Brzęcka Maria Nowak
Długołęka	Paweł Kalinowski Monika Morawska Florian Markowski Roksana Wolsztyniak	Jarosław Maciejewski Magdalena Gdaniec	Smolice	Wiesław Skowroński Karol Kempa Patryk Grzempowski Jakub Turek Kamil Jasiczak Krzysztof Przewoźny	Jarosław Maciejewski Magdalena Gdaniec
Fijałów	Karol Kalinowski Aleksandra Kościelna Małgorzata Ziętek Hieronim Zielonka	Aleksandra Brzęcka Maria Nowak	Sroki	Marian Grześkowiak Eugeniusz Ratajczak Rafał Praiss Dawid Szczęsny Natalia Ratajczak	Jarosław Maciejewski Magdalena Gdaniec
Górka	Maciej Danielczyk Adam Swendracki Angelika Ignasiak Michalina Waleńska Łukasz Kuliński	Jarosław Maciejewski Magdalena Gdaniec	Starkówiec	Gerwazy Kordus Mieczysław Idziak Małgorzata Idziak Angelika Kordus	Aleksandra Brzęcka Maria Nowak
Kuklinów	Barbara Gościniak, Paweł Woźniak, Władysław Konieczny, Stanisław Dymarski, Jacek Styburski	Aleksandra Brzęcka Maria Nowak	Stary Kobylin	Michał Skupin Robert Kandzierski Wiesław Miterski Matylda Konieczna Krystyna Jagodzińska	Jarosław Maciejewski Magdalena Gdaniec
Łagiewniki	Kreczmer Grzegorz Patryas Jan Majnert Arleta Becela Dariusz Kusterka Bogdan	Aleksandra Brzęcka Maria Nowak	Starygród	Rafał Wierzowiecki Piotr Błaszyk Katarzyna Mieczkowska Marian Karolak Dawid Pólrolniczak Łukasz Zybała	Aleksandra Brzęcka Maria Nowak

Nepomucenów	Maćkowiak Marzena Dymarska Karolina Gubańska Katarzyna Piotrowski Michał	Aleksandra Brzęcka Maria Nowak	Wyganów	Tadeusz Eliasz Roman Foltynowicz Przemysław Koralewicz Dominik Wycisk Weronika Gołaszewska	Aleksandra Brzęcka Maria Nowak
Raszewy	Andrzej Szymański Julia Grobelna Tomasz Kuśnierz Sławomir Figielek Krystyna Szymańska Piotr Radojewski	Jarosław Maciejewski Magdalena Gdaniec	Zalesie Małe	Dariusz Małecki Grażyna Pazgrat Damian Gorwecki Mieczysław Swora Damian Szymankiewicz Jacek Waszyński	Jarosław Maciejewski Magdalena Gdaniec
Rębiechów	Małgorzata Kucharczyk Stefania Noculak Edyta Wielebska Alojzy Sobański	Jarosław Maciejewski Magdalena Gdaniec	Zalesie Wielkie	Zenon Miedziński Justyna Appelt Dorota Jarka Jan Krawiec Sławomir Sławiński Michał Wąsowicz	Jarosław Maciejewski Magdalena Gdaniec
Rojew	Kowalska Mirosława Elias Paulina Łopaczyk Sonia Swoiński Marek	Aleksandra Brzęcka Maria Nowak	Zdziętawy	Hanna Szymańska Agnieszka Przybylska Marcin Zmuda Dawid Grzonka Dominik Bernadek	Jarosław Maciejewski Magdalena Gdaniec

Źródło: Lista obecności poszczególnych opracowanych Sołeckich Strategii Rozwoju gminy Kobylin

2. Zarządzanie obszarami wiejskimi

2.1. Charakterystyka obszarów wiejskich podstawą rozwoju lokalnego

Obszary wiejskie w 2019 r.[1] zajmowały 93% powierzchni kraju i były zamieszkiwane przez blisko 40% ludności Polski. W porównaniu z 2010 r. na terenach tych liczba mieszkańców wzrosła o ok. 1,6%. Na wzrost ten wpływ miały dwa czyn w gospodarstwie domowym. Wydatki na 1 osobę w gospodarstwie domowym na wsi w 2019 r. były niższe niż w miastach o ok. 25,7% i wyniosły 970 zł (wobec 1319 zł). Gospodarstwa domowe na wsi charakteryzowały się większym zróżnicowaniem dochodów niż gospodarstwa domowe w miastach, o czym świadczy wyższa wartość współczynnika Giniego – 0,300 wobec 0,283. W 2019 r. co czwarte gospodarstwo na wsi żyło poniżej relatywnej granicy ubóstwa, podczas gdy w miastach co dziesiąte. Z pomocy społecznej na wsi korzystało 1,0 mln osób (6,6% ludności wiejskiej) co stanowiło ponad połowę beneficjentów pomocy społecznej w kraju. Osoby aktywne zawodowo, czyli pracujące i bezrobotne, stanowiły ponad połowę populacji ludności wiejskiej w wieku 15 lat i więcej. Status biernego zawodowo miała co druga kobieta i co trzeci mężczyzna w wieku 15 lat i więcej. Przeciętny bezrobotny mieszkaniec wsi w 2019 r. nie przekroczył 34 lat, posiadał wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne, podstawowe lub niepełne podstawowe oraz staż pracy do 5 lat. Należy również zauważyć, że co czwarty bezrobotny na obszarach wiejskich pozostawał bez pracy powyżej 24 miesięcy, a niespełna ponad 83% bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku, co świadczy o strukturalnym charakterze bezrobocia na wsi. W 2019 r. na obszarach wiejskich najwięcej osób pracowało w podmiotach prowadzących działalność przemysłową i budowlaną, prawie co trzeci pracujący na wsi był zatrudniony w podmiotach zajmujących się pozostałymi usługami, a co piąty w podmiotach zajmujących się handlem, naprawą pojazdów samochodowych, transportem i gospodarką magazynową, zakwaterowaniem i gastronomią, informacją i komunikacją. Spośród ogółu gospodarstw rolnych co drugie miało powierzchnię 1–5 ha. W dalszym ciągu utrzymywało się znaczne zróżnicowanie regionalne struktury obszarowej gospodarstw rolnych. Gospodarstwa najmniejsze obszarowo charakterystyczne były dla województw południowo-wschodnich (małopolskiego, podkarpackiego i śląskiego), a największe dla województw zlokalizowanych w północnej i północno-zachodniej części kraju (wielkopolskiego, zachodniopomorskiego i warmińsko-mazurskiego). Natomiast w skali kraju największą produkcją rolniczą, zarówno roślinną jak i zwierzęcą, wyróżniały się województwa wielkopolskie i mazowieckie. W 2019 r. więcej niż co czwarty podmiot wpisany do rejestru REGON zlokalizowany był na obszarach wiejskich. Tu najwięcej podmiotów zajmowało się handlem i naprawą pojazdów samochodowych oraz budownictwem. Nadal istniały znaczące dysproporcje w dostępie do usług oraz elementów infrastruktury technicznej i społecznej między miastem a wsią. Zasoby mieszkaniowe na obszarach wiejskich w 2019 r. stanowiły 33,4% zasobów mieszkaniowych w Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania zlokalizowanego na obszarach wiejskich była większa niż w miastach (93 m^2 wobec 64 m^2). Liczba osób przypadających na 1 mieszkanie na wsi była większa niż w miastach, aczkolwiek na obszarach wiejskich przypadała podobna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę jak w miastach. Mieszkania na obszarach wiejskich składały się także z większej liczby izb niż w miastach. Mieszkania na wsi były w mniejszym stopniu wyposażone w instalacje niż te w miastach. Ważnym zagadnieniem w odniesieniu do obszarów wiejskich jest dostęp do usług publicznych (w tym m.in. edukacyjnych i zdrowotnych). Zmniejszająca się systematycznie populacja uczniów szkół podstawowych na wsi wpływa na

[1] Opracowanie sporządzono w oparciu o syntezę wykonaną przez Urząd Statystyczny w Olsztynie, Ośrodek Badań Obszarów Wiejskich, Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Przestrzennych i Środowiska, Opracowanie za 2018 r wykonane pod kierunkiem Marek Morze, Dominika Rogalińska. Dane zaktualizowano.

zamykanie kolejnych placówek kształcących na tym poziomie. Na wsi systematycznie poprawia się dostęp do usług ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, tj. przychodni i praktyk lekarskich udzielających świadczeń w ramach środków publicznych. Za zmianami społeczno-gospodarczymi następują także zmiany dotyczące korzystania z zasobów środowiska naturalnego. W ostatnich latach na obszarach wiejskich widoczny jest wzrost powierzchni zieleni ogólnodostępnej (w tym parków i zieleńców) – o 15%, typowych dla terenów miejskich. W latach 2014–2019 wzrosły także (o 42%) dochody budżetów gmin wiejskich. Wzrost ten był wyższy niż w gminach miejskich (bez miast na prawach powiatu). Należy jednak zauważyć, że wzrost dochodów budżetów gmin wiejskich był mniejszy niż wzrost ich wydatków, który wyniósł 49%. Wzrosła również liczba gmin wiejskich, które odnotowały ujemny wynik budżetu.

Rozwój społeczno-gospodarczy obszarów wiejskich jest obecnie mocno wspomagany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Realizowane są m.in. projekty: Plan dla wsi, (https://www.gov.pl/web/rolnictwo/plan-dla-wsi-ochrona-wsparcie-i-rozwoj-polskiego-rolnictwa); Pomoc Techniczna dla wsi (https://www.gov.pl/web/rolnictwo/pomoc-techniczna1); Wdzięczni polskiej wsi" (https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/pomoc-rzadu-dla-wsi-w-ktorych-byly-pgr-y/fkjt3qj) itp. Często są to projekty kierowane bezpośrednio do rolników, także do osób starszych mieszkających na wsi czy dzieci. Władze samorządowe muszą niestety same realizować/wprowadzać ów projekty, co jest oczywiście zgodne z zadaniami publicznymi. Wsparcie mieszkańców w tym zakresie wzmacnia więzi społeczno-administracyjne i tworzy pole wspólnych działań na rzecz poprawy jakości życia i warunków zamieszkania.

2.1. Zarządzanie przestrzenne i strategiczne w gminie

Jednym z niezwykle ważnych czynników mających wpływ na opracowanie strategii rozwoju gminy jest zarządzanie przestrzenne i strategiczne. Choć wśród dokumentów, względem których władze lokalne kształtują przestrzeń, wymienia się osobno te związane z zarządzaniem przestrzennym (dotyczące zagospodarowania czy planowania przestrzennego, m.in. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) oraz te związane z zarządzaniem strategicznym (mówiące o głównych kierunkach działań, m.in. strategia rozwoju lokalnego gminy), to jednak jedne i drugie muszą być spójne ideowo, obszarowo czy programowo. Poprzez różnego typu decyzje i czynności władz samorządowych oraz powstałe w ich wyniku dokumenty dochodzi do zmian w kształcie, organizacji i funkcjach przestrzeni, co ma wpływ na społeczny, ekonomiczny i przestrzenny rozwój danej gminy.

Zarządzanie przestrzenne stanowi zespół czynności, na które składają się analizy, prognozy i symulacje zmian istotnych własności (cech) przestrzeni planistycznej[2] pozwalające na przyjęcie strategii optymalnego wykorzystania parametrów tych własności w celu zmaksymalizowania korzyści ekonomicznych i ekologicznych wynikających z opracowania i wdrażania studiów, programów i planów zagospodarowania przestrzennego (Bajerowski 2003, 2008). Zarządzanie polega na swoistym dążeniu do stanu równowagi w procesie optymalizacji korzystania z walorów ekonomicznych i ekologicznych przestrzeni. Praktycznie wykorzystuje wiedzę z zakresu ekonomicznej analizy przestrzennej, teorii gospodarki przestrzennej oraz analizy rynków nieruchomości, co prowadzi do umiejętnego wskazania optymalnego użytkowania każdego fragmentu przestrzeni, a także sposobów i dróg transformacji funkcji na tych fragmentach. Opiera się na analizach i oszacowaniach kosztów i korzyści, jakich można by się spodziewać w wyniku przekształceń funkcji planistycznych. Zarządzanie ma na celu również umiejętne doradzanie, wskazanie możliwości pozyskania lub dróg wygenerowania z potencjału ekonomicznego analizowanego obszaru funduszy na przeprowadzenie planowanych przekształceń. Zarządzanie przestrzenne skupia się w szczególności na analizach, które wykażą możliwości korzystania z aktualnych form użytkowania przestrzeni, ma za zadanie przeprowadzenie symulacji zmian organizacji w przestrzeni spowodowanych postulowanymi

[2] Przestrzeń planistyczna składa się z przestrzeni zredukowanych wymiarów, takich jak przestrzeń ekonomiczna i ekologiczna, to rodzaj przestrzeni odwzorowującej skomplikowane i wzajemnie powiązane procesy zachodzące w przestrzeni ekologicznej i ekonomicznej. Jest to przestrzeń wielowymiarowa, która jest przedmiotem studiów, programów i planów rozwoju jej zagospodarowania (Bajerowski 2003a)

Przestrzeń ekonomiczna jest częścią przestrzeni geograficznej, w której człowiek żyje i stale lub okresowo prowadzi swoją działalność produkcyjną, usługową, konsumpcyjną i społeczną. W obrębie tej przestrzeni zachodzą wszelkie przejawy aktywności produkcyjnej i nieprodukcyjnej człowieka (Kuciński 1997).

Przestrzeń ekologiczna jest wielowymiarowa i bioróżnorodna, postrzegana jest jako pojęcie przeciwstawne do pojęcia przestrzeni ekonomicznej, pojmowana jest jako wyidealizowana przestrzeń, w której procesy i prawa o charakterze naturalnym dominują nad wpływami o charakterze antropogenicznym (Bajerowski 2003a)

transformacjami. Taką symulację opiera się na analizie przewidywanych korzyści i strat wynikających z wprowadzenia zmian. Jest to bardzo ważne w przypadku precyzowania kierunków rozwoju przy opracowywaniu dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Decyzje związane z zarządzaniem przestrzennym wymagają identyfikacji, kontroli i sterowania różnymi czynnikami. Należy brać pod uwagę przekształcenia demograficzne, opinie społeczne, finansowo-ekonomiczne możliwości zmian, uwarunkowania przyrodnicze, wymagania i preferencje użytkowników przestrzeni a także konieczność zachowania przestrzeni w stanie użytecznym dla przyszłych pokoleń. Uważa się, że zachowanie zasad rozwoju zrównoważonego powinno być podstawowym uwarunkowaniem współczesnego zarządzania przestrzenią planistyczną (Bajerowski 1998).

Jak wiemy przestrzeń w wyniku toczącego się procesu urbanizacji wykorzystywana jest bardzo różnorodnie, ale nie dowolnie, bez żadnych warunków i ograniczeń. Oczywiście przestrzeń ta podlega świadomemu zróżnicowaniu. Człowiek, w zależności od aktualnych potrzeb i oczekiwań, stara się maksymalnie wykorzystać możliwości, jakie wynikają z konkretnych cech endogenicznych (wewnętrznych) tej przestrzeni. W związku z tym każdy człowiek, który postępuje racjonalnie, stara się te możliwości korzystania z walorów (cech) przestrzeni odpowiednio zaplanować. Powstają zatem różnego typu studia możliwości, programy, a w końcu plany zagospodarowania przestrzennego.

Owe plany zagospodarowania przestrzennego precyzują ustalenia dotyczące sposobu użytkowania przestrzeni. W praktyce wyróżnia się trzy formy użytkowania przestrzeni: aktualne, potencjalne i postulowane. Użytkowanie aktualne wynika ze stanu istniejącego, to faktyczny stan korzystania z przestrzeni. Użytkowanie potencjalne to użytkowanie „teoretycznie możliwe", wynika z możliwości wykorzystania cech przestrzeni, potencjału tkwiącym w wartościach danego fragmentu przestrzeni. Użytkowanie to nie ma mocy prawnej, tzn. nie jest uwzględnione w żadnym dokumencie planistycznym ani dokumencie kierownictwa wewnętrznego gminy. Użytkowanie postulowane wynika z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jeśli użytkowanie postulowane wynika z źle przeprowadzonych studiów i analiz poprzedzających opracowanie planów miejscowych i nie jest zgodne z potencjalnym wówczas dochodzi do konfliktów przestrzennych. To wskazuje na fakt, iż powinna istnieć jakaś forma zależności pomiędzy użytkowaniem potencjalnym a postulowanym. Plany miejscowe nie uwzględniają potencjalnych wartości terenów, są jedynie wynikiem zapotrzebowania społeczno-ekonomicznego, gdyż jak wiadomo popyt kształtuje przestrzeń. Wraz z rozwojem przestrzeni planistycznej jedne formy użytkowania przechodzą w inne, bardziej pożądane i bardziej adekwatne do potrzeb wynikających z aktualnego poziomu rozwoju społeczno-ekonomicznego.

Dlatego istnieje związek pomiędzy zarządzaniem przestrzennym a strategią rozwoju gminy. Wynika on z faktu, iż wskutek zmian w przestrzeni (społecznych, ekonomicznych, środowiskowych) wywołanych celami strategicznymi, zmian złożonych i nieprogramowanych, istnieje ciągła potrzeba aktualizacji funkcji w tej przestrzeni, co jest jednym z zadań zarządzania przestrzennego. Oczywiście to nie jest takie proste. Jednym z wielu problemów zarządzania przestrzennego jest określenie nowej funkcji danego obszaru (utożsamianej z konkretnym stanem użytkowania ziemi) oraz wybór momentu przekształcenia funkcji aktualnie obserwowanej w funkcję maksymalizującą wartość strumienia dochodu generowanego przez tę ziemię (Anderson 1993). Każda zmiana funkcji może być rozpatrywana w kategoriach możliwości, prawdopodobieństw czy nawet tendencji do osiągnięcia przez dany obszar tego stanu użytkowania ziemi (Kaku, Trainer 1993). Nie można, w wyniku analizy cech przestrzennych stwierdzić, że w danym miejscu przestrzeń powinna być użytkowana tak a nie inaczej. Można ustalić jedynie prawdopodobieństwo stanu, który zostanie określony. Należy zatem dążyć do stanu optymalnego.

Z powyższych refleksji wynika, że zarządzanie przestrzenne wpływa na ustalenia w strategii rozwoju gminy i jednocześnie jest od niej zależne. Wpływa poprzez ustalenia w obowiązujących przepisach prawnych i dokumentach strategicznych/planistycznych, natomiast jest zależne, gdyż musi być zgodne z istniejącymi uwarunkowaniami – potrzebami społecznymi, warunkami ekonomicznymi, istniejącym zagospodarowaniem czy stanem środowiska przyrodniczego.

Oprócz zarządzania przestrzennego wpływ na strategie rozwoju gminy ma zarządzanie strategiczne. Ten wpływ przejawia się poprzez ciągły, kompleksowy, nastawiony na formułowanie i wdrażanie strategii rozwoju proces zarządzania (Griffin 1998). Proces ten odbywa się na trzech poziomach: strategicznym, taktycznym i operacyjnym. Na poziomie strategicznym rozwiązuje się najogólniejsze problemy rozwoju, a przyjęte kierunki działań są wówczas zgodne

Ryc. 2. Elementarne poziomy struktury procesu zarządzania
Źródło: Domański T., 1999. Strategiczne planowanie rozwoju gospodarczego gminy, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa, s. 29

z wyzwaniami strategii rozwoju gminy. Na poziomie taktycznym zespół zarządzający opracowuje programy i ustala długookresowe cele i zadania w zakresie wdrażania programu. Na ostatnim, trzecim poziomie, następuje integracja nowych form działalności z istniejącymi, na tym etapie podejmowane są działania w zakresie planowania i realizacji programu (Crow, Bozeman 1998). Te trzy poziomy mają swoje odniesienie w kolejności działań strategicznych, do których zalicza się (Ziółkowski, Goleń 2003): analizy strategiczne (dotyczące decyzji i polityki rządu, trendy gospodarcze, oczekiwania klientów, rozpoznanie zasobów), określenie celów i kierunków strategicznych, opracowanie i wybór rodzaju strategii, wdrażanie decyzji strategicznych, przegląd skuteczności działań oraz analiza zmian powstałych w otoczeniu. Według Domańskiego (1999) poziom strategiczny to etap podejmowania decyzji o charakterze generalnym ulokowany na najwyższym poziomie struktury procesu zarządzania, poziom taktyczny to etap następny, na

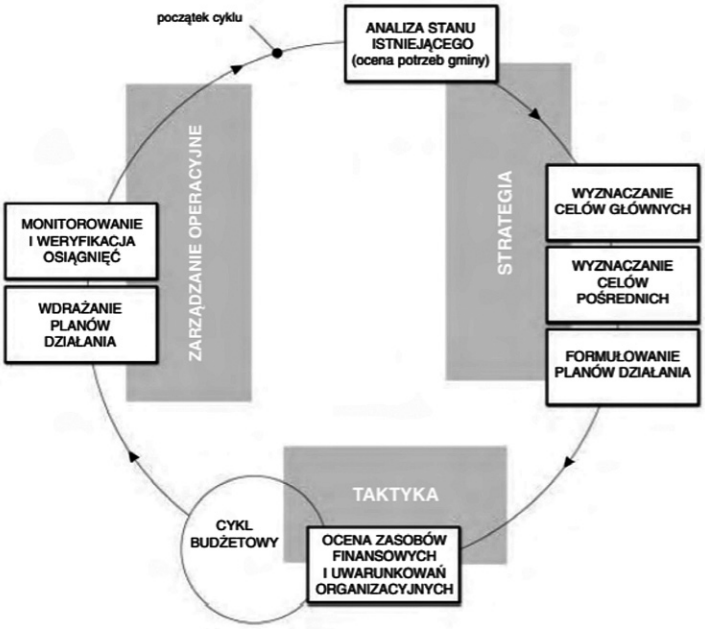

Ryc. 3. Elementy cyklicznego procesu zarządzania gminą
Źródło: Domański T., 1999. Strategiczne planowanie rozwoju gospodarczego gminy, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa, s. 32

którym podejmowane są decyzje dotyczące metod osiągania wcześniej zdefiniowanych strategicznych celów, a poziom operacyjny to etap wdrażania metod określonych na poziomie taktycznym (Ryc. 2.).

Częścią zarządzania strategicznego jest planowanie strategiczne, czyli wyznaczenie kierunków działań oraz podejmowanie decyzji przez osoby kierujące gminą. W procesie zarządzania gminą opisywanym przez Domańskiego (1999) jest mowa o cykliczności, która odpowiada formule tzw. cyklu PDSA – Plan-Do-Study-Act, czyli Planuj-Wykonuj-Oceń efekty-Działaj korygująco. Do odpowiedniego zaplanowania działań potrzebne jest wykonanie analizy stanu istniejącego, co pozwoli zdiagnozować słabe strony gminy oraz obszary problemowe i konfliktowe. Następnie wyznacza się cele główne oraz pośrednie, które pozwolą rozwiązać problemy, zminimalizować wpływ słabych stron oraz zmaksymalizować korzyści z mocnych stron (Ryc. 3). Kolejnym etapem jest konfrontacja założonych działań z budżetem gminy oraz możliwościami finansowania zewnętrznego, a także wdrażanie planów działania. Ostatnie etapy są równie istotne, gdyż obejmują analizę osiągniętych rezultatów oraz podejmowanie działań korygujących w przypadku zauważenia jakichkolwiek nieprawidłowości.

Nieco inne podejście prezentuje Wojciechowski (2003, cyt. za Sierak 2013), który zdefiniował zarządzanie strategiczne jako „ukierunkowany na przyszłość proces planowania i wyboru celów oraz zadań realizacyjnych, wdrażania przyjętych postanowień, a także monitorowania i kontroli wykonania przyjętych ustaleń". Istotne jest sformułowanie „ukierunkowany na przyszłość", bo właśnie ta długookresowa wizja rozwoju jest czynnikiem wyróżniającym i świadczącym o randze zarządzania strategicznego. Ustalenie kierunku w którym należy podążać zwiększa szanse na sukces. Ważny jest również monitoring i kontrola wykonania przyjętych ustaleń, gdyż daje to możliwość ewentualnych korekt przy zmianach uwarunkowań rozwojowych, które nastąpiły w okresie późniejszym od momentu zaplanowania działań.

Jak słusznie zauważył Sierak (2013) „proces zarządzania strategicznego powinien mieć charakter ciągły, a do jego podstawowych cech zalicza się:

- identyfikację problemów;
- kompleksowość rozwiązywania problemów i traktowanie danej jednostki samorządu terytorialnego jako części otoczenia;
- orientację na przyszłość;
- orientację na wyniki."

Trudną do realizacji, ale jakże ważną cechą zarządzania strategicznego, jest orientacja na przyszłość, która oznacza umiejętność rozwiązywania bieżących problemów z uwzględnieniem przyszłości, czyli wszystkiego co się może wydarzyć. Orientacja na przyszłość wymaga nieco zdolności do prognozowania, zgodnego z definicją Cieślak (2000, cyt. za Bański 2014), która określiła je jako „racjonalne i naukowe przewidywanie przyszłych zdarzeń, w którym wyraża się sądy odnoszące się do określonej przyszłości, weryfikowalne empirycznie, niepewne, ale akceptowalne i formułowane w oparciu o dorobek nauki" oraz definicją Zaliasia (2003, cyt. za Bański 2014), który określił je jako „wybór najbardziej prawdopodobnej drogi rozwoju analizowanego zjawiska w przyszłości, przy czym podstawą tego wyboru jest dotychczasowy przebieg zjawiska i aktualny stan układu". W prognozowaniu należy uwzględnić wiele czynników i uwarunkowań, które kształtują przyszłość. Jednym z dostępnych procesów pozwalających zrozumieć obecne trendy i na ich podstawie stworzyć analizę przyszłości jest foresight. Foresight z języka angielskiego oznacza dosłownie zdolność do przewidzenia tego co się wydarzy lub czego się będzie potrzebowało w przyszłości. Jednakże pojęcia foresight nie można tylko zawęzić do określenia jako prognozowanie czy przewidywanie, tylko co więcej oznacza to jak najlepsze zrozumienie przyszłości (Hajduk 2016). Foresight „polega na równoczesnym wprowadzeniu trzech zamierzeń: przemyśleniu przyszłości, dyskusji o przyszłości i sformułowaniu rekomendacji" do działań, których celem jest ukształtowanie przyszłości (Szymanowski 2018). Do metod wykorzystywanych w foresight zaliczamy m.in.: analizę SWOT, burzę mózgów, konferencje, warsztaty, panele eksperckie, wywiady, modelowanie czy benchmarking. Oczywiście to tylko niektóre z metod stosowanych w projektach wykorzystujących foresight.

Strategia jest zatem tworem czysto intelektualnym, który stanowi postawę sukcesu gminy. Określa ona sposób wykorzystania zasobów i możliwości gminy w celu osiągnięcia pożądanego poziomu rozwoju. Potoczek i Stępień (2008) są zdania, że strategia to ogólny program celów, zamierzeń, kierunków działań i decyzji podejmowanych w otoczeniu społecznym, stanowiący jakościową koncepcję przyszłości, zbiór celów, zadań oraz głównych przedsięwzięć organizacyjnych realizowanych przy wykorzystaniu posiadanych zasobów materialnych i ludzkich. Gorynia (2000) wskazuje na rozbudowaną koncepcję strategii, będącą planem lub wzorem, który integruje w organizacji działań główne cele oraz obowiązującą politykę i logikę postępowania w zwartą całość. Takie podejście uwidacznia zależność planowania

przestrzennego i strategicznego, ich współzależność przy jednoczesnym wpływie na politykę rozwoju gminy.

Skoro zarządzenie przestrzenne ma na celu ustalenie drogi do uzyskania ładu przestrzennego w danej jednostce samorządowej a zarządzanie strategiczne poszukuje przepisu na wielodziedzinowy sukces w gminie, to w kontekście opracowania strategii rozwoju gminy można powiedzieć, że *zarządzanie przestrzenne i zarządzanie strategiczne mają za zadanie stworzenie scenariusza drogi do uzyskania ładu urbanistyczno-architektonicznego (przestrzennego), funkcjonalnego, estetycznego, psychospołecznego i ekologiczno-środowiskowego w jednostce samorządowej, w którym uwzględnione zostaną demograficzne, społeczne, gospodarcze, kulturowe, kulturalne, infrastrukturalne i przestrzenne uwarunkowania i kierunki rozwoju tej jednostki*. Zarządzenie przestrzenne i zarządzenie strategiczne stanowią więc czynnik mający wpływ na strategię rozwoju gminy.

2.3. Problemy w zarządzaniu rozwojem gminy

Zgodnie z art. 1 ust. 2 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713) gmina jest to wspólnota samorządowa oraz odpowiednie terytorium, zaś zgodnie z art. 164 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. gmina jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego, która wykonuje wszystkie zadania nie zastrzeżone dla innych jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z aktualnym podziałem administracyjnym w Polsce wyróżniamy 302 gminy miejskie, w tym 66 gmin miejskich na prawach powiatu, 642 gminy miejsko-wiejskie składające się z miasta i obszarów wiejskich oraz 1533 gminy wiejskie, które składają się tylko z obszarów wiejskich. W badaniach z połowy pierwszej dekady XX w. wskazano, że ponad 80% samorządów opracowuje strategie rozwoju lokalnego, co oznacza, że można w pewnym sensie stwierdzić nasycenie tego rodzaju dokumentami (Hausner i in. 2013, Plawgo 2010, cyt. za Guzal-Dec 2018). Samo opracowanie i uchwalenie strategii rozwoju gminy nie jest problemem, co potwierdził w rozmowie (z dnia 01.03.2019 r.) z Katarzyną Kubicką-Żach prof. Andrzej Sztando, zaznaczając, że praktycznie wszystkie gminy posiadają oficjalnie przyjęte uchwałami rad strategie rozwoju. Jednakże z jego badań wynika, iż nie więcej niż 20 proc. gmin realizuje zawarte w tych dokumentach cele.[3]

Sierak (2013) potwierdził, że zarządzanie w sektorze publicznym obejmuje swym zakresem decyzje i działania władzy publicznej, jako podmiotu odpowiedzialnego za realizację szerokiego zakresu usług komunalnych i społecznych oraz kształtującego proces rozwoju, a także wymaga posługiwania się instrumentami z dziedziny zarządzania. Jakość w zarządzaniu gminą sprowadza się do odczuwalnej poprawy działań dotyczących kierowania urzędem i wszystkimi elementami struktury zarządzania, do których zaliczyć można: terytorium, wspólnotę mieszkańców, parlament lokalny – organy władzy, urząd oraz zadania (Pytko 2012). Od sprawności funkcjonowania samorządu terytorialnego tak naprawdę zależy kierunek oraz jakość zmian.

W zależności od typu gminy oraz jej istniejącego stanu, stosowane są różne podejścia strategiczne. Istotne są także skala i tempo procesów rozwojowych, które ściśle wiążą się ze sprawnością i skutecznością zarządzania (Ziółkowski 2015). Gaczek (2003) zdefiniowała zarządzanie rozwojem gminy jako „dążenie do zapewnienia osiągnięcia pożądanego poziomu rozwoju lokalnego, który dokonuje się w warunkach gry rynkowej, gdzie warunkami brzegowymi są z jednej strony ograniczoność własnych zasobów i niepewność warunków gospodarowania, z drugiej zaś – możliwości, czyli różne sposoby wykorzystywania własnych zasobów i szans tkwiących w otoczeniu". Z kolei Ziółkowski (2015) określił, że przez zarządzanie rozwojem gminy należy rozumieć „zorganizowane, systematyczne i kompleksowe oddziaływanie (bezpośrednie i pośrednie) władz gminy na społeczność lokalną, gospodarkę, przestrzeń, środowisko przyrodnicze w celu tworzenia optymalnych warunków stymulujących wykorzystanie szans i ograniczenie zagrożeń rozwoju lokalnego". Przez swoje doświadczenie związane z obserwacją rozwoju polskich gmin i podejścia ich władz do rozwiązywania problemów, Ziółkowski wyodrębnił kilka stosowanych metod (sposobów) zarządzania, które uszeregowane zostały od najmniej do najbardziej pożądanych:

1. „Działanie od budżetu do budżetu", to metoda polegająca na doraźnym działaniu władz, które koncentrują się jedynie na sprawach bieżących. „Podstawą działań są coroczne budżety i roczne plany operacyjne, a budżet gminy staje się celem samym w sobie, a nie środkiem realizacji celów". Dla rządzących gminą liczy się jedynie osiąganie bieżącego kompromisu, a nie realizacja ustaleń i celów o charakterze długookresowym.

[3] https://www.prawo.pl/samorzad/strategie-rozwoju-gmin-i-zarzadzanie-strategiczne-w-samorzadach,379080.html, dostęp dnia 14.07.2020 r.

2. „Działanie kadencyjne", to metoda polegająca na koncentrowaniu się władz na rozwiązywaniu problemów w horyzoncie jednej kadencji. W tej metodzie, w porównaniu z pierwszą niewątpliwym atutem jest wizja rozwoju w perspektywie dłuższej niż jeden rok, a także motywacja władz, by w swojej kadencji zrealizować jak najwięcej zadań, by wykazać się przed wyborcami. Niestety prowadzi to często do zadłużania gminy, gdyż zakłada się więcej zadań niż budżet gminy jest w stanie zrealizować. Zaciągane są kredyty i zobowiązania, które obciążają i ograniczają możliwości budżetowe w latach następnych.
3. „Działanie życzeniowe", to metoda polegająca na opracowywaniu przez władze gminy stosownych dokumentów strategicznych, takich jak: strategie rozwoju, programy i plany działania oraz długookresowej wizji rozwoju, jednakże przy zakładaniu zbyt dużej ilości celów i przedsięwzięć realizacyjnych praktycznie nie ma możliwości realizacji wszystkich tych zadań zarówno z budżetu gminy, jak i zewnętrznych źródeł finansowania. Stąd też wyżej wymienione dokumenty mają charakter „koncertu życzeń", gdyż wiadomo, że część zadań nie zostanie wykonana.
4. „Działanie strategiczne", to metoda zarządzania polegająca na kształtowaniu rozwoju gminy w kilkunastoletniej perspektywie, wynikającej z przemyślanej i skorelowanej z możliwościami finansowymi gminy strategii. Ta metoda zarządzania nastawiona jest na opracowanie i zrealizowanie skutecznych strategii rozwoju i wynikających z nich programów i planów działania (Wojciechowski 2003, Ziółkowski, Goleń 2006, Ziółkowski 2007, cyt. za Ziółkowski 2015). Metoda ta zakłada maksymalne wykorzystanie wewnętrznych czynników rozwoju (zasoby ludzkie, przyrodnicze, ekonomiczne i przestrzenne) oraz potencjału miejscowych podmiotów gospodarczych.
5. „Działanie strategiczno-marketingowe", to najbardziej pożądana metoda zarządzania, która łączy w sobie wyżej wymienione działanie strategiczne z połączeniem działań marketingowych gminy. Odpowiednia i skuteczna promocja gminy w warunkach gospodarki rynkowej oraz ciągłej konkurencji o kapitał (w szczególności prywatny) daje większe możliwości osiągnięcia sukcesu i przyciągnięcia inwestorów.

Zgodnie ze zdaniem Ziółkowskiego (2015) niespełna 35% gmin wykorzystuje najbardziej pożądane metody zarządzania, które są najskuteczniejsze w kształtowaniu rozwoju, z czego ok. 25% stosuje metodę czwartą, a ok. 10% metodę piątą. Z pierwszej metody korzysta ok. 25% ogółu polskich gmin, z czego większość stanowią małe gminy wiejskie. Drugą metodę stosuje ok. 20% ogółu polskich gmin i w przypadku tej metody autorowi trudno wskazać typ gmin, w których wykorzystywany jest ten sposób zarządzania. Ziółkowski (2015) twierdzi, że ta metoda dotyczy głównie gmin ze znacznymi niedoborami w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej, w których władze obecnie wybrane chcą nadrobić wszystko to, czego rządzący za poprzedniej kadencji nie zrobili i pokazać, że można szybko rozwiązywać problemy, co skutkuje następnie zadłużaniem gminy i podejściem „co po nas to nas nie dotyczy". Sposób trzeci zarządzania wykorzystywany jest przez ok. 20% ogółu polskich gmin i w tym przypadku również trudno jest wskazać typ gmin, w których stosuje się tę metodę. Zdaniem Ziółkowskiego pewne jest, że skutkuje ona zmianami w składzie władz gminy w kolejnych wyborach samorządowych, gdyż mieszkańcy dostrzegają, że obietnice rządzących są w przeważającej części niemożliwe do zrealizowania i tracą do nich zaufanie.

Podsumowując, zarządzanie rozwojem gminy składa się z dwóch etapów. Pierwszy obejmuje planowanie strategii rozwoju oraz działań realizacyjnych w formie programów i planów oraz wdrażania i kontroli realizacji ustaleń strategicznych. W drugim etapie ważny jest monitoring przebiegu działań operacyjnych oraz korygowanie rozbieżności pomiędzy stanem rzeczywistym a założonym. Władze gminy powinny aktywnie uczestniczyć we wszelkich działaniach strategicznych oraz zachęcać do tego lokalną społeczność oraz miejscowe podmioty gospodarcze, które będą głównymi beneficjentami zrealizowanych celów głównych oraz pośrednich. To właśnie oni w głównej mierze odczują zachodzące zmiany ilościowe i jakościowe powstałe w wyniku działań strategicznych władz gminy. Jak zaznaczał Ziółkowski (2015) ważne jest by wraz z zarządzaniem strategicznym połączyć marketing terytorialny, co skutkować może powstaniem efektu synergii, który zwiększy siłę oddziaływania na skalę i dynamikę procesów rozwojowych. Mimo to władze gmin powinny najpierw dążyć do prawidłowego stosowania zarządzania strategicznego, które wciąż nie jest odpowiednio rozpowszechnione, a w następnej kolejności do zarządzania strategiczno-marketingowego.

2.4. Strategia rozwoju gminy narzędziem zarządzania

Strategia rozwoju w najprostszym ujęciu jest to plan wieloletniego rozwoju zakreślony w perspektywie

kilkunastu lat (Domański 1999). Sierak (2013) zdefiniował strategię rozwoju jako „długookresowy program, zawierający zbiór celów rozwoju (strategicznych i operacyjnych) oraz określający sposoby postępowania zapewniające ich realizację w warunkach racjonalnego wykorzystania istniejących zasobów". Z kolei Wiatrak (2011, 2012 cyt. za Guzal-Dec 2018) w swojej definicji podkreślił rolę mieszkańców w procesie tworzenia strategii definiując ją jako „scenariusz postępowania w przyszłości, do którego dążą władze samorządowe, opierając się na analizie istniejącej sytuacji i wyborze określonych kierunków rozwoju oraz na aktywnym udziale społeczeństwa w całym procesie jej formułowania i realizacji". Innymi słowy jest to dokument strategiczny zawierający podstawowe cele oraz uwarunkowania rozwoju, które zostaną zrealizowane za pomocą odpowiednich zadań strategicznych i operacyjnych. Przez zawarcie kierunków działań i konkretnych projektów realizacyjnych strategie rozwoju mogą być traktowane w kategoriach narzędzia zarządzania. Takie dokumenty mogą być tworzone dla przedsiębiorstw, instytucji lub jednostek administracyjnych (w przypadku Polski są to: kraj, województwa, powiaty czy gminy). W niniejszym opracowaniu przedmiotem szczególnego zainteresowania są jednostki terytorialne na poziomie lokalnym, czyli gminy.

Strategia rozwoju powinna zawierać prawidłową diagnozę stanu istniejącego gminy oraz cele i działania operacyjne, które zapewnią rozwój danej jednostce terytorialnej. Dokumentem znacznie ułatwiającym określenie uwarunkowań istniejących oraz postępy w realizacji dotychczasowych zadań jest raport o stanie gminy. Zgodnie z art. 28aa ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 713) „wójt co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy", który „obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego". Dodatkowo w takim raporcie zamieszczane są informacje ogólne o gminie, w tym zawarty jest opis: charakterystyki, demografii, jednostek organizacyjnych oraz spółek gminnych. Zazwyczaj podawane są także informacje z zakresu: ochrony zdrowia, infrastruktury drogowej (w tym stan dróg), inwestycji gminnych, mienia komunalnego, oświaty, ochrony środowiska, działalności gospodarczej, konsultacji społecznych, projektów zrealizowanych z udziałem środków zewnętrznych, bezpieczeństwa publicznego oraz realizacji uchwał rady. Raport o stanie gminy zawiera przekrój najistotniejszych informacji dotyczących tej jednostki terytorialnej w formie zwięzłej i rzeczowej. Dzięki swej cykliczności opracowywania, dokument ten pozwala na monitorowanie zjawisk zachodzących na obszarze gminy, a przez to usprawnia proces zarządzania (Domański 1999). Ważne jest, aby raport o stanie gminy tworzył uporządkowany zbiór rzetelnie przygotowanych informacji, z tego względu, że stanowić on może podstawę do opracowania strategii rozwoju, a także możliwość do wielofunkcyjnego wykorzystania w działalności urzędu gminy.

Dobrze opracowany raport o stanie gminy może w znacznej mierze przyczynić się do przyspieszenia prac nad częścią diagnostyczną strategii rozwoju, polegającą na analizie uwarunkowań rozwojowych gminy oraz analizie SWOT. Należy jednak zaznaczyć, że ten dokument jest tylko zbiorem informacji, a do diagnozy stanu istniejącego konieczne jest również wyciągnięcie odpowiednich wniosków, uwzględnienie wielu opinii oraz dostrzeżenie pewnych prawidłowości. Identyfikacji problemów dokonuje się za pomocą wspomnianej analizy SWOT, której nazwa utworzona jest z pierwszych liter czterech angielskich słów: *Strenghts* (silne strony, atuty), *Weaknesess* (słabe strony), *Opportunities* (możliwości, szanse), *Threats* (zagrożenia). W tej analizie bierze się pod uwagę uwarunkowania wewnętrzne (silne i słabe strony), czyli dotyczące stanu istniejącego i takie na które gmina ma bezpośredni wpływ oraz uwarunkowania zewnętrzne (szanse i zagrożenia), czyli zjawiska mogące nastąpić w przyszłości, ale takie na które gmina nie ma bezpośredniego wpływu. Przy tworzeniu analizy SWOT stanowiącej tabelaryczne zestawienie silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń należy dokonać charakterystyki środowiska społecznego, oceny: stanu infrastruktury technicznej, gminnego rynku nieruchomości oraz przyszłego zapotrzebowania na nieruchomości, a także wykonać analizy uwarunkowań: makroekonomicznych oraz rozwojowych w układzie przestrzennym gminy.

Jeszcze zanim przejdzie się do etapu prac na projektem strategii powinno się przeprowadzić badania statystyczne i wywiady z lokalnym sektorem gospodarczym oraz lokalną społecznością, mogącymi dostarczyć wielu cennych informacji praktycznych, nie wynikających z żadnych danych liczbowych (Ryc. 4.). Są pewne elementy lub obszary dysharmonizujące, które mogą być rozpoznane dopiero po przeprowadzeniu szczegółowych wywiadów z mieszkańcami i przedsiębiorcami działającymi na terenie gminy.

Dobrze opracowana część diagnostyczna strategii rozwoju gminy, a zatem uwzględniająca wszelkie zasoby przyrodnicze oraz zaplecze infrastrukturalne wraz z podsumowującą ją analizą SWOT, stanowi

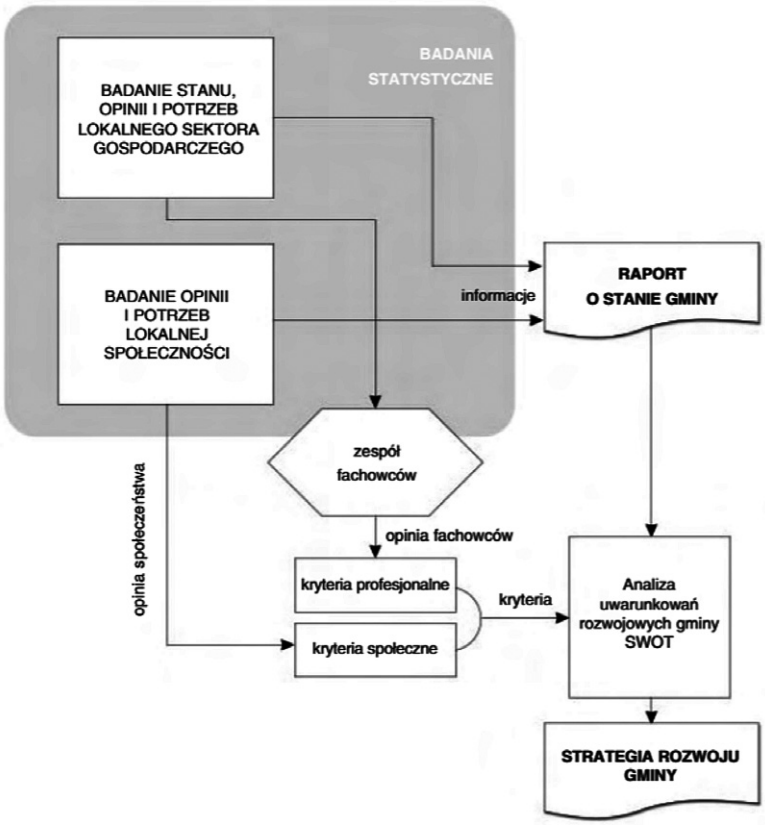

Ryc. 4. Badania statystyczne jako element opracowania strategii rozwoju
Źródło: Domański T., 1999. Strategiczne planowanie rozwoju gospodarczego gminy, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa, s. 75.

podstawę do wyznaczenia misji gminy i wizji rozwoju. Misja gminy to najprościej ujmując uzasadnienie sensu jej istnienia i poszukiwanie podstawowych wartości, na których powinny się opierać sprawy publiczne związane z życiem lokalnej społeczności (Domański 1999). W kategoriach misji gminy, czyli wyznaczeniem stanu, do którego należy podążać, można również traktować określenie kierunków dążeń mieszkańców, przedsiębiorców i samorządowców. Z kolei wizja rozwoju gminy jest to określenie pożądanego stanu w perspektywie kilkunastu następnych lat, zgodnego z misją gminy. Można by to wyjaśnić w ten sposób, że misja gminy jest hasłowym lub opisowym określeniem kierunku dążeń gminy w przyszłości, a wizja rozwoju jest uzyskanym stanem docelowym. W wizji rozwoju zazwyczaj zawarte są pośrednio sformułowane główne cele strategiczne, które wyznaczają kierunki priorytetowe działań władz lokalnych. Rozwinięciem tych celów są cele operacyjne (szczegółowe), które należy traktować jako zadania realizacyjne. Zazwyczaj do realizacji każdego celu strategicznego, który jest dość ogólny, przypisane są co najmniej 3 cele operacyjne, które są uszczegółowieniem celu głównego oraz konkretnymi działaniami służącymi jego realizacji. Zarówno cele strategiczne jak i operacyjne powinny wynikać z identyfikacji kluczowych problemów rozwojowych danej jednostki terytorialnej. Należy je tak sformułować by wykluczyć największe bariery rozwoju oraz skupić się na maksymalizacji istniejących i potencjalnych mocnych stron i szans gminy.

W strategii rozwoju powinno być zawarte także nawiązanie do dokumentów wyższego rzędu, gdyż wszelkie dokumenty strategiczne czy planistyczne gmin, które są jednostkami najniższego rzędu, muszą być zgodne z dokumentami regionalnymi, krajowymi oraz międzynarodowymi w myśl obowiązujących przepisów prawnych. Założenia strategii rozwoju gminy, w tym jej cele strategiczne nie mogą wyznaczać kierunków niezgodnych z ustaleniami i celami rozwojowymi dokumentów jednostek wyższego rzędu. Takimi dokumentami są m.in.: Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 czy w przypadku gmin zlokalizowanych w Wielkopolsce Strategia rozwoju województwa

wielkopolskiego do 2030 roku. W strategii rozwoju gminy należy również zawrzeć informacje o źródłach finansowania celów strategicznych i operacyjnych zapisanych w tym dokumencie. Wyznaczone kierunki działań muszą być możliwe do zrealizowania, dlatego powinno się wskazać skąd będą brane środki na wykonanie poszczególnych projektów. Mogą to być różne źródła, np.: budżet gminy, środki partnerów lokalnych i instytucji zaangażowanych w realizację założeń strategii, środki finansowe z Unii Europejskiej czy kredyty i pożyczki.

Opracowanie strategii rozwoju gminy ma głównie na celu ukierunkowanie dążeń danej jednostki terytorialnej, by osiągnąć pożądany stan w przyszłości. Powody opracowania takich dokumentów strategicznych są jednak bardzo różne w zależności od sytuacji politycznej, gospodarczej czy uwarunkowań prawnych. Tutaj (2018) na podstawie przeprowadzonych badań polegających na analizie 27 strategii rozwoju dolnośląskich gmin, głównie z południowej części województwa, wyróżnił 5 najczęstszych powodów tworzenia strategii rozwoju:

1. „aktualizacja dokumentów strategicznych wyższego szczebla";
2. „ubieganie się o środki finansowe z różnych źródeł, m.in. z funduszy europejskich";
3. „przejęcie władzy przez nowe kierownictwo w jednostkach samorządu terytorialnego (JST)";
4. „stara strategia rozwoju", czyli dokumenty strategiczne o nieaktualnych uwarunkowaniach rozwojowych, np. z początku XXI w.;
5. „zbliżająca się kampania wyborcza – strategia pełni funkcję programu wyborczego".

Szczególnie istotne są tu powody polityczne, gdyż za pomocą strategii rozwoju władza przedstawia cele, które należy zrealizować i tym samym może zyskać poparcie społeczności lokalnej. Musi jednak to być rzetelna i możliwa do realizacji strategia, najlepiej zgodna z metodą strategicznego lub strategiczno-marketingowego zarządzania (o których mówiono we wcześniejszych rozdziałach). Strategie rozwoju powinny spełniać również szereg funkcji aby być skutecznym narzędziem działania władz lokalnych (Szymla 2017). Wśród nich wyróżnić można funkcje (Kudłacz 1993, Szymla 2001, cyt. za Szymla 2017):

- regulacyjną – strategia i zawarte w niej decyzje zapewniają realizację konkretnych zadań oraz ujmują niezbędne środki finansowe i podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie;
- kontrolną – „strategia staje się podstawą oceny skuteczności działania odpowiednich władz lokalnych" oraz jest elementem samokontroli jednostek samorządowych pokazującym skutki zrealizowanych zadań w porównaniu z założeniami strategii;
- informacyjną – strategia jako zbiór informacji o przyszłych kierunkach rozwoju gminy, jej zasobach i atutach;
- koordynacyjną – strategia oddziałuje na podmioty gminy zaangażowane w realizację działań rozwojowych i projektów operacyjnych w celu koordynacji ich działań;
- pobudzającą – strategia jako dokument wpływający stymulująco na podmioty władzy lokalnej oraz uczestników budowy strategii do poszukiwania możliwości i dróg optymalnego rozwoju gminy;
- promocyjną – strategia jako element marketingu terytorialnego, eksponującego walory danego obszaru, które są najatrakcyjniejsze dla potencjalnych podmiotów gospodarczych i inwestorów;
- edukacyjną – strategia zapewnia udział społeczności lokalnej przez konsultacje społeczne, „co przyczynia się do wzrostu świadomości społeczeństwa i poczucia odpowiedzialności za procesy rozwojowe danej jednostki terytorialnej" (Chądzyński, Nowakowska, Przygodzki 2007, cyt. za Szymla 2017).

Wymienione funkcje powinny występować wspólnie w uchwalanych strategiach rozwoju z tego względu, że wzajemnie się uzupełniają.

W literaturze przedmiotu można także wyróżnić różne klasyfikacje typologiczne strategii rozwojowych. Większość z nich opracowana została w odniesieniu do strategii rozwoju przedsiębiorstw, jednakże niektóre mają odzwierciedlenie również w stosunku do jednostek samorządu terytorialnego. Jedną z takich klasyfikacji zaprezentował Klasik, który dokonał podziału strategii uwzględniając kategorie analizy SWOT oraz kombinacje pomiędzy mocnymi i słabymi stronami miasta czy gminy, a szansami i zagrożeniami (Nowakowska 2016) (Ryc. 5):

- strategia agresywna – opiera się na maksymalnym wykorzystaniu połączenia mocnych stron z szansami rozwojowymi stwarzanymi przez otoczenie;
- strategia konserwatywna – nastawiona na maksymalne wykorzystanie mocnych stron przy jednoczesnej minimalizacji zagrożeń wypływających z otoczenia zewnętrznego;
- strategia konkurencyjna – zakłada wykorzystanie szans rozwojowych wynikających z otocze-

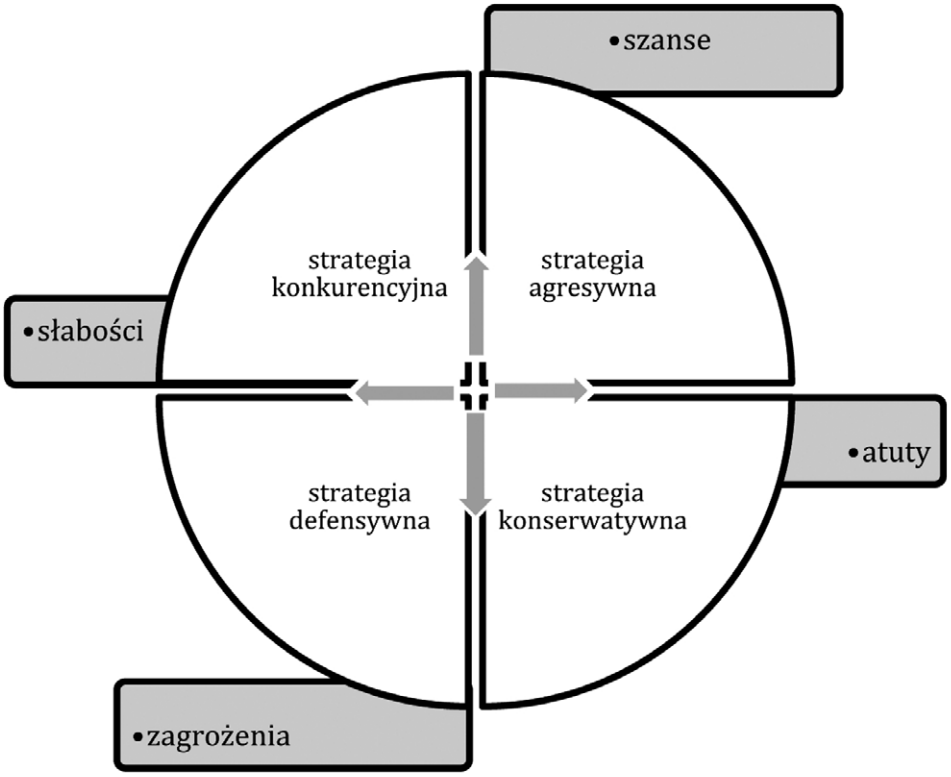

Ryc. 5. Typy strategii uwzględniające kategorie analizy SWOT

Źródło: zgodne z Nowakowska A., 2016. Zintegrowane strategie rozwoju miast. [W:] Z. Przygodzki (red.), EkoMiasto#Zarządzanie. Zrównoważony, inteligentny i partycypacyjny rozwój miasta, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 68

nia zewnętrznego, przy jednoczesnej eliminacji lub ograniczaniu słabych stron;

- strategia defensywna – polega na przeciwdziałaniu „negatywnym efektom synergii słabości i zagrożeń".

Należy jednak zaznaczyć, że rzadko kiedy można stosować wyłącznie jeden z wymienionych typów strategii, gdyż to są jedynie uproszczone modele możliwych podejść. Wynika to z faktu, że strategia rozwoju ma wpływ na różne sfery gminy, z których np. dla gospodarczej właściwe będzie podejście agresywne, a np. dla społecznej właściwe będzie podejście konkurencyjne.

W wielu strategiach rozwoju gmin zauważyć można także różne warianty uwzględniające możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania procesów rozwoju. W takim podziale wyróżnić można:

- strategię optymistyczną – zakładającą szybki rozwój gminy w oparciu o pozyskane z zewnętrznych źródeł zasoby kapitałowe, dzięki którym możliwa jest do przeprowadzenia szyb;
- strategię pesymistyczną – zakładającą stagnację albo nawet regres gospodarki ze względu na brak pozyskania środków z zewnętrznych źródeł finansowania;
- strategię realistyczną – zakładającą umiarkowany rozwój społeczno-gospodarczy gminy w oparciu o średni poziom zasilania kapitałowego z zewnętrznych źródeł finansowania.

Podsumowując, strategia rozwoju gminy jest narzędziem zarządzania z tego względu, że ustala priorytetowe kierunki działań rozwojowych danej jednostki terytorialnej w długookresowej wizji rozwoju. Wyznaczana jest misja gminy i wizja rozwoju, które obrazują stan docelowy, który zamierza się osiągnąć poprzez wyznaczone cele strategiczne i cele operacyjne. Władze lokalne podążając zgodnie z wyznaczonymi zadaniami, a następnie poprzez wdrożenie i ich monitoring wpisują się w ramy zarządzania strategicznego. W razie stwierdzenia odstępstw stanu faktycznego ze stanem planowanym należy podjąć działania korygujące oraz ustalić dlaczego do takiej sytuacji doszło, aby móc tego uniknąć w przyszłości. Należy pamiętać, że strategia rozwoju powinna być w miarę możliwości aktualizowana, zwłaszcza kiedy pojawią się nowe

uwarunkowania albo szanse rozwojowe lub zagrożenia z otoczenia zewnętrznego.

2.5. Sołectwo jako jednostka pomocnicza gminy

Sołectwo jest to jednostka pomocnicza gminy, w ramach której funkcjonują instytucje samorządu wiejskiego. Sołectwo może obejmować jedną wieś, lub kilka. Duża wioska może zawierać w sobie dwa lub więcej sołectw (Gołębiowska, Zientarski 2017). Według danych dostępnych w banku danych lokalnych (https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start) na rok 2015 w Polsce istniało 40688 sołectw, natomiast na rok 2019 liczba wzrosła do 40789. W ciągu trzech lat liczba sołectw wzrosła o 63 jednostki. W każdym sołectwie czyli jednostce pomocniczej gminy wiejskiej i miejsko-wiejskiej, odbywają się zebrania wiejskie, które są organem uchwałodawczym. Jest to zgromadzeniowa forma partycypacji obywatelskiej – mieszkańcy zgrupowani w jednym miejscu i o jednym czasie mają bowiem sposobność kształtowania umiejętności ujawniania i opisywania własnych preferencji oraz uzgadniania ich z pozostałymi osobami. Organizację i zakres działania zebrania określa rada gminy odrębnym statutem gminy. W zebraniu wiejskim udział mają prawo wziąć wszyscy mieszkańcy sołectwa, którzy posiadają czynne prawo wyborcze. Wsparciem dla sołtysa jest rada sołecka jako organ doradczy. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, członkowie rady sołeckiej wybierani są na zebraniu wiejskim, w głosowaniu tajnym i bezpośrednim. Liczba radnych jest szczegółowo określona w statucie danego sołectwa. Analogicznie do rady sołeckiej wybierany jest sołtys, na zebraniu wiejskim w głosowaniu tajnym i bezpośrednim. Sołtys jest uważany za łącznika i pośrednika między mieszkańcami wsi czy sołectwa, a samorządem wyższego rzędu (Matysiak 2014).

Jak już wcześniej zaznaczono na czele sołectwa i rady sołeckiej stoi sołtys. Zadania i obowiązki jakie musi on wypełniać określają statuty sołectw uchwalane przez radę gminy, na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym. Do częstych zadań sołtysa należy w szczególności:

- przygotowywanie, zwoływanie i prowadzenie Zebrań Wiejskich;
- przygotowanie na Zebranie Wiejskie projektów rozstrzygnięć i opinii w formie uchwał w sprawach należących do kompetencji Sołectwa;
- wykonywanie uchwał Zebrania Wiejskiego;
- zarządzanie i gospodarowanie powierzonym mieniem gminnym;
- organizowanie spotkań z radnymi i komisjami rady;
- zwoływanie i przygotowywanie posiedzeń oraz kierowanie pracą Rady Sołeckiej;
- reprezentowanie sołectwa na zewnątrz;
- zwoływanie sprawozdawczego Zebrania Wiejskiego w ciągu 3 miesięcy od zakończenia roku;
- występowanie z wnioskami dotyczącymi bieżących potrzeb Sołectwa i jego mieszkańców;
- sporządzanie rozliczeń z działalności finansowej Sołectwa;
- informowanie mieszkańców Sołectwa w sposób zwyczajowo przyjęty o wszystkich sprawach istotnych dla Gminy i Sołectwa;
- udzielanie głosu według kolejności zgłoszeń i czuwanie nad sprawnym przebiegiem zebrania.

Ustawa o samorządzie gminnym stanowi jedynie, że sołtys wybierany jest w głosowaniu tajnym, ponadto sołtys korzysta z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym (Ptak 2016). Sołtys ma prawo uczestniczyć w pracach rady gminy, bez prawa głosu na sesjach rady gminy. Ustawa o samorządzie gminnym daje również możliwość ustalenia diet dla sołtysów oraz zwrotu kosztów podróży służbowej ale decyduje o tym ostatecznie rada gminy. Ustawodawca nie określił szczegółowych praw i kompetencji sołtysów, więc o kompetencjach decyduje rada gminy (Ptak 2016). Sołtys zobowiązany jest do poboru podatku od mieszkańców którzy najczęściej nie korzystają z przelewów internetowych lub mają utrudniony dojazd do pobliskiego miasta w celu zapłacenia podatku na poczcie lub w banku. Regulacje prawne w Polsce dotyczą dość wąskiego zakresu działalności sołtysa. Szczegółowy zakres działań, przyjętych reguł działalności a także współpracy sołtysa z urzędem gminy nie jest sformalizowany, a w każdej gminie wygląda nieco inaczej.

Zakres działania sołectwa, zebrania wiejskiego oraz sołtysa jest regulowany w bardzo małym zakresie. W poniższej tabeli wskazano przepisy prawne, które to regulują. Podstawa prawna powołana w punkcie pierwszym tabeli 2 wskazuje, że każde sołectwo ma swój statut, wprowadzony przez radę gminy w drodze uchwały. Uchwalony statut jest zgodny z ustawą o samorządzie gminnym, większość zapisów w oby dokumentach pokrywa się, a w statutach zapisy są zazwyczaj bardziej szczegółowe.

Tab. 2. Podstawy prawne działania sołectwa, zebrania wiejskiego oraz sołtysa.

Przepis prawny	Działania sołectwa/zebrania wiejskiego/sołtysa oraz inne, które wprowadza przepis prawa	Możliwości i ograniczenia, które dają przepisy prawa
Art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. nr 142 poz.1591 z 2001 r. ze zmianami)	Rada gminy po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami statutem określa organizację i zakres działania jednostki pomocniczej jaką jest np. sołectwo. W statucie sołectwa rada gminy przedstawia organizację i zadania organów sołectwa, zasady i tryb ich wyboru oraz gospodarkę finansową sołectwa.	• Organy sołectwa mają określone w statucie zadania.
Art. 36 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. nr 142 poz.1591 z 2001 r. ze zmianami)	Organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie grupujące stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania, a wykonawczym sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka składająca się z 3 do 7 członków. Sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. W pierwszej kolejności wybrany zostaje sołtys, następnie członkowie rady sołeckiej.	• Uchwały można podjąć tylko na zebraniu wiejskim, • Uchwały wykonuje sołtys, • Rada sołecka nie może mieć mniej niż 3 członków oraz nie więcej niż 7, • każdy stały mieszkaniec wsi uprawniony do głosowania może zostać sołtysem lub członkiem rady sołeckiej.

Źródło: Wilczek M., 2019, Sołtys jako „instytucja" pożytku publicznego, praca magisterska wykonana na Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM Poznań, pod kierunkiem S. Staszewskiej.

3. Charakterystyka gminy Kobylin – wybrane elementy

3.1. Środowisko przyrodnicze

Zgodne z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego gmina Kobylin położona jest w obrębie mezoregionu Wysoczyzny Kaliskiej, należącej do makroregionu Niziny Południowopolskiej, podprowincji Niziny Środkowopolskiej i prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego. Jest to płaska morenowa wysoczyzna zróżnicowana morfologicznie. Powierzchnia tej rozległej wysoczyzny jest w znacznym stopniu zniszczona przez denudację peryglacjalną. Zbudowana jest głównie z glin zwałowych oraz na terenie gminy z iłów trzeciorzędowych. Zachowały się również nieliczne, piaszczysto-żwirowe pagórki morenowe słabo odznaczające się, na których miejscami utworzyły się pokrywy piasków eolicznych. Obszar wysoczyzny ograniczony jest obniżeniami dolinnymi, od północnego zachodu rozciąga się krótki, ale stosunkowo głęboko wcięty odcinek doliny rzeki Kani, natomiast od południowo-wschodniej strony łagodnie opada w kierunku płaskodennej doliny Orli-Radęcy. Pomniejsze doliny występujące w obrębie wysoczyzny mają charakter roztopowy i wykorzystywane są przez drobne cieki, odwadniające jej powierzchnię.

Budowa geologiczna, rzeźba terenu i surowce mineralne

Gmina Kobylin położona jest w południowej części monokliny przedsudeckiej, w obrębie synklinorium rawickiego, na północy przechodzącego w antyklinorium leszczyńskie. W podłożu skał permskich występują struktury paleozoiczne północnej części waryscydów zachodniej Polski. Najstarsze osady zlokalizowane na obszarze gminy to zaburzone tektonicznie utwory facji kulmowej karbonu dolnego. Są to piaskowce kwarcytowe, zlepieńce, mułowce i iłowce. Na utworach karbonu leży kompleks permo-mezozoiczny składający się z osadów permu i triasu, których miąższość dochodzi do 1700 m.

Najwyżej położony punkt omawianego obszaru znajduje się na zachód od Pogorzeli na wysokości 134,3 m n.p.m., natomiast najniższy punkt zlokalizowany w dolinie rzeki Kani, w pobliżu przysiółka Ziółkowo-Majątek na wysokości 90,4 m n.p.m.

Na obszarze gminy Kobylin nie występują złoża kopalin, najbliższe złoże kopaliny podstawowej – węgla brunatnego znajduje się w Gostyniu. Złoże zlokalizowane jest na zachód od gminy Kobylin. W rejonie miejscowości Wymysłowo oraz Stara Krobia zlokalizowany jest południowo-wschodni fragment danego złoża o powierzchni około 4700 ha.

Warunki glebowe i użytkowanie terenu

Gleby o wysokich klasach bonitacyjnych, które stanowią bazę żywieniową gminy Kobylin, zlokalizowane są głównie w północnej części oraz fragmentarycznie w północno-wschodniej i południowo-zachodniej części gminy. Są to powierzchnie płaskie od 0 do 2% konta nachylenia. Gmina Kobylin jest regionem rolniczym obejmującym duże powierzchnie średniej i dobrej klasy gleb. Na glebach wyższych klas bonitacyjnych uprawiane są zboża, ale i również znaczny udział w produkcji rolnej mają także: buraki cukrowe, kukurydze i rzepak.

Wody gruntowe zalegają na ogół od 2 do 1,5 m p.p.t. Tereny te charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, korzystną wymianą powietrza, na ogół małą wilgotnością. W zasięgu tych terenów znalazły się następujące jednostki osadnicze: Zalesie Wielkie wraz z przysiółkiem Kanada i Liszków, Zalesie Małe wraz z przysiółkiem Huby, Górka, Sroki, Łagiewniki, Nepomucenów, Kuklinów, Starygród, Raszewy, Smolice, Berdychów (przysiółek Fijałowa), Rębiechów, Starkowiec, Wyganów, Zdziętawy.

Gmina Kobylin ma typowy charakter gminy rolniczej, a jej struktura użytków przedstawia krajobraz występujący na terenie gminy. W jej strukturze dominują użytki rolne, które stanowią ok. 83%, lasy oraz tereny zadrzewione i zakrzewione – nieco ponad 11%. Roślinność trawiasta jak łąki czy pastwiska zlokalizowane są głównie przy ciągach rzecznych. Co do zasady, nie

ma tu dużych zbiorników wodnych, występują raczej nieliczne stawy, zbiorniki zarówno publiczne jak i prywatne. Tereny zabudowane występują na obszarze gminy planowo, największe skupiska stanowią miasto Kobylin, oraz wsie Smolice, Kuklinów i Łagiewniki.

Warunki wodne

Gmina Kobylin leży w regionie wielkopolskim zwykłych wód podziemnych (wg Paczyńskiego 1993, 1995). Występują tu piętra wodonośnie czwartorzędowe oraz trzeciorzędowe (paleogeńsko-neogeńskie). Czwartorzędowe piętro wodonośne budują plejstoceńskie i holoceńskie piaski oraz żwiry rzeczne i wodnolodowcowe w dolinach rzek oraz plejstoceńskie osady wodnolodowcowe, sporadycznie lodowcowe, na wysoczyźnie. Osady te są najczęściej słabo izolowane serią gliniasto-pylastą o miąższości 15-48 m. Zwierciadło wody piętra czwartorzędowego ma charakter subartezyjski, lokalnie artezyjski. Poziom dolin rzecznych występuje lokalnie wzdłuż rzeki Orli i Radęcy, a jego znaczenie użytkowe jest niewielkie, ze względu na niskie parametry warstw wodonośnych. Na obszarze gminy Kobylin do największych należy ujęcie w Łagiewnikach, o zasobach eksploatacyjnych wynoszących 123,7 m^3/h przy depresji 9,0 m. Ujęcie to posiada wyznaczoną strefę ochrony pośredniej.

Obszar gminy Kobylin położony jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerze PLGW600079 (zgodnie z nowym podziałem na lata 2016-2021, PIG). Pod obszarem gminy Kobylin nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Najbliższy zbiornik zlokalizowany jest na północnym zachodzie od granicy gminy nr 308 – Zbiornik międzymorenowey rzeki Kani, następny znajduje się na południowy wschód od gminy nr 309 – Zbiornik międzymorenowy Smoszew-Chwaliszew-Sulmierzyce. Na południe rozciąga się rozległa pradolina Barycz-Głogów na osi wschód-zachód.

Obszar gminy Kobylin jest zagrożony zanieczyszczeniami związku azotu pochodzenia rolniczego oraz ze względu na inne uwarunkowania hydrologiczne ważnym jest by gmina podjęła kroki w celu minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko wodne. Znaczne zagrożenie wynika z zanieczyszczenia wód podziemnych. Znajdują się tu także rzeczne jednolite części wód powierzchniowych. Gmina położona jest w całości w prawobrzeżnej części zlewni Baryczy. Największym ciekiem na terenie gminy Kobylin jest rzeka Orla, która jest prawobrzeżnym dopływem Baryczy. Wraz ze swoimi dopływami Radęcą (z dopływami: Ochlą i Pasieką) oraz Żydowskim Potokiem odwadnia przedmiotowy teren. W gminie znajduje się 10 zbiorników małej retencji, z których dziewięć ma powierzchnię do 1 ha i pojemność do 10 dam^3 oraz jeden nieco większy o powierzchni do 10 ha i pojemości od 10 do 100 dam^3.

Na terenie przedmiotowej gminy, w ramach Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego (WORP) wyznaczono rzekę Orlę (na odcinku od km 0 do 83), którą zakwalifikowano do opracowania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego. Wyznaczone obszary zlokalizowane są w dolinie rzeki Orli, w rejonie miejscowości Starygród, Kuklinów oraz Rzemiechów. Zgodnie z wyznaczonymi stopniami skali ryzyka powodziowego tereny gminy Kobylin, leżące w zasięgu zlewni rzeki Orla, zidentyfikowano na niski poziom ryzyka powodziowego i nie zaplanowano działań strategicznych ani działań buforowych.

Uwarunkowania klimatyczne

W gminie Kobylin warunki klimatyczne nie wyróżniają się znacznie na tle klimatu panującego w południowej Wielkopolsce. Obszar gminy należy do południowo wielkopolskiej dzielnicy klimatycznej (Woś, 1999). Charakteryzuje się ona najmniejszym w kraju opadem rocznym, który wynosi poniżej 500 mm. Liczba dni z przymrozkami wynosi około 110 dni, które mogą występować nawet do maja, ponadto czasem zalega również pokrywa śnieżna do 70 dni. Warunki te nie sprzyjają uprawie. Najkrótszy jest również okres wegetacyjny, który wynosi od 210 do 220 dni (Kondracki, 1988). Ponadto jak wcześniej wskazano grunty gminy Kobylin są narażone na występowanie susz co również nie sprzyja rolnictwu. Ukształtowanie gminy wpływa na niską wilgotność podłoża oraz na równomierne nasłonecznienie powierzchni. Średnia roczna temperatura jest niska i w ciągu roku waha się od 7,8 do 8,3°C. Ocieplenie klimatu powoduje również kurczenie się zasobów wody pitnej co powinno skłonić gminę do budowania kolejnych zbiorników retencyjnych.

Na obszarze gminy przeważają wiatry zachodnie oraz południowo-zachodnie, rzadziej występują wiatry północne i północno-wschodnie, które są znacznie słabsze. Według rejonizacji Polski H. Lorenc, gmina leży w II strefie, dość korzystnej pod względem zasobów energii wiatru. Mimo dużych zasobów energetycznych gmina nie wykorzystuje potencjału wiatru. Za wschodnią granicą gminy Kobylin znajduje się około dwudziestu turbin wiatrowych.

Fauna i flora

Na terenie gminy występują stanowiska ochronne pomników przyrody i są to trzy dęby szypułkowe w Raszewach oraz aleja dębów szypułkowych w Kobylinie o powierzchni niespełna 3 ha. Obszar gminy charakteryzuje się bardzo małym procentem lesistości. Dominującą rolę w drzewostanie pełnią sosna i modrzew, mniej liczne są dąb, jesion, jawor i klon. Zróżnicowanie warunków siedliskowych pod względem powierzchni zdominowane jest przez lasy świeże (40%), za nimi plasują się lasy mieszane wilgotne (20%), bory mieszane świeże (18%), następnie bory mieszane wilgotne (7%). Na terenie gminy zinwentaryzowano istotne dla lokalnej fauny i flory siedliska. Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, które związane są z obszarami okazjonalnie zalewanymi wodami rzecznymi, bądź pozostającymi pod wpływem wód powierzchniowych. Zajmują one dolinki małych cieków wodnych, wilgotne i żyzne zagłębienia, rynny terenowe oraz wąwozy. Ich charakter jest związany w sposób ścisły z ruchem wody, jednak rzadko jest to zalew powierzchniowy. W dolinach rzek lasy te występują na madach rzecznych, poza dolinami na czarnych ziemiach leśnych. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe typowe dla gleb zalewanych wodami rzecznymi, gdzie poziom wód gruntowych jest bardzo wysoki, głównie bagiennych. Biotop w tego typu siedlisku cechuje się wysoką wartością przyrodniczą. Jako podstawowy element krajobrazów nadrzecznych, wpływają na retencję wód oraz funkcjonowanie sieci korytarzy ekologicznych.

Fauna, jaką można zaobserwować, jest bardzo bogata w różnorodne gatunki, bardzo liczna jest zwierzyna łowna (dziki, sarny, jelenie, zające), licznie występują też pospolite gatunki ssaków i ptaków związane z ekosystemami łąk, pól, lasów i cieków wodnych oraz jezior.

Ochrona przyrody

Na terenie gminy Kobylin są dwie formy ochrony przyrody. Pomniki przyrody zlokalizowane są we wsi Raszewy – trzy dęby szypułkowe, które 21 grudnia 1998 r. zostały objęte rozporządzeniem Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z 8 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Druga forma ochrony to skupisko dębów szypułkowych o pow. 2,93 ha składające się ze 148 drzew o obwodach od 101 cm do 335 cm, wysokość od 18 do 23 metrów na tak zwanej „Długiej Grobli", które zostały objęte rozporządzeniem nr IX/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Formami ochrony przyrody zlokalizowanymi w najbliższym sąsiedztwie gminy Kobylin (za południowo-wschodnimi granicami) są:

- Obszar Chronionego Krajobrazu – Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy, który według Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska jest największym obszarem w Europie Środkowej, który skupia acidofilne lasy liściaste różnego typu, z pomnikowymi okazami dębów i buków często o wieku powyżej 200 lat, o wysokich wartościach hodowlanych.
- Obszar Natura 2000 – Dąbrowy Krotoszyńskie – jest rodzajem ochrony dyrektywy ptasiej.
- Dwa rezerwaty – Baszków, będący typem florystycznym rezerwatu o podtypie roślin na granicy zasięgu z ekosystemem leśnym i borowym oraz rezerwat Mszar Bogdaniec, który jest rezerwatem typu fitocenotycznego o podtypie zbiorowisk nieleśnych z ekosystemem torfowiskowym (bagiennym).
- Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 – Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej – jest rodzajem ochrony dyrektywy siedliskowej.

Za północno-zachodnią granicą zlokalizowane są dwa rezerwaty typu fitocenotycznego, Czerwona Róża oraz Pępowo, będących podtypem zbiorowisk leśnych o ekosystemie leśnym i borowym. Ponadto znajdują się w nich liczne pomniki przyrody.

3.2. Demografia i infrastruktura społeczna

W 2019 roku liczba ludności gminy wynosiła 8090 osób co stanowiło na 1km^2 wartość na poziomie 72. Saldo migracji na 1000 osób -1,6, przy czym saldo migracji zagranicznych na 1000 osób 0,12. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) wynosiła 1408, przy czym mężczyźni stanowili 53,6% a kobiety 46,4%. W wieku produkcyjnym na terenie gminy przebywało 5156 osób, z czego w wieku 15-59 lat kobiety stanowiły 45,8% a w wieku 15-64 lat mężczyźni 54,2%. Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 18,9% całego gminnego społeczeństwa. Sytuacja demograficzna gminy ze względu na ruch naturalny nie jest najlepsza. Liczba zgonów na 1000 ludności wyniosła w 2019 roku 11,91 i była wyższa od urodzeń – wartość kształtowała się na poziomie 10,92. To wskazuje na ujemny przyrost naturalny -0.99.

Usługi handlu są zlokalizowane na ogół w większych miejscowościach gminy, tj. Kobylinie i Smolicach (Dino), Kobylin (Biedronka), plus sklepy prywatne wielobranżowe w Kobylinie, Kuklinowie,

Łagiewnikach, Rojewie i Zalesiu Wielkim. Brakuje sklepów w wielu miejscowościach takich jak: Długołęka, Rębiechów, Górka, Sroki, Zalesie Małe, Starkówiec, Berdychów, Fijałów, Nepomucenów, Starygród, Lipówiec, Rzemiechów. Oznacza to, że wielu z mieszkańców tych miejscowości w celu zrobienia drobnych zakupów musi udać się do sąsiednich miejscowości, w których znajdują się sklepy. Do listy ośrodków usługowych rozmieszczonych po całej gminie należy dodać 2 placówki poczty (w Smolicach i Kobylinie), 2 apteki, 2 banki (PKO i Bank Spółdzielczy w Krotoszynie, Oddział w Kobylinie).

Na obszarze gminy znajduje się 5 placówek oświaty, tj.: Zespół Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima i Przedszkole w Kobylinie, Szkoła Podstawowa w Kuklinowie, Szkoła Podstawowa w Smolicach, Szkoła Podstawowa w Zalesiu Małym oraz Branżowa Szkoła I stopnia w Kobylinie – jedyna szkoła ponadpodstawowa. Większość szkół ponadpodstawowych jest zlokalizowanych w powiecie krotoszyńskim: I Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja w Krotoszynie, Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Krotoszynie, Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 2 im. Karola Fryderyka Libelta w Krotoszynie, Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 3 im. Jana Pawła II w Krotoszynie, Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Józefa Marcińca w Koźminie Wielkopolskim i Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Zdunach.

W Kobylinie znajduje się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylinie, który realizuje zadania z zakresu pomocy osobom i rodzinom w celu przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne usprawnienia, zasoby i możliwości. Ośrodek wypełnia zadania z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W celu realizowania swoich zadań zatrudnia pracowników socjalnych, asystentów rodzin oraz osoby do obsługi świadczeń. W ramach Ośrodka funkcjonują następujące świadczenia: świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze (Rodzina 500 plus), dobry start (300 dla ucznia), jednorazowe świadczenie (Za życiem), pomoc społeczna, fundusz alimentacyjny, stypendia i zasiłki szkolne, karta dużej rodziny. Oprócz MGOPSu na terenie działa Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Prowadzi ona działalność wspierającą wychowanie w trzeźwości, a także przeciwdziała alkoholizmowi oraz narkomanii. Głównym celem działania Komisji jest ograniczanie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych ryzykownych zachowań przez dzieci i młodzież. Komisja kontroluje również punkty sprzedaży alkoholu.

Ważnym dla rozwoju intelektualnego mieszkańców gminy jest dostęp do zbioru Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Kobylinie. Biblioteka Publiczna realizuje swoje zadania statutowe przy pomocy 3 placówek bibliotecznych: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Kobylinie, Filia Biblioteczna w Łagiewnikach, Filia Biblioteczna w Smolicach. Jednostkami kulturotwórczymi są także Muzeum Ziemi Kobylińskiej i Gminny Ośrodek Kultury.

3.3. Infrastruktura techniczna

W zakresie infrastruktury technicznej, gmina Kobylin powiązana jest z gminami ościennymi, głównie poprzez wspólny system zaopatrzenia w wodę. Ujęcie ŁAGIEWNIKI połączone jest z ujęciami: – WZIĄCHÓW i MAŁGÓW w gminie Pogorzela – SIEDLEC w gminie Pępowo, jest też ujęcie w Długołęce. Ujęcia te wraz z siecią magistrali wodociągowych tworzą system zaopatrujący w wodę miejscowości na terenie gmin: Kobylin, Pogorzela i Pępowo. Z ujęcia Łagiewniki zasilane są: – miasto Pogorzela – wsie: Ochla, Łukaszew, Głuchów, Elżbietków w gminie Pogorzela oraz częściowo miasto Kobylin, Starkówiec, Łagiewniki, Zalesie Małe, Zalesie Wielkie, Górka i Sroki w gminie Kobylin, z ujęcia we Wziąchowie zasilane są: wieś Fijałów, Nepomucenów, Wyganów, Kuklinów, Rzemiechów i Berdychów w gminie Kobylin. Ujęcie w Długołęce zaopatruje część miasta Kobylin, Długołękę, Smolice, Raszewy i Zdziętawy. Z ujęć w gminie Krotoszyn: Raciborowice i Krotoszyn woda dostarczana jest do wsi: Starygród, Lipowiec i Rojew. Międzygminne powiązania występują także w zakresie zaopatrzenia w gaz. Ze stacji red-pom. gazu I° w Pępowie oraz systemu gazowniczego tej gminy, w gaz zaopatrywane są wsie Górka, Sroki, Zalesie Wielkie, Zalesie Małe oraz przysiółki: Huby i Liszków. Obecnie gazociąg ten wykorzystany zostanie do gazyfikacji gminy Kobylin. Jednak głównym źródłem dostawy gazu dla gminy Kobylin i gmin ościennych jest gazociąg przesyłowy w/c 3 x 500 mm relacji ODOLANÓW–KROBIA przebiegający przez południowo-zachodnią część gminy. Przez centralną część gminy przebiega również linia energetyczna WN 110 KV relacji GOSTYŃ–KROTOSZYN stanowiąca element krajowego systemu wysokich napięć. Jest on również źródłem zasilania dla jednostek osadniczych na terenie gminy. Gminy Kobylin i Krotoszyn posiadają również wspólne połączenia telekomunikacyjne. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wy-

nosi 110,3 km. Kobylin jest w 100 procentach gminą zwodociągowaną. Łączna długość przyłączy wynosi 28,2 km (1474 przyłącza). Woda pozyskiwana jest ze stacji hydroforowych zlokalizowanych w Łagiewnikach i Długołęce.

Na terenie gminy od 2001 roku działa stacja przeładunkowa stałych odpadów komunalnych w Rzemiechowie. Gmina zabezpiecza również potrzeby mieszkańców w zakresie zasilania w energię oraz gaz ziemny. Gaz ziemny rozprowadzany jest do budynków ze stacji redukcyjnej 3 położonej w Starym Kobylinie oraz magistrali gazowej Odolanów – Grodzisk.

Długość sieci gazowej wynosi 60 km i obejmuje miejscowości: Kobylin, Sroki, Górka, Zalesie Małe, Zalesie Wielkie, Stary Kobylin, Długołęka, Smolice, Zdziętawy, Raszewy, Starkówiec. Na terenie Kobylina sprawnie działa również sieć telekomunikacyjna oparta na łączach światłowodowych przebiegających m.in. przez Pępowo, Kuklinów i Kobylin oraz sieci telefonii komórkowej GSM.

3.4. Transport i komunikacja

Sieć drogowa w gminie Kobylin

Gmina Kobylin dzięki położeniu w niewielkiej odległości od miasta Krotoszyn (miasto powiatowe), Miejskiej Górki, Rawicza posiada sprzyjające warunki komunikacyjne. Warto podkreślić, że obszar gminy wyposażony został w dobrze rozwiniętą, gwieździście rozłożoną sieć dróg krajowych, powiatowych oraz gminnych.

W skład infrastruktury drogowej gminy Kobylin wchodzą:

a) droga krajowa nr 36 Ostrów Wielkopolski – Prochowice, przebiegająca w układzie równoleżnikowym, obejmując miejscowości Kuklinów, Wyganów, Kobylin, Stary Kobylin i Smolice;
b) drogi powiatowe:
   - 4097P (Kromolice) – gr. powiatu krotoszyńskiego – Kuklinów – Rojew – do drogi 5242P,
   - 4803P (Pępowo) – gr. powiatu krotoszyńskiego – Sroki – Górka – Kobylin (ul. Kolejowa, Al. Powstańców Wlkp.) – do drogi krajowej nr 36,
   - 4920P (Ochla) – gr. powiatu krotoszyńskiego – Łagiewniki – Starkówiec – Kobylin – do drogi 4803P,
   - 4921P (Gumienice) – gr. powiatu krotoszyńskiego – Zalesie Wielkie – Zalesie Małe – Górka – do drogi nr 4803P,
   - 4923P (Pępowo) – gr. powiatu krotoszyńskiego – Zalesie Małe – do drogi 4921P,
   - 4925P (Czeluścin) – gr. powiatu krotoszyńskiego – Rębiechów – Kobylin (ul. Kopernika, ul. Dworcowa) – do drogi 4803P,
   - 4926P (Pasierby) – gr. powiatu krotoszyńskiego – Raszewy – Smolice – do drogi 5125P,
   - 5125P (Sroki) – gr. powiatu rawickiego – (Czeluścin) – gr. powiatu krotoszyńskiego – Smolice – do drogi krajowej nr 36,
   - 5129P – Kobylin od drogi krajowej nr 36 (ul. Baszkowska) – Baszków – Zduny (ul. Kobylińska) – do drogi krajowej nr 15,
   - 5130P – Od drogi nr 5133P – Targoszyce – Berdychów – Kobylin (ul. Berdychowska) – do drogi 5128P,
   - 5131P – Starkówiec – Fijałów – Wyganów – do drogi krajowej nr 36,
   - 5132P – Zalesie Wielkie – Łagiewniki – do drogi 4920P,
   - 5133P – Łagiewniki – Targoszyce – gr. powiatu gostyńskiego – (Kromolice) – gr. Powiatu krotoszyńskiego – Józefów – Mokronos – Wrotków – Staniew – Koźmin Wlkp. (ul. Staniewska, ul. Zamkowa) – do drogi krajowej nr 15,
   - 5134P – Zalesie Wielkie – do drogi 4921P,
   - 5135P – Od drogi krajowej nr 36 – Kuklinów – Starygród – Benice – do drogi 4918P,
   - 5136P – Od drogi nr 4097P – Wyganów – Wielowieś – do drogi 4918P,
   - 5150P – od DK 36 – Smolice – Rogożewo (Jutrosin) – odcinek drogi od kościoła do skrzyżowania w Smolicach to droga gminna,
   - 5242P Kobylin (ul. Rzemiechowska) – Rzemiechów – Rojew – Dzierżanów – Lutogniew – do drogi krajowej nr 36,
   - 5126P – Kobylin, ul. Krobska,
   - 5127P – Kobylin, ul. Grunwaldzka,
   - 5128P – Kobylin, ul. Strzelecka.

Długości dróg na terenie gminy przedstawiają się następująco:

- droga krajowa: 16 km,
- drogi powiatowe: 74 km,
- drogi gminne i pozostałe: 109,713 km.

Drogi na terenie gminy Kobylin są w przeważającej części utwardzone, jednakże ich strona wizualna i komfort jazdy po nich wymaga podjęcia działań modernizacyjnych.

Transport publiczny

Kobylin jest położony przy linii kolejowej nr D29:491 Łódź Kaliska – Granica Państwa Zasieki Fort. Na tej trasie na różnych odcinkach prowadzony jest regularny

ruch pasażerski. Po północnej stronie miasta znajduje się dworzec kolejowy – aktualnie adaptowany na cele mieszkalne, niedostępny dla podróżnych. Na terenie gminy znajduje się jeszcze przystanek kolejowy Kuklinów, oddalony od stolicy gminy o 8 km. Kolej zapewnia połączenia w relacji Leszno – Ostrów Wielkopolski, w liczbie 12 pociągów w dni robocze i 8 w soboty i niedziele. Ruch jest obsługiwany przez samorządową spółkę Koleje Wielkopolskie Sp. z o.o. i obsługiwany nowoczesnym taborem – tzw. szynobusami serii SA105, SA108, SA132, SA134, SA139 wyposażonymi w klimatyzację i dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Rozkład jazdy jest dostosowany przede wszystkim dla młodzieży szkolnej, dając możliwość dojazdu do szkół na godzinę 8 (dojazd do Leszna 7:28 – czas przejazdu ok. 50 min., do Krotoszyna 6:50 – czas przejazdu 8 min., Ostrowa Wielkopolskiego 7:20- czas przejazdu ok. 45 min.), po południu z przerwą pociągi kursują średnio w 2-godzinnym cyklu. Na wyżej wymienionych stacjach istnieje możliwość przesiadki, na połączenia do wszystkich miast wojewódzkich w Polsce (oprócz Kielc). W Lesznie można się dogodnie przesiąść w połączenia klasy Regio, TLK, IC, Ex w kierunku: Poznania, Wrocławia, Katowic, Przemyśla, Trójmiasta, Szklarskiej Poręby, Szczecina, Głogowa i Wschowy czy Wolsztyna. Krotoszyn zapewnia połączenie z Gdynią, Lublinem, Warszawą, Wrocławiem, Miliczem, Jarocinem i dalej do Gniezna, natomiast Ostrów Wielkopolski na połączenia do Warszawy, Łodzi, Opola oraz większości miast wymienionych wcześniej (pociągi jeżdżą w różnych kombinacjach i trasach, stąd podobne relacje pociągów). Sytuacja ta determinuje fakt, że gmina Kobylin leży niejako w środku trójkąta komunikacyjnego, umożliwiającego dotarcie do wielu zakątków Polski.

Warto nadmienić, że słabą stroną kolei na tym obszarze jest brak trakcji elektrycznej na 60-kilometrowym odcinku Leszno – Krotoszyn (właśc. Osusz) co utrudnia, a także zniechęca przewoźników do przetrasowania pociągów dalekobieżnych tym szlakiem czy połączenia relacji mogących skomunikować bezpośrednio np. Krotoszyn z Poznaniem przez Leszno, ze względu na wymaganą zmianę lokomotywy ze spalinowej na elektryczną i odwrotnie (składy prowadzone trakcją elektryczną są tańsze w eksploatacji). Plusem jest to, że linia przebiegająca przez gminę Kobylin jest dwutorowa, dzięki czemu ruch odbywa się płynnie w obu kierunkach, bez czasochłonnego mijania się pociągów jak ma to miejsce na liniach jednotorowych. Parametry torów pozwalają na rozwinięcie prędkości 100 km/h, co jest bardzo dobrym wynikiem, biorąc pod uwagę regionalne linie.

Na stacji Kobylin i Kuklinów nie ma kas biletowych, ich sprzedaż i odprawa podróżnych odbywają się na pokładzie pociągu przez drużynę konduktorską – z zaznaczeniem, że obsługa może sprzedać bilety tylko na połączenia obsługiwane przez Koleje Wielkopolskie i PolRegio – w przypadku biletów na pociągi PKP IC pasażerowie muszą na dworcu w Lesznie, Krotoszynie czy Ostrowie udać się do kas na terenie dworca, co jest aspektem utrudniającym swobodną przesiadkę, zwłaszcza gdy czas na nią jest niewielki. Na peronach przystanków w gminie postawione zostały wiaty, w których podróżni mogą się schronić w oczekiwaniu na połączenie.

Warto nadmienić że Kobylin był kiedyś stacją węzłową – swój bieg rozpoczynała tu linia do Legnicy (386). Ruch pasażerski na odcinku do Rawicza został wstrzymany w 1995 r. Linia w większości jest rozebrana, na odcinku do Rawicza infrastruktura istnieje, ale jest w bardzo złym stanie technicznym lub miejscami rozkradziona. W 2019 właściciel PKP PLK wpisał tą trasę do rejestru linii stanowiących infrastrukturę nieczynną.

Połączenia autobusowe prowadzone są przez spółdzielnię Milla w Lesznie. Oferta jest bardzo uboga, ogranicza się do jednego połączenia z Krotoszynem o 10:14, trzech do Rawicza, z czego 2 kończą bieg w Lesznie (jest to jednak połączenia co najmniej okrężne, biorąc pod uwagę cel podróży miasto Leszno). Połączenia te odbywają się w ciągu drogi krajowej nr 36, autobusy wobec tego zatrzymują się w Smolicach, Starym Kobylinie, Wyganowie i Kuklinowie. Północna cześć gminy jest pozbawiona zorganizowanego transportu publicznego.

Głównym środkiem transportu w analizowanej gminie jest transport samochodowy. Drogi w samym mieście są w relatywnie dobrym stanie; chodniki są przy znacznej części dróg, a nawierzchnia jest w użytkowym stanie. Na północy miasta znajduje się stacja kolejowa Kobylin, która jest głównym środkiem transportu publicznego w gminie. Dużym mankamentem jest mała liczba przystanków autobusowych w mieście; jeden znajduje się przy dworcu i jest on w dobrym stanie, drugi przy Al. Powstańców Wielkopolskich. Trzeci przy drodze krajowej wydaje się być nieużywanym. Przystanki autobusowe w poszczególnych wsiach są w złym stanie technicznym, nie są też używane.

Gmina posiada słabo rozwinięty transport, zarówno drogowy jak i ten publiczny. Główną zaletą jest dworzec kolejowy i jego połączenia z innymi miastami. Miasto, jak i okoliczne wsie, posiadają wiele możliwości zmodernizowania swojej sieci transportowej np. poprzez poprawę nawierzchni dróg, budowę nowych przystanków, powstanie ścieżek rowerowych pomiędzy wsiami.

Generatory ruchu

Generatory ruchu to wszystkie punkty stanowiące miejsce rozpoczęcia lub zakończenia podróży. Mogą to być punkty kształtujące ruch komunikacyjny w dni robocze, takie jak miejsca pracy, budynki oświaty publicznej i niepublicznej, a także miejsca, gdzie ruch odbywa się ze względu na indywidualne potrzeby człowieka takie jak: instytucje prywatne i publiczne, placówki opieki zdrowia, obiekty kultury, sportu i rekreacji. Wśród obiektów edukacji i oświaty będących generatorami ruchu są:

- Zespół Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima i Przedszkole w Kobylinie,
- Branżowa Szkoła I stopnia w Kobylinie,
- Szkoła Podstawowa w Smolicach,
- Szkoła Podstawowa w Kuklinowie,
- Szkoła Podstawowa w Zalesiu Małym.

Głównym generatorem ruchu są także sklepy oraz liczne obiekty handlowo-usługowe, które w gminie Kobylin rozmieszczone są głównie w takich miejscowościach jak: Kobylin, Kuklinów, Zalesie Wielkie, Smolice, Stary Kobylin, Zalesie Małe. Centralnym miejscem generującym ruch ze względu na handel i usługi jest Kobylin, który oferuje największą bazę usługowo-handlową, między innymi:

- Bajka – restauracja/kawiarnia,
- Cukiernia – Janusz Klupś,
- Cukiernia-Ciastkarnia Bajaderka,
- Lodziarnia „Mariola",
- Biczysko Roman Piekarnia, Sklep wielobranżowy,
- MK Sp. j. Zakład Mięsny,
- Biedronka,
- Dino – 2 sklepy.
- Sklep ogrodniczy „Piasny",
- „Romi" Roman Stanisławski,
- Sklep spożywczy Niebieski, Marek Paszkowiak,
- Nowak – producent zniczy, kwiaciarnia,
- Barbara Wolniak Kwiaciarnia,
- Ziemniak Urszula – Kwiaciarnia,
- Poczta Polska,
- Stacja paliw Ochmann,
- Auto BP, Bartosz Polański – handel,
- Nowak Aneta – zakład fryzjerski,
- Agnes- producent odzieży,
- Jarus, Transport, skład opału – usługi/handel,
- Solo – skład opału,
- Grupa Rolnik Sp. z o.o. – hurtownia,
- Centrum Ogrodnicze Działkowiec – handel, Gumienna Wiesława, Ryszard Centrum Ogrodnicze,
- Stalkur Skup Złomu – usługi/ handel,
- PPHU Sitekomp Piotr Walkowiak – usługi informatyczne,
- Promis Wood Sp. z o.o. – tartak,
- Salon Optyczny Oko-Duet Balbus S.M. – usługi,
- sklep „Noell".

W Kuklinowie występują między innymi następujące usługi i handel:

- MOYA stacja paliw,
- Bochna Eugeniusz – sklep spożywczo-przemysłowy,
- Sklep spożywczo-przemysłowy Amfix – Alina Popów.

W Zalesiu Wielkim występują między innymi następujące usługi i handel:

- Sklep spożywczy, Klupś,
- Polnet Sp. z o.o. i wspólnicy – Spółka komandytowa,
- Gotter Zbigniew – zakład ślusarski.

W Smolicach występują między innymi następujące usługi i handel:

- Punkt pocztowy Poczty Polskiej,
- Market Dino,
- Hodowla Roślin Smolice Sp. z o. o. Grupa IHAR
- Pomoc drogowa i blacharstwo pojazdowe M. Sroczan,
- Blacharstwo Mechaniki Pojazdowej – Sławomir Talaga.

W Starym Kobylinie występują między innymi następujące usługi i handel:

- Gobarto S.A. Mroźnia Składowa – skład hurtowy,
- Parking TIR,
- Stacja Orlen
- Stacja Kontroli i Obsługi Pojazdów.

W Zalesiu Małym występują między innymi następujące usługi i handel:

- Bolsius Polska Sp. z o.o. – produkcja świec.

Miejscem generującym ruch ze względu na ochronę zdrowia jest Kobylin, który oferuje dostęp do dwóch aptek („Pod Orłem", „Bona") oraz do Niepublicznego Zakładu Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej Avicenna oraz prywatnych praktyk lekarskich.

Gmina Kobylin charakteryzuje się dużą ilością miejsc o znaczeniu religijnym, w skład których wchodzą krzyże przydrożne, kapliczki, cmentarze oraz kościoły, m.in.: Kościół Rzymskokatolicki pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Kobylinie, Kościół Klasztorny Franciszkanów pw. MB przy Żłóbku w Kobylinie, Kościół Rzymskokatolicki Sanktuarium Matki Bożej Uzdrowienia Chorych w Smolicach, Kościół Rzymskokatolicki pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Wyganowie, Kościół pw. Matki Boskiej Królowej Polski w Zalesiu Wielkim, Kościół w Starymgrodzie pw. Oczyszczenia NMP.

Obiekty sportowe, rekreacyjne i kulturowe generują ruch pojazdów indywidualnych incydentalnie, głównie w dni robocze w godzinach popołudniowych oraz w dni wolne od pracy. Do obiektów generujących ruch w gminie Kobylin można zaliczyć: Stadion Miejski w Kobylinie, Klub sportowy Piast w Kobylinie, Orlik – boisko do piłki nożnej w Kobylinie, Sala Sportowa przy Szkole Podstawowej w Kobylinie ul. Sportowa, Hala Sportowa „Pilawa" w Kobylinie, Plac zabaw przy ulicy Grobla w Kobylinie, Plac zabaw przy restauracji Bajka, Muzeum Ziemi Kobylińskiej przy Alei Powstańców Wielkopolskich w Kobylinie, Gminny Ośrodek Kultury przy ul. Strzeleckiej w Kobylinie, czy place zabaw w miejscowości np: Sroki, Zalesie Wielkie, Górka, Starkówiec.

3.5. Zasoby kulturowe

Gmina Kobylin pod względem walorów kulturowych wyróżnia się w znaczący sposób. Obiekty zabytkowe niestety w większości znajdują się w złym stanie technicznym, duża ilość parków jest zdewastowana. Do obiektów zabytkowych godnych obejrzenia należy zaliczyć: pałac i park w Smolicach, pałac i park w Łagiewnikach a także kościół w Starymgrodzie. W tabeli poniżej znajduje się wykaz obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie całej gminy z wyszczególnieniem miejscowości, daty wpisu do rejestru zabytków i własności.

W gminie Kobylin wyróżniono następujące strefy ochrony dóbr kultury:

- w Długołęce strefę „B" – cmentarz poewangelicki,
- w Górce strefę „B" – zespół dworsko-folwarczny wraz z parkiem,
- w Kuklinowie strefę „B" – zespół folwarczny wraz z parkiem,
- w Łagiewnikach strefę „A" – zespół pałacowo-folwarczny (pałac spichlerz, park),

Tab. 3. Wykaz obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy Kobylin

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Nr	Data wpisu	Własność
1.	Kobylin	Zespół budowlany i złożenie urbanistyczne miasta	–	1160/A	16.01.1990	–
2.	Kobylin	Kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa	ul. Kościelna 10	261/A	07.03.1933	Parafia rzymsko-katolicka
3.	Kobylin	Kościół pobernardyński, ob. oo. Franciszkanów pw. Matki Boskiej przy Żłóbku	pl. Andrzeja Glabera 20	262/A	07.03.1933	Zakon oo. Franciszkanów
4.	Kobylin	Klasztor pobernardyński, ob. oo. Franciszkanów wraz kapliczką i dzwonnicą	pl. Andrzeja Glabera 20	67/A	11.02.1965	Zakon oo. Franciszkanów
5.	Kobylin	Wieża kościoła ewangelickiego, ob. wieża zegarowa	ul. 3 Maja 9	483/A	04.02.1969	Miasto i Gmina Kobylin
6.	Kobylin	Zajazd z salą taneczną, ob. budynek mieszkalny	Rynek 20	1222/A	07.08.1991	Prywatna
7.	Łagiewniki	Pałac	–	1064/A	31.03.1970	Prywatna
8.	Łagiewniki	Park pałacowy, folwark i spichlerz	–	1036/A	21.05.1992	Prywatna
9.	Smolice	Układ ruralistyczny miejscowości	–	1307/A	22.05.1992	–
10.	Smolice	Zespół kościoła parafialnego pw. Najświętszego Serca Jezusa (kościół pw. Najświętszego Serca Jezusa, cmentarz przykościelny, 2 pawilony, mur z bramami, plebania z ogrodem)	–	1522/A	26.01.1995	Parafia rzymsko-katolicka

11.	Smolice	Park pałacowy	–	80/A	01.02.1957	Prywatna
12.	Smolice	Pałac wraz z parkiem	–	1387/A	23.02.1973	Prywatna
13.	Smolice	Budynek dawnej stajni, ob. magazyn	–	1536/A	21.03.1995	Prywatna
14.	Starkówiec	Dwór wraz z oficyną	–	298/A	17.10.1968	Prywatna
15.	Starygród	Kościół parafialny pw. Matki Boskiej Gromnicznej	–	655/A	06.06.1960	Parafia rzymsko-katolicka
16.	Starygród	Cmentarz kościelny z grobowcem rodziny Chełkowskich i grobowcem Jana Nepomucena Węgorzewskiego	–	1645/A	18.11.1997	Parafia rzymsko-katolicka
17.	Starygród	Dwór	–	1066/A	31.03.1970	Prywatna
18.	Starygród	Park dworski	–	1564/A	31.08.1995	Prywatna
19.	Stary Kobylin	Wiatrak koźlak	–	1124/A	28.03.1988	Prywatna
20.	Targoszyce	Dwór wraz ze stajnią-wozownią	–	1071/A	01.04.1970	Prywatna
21.	Wyganów	Kościół parafialny pw. Świętego Krzyża	–	1073/A	01.04.1970	Parafia rzymsko-katolicka
22.	Wyganów	Dwór	–	232/A	09.09.1968	Prywatna
23.	Wyganów	Oficyna	–	508/A	19.03.1969	Prywatna

Źródło: Urząd Miejski w Kobylinie

- w Rzemiechowie strefę „B" stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków – osada oraz zespół dworsko-folwarczny z reliktem parku,
- w Smolicach strefę „A" – płd.-wsch. część miejscowości wraz z historyczną zabudową, w tym: kolonia budynków mieszkalnych (dawniej budynki mieszkalne służby folwarcznej), zespół pałacowo-parkowy (pałac, park), zespół sakralny (kościół parafialny, pawilony, ogrodzenie z bramami, cmentarz, plebania, ogród przy plebani) i zespół folwarczny (stajnia) oraz strefę „B" centralną część wsi, od skrzyżowania z droga Stary Kobylin – Dłoń w kierunku założenia pałacowego i cmentarz parafialny,
- w Srokach strefę „B" – zespół dworsko-folwarczny,
- w Starkówcu strefę „A" - zespół dworsko-parkowy (dwór z oficyną, kuźnia) i stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków – grodzisko,
- w Starymgrodzie strefę „A" zespół dworsko-parkowy (dwór, park krajobrazowy), zespół kościelno-cmentarny (kościół M.B. Gromnicznej, cmentarz, kaplica grobowa Chełkowskich, grobowiec J.N. Węgorzewskiego) oraz strefę „B" zespół folwarczny, cmentarz parafialny i stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków – grodzisko,
- w Targoszycach strefę „A" – zespół dworski (dwór, stajnia – wozownia),
- w Wyganowie strefę „A" zespół kościelno-cmentarny (kościół św. Krzyża), zespół dworsko-parkowy (dwór, oficyna) oraz strefę „B" – Zespół parafialny,
- w Zalesiu Wielkim grodzisko wczesnośredniowieczne i strefę „B" – zespół kościelny,
- w Starym Kobylinie strefa ochrony krajobrazowej (widokowej) – na skrzyżowaniu drogi Smolice–Kobylin z drogą do Długołęki.

Na terenie gminy istnieją 3 strefy ochrony archeologicznej (stanowiska wpisane do rejestru zabytków): w sołectwie Starygród – grodzisko średniowieczne w północnej części sołectwa, w sołectwie Starkówiec – grodzisko średniowieczne przy płn.-zach. granicy wsi oraz w sołectwie Zalesie Wielkie – grodzisko wczesnośredniowieczne w północnej części sołectwa. Na terenie gminy znajduje się obecnie około 497 stanowisk

archeologicznych, w tym: 3 grodziska, 1 zamek (Kobylin), 473 osady, punkty osadnicze i ślady osadnictwa 20 cmentarzysk.

Poza wymienionymi powyżej zabytkami na terenie gminy widnieje 46 zabytków nieruchomych w postaci kościołów, kaplic, dworów, parków dworskich, cmentarzy i kapliczek i 18 ruchomych w postaci elementów wyposażenia kościołów, krzyży lub figur przydrożnych.

3.6. Zagospodarowanie przestrzenne

Do elementów struktury gminy Kobylin można zaliczyć: tereny mieszkaniowe (osiedla, zespoły osiedli), tereny usług administracji, handlu, kultury, gastronomi, oświaty, zdrowia, tereny aktywności gospodarczej (produkcji i biznesu), tereny infrastruktury technicznej (sieci techniczne), oraz tereny związane z systemem transportowym miasta (sieć ulic, parkingi, dworce, stacje i przystanki transportu zbiorowego, węzły przesiadkowe). Do omawianej struktury możemy także zaliczyć ukształtowanie sieci drogowo-ulicznej.

Powierzchnia gminy wynosi obecnie 11210 ha, z czego 99,9% to powierzchnia lądowa, wody w postaci cieków stanowią skromny udział w powierzchni jednostki. Znaczną część zajmują natomiast grunty orne (70,5%), tereny leśne (11,1%), łąki (8,8%) i pastwiska (1,0%).

Zagospodarowanie gminy Kobylin opiera się na wieloośrodkowym układzie jednostek osadniczych (wsi), skupionych wokół centralnie ulokowanego ośrodka gminnego. Wsie te tworzą wokół Kobylina pierścień, zamykając mieszkaniową, produkcyjną i usługową przestrzeń do granic administracyjnych gminy. Choć są one powiązane układem drogowym, to sieciowy układ tworzony jest przez hierarchiczne ośrodki usługowe. Choć fizyczne rozmieszczenie wsi w układzie koncentrycznym względem miasta Kobylin jest bardzo widoczne, to jednak nie tylko ów ośrodek ma wpływ na ich przestrzenny, funkcjonalny i społeczny rozwój, mają go także miasta gmin przyległych: Jutrosin, Pępowo, Krotoszyn, Pogorzela, Zduny. Miasta, będące siedzibami owych gmin, są zróżnicowanie pod względem wielkości, liczby ludności, rodzajów i ilości usług. Można je podzielić na trzy kategorie miejscowości: najmniejsze Pogorzela, Jutrosin i Pępowo z liczbą ludności wahającą się około 2 tys. każde, Zduny mają 4,5 tys. mieszkańców i największy Krotoszyn (ponad 28 tys. osób). Miasto Kobylin, które liczy około 3,2 tys. osób można zaliczyć do środkowej analitycznej grupy. Każdy ośrodek różni się ilością usług podstawowych i ponadpodstawowych, dostępem do infrastruktury technicznej, społecznej, sportowo-rekreacyjnej, liczbą atrakcji turystycznych. Nawet jeśli nie mamy dokładnej inwentaryzacji wymienionych aktywności to można przyjąć (prawie bezbłędnie), że w różnorodności usług dominuje niewątpliwie Krotoszyn, natomiast najmniejsze zainwestowanie charakteryzuje Pogorzela. Ośrodki znajdujące się w pierwszej grupie są funkcjonalnie podobne. Jak wynika z analizy odległości czasowej miasta sąsiadujące z Kobylinem stanowią dużą dla niego konkurencję, bowiem stają się potencjalnym miejscem realizacji potrzeb mieszkańców gminy Kobylin. Mieszkańcy wsi Łagiewniki pokonują w podobnym czasie odległość do miasta Pogorzela, Pępowo i do Kobylina. Mieszkańcy wsi Kuklinów korzystają z usług zlokalizowanych w Lutogniewie, Krotoszynie i Kobylinie.

Biorąc zatem pod uwagę funkcjonalny charakter miast, będących siedzibami gmin przyległych do Kobylina, oraz najkrótszy czas przejazdu pomiędzy miejscowościami należy zwrócić uwagę na wydzielające się trzy silne ośrodki usługowe. Krotoszyn obsługuje mieszkańców gminy głównie w zakresie usług oświaty, służby zdrowia, handlu, gastronomi i kultury. Pępowo, Jutrosin i Pogorzela natomiast odwiedzane są dzięki lokalizacji usług i handlu, gastronomi, rekreacji. Wspomniane ośrodki to także źródła miejsc pracy dla mieszkańców gminy Kobylin.

Rozmieszczenie wymienionych funkcji zmusza mieszkańców do ruchów wewnątrzgminnych. Do ośrodków o największej częstotliwości relacji związanych z zaspokajaniem potrzeb w zakresie usług podstawowych należą: Kobylin i Smolice. Aktywność ludności, która jest zintensyfikowana w kierunku wybranych miejscowości, zależy od stanu technicznego dróg, ale także braku połączeń transportu publicznego, obecnego systemu połączeń drogowych, specyficznej lokalizacji. W związku z tym Smolice obsługują mieszkańców południowo-zachodniej części gminy, Pępowo i Pogorzela jest hierarchicznie ważnym ośrodkiem usługowym dla północnej części gminy, natomiast Kobylin jest miejscem realizacji potrzeb wsi położonych we wschodniej części obszaru analiz, aczkolwiek ludność tej części gminy dojeżdża także do Krotoszyna.

Wspomniany sieciowy układ warunkowany jest wieloma czynnikami, które wymuszają obecny stan rozkładu przestrzennego miejscowości gminy. Barierę w przestrzennym rozwoju stanowią rozległe kompleksy dobrych jakościowo pól, rozlokowane na całej powierzchni gminy, które wraz z połaciami niewielkich łąk i fragmentami lasów tworzą spójną całość. Ważnym czynnikiem w rozwoju gminy jest droga kra-

jowa 36, łącząca tereny wschodnie gminy z zachodnimi relacji Krotoszyn – Rawicz. Droga dzieli gminę na dwie części, co sprawia, że dostępność o znaczeniu tranzytowym z ośrodków wiejskich gminy jest podobna. Obecność wspomnianego ciągu drogowego, wytworzyła pasmo działalności usługowej i gospodarczej, które ulokowało się na terenach przyległych do układu drogowego miejscowości. Dobra dostępność komunikacyjna i możliwości transportowo-spedycyjne, uaktywniły inwestorów właśnie na wspomnianych terenach. Niestety, bliskość dużego ośrodka usługowo-gospodarczego Krotoszyn, sprzyjające tam warunki społeczno-mieszkaniowe i dostęp do szerszego wachlarza usług spowodowały mniejsze zainteresowanie osiedlaniem się na obszarze gminy Kobylin. Niska jakość techniczna układu drogowego i brak wyraźnej hierarchii jednostek osadniczych spowodowały, że żadna wieś nie wytworzyła swojego rejonu obsługi. Smolice obsługują Raszewy i Czeluścin, Kobylin obsługuje Długołękę, Rębiechów, Starkówiec, Berdychów i Łagiewniki. Pozostałe wsie gminy Kobylin korzystają z usług przyległych miejscowości, także tych zlokalizowanych poza granicami administracyjnymi.

Wsie gminy Kobylin charakteryzują się małą różnorodnością funkcjonalną. W większości wsi dominuje funkcja związana z działalnością rolniczą, wyjątek stanowią Smolice, gdzie występuje wiele ośrodków działalności gospodarczej. Kobylin, ze względu na siedzibę władz samorządowych, pełni funkcję administracyjną i koncentruje najwięcej usług i działalności gospodarczej. Tu powstały też największe w gminie osiedla budownictwa mieszkaniowego.

Wiele wsi ma historycznie ukształtowaną zabudowę, koncentrującą się wokół zespołów pałacowych czy folwarcznych. Są one objęte ochroną konserwatorską i ze względu na swoją wartość historyczną, kulturową i architektoniczną wymagają bezwzględnego utrzymania i ochrony. Nowopowstająca zabudowa często „obrasta" historyczne układy. Niestety, choć lokalizuje się ona w większości wzdłuż dróg i w pobliżu centralnej części wsi, to jednak często jest ona rozproszona. W formie zwartej występuje jedynie zabudowa historyczna, skupiona w historycznym ośrodku miejscowości. W przypadku dalszej zabudowy wsi, należy dążyć do jej uzupełniania, to obniży w przyszłości koszty eksploatacyjne sieci infrastruktury technicznej, uzasadni budowę nowych lub remonty istniejących dróg, a skupienie mieszkańców pozwoli na wytworzenie obszaru hierarchicznie ważnego, przestrzeni wspólnej publicznej, w której aktywność usług stanie się uzasadniona.

Układ urbanistyczny wsi gminy Kobylin oparty jest na różnych typach morfologicznych. Struktura ich jest spójna, proporcje wnętrz międzybudynkowych właściwe, zachowane w ludzkiej skali. Budynki w danej wsi ustawione jednolicie (kalenicowo lub szczytowo). Walorem wsi są licznie zachowane budynki murowane z cegły i ich forma architektoniczna (czasem już otynkowane). Sposób rozplanowania zagrody wsi kobylińskiej nie odbiega zbytnio od układu zagrody XVIII-XIX wiecznej. Budynek mieszkalny (względnie mieszkalno-inwentarski) ustawiano zazwyczaj od strony drogi wiejskiej, budynek inwentarski wznoszono w głębi działki (prostopadle do budynku mieszkalnego), a od strony pól – stodołę. W XIX wieku, w związku z reformami agrarnymi w budownictwie zagrodowym dokonały się poważne zmiany. Polegały one na dużej swobodzie w zakresie kształtowania budynków, posługiwaniu się w coraz większym stopniu materiałami ogniotrwałymi (cegłą, dachówką) dbaniu o staranność ich wykonania. Walorem wsi kobylińskiej jest także detal architektoniczny (konstrukcyjny i użytkowy). Niestety, otwory okienne i drzwiowe, wątek ceglany, elementy konstrukcyjne budynków, gzymsy, nadproża, sposób łączenia materiałów choć ukazują historyczne wartości, to także uwidaczniają zasięg przebudowy wsi. Walorem wsi są także ciągi wjazdowe, które z dalekiej perspektywy ukierunkowane są w niektórych miejscowościach na bryłę kościoła (zarówno z ulic dojazdowych jak i dróg polnych); z bliższej perspektywy funkcję naprowadzającą pełnią drzewa; wjazdy czasem nie są płynne tzn., z otwartego krajobrazu wjeżdża się w ograniczone optycznie i przestrzennie wnętrza wsi (wykadrowane przez wysoką zieleń, stodoły i zabudowę mieszkaniową). Cenną wartością wsi są również wyrażone w przestrzeni wyróżniki materialne (obiekty zabytkowe, układ pól, zieleń śródpolna, kształt wsi zgodny z pierwotnym układem lokacyjnym, materiał budowlany historycznej XVII i XIX zabudowy, sposób zabudowy, obiekty zagrody wiejskiej – stodoły, zieleń wysoka w obrębie obiektów sakralnych i folwarków).

We wsiach gminy Kobylin znajduje się wiele współczesnych budynków mieszkalnych i gospodarskich z lat 70-90. ubiegłego wieku, bardzo odróżniających się od historycznej zabudowy, mocno kontrastujących z sąsiednimi, zarówno wielkością, formą, kolorystyką elewacji, detalami architektonicznymi (np. Smolice, Kuklinów, Łagiewniki). W niektórych wsiach widoczna jest olbrzymia różnorodność ogrodzeń (np. Długołęka, Starygród, Berdychów, Targoszyce) (z betonowych półfabrykatów, z siatki ogrodzeniowej, murowane, z blachy). Ten brak spójności widać nawet w jednym

obejściu, bowiem brama wjazdowa na posesję bardzo często odbiega kolorystycznie, materiałowo, wielkościowo od reszty ogrodzenia. Ale są także posesje prywatne, które w większości ogrodzone są płotami drewnianymi, niskimi, ażurowymi, o podziale na ogół pionowym (np. Fijałów, Rojew, Wyganów). Ich kolorystyka jest niekontrastująca, wtapiają się w zieleń, która często stanowi dla nich tło lub je uzupełnia. Ogrodzenia w takiej wsi nie dzielą przestrzeni w sensie społecznym, lecz tylko technicznym, zachowana jest spójność materiałowa pomiędzy częścią publiczną a prywatną.

Analiza zmian struktury osiedli wiejskich powstałych po 1990 roku wykazała przekształcenia w różnych sferach. Kształt i zagospodarowanie osiedli wiejskich gminy Kobylin nie są obecnie uzależnione od warunków glebowych, rzeźby terenu, nie nawiązują do istniejących form zainwestowania, brak w ich tworzeniu logiki, zachowania zasad kompozycji urbanistycznej, jednolitości architektonicznej. Jedynym elementem porządkującym jest historyczny układ przestrzenny zabudowy, względem którego wieś kiedyś się kształtowała. Obecnie ulega ona przekształceniom. Na jej strukturę wpływać zaczęły doktryny urbanistyczne, nakazujące przestrzenną segregację funkcji. To one właśnie oddziaływują na kierunki rozwoju i przekształcenia wiejskich obszarów czasami silniej niż obiektywne czynniki demograficzne i ekonomiczne, a także te tkwiące w istniejącej substancji.

Urbanizacja i związany z nią rozwój komunikacji, pojawienie się nowych materiałów budowlanych, postęp techniczny i technologiczny spowodował wzrost wpływów obcych, które kobylińska wieś sobie przyswoiła. Owe wpływy spowodowały nieracjonalne gospodarowanie wartościami przyrody i przyczyniły się do tworzenia nowych, acz niekorzystnych układów w stosunkach fizjograficznych. Rzadko kiedy dla ukształtowania krajobrazu miały znaczenie tereny będące pod ochroną, miejsca i budowle historyczne, miejsca wartościowe pod względem biologicznym i geologicznym, rzadkie i wyróżniające się w krajobrazie drzewa lub grupy drzew, czy panoramy danej miejscowości. Elementem krystalizującym i formującym zabudowę tych osiedli jest komunikacja. Zauważono, że przy wyborze miejsca na lokalizację nieruchomości brana jest pod uwagę przepustowość drogi, jej nawierzchnia (utwardzona lub nie), umiejscowienie przystanku komunikacji autobusowej i/lub kolejowej itp. Trudności w uzyskaniu odpowiednich terenów w mieście (o dobrej dostępności komunikacyjnej i przystępnej cenie) skłaniają inwestorów do lokalizowania swoich przedsięwzięć poza terenami zainwestowania miejskiego, przy trasach wylotowych i obwodowych. W związku z tym wzdłuż trasy krajowej 36 tworzone są nieformalne strefy aktywności gospodarczej, w których lokalizację znajdują głównie firmy samodzielne działające. Zbyt towarów i usług, dojazdy pracownicze i działalność administracyjna skutkuje powiązaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Współczesne wsie kobylińskie cechuje brak orientacji w przestrzeni, brak obszarów hierarchicznie ważnych, brak placów i miejsc publicznych, brak zieleni uporządkowanej. Oczywiście można wymienić pozytywne obszary gminy np. Wyganów, Rojew, Zalesie Wielkie, w których dbałość o elementy struktury wsi są widoczne i właściwe. Ale często osiedla wiejskie nie mają przemyślanego układu kompozycyjnego, brakuje dominant, otwarć widokowych, związku z otoczeniem, brakuje ekspozycji obiektów charakterystycznych pod względem widokowym, brakuje wjazdów i wyjazdów z osiedli. Dochodzi do zabudowy panoram widokowych, korytarzy ekologicznych, przeobrażeń rzeźby, niwelacji terenów.

Wynika to nie ze złej woli, niewiedzy czy braku doświadczenia decydentów samorządów lokalnych sterujących rozwojem danego ośrodka czy nawet samych projektantów nowych przestrzeni lecz presji jaką wywierają właściciele gruntów oceniający kształtowany i sprzedawany teren jednostkowo i wyłącznie finansowo. To oni wywierają nacisk na sposób zabudowy i zagospodarowania terenu. Brak jest w kształtowaniu przestrzeni wizji całościowej, właściwie przemyślanej i zorganizowanej. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego powstają wybiórczo, wyrywkowo, nie są powiązane ze sobą funkcjonalnie, programowo i organizacyjnie. Często pojedynczo tworzą indywidualny, zamknięty układ. Oczywiście trudno jest w jednostce już istniejącej, ulegającej ciągłym przekształceniom, stworzyć jasną koncepcję całości, wykorzystując najnowsze osiągnięcia zarówno urbanistyczne jak i architektoniczne. Trudno jest także uwzględnić współczesne wymogi społeczno-ekonomiczne, rozplanować wszystkie elementy publicznej przestrzeni, stworzyć jasną strukturę funkcjonalną i morfologiczną czy zachować proporcje pomiędzy obszarami zurbanizowanymi i otwartymi. Łatwo natomiast o zmianę w krajobrazie (degradacja), zmianę w sposobie użytkowania gruntów, o zabudowę panoram widokowych i korytarzy przewietrzających, łatwo wkracza się na obszary cenne przyrodniczo, chronione. Utrudnieniem w kształtowaniu ładu przestrzennego są niewątpliwie także niespójne przepisy prawa pozwalające na swobodne formowanie przestrzeni

zabudowanej, tej jeszcze niezabudowanej i obszarów przyrodniczych.

Niestety, na obszarach wiejskich gminy Kobylin obserwuje się niewystarczającą i nadal słabo rozwiniętą infrastrukturę społeczną (niedostateczną dostępność i niski poziom świadczonych usług) oraz słabo rozwiniętą infrastrukturę techniczną (uciążliwy dojazd do i z pracy/szkoły, brak utwardzonych dróg dojazdowych, oświetlenia, ścieżek rowerowych, brak chodników).

Ogólny wizerunek gminy oceniono jako poprawny. Układ ruralistyczny w większości wsi jest czytelny, orientacja w miarę dobra, wsie cechuje dobra jakość elementów zagospodarowania, otwartość mieszkańców, kontakt społeczny dobry. Widoczna jest jedność kompozycji przestrzennej i jej wewnętrzna zgodność. Wsie w ogólnym odbiorze dają poczucie bezpieczeństwa (przestrzenie są oświetlone, często spotkać można sąsiada, „obcy" są momentalnie zauważani). Najczęściej przestrzeń wsi jest estetyczna, czysta, dbałość o porządek posesji przez właścicieli w tym zakresie jest bardzo duża. Wieś kobylińska ma właściwe proporcje i ludzką skalę, kolorystyka jest stonowana poza nielicznymi wyjątkami. Brak jest przestrzeni wspólnych, publicznych, integrujących mieszkańców. Czasem takie miejsce pełni teren przykościelny, czasem teren w centrum wsi prowizorycznie zagospodarowany, ale takie obszary występują w gminie nielicznie. Mieszkańcy bardzo potrzebują społecznych, wspólnych terenów na spotkania sąsiedzkie i rodzinne. Miejsca dedykowane przyjezdnym, najczęściej to te, przeznaczone do parkowania i postoju, sklep spożywczy. Architektura tych elementów jest często niespójna, kolorystyka nieodpowiednia. Niewiele jest miejsc dających możliwość aktywnego wypoczynku. Trasy rowerowe czy spacerowe nie są połączone pomiędzy miejscowościami, brak miejsc spotkań.

Miasto Kobylin natomiast obecnie posiada dobrze zachowany i czytelny układ urbanistyczny z okresu lokacji. Mimo rozwoju miasta na przestrzeni wieków pierwotne założenie urbanistyczne nie zostało zatarte. Wykształcony w średniowieczu prostokątny rynek cały czas odgrywa dominującą rolę w kształtowaniu ośrodka. Układ historycznej zabudowy jest zapewne wynikiem obudowy wrzecionowego układu drogowego. Historyczna część w układzie północ-południe stanowi trzon miejscowości, która rozwija się obecnie w układzie wschód - zachód. Miasto rozrasta się głównie poprzez rozwój osiedli zabudowy jednorodzinnej, która przeplatana jest obszarami aktywności gospodarczej.

Kobylin, to przykład miasta założonego na tzw. surowym korzeniu, w którym układ urbanistyczny wytyczono od samego początku. Rynek będący centralnym ośrodkiem założenia miejskiego, pierwotnie posłużył jako miejsce, wokół którego ukształtowało się miasto w obecnej postaci. Rynek w Kobylinie oprócz tego, że stanowi główny punkt i miejsce handlowe miasta, jest także swoistą mozaiką stylów architektonicznych i wiekowości poszczególnych obiektów. Fasady budynków starych kontrastują z fasadami budynków odrestaurowanych. Zabudowania rozciągające się wokół placu, to budynki murowane, otynkowane, parterowe lub piętrowe (do trzech kondygnacji), nakryte stromymi dachami lub stropodachami płaskimi. Niestety, ruch samochodowy jest tu duży i uciążliwy.

Środek omawianego placu tworzy przestrzeń zabudowana w postaci budynku ratusza, z otaczającym go chodnikiem. Następnie miejsce to otacza ze wszech stron komunikacja, będąca strefą ruchu lub parkowania. Część piesza znajduje się także wzdłuż pierzei i stanowi strefę wejściową do usług. Istniejący układ komunikacyjny, system ruchu i możliwości parkowania sprawiają, że omawiany obszar jest aspołeczny. Wymaga gruntownych zmian funkcjonalnych, estetycznych, organizujących tę ważną społecznie i historycznie przestrzeń. Część przylegająca do ratusza jest wszakże wydzieloną strefą bez ruchu stałego, aczkolwiek wykorzystanie tej części na parking nie sprzyja tworzeniu społecznie przyjaznego wnętrza. Literatura podejmująca temat rewitalizacji wskazuje, że pomiędzy wiekiem zabudowy mieszkaniowej, a wiekiem ludności w niej zamieszkującej występuje silna korelacja. Im starszy stan zabudowy, tym ludność go zamieszkująca jest starsza.[4] W śródmiejskiej części Kobylina starsze budynki wymagają często działań termomodernizacyjnych, związanych z wymianą okien, drzwi i źródła ciepła. Nierzadko zdarza się, że nawierzchnie dachów tworzą panele azbestowe, niebezpieczne dla zdrowia. Stara infrastruktura mieszkaniowa, zwłaszcza w stanie zaniedbanym, bywa kapitałochłonna, ze względu na niską efektywność energetyczną oraz zużycie materiałów budowlanych. Należy zauważyć, że osoby starsze często posiadają ograniczone możliwości renowacyjne swoich domów. Podupadające budowle, biedni lokatorzy to idealne środowisko do rozwoju różnego rodzaju patologii społecznych tj. przestępczości i kradzieży. Konieczne są działania rewitalizacyjne na tego typu obszarach miasta, nie tylko dla ratowania substancji

[4] Rewitalizacja miast polskich. Demograficzne i społeczne uwarunkowania rewitalizacji miast w Polsce, pod red. Zborowskiego A., Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2009.

materialnej, ale także dla poprawy jakości życia mieszkańców.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta Kobylin tworzą: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna, usługowa, tereny zieleni, obszary aktywności gospodarczej. Zabudowa jednorodzinna (w większości wolnostojąca) obejmuje swym zasięgiem część wschodnią i zachodnią miasta. Natomiast zabudowa wielorodzinna występuje w formie kamienic lub mniejszych domów mieszkalnych (stare miasto i wzdłuż ulic wychodzących z rynku). Na terenie miasta usługi są bardzo rozproszone, pojedyncze, wielorakie. Spójną formę tworzą jedynie te umiejscowione na Rynku. Markety handlowe najczęściej umiejscowione są w pobliżu dróg lokalnych lub zbiorczych, natomiast gastronomiczne, finansowe, zdrowotne w pobliżu centrum, wzdłuż bocznych uliczek śródmieścia. Obiekty o funkcji administracyjnej znajdują się na Rynku. Zieleń miejską tworzy zespół parkowy oraz zieleń wewnątrzmiejska w postaci skupisk i alei. Widoczne są właściwe stosunki miedzy formami przestrzennymi, tj. pewna zgodność i współzależność pomiędzy płaszczyzną poziomą zieleni niskiej (trawnika) i średniej (krzewów) a pionową (roślinami drzewiastymi). Zieleń tę cechuje: jedność (roślinność liściasta), właściwe proporcje, właściwa perspektywa linearna i powietrzna (kolorystyczna). Zaletą jest nieliczne występowanie drzew iglastych. Zieleń jest spójna, zwarta, cenne starodrzewie konstytuuje przestrzenie przyjazne mieszkańcom (ciche, zacienione, przytulne, ciekawe w formie). Obszary te wymagają działań rewitalizacyjnych (pielęgnacji, wycinki, działań naprawczych i poprawiających funkcjonalność terenu). Obszary aktywności gospodarczej są zlokalizowane w północno-wschodniej i zachodniej części miasta (wzdłuż ul. Kolejowej i Krotoszyńskiej). Wszystkie pełnią role dróg wylotowych.

Miasto Kobylin, choć ma bardzo czytelny układ ulic, wzdłuż których formuje się zabudowa, to widoczne są braki w jej ciągłości. Zwarta ściana kamienic rynku zamyka w widoczny sposób wnętrze placu i wrzecionowego układu formowanego obecnie przez komunikację. Od niego wyprowadzane są ciągi uliczne, które są obudowane ścianami budynków lub zieleni. Niestety, w wielu miejscach dochodzi do zaburzeń w ciągłości wnętrz urbanistycznych. Konieczne są zatem uzupełnienia. Należy dążyć do zwartości zabudowy. Przestrzeń miasta Kobylin wymaga często zmiany organizacji ruchu kołowego, modernizacji i remontów budynków, aranżacji wnętrz społecznych, połączeń funkcjonalno-organizacyjnych z usługami zlokalizowanymi w pobliżu. Ważne jest, aby tę przestrzeń połączyć z rynkiem tworząc spójną całość przestrzenną.

3.7. Turystyka i rekreacja

Analizując aktualny stan turystyki oraz możliwości jej rozwoju wzięto pod uwagę główne istniejące: zasoby przyrodnicze, atrakcje turystyczne, elementy dziedzictwa kulturowego oraz bazę noclegową. Turystyka na terenie gminy Kobylin nie jest dobrze rozwinięta i nie odgrywa ważnej roli. Gmina dzięki swojemu położeniu w dolinie Orli, którą można uznać za korytarz ekologiczny o znaczeniu lokalnym, ma powiązania ze strukturami Krajowej Sieci Ekologicznej. Dolina Orli łączy się z doliną Baryczy, a ta wraz z doliną Odry stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym. Dolina Baryczy łącznie ze Stawami Milickimi tworzy obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym. Taki układ ma wpływ na atrakcyjność krajobrazową gminy, która niewątpliwie może zostać wykorzystana jako walory przyrodniczo-turystyczne.

Do atrakcji turystycznych można zaliczyć szlak pieszy o długości 59,1 km (Leszno – Kąkolewo – Pawłowice – Robczysko – Lubonia – Oporówko – Oporowo – Czarkowo – Drzewce – Rokosowo – Pudliszki – Krobia – Potarzyca – Gębice – Krzekotowice – Magdalenki – Czeluścin – Smolice) oraz szlak rowerowy o długości 245,4 km. (Mosina – Krosno – Drużyna – Pecna – Iłówiec – Czempiń – Słonin; wariant wschodni: Słonin – Gorzyce – Stary Gołębin – Turew – Kopaszewo - Krzywiń – Wyganowo – Lubiń – Bieżyń – L. Mościszki – Cichowo – Łagowo – Dalabuszki – Kunowo – Skowronki –Ostrowo – Bogusławki Głogówko k/Gostynia – Grabonóg – Bodzewo – Ziółkowo – Domachowo – Ludwinowo – Gębice – Pępowo – Sroki – Czeluścin – Rębiechów – Kobylin – Stary Kobylin – Smolice – Ochłoda – Pawłowo – Jutrosin – Szymonki – Dubin – Borek – Osiek – Pakosław). Baza noclegowa na terenie wiejskiej części gminy jest dość uboga.[5] Problem stanowi brak barów, kawiarni i restauracji. Najbliższe jadłodajnie znajdują się w mieście Kobylinie. W zakresie rozwoju turystyki można wykorzystać ogrom miejsc i obiektów zabytkowych zlokalizowanych we wsiach gminy Kobylin. Informacja o tych zasobach jest umieszczona w kolejnym rozdziale.

3.8. Aktywność gospodarcza

W latach 2015-2019 liczba podmiotów gospodarczych w gminie Kobylin wzrosła o 74 podmioty. W końcowym roku analizy ich liczba wynosiła 614. Najwięcej podmiotów zostało zarejestrowanych w przeciągu

[5] www.kobylin.pl_Baza_noclegowa%20(2).pdf

5 lat na obszarze wiejskim – tj. 65. Zauważalnie dominowały podmioty zlokalizowane w mieście Kobylin do roku 2016 (różnica 59), natomiast w późniejszych latach dysproporcja zmniejszyła się. W roku 2019 liczba zarejestrowanych podmiotów różniła się o 2. Najwięcej podmiotów gospodarczych zakwalifikowanych do rolnictwa, leśnictwa lub rybołówstwa zarejestrowanych jest w miejscowości Kuklinów, znajdującej się we wschodniej części gminy Kobylin, i jest ich 39. W 2019 roku w miejscowości Kobylin zarejestrowano 6 podmiotów, w miejscowościach Stary Kobylin oraz Smolice 2 podmioty, a w miejscowości Zalesie Wielkie 1 podmiot. W gminie Kobylin istnieje jeden podmiot gospodarczy zakwalifikowany do przemysłu i budownictwa i znajduje się on w miejscowości Kuklinów. Najwięcej podmiotów gospodarczych zakwalifikowanych jako pozostała grupa zarejestrowanych jest w miejscowości Kobylin i wynosi 26. Następnie w miejscowości Smolice zarejestrowano 3 podmioty, w miejscowości Zalesie Wielkie 2 podmioty, a w miejscowościach Kuklinów oraz Zalesie Małe zarejestrowano po jednym podmiocie. Ogólnie największą liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Kobylin reprezentuje miejscowość Kuklinów – 41 podmiotów. Następnie jest miejscowość Kobylin z 26 podmiotami, Smolice z 5 podmiotami, Zalesie Wielkie z 3 podmiotami, Stary Kobylin z 2 podmiotami oraz Zalesie Małe, gdzie zarejestrowano 1 podmiot gospodarczy. Należy pamiętać, że prezentowane tu dane nie uwzględniają zawieszania działalności gospodarczej i czasami liczba podmiotów zarejestrowanych nie jest jednakowa z liczbą faktycznie działających.

Struktura podmiotów gospodarki narodowej w gminie Kobylin w latach 2015-2019 była stabilna. W strukturze podmiotów gospodarki narodowej według liczby pracujących w gminie Kobylin dominują tzw. mikroprzedsiębiorstwa, w których pracuje do 9 osób. Stanowiły one w całym badanym okresie około 95% wszystkich podmiotów. Małe przedsiębiorstwa (10-49 pracujących) stanowiły ponad 4% wszystkich podmiotów. Natomiast średnie (50-249) i duże (powyżej 250) obejmowały niecały 1%.

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej nowo zarejestrowanych według form własności w gminie Kobylin, dominują prywatne podmioty gospodarcze. Stanowiły one w całym badanym okresie ponad 91% wszystkich nowo zarejestrowanych podmiotów. Udział podmiotów sektora publicznego nie przekraczał kilku procent. W grupie podmiotów prywatnych największą liczbą wykazują się działalności prowadzone przez osoby fizyczne.

W strukturze podmiotów gospodarczych według sekcji PKD w gminie Kobylin latach 2015-2019 widoczna jest przewaga przemysłu i budownictwa (172 podmioty w 2019 r.), w zakresie rolnictwa i leśnictwa są 44 podmioty, a w pozostałej działalności 398 podmiotów (dane za 2019 r.). W odniesieniu do innych sekcji należy podkreślić duże znaczenie przemysłu i budownictwa. W latach 2018/2019 powstało znacznie więcej podmiotów tego rodzaju niż w latach poprzednich. Wartym zaznaczenia jest, iż w roku 2019 w stosunku do 2015 nastąpił spadek liczby podmiotów gospodarczych obejmujących działalność związana z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem w gminie. Na terenie gminy Kobylin istnieje także 11 organizacji pozarządowych w tym jedna fundacja. Każda z wymienionych organizacji zlokalizowana jest na terenie miasta Kobylin.

4. Sołeckie Strategie Rozwoju gminy Kobylin

4.1. Znaczenie Sołeckich Strategii Rozwoju dla rozwoju wsi

Sołeckie Strategie Rozwoju stanowią zbiór informacji o sołectwach – o ich uwarunkowaniach przyrodniczych, społecznych, przestrzennych, ekonomicznych, infrastrukturalnych i kulturowych wraz z kierunkami rozwoju. Dokument tworzą mieszkańcy sołectwa a jego opracowaniu pomaga im moderator odnowy wsi. Opracowanie Sołeckich Strategii Rozwoju wszystkich sołectw w gminie da obraz potrzeb i koniecznych zmian, które muszą być podjęte dla poprawy jakości życia i zamieszkania społeczności całej gminy. Sołeckie Strategie Rozwoju (SSR) obejmują analizę zasobów sołectwa, analizę SWOT, analizę potencjału rozwojowego wsi, wizję wsi, program rozwoju długoterminowy oraz program rozwoju krótkoterminowy. Sołeckie Strategie Rozwoju pozwalają na znalezienie odpowiedzi na kluczowe problemy sołectwa, a ponieważ są tworzone przez mieszkańców wsi stanowią odzwierciedlenie rzeczywistych potrzeb i dążeń tej grupy odbiorców. Sołecka Strategia Rozwoju pozwala wytyczyć kierunki działania w postaci celów i zadań operacyjnych, które mogą pomóc w wyborze źródeł finansowania przedsięwzięć. Innymi słowy SSR zawiera podstawy i kierunki rozwoju sołectw w krótszym i dłuższym horyzoncie czasowym, a co za tym idzie, dadzą szansę na przemyślane działania mieszkańców i władz gminy.

Pomysły mieszkańców ujęte w Sołeckich Strategiach Rozwoju stanowią efekt pracy wspólnej. Najczęściej dąży się do stworzenia miejsca konfrontacji kilku sołectw jednocześnie, które prezentując pomysły na dalszy swój rozwój określą cele i wizje sołeckiego rozwoju. Taka konfrontacja tworzy platformę do wymiany wiedzy na temat jakości życia, do przekazu informacji na temat zakresu planowanych sołeckich działań z uwzględnieniem lokalnego potencjału ekonomicznego, społecznego i środowiskowego, da możliwość wejścia w kooperacje międzysołeckie, które wzmocnią znaczenia zaproponowanych działań/inwestycji i dadzą pole do tworzenia partnerstw na rzecz realizacji ww projektów. Interesariuszami grupy sołeckiej są sołtysi, lokali liderzy, stowarzyszenia i mieszkańcy danej gminy, a ich praca odzwierciedla często pomysły na rozwój, na sposób wykonania/realizacji działań ujętych w SSR, na ich finansowanie. Ta wiedza to podstawa zarządzania projektami z zakresu rozwoju obszarów wiejskich. Jeśli wśród mieszkańców uczestniczących w spotkaniach będą przedstawiciele sektora publicznego, sektora prywatnego oraz organizacji pozarządowych jest szansa, że swoje działania projektowe i strategiczne nakierują na stworzenie warunków dla rozwoju zawodowego mieszkańców.

Sołeckie Strategie Rozwoju mogą być podstawą w planowaniu i realizacji środków finansowych z funduszu sołeckiego. Są to finanse wyodrębniane w gminnym budżecie, a decyzję o jego utworzeniu lub nie, podejmuje rada gminy. Powyższe środki są zagwarantowane, aby poprawić warunki życia w danej wsi. Mieszkańcy sołectwa podejmują decyzję o przeznaczeniu funduszu na zebraniu wiejskim. Podstawą prawną funduszu sołeckiego jest ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. poz. 301 z późn. zm.). Katalog działań, w tym mikroinwestycji związanych z funduszem sołeckim jest bardzo szeroki. Obejmować może drobne inwestycje mające na celu naprawę istniejącej infrastruktury: dróg, chodników, oraz budowę nowych jezdni, chodników parkingów, rozbudowy instalacji oświetlenia w przestrzeni publicznej. Ze środków funduszu sołeckiego powstają place zabaw, wiaty, altany, budowane są obiekty sportowe i rekreacyjne, np. wielofunkcyjne boiska oraz siłownie plenerowe. Fundusz pozwala na finansowanie budowy sali wiejskiej lub remont istniejącej, oraz zakup jej wyposażenia. Z pomocą powyższych finansów organizacja spotkań, wydarzeń kulturalnych i okolicznościowych dla mieszkańców jest znacznie ułatwiona. Fundusz popiera projekty rozwojowe służące młodzieży i dzieciom z rodzin wiejskich. Umożliwia wspieranie lokalnego folkloru, dorobku kulturalnego, tworzenie wiosek tematycznych – i tym samym tworzenie podstaw do rozwoju turystyki i agroturystyki. Fundusz jest pomocnym narzędziem na rzecz szeroko

rozumianej odnowy wsi. Pomysły na wydatkowanie powyższych środków najczęściej biorą się z potrzeb mieszkańców, które są zgłaszane przez uprawnionych uczestników zebrań wiejskich, sołtysów, liderów działających na terenie wsi, organizacje pozarządowe. Środki z funduszu sołeckiego można przeznaczyć na zadania z turystyki i rekreacji, ale rozumieć przez to należy rozwój turystyki i jej infrastruktury na terenie danego sołectwa.

Od 20 marca 2014 r. obowiązują przepisy ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim, które wprowadziły nowe rozwiązanie – możliwość realizowania przez sołectwa wspólnych przedsięwzięć, zgodnie z zapisem art. 6 ust. 1 ustawy. Wspólne działanie polega na składaniu wniosków przez kilka sołectw z terenu danej gminy. Każde z sołectw uchwala oddzielnie wniosek dotyczący wspólnego przedsięwzięcia. Umożliwia to kumulowanie środków funduszu na realizację przedsięwzięć, które są istotne z punktu widzenia co najmniej dwóch sołectw. Nawet w przypadku wspólnego realizowania przedsięwzięć w ramach funduszy sołeckich muszą być spełnione warunki, sołectwo ma zaplanować przedsięwzięcie, które będąc zadaniem własnym gminy będzie służyło poprawie warunków życia mieszkańców (Feret 2017). Możliwości łączenia funduszy sołeckich mogą być zatem uwzględnione już na etapie tworzenia Sołeckich Strategii Rozwoju.

Sołeckie Strategie Rozwoju wykonane dla wszystkich sołectw w gminie stanowią kompletny materiał informacyjny prezentujący wiedzę mieszkańców o miejscu swojego zamieszkania, o jego predyspozycjach i możliwościach zmian. Formułowane przez nich wizje hasłowe i opisowe wynikają z ustalonych celów ogólnych. Społeczność poprzez SSR planuje swoją przyszłość w bliższej i dalszej perspektywie czasowej, co wpływa na poczucie odpowiedzialności i wkładu w rozwój sołectwa.

4.2. Dokumentacja powarsztatowa

Sołectwa gminy Kobylin przystąpiły do przygotowania i przyjęcia Sołeckiej Strategii Rozwoju Sołectwa na lata 2020-2024. Dokument został wypracowany przez przedstawicieli Grupy Odnowy Wsi przy udziale moderatorów Wielkopolskiej Odnowy Wsi. Opracowanie Sołeckiej Strategii Rozwoju było skutkiem przeprowadzenia dwudniowych warsztatów, które poprzedzone zostały wizytacją miejscowości przez moderatorów.

Podczas wizytacji Sołtys miejscowości wraz z obecnymi przedstawicielami rady Sołeckiej i Grupy Odnowy Miejscowości oraz Moderatorzy Odnowy Wsi wskazali najważniejsze elementy występujące w sołectwie. Wskazano obszary i elementy, które są istotne dla mieszkańców sołectwa. Kolejnym etapem było przeprowadzenie warsztatów zgodnie z metodologią przyjętą w ramach programu Wielkopolska Odnowa Wsi. Warsztaty były przeprowadzone najczęściej w salach wiejskich. Przedstawiciele z miejscowości Długołęka pracowali wraz z grupami z miejscowości Raszewy, Zdziętawy, Smolice, Stary Kobylin i Rębiechów. Zalesie Małe i Zalesie Wielkie uczestniczyły w twórczych spotkaniach ze Starym Kobylinem i Srokami. Natomiast mieszkańcy Berdychowa uczestniczyli w warsztatach ze społecznością Fijałowa, Górki, Nepomócenów i Rzemiechowa, natomiast Wyganów pracował razem z Kuklinowem, Łagiewnikami, Starkowcem, Strygrodem i Rojewem.

Pierwszego dnia mieszkańcy pracowali nad określeniem analizy zasobów. Następnie wskazywali te elementy, które oceniają jako mocne strony sołectwa i te słabe – wymagające zmiany. Wskazywali na to jakie szanse i zagrożenia płyną z otoczenia zewnętrznego, a które mogą zostać wykorzystane do rozwoju sołectwa. W ten sposób przeprowadzono analizę SWOT – analizę, która identyfikuje i wskazuje mocne i słabe strony sołectwa, oraz szanse i zagrożenia jakie mają oddziaływanie na sołectwo. Każda z wykazanych cech została następnie przypisana do jednego z obszarów potencjału rozwojowego. Są to: Standard życia, Jakość życia, Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego, Byt. Uczestnicy warsztatów przeprowadzili analizę potencjału rozwojowego. Pozwoliło to wskazać najważniejsze cele ogólne oraz zaplanować rozwój tak, aby był on równomierny i wykorzystywał wszystkie obszary rozwojowe. Finalnie uczestnicy warsztatów wskazali wizję hasłową i wizję opisową sołectwa. Znaczenie obszarów potencjału rozwojowego jest następująca:

Standard życia „s" (- / +): Obszar wewnętrzny standardu życia oceniony jest negatywnie, z otoczeniem mającym więcej szans niż zagrożeń. Stosunek silnych stron do słabych stron jest ujemny; stosunek szans do zagrożeń jest na dodatnim poziomie. Mieszkańcy borykają się ze stanem infrastruktury technicznej – ich brakiem i niewystarczająca ilością. Bolączką jest brak świetlicy wiejskiej i niezagospodarowany teren. Mimo, iż posiadają dużo atutów w tym obszarze to ilość negatywów powoduje bilans ujemny. Należy wykorzystać więc szanse jakie niesie otoczenie celem zmiany stosunku mocnych stron nad słabymi w obszarze standardu życia.

Jakość życia „j" (+ / +): Obszar wewnętrzny jakości życia oceniony jest pozytywnie tak jak i po-

zytywnie oceniono otoczenie sołectwa. Mieszkańcy wskazują na wiele pozytywnych cech, mimo iż wskazują również słabe strony sołectwa. Szanse jakie niesie otoczenie należy wykorzystać celem wzmocnienia pozytywnych aspektów z tego obszaru – i zniwelować występujące braki. Główny problem mieszkańców to brak miejsca do organizacji życia społecznego – brak wyposażonej sali wiejskiej znacznie ogranicza możliwości rozwoju mieszkańców i ich integracji.

Byt „b" (+ / -): Obszar wewnętrzny bytu oceniony jest pozytywnie, otoczenie sołectwa negatywnie. Mieszkańcy wskazują 4 pozytywne cechy w obszarze bytu i 2 negatywne. Stosunek szans i zagrożeń jest na ujemnym poziomie. Należy wzmacniać pozytywne strony w tym obszarze i poszukiwać szans na umocnienie sytuacji w sołectwie.

Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego „t" (+ / =): Obszar wewnętrzny tożsamości wsi i wartości życia wiejskiego oceniony jest pozytywnie, z obojętnym otoczeniem. Stosunek silnych stron do słabych stron jest dodatki; w tym obszarze nie wykazano żadnych szans ani zagrożeń – stąd stosunek szans do zagrożeń jest na wyrównanym poziomie. Mieszkańcy wskazują na walory w tym obszarze. Należy podjąć działania celem ustabilizowania pozytywnej relacji pomiędzy mocnymi a słabymi stronami.

Warsztaty w drugim dniu spotkania polegały na wykazaniu, na podstawie przeprowadzonych wcześniejszych analiz, zamierzeń projektowych. Tak powstał plan długo i krótkoterminowy. W planie krótkoterminowym wskazano te projekty/zadania, które mieszkańcy sołectwa planują zrealizować w pierwszej kolejności – w okresie 12 miesięcy. Następnie w ramach planu długoterminowego zaplanowano zadania na lata przyszłe. W planie długoterminowym wskazano cele jakie sołectwo stawia sobie do osiągnięcia, w poszczególnych kategoriach potencjału rozwojowego. Przedstawiciele Grupy odnowy wsi wykonali również graficzną wizję miejscowości – którą następnie zaprezentowali pozostałym uczestnikom warsztatów. Sołecka Strategia Rozwoju danego sołectwa została poddana publicznej konsultacji a następnie przyjęta przez zebranie wiejskie – w formie uchwały.

Dokumentacja Sołeckiej Strategii Rozwoju składa się z następujących części (rozdziałów): Wprowadzenie, Karta diagnozy zaawansowania odnowy wsi, Opis miejscowości, Sprawozdanie z wizji w terenie wraz z dokumentacją fotograficzną, Analiza zasobów, Analiza SWOT, Analiza potencjału rozwojowego wsi, Wizja wsi, Program Długoterminowy odnowy wsi, Program krótkoterminowy odnowy wsi na okres 12 miesięcy. Z uwagi na obszerność każdego dokumentu, który obejmuję średnio 25 stron na każdą strategię w niniejszym opracowaniu skupiono się na prezentacji wyłącznie zasobów wsi jak i wyników analizy SWOT, bowiem 20 strategii po 25 stron każda daje sumarycznie 500 stron). Wiedza na temat uwarunkowań sołectw oraz sprecyzowanie przez mieszkańców zbioru strategicznych treści wyrażających słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia ich dalszego rozwoju wpłynie na ustalenie założeń do Strategii Rozwoju Gminy Kobylin. Poniżej skrócona dokumentacja powarsztatowa poszczególnych wsi uporządkowana alfabetycznie.

4.2.1. Sołecka Strategia Rozwoju – BERDYCHÓW

Berdychów to najmniejsza wioska znajdująca się w Gminie Kobylin w Województwie wielkopolskim. Położona jest w terenie równinnym, wśród pól i łąk. Warto zaznaczyć, że jest to teren który zamieszkuje 18 mieszkańców. Na terenie sołectwa nie funkcjonuje żadna organizacja pozarządowa. Ze względu na niewielką ilość osób w sołectwie, mieszkańcy czują się jak jedna wielka rodzina. Wieś nie posiada nawet własnego sołeckiego terenu, obiektem sakralnym jest przydrożny krzyż wokół którego skupia się całe życie religijne wioski. Przez sołectwo przebiega droga powiatowa, która podlega remontowi. Zabudowa sołectwa jest zwarta, odnowiona. Ze względu na nie wielką ilość domów sołectwo jest miejscowością zwartą. Wieś nie posiada funduszu sołeckiego.

Wizja hasłowa: *MAŁA WIEŚ WIELKICH LUDZI!*

Wizja opisowa: Berdychów to malowniczo położona wieś w powiecie krotoszyńskim, oferująca swoim licznym turystom bogatą ofertę rekreacyjną , sportową i spędzania wolnego czasu. Berdychów to miejscowość z nowoczesną infrastrukturą społeczną i techniczną. Mieszkańcy czują się bezpieczni zintegrowani i współodpowiedzialni za rozwój swojej miejscowości. Dzięki dobrze rozwijającej się agroturystyce, oraz lokalnym produktom mlecznym pojawiają się wciąż się nowe miejsca pracy. Berdychów to przyjazne miejsce dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców, wykorzystując i promując walory rodzinne, kulturowe i historyczne. Żyje się tu bezpiecznie, ponieważ mamy dobre drogi, chodniki i oświetlenie. Napływowi mieszkańcy sprawiają, że rozrastamy się w szybkim tempie.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: BERDYCHÓW**, liczba mieszkańców: 18 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróżniające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	teren płaski, wieś otoczona polami uprawnymi		x	
stan środowiska	środowisko czyste		x	
walory klimatu	umiarkowany	x		
walory szaty roślinnej	roślinność zróżnicowana		x	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	brak			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	zwierzyna leśna sarny, dziki, jelenie, lisy, polna zające, kuropatwy, bażanty,		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	brak			
wody podziemne	brak		x	
gleby	średniej klasy		x	
kopaliny	brak			
walory geotechniczne	brak			
kulturowy				
walory architektury	zabudowa zwarta wzdłuż drogi powiatowej		x	
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	brak			
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	odnowione domostwa		x	
zabytki i pamiątki historyczne	brak		x	
osobliwości kulturowe	brak			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	przydrożny krzyż		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	odpust parafialny, majowe nabożeństwo		x	
tradycje, obrzędy, gwara	gwara wielkopolska		x	
legendy, podania i fakty historyczne	brak			
przekazy literackie	brak			
ważne postacie i przekazy historyczne	brak			
specyficzne nazwy	Berdychów		x	
specyficzne potrawy	gzika		x	
dawne zawody	brak			
zespoły artystyczne, twórcy	brak			
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	brak			
działki pod domy letniskowe	brak			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	brak			
pustostany mieszkaniowe	brak			
pustostany poprzemysłowe	brak			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	brak			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	brak			

sale spotkań, świetlice, kluby	brak			
miejsca uprawiania sportu	brak			
miejsca rekreacji	brak			
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	brak			
szkoły	brak			
przedszkola	brak			
biblioteki	brak			
placówki opieki społecznej	brak			
placówki służby zdrowia	brak			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	brak			
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	droga powiatowa – brukowa	x		
chodniki, parkingi	brak			
sieć telefoniczna i dostępność internetu	telefonia i dostęp do internetu ogólnodostępna		x	
telefonia komórkowa	telefonia komórkowa ogólnodostępna		x	
internet szerokopasmowy	brak			
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	brak			
	droga powiatowa – brukowa	x		
inne	brak			
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	brak			
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	brak			
gastronomia	brak			
miejsca noclegowe	brak			
gospodarstwa rolne	5 szt.			x
uprawy hodowle	bydło mleczne			x
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nawóz zwierzęcy		x	
zasoby odnawialnych energii	wiatraki		x	
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	fundusz gminny		x	
środki wypracowywane	brak			
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	brak			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	brak			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	brak			
przedsiębiorcy, sponsorzy	brak			
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	100% domostw posiada dostęp do internetu		x	
pracownicy nauki	brak			
związki i stowarzyszenia	brak			
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	brak			
współpraca zagraniczna i krajowa	brak			

informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	brak			
książki, przewodniki	brak			
strony www	brak			

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: BERDYCHÓW**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• tereny rolne b • walory krajobrazowe j • czyste powietrze j • zadbane obejścia j • szanujący się mieszkańcy t • współpraca mieszkańców j	• brak ścieżek rowerowych s • brak infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej s • słabe oznakowanie miejscowości s • zły stan dróg i infrastruktury około drogowej s • brak sieci gazowniczej s • brak kanalizacji s • brak świetlicy wiejskiej s • brak chodników dla pieszych s • niezadowalający stan dróg s • brak placu zabaw dla dzieci s • brak boiska sportowego dla mieszkańców wsi s
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• wykorzystanie wolnych zasobów ludzkich t • gazyfikacja gminy s • współpraca z gminą b • pozyskanie środków z funduszy strukturalnych unii europejskiej b • rozwój przedsiębiorczości b	• ubożenie społeczeństwa b • zmieniające się przepisy prawa b • wyludnianie się miejscowości t • pogorszenie komunikacji zewnętrznej j • trudności w ubieganiu się o środki zewnętrzne (skomplikowane procedury) b • starzenie się społeczeństwa j • klęski żywiołowe b • niż demograficzny j

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.2. Sołecka Strategia Rozwoju – DŁUGOŁĘKA

Długołęka – sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie miejsko-wiejskiej Kobylin. Liczebność sołectwa wynosi 163 osoby. Sołectwo składa się z wyłącznie z jednej miejscowości. Zabudowania zlokalizowane wzdłuż drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej, droga ta pozbawiona jest utwardzonych ciągów pieszych. Miejscowość położona jest w pobliżu drogi krajowej numer 36. Na terenie sołectwa występują również drogi gminne gruntowe. Wzdłuż drogi dojazdowej wykonane są nasadzenia drzew miododajnych – lipy. Przez grunty sołectwa przepływa rzeka Radęca. Zabudowa wsi zlokalizowana jest wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Zabudowa wsi to dwustronnie zabudowana uliczówka. Przeważają zabudowania jednorodzinne z budynkami gospodarczymi. Miejscowość wyposażona jest w sieć wodociągową, sieć gazociągową oraz w światłowód. Zabudowania podłączone są również do sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej w ramach pozyskanego przez gminę dofinansowania z PROW na lata 2014-2020.

Miejscowość w chwili obecnej pozbawiona jest budynku świetlicy wiejskiej. Na potrzeby sołeckie wykorzystywany jest budynek gospodarczy pozbawiony węzła sanitarnego i odpowiedniego zaplecza. Obiekt ten posadowiony jest na terenie, który pełni rolę terenu rekreacyjnego. Zamontowane są tam podstawowe urządzenia placu zabaw. Obszar nie posiada poza tym znamion zagospodarowania. Jest to jednak obszar o znacznych rozmiarach dający

wiele możliwości wykorzystanie na cele społeczne. Mieszkańcy wskazują na konieczność wybudowania na tym terenie świetlicy wiejskiej, bądź też przebudowanie istniejącego obiektu, tak aby spełniał funkcję świetlicy wiejskiej. Elementem wyróżniającym sołectwo jest teren zbiornika wodnego „Długołęka". Staw, zlokalizowany na skraju miejscowości został zagospodarowany wraz z terenem przylegającym na miejsce rekreacji i wypoczynku. Wybudowano ciąg spacerowy z nowoczesnym oświetleniem ledowym zasilanym panelami solarnymi i energię wiatrową. Bezpośrednio przy zbiorniku zamontowano również ławki oraz wybudowano budynek wraz z zadaszoną wiatą. Teren dzierżawiony jest przez PZW. Miejsce to stanowi atrakcję turystyczną. Na obszarze sołectwa zlokalizowane są również tereny komunalne niezagospodarowane – stanowiące alternatywę stworzenia miejsc rekreacji. W sołectwie znajdują się również obiekty religijne stanowiące o tożsamości wsi krzyż przydrożny oraz kapliczka posadowiona pomiędzy 4 kasztanowcami – odbywają się tam nabożeństwa majowe i obrzęd poświęcenia potraw. Znajduje się również obszar cmentarza ewangelickiego – które obszar wymaga porządkowania. W sołectwie powołano Grupę Odnowy Wsi. Działające organizacje pozarządowe to Koło Gospodyń Wiejskich. Sołectwo na działalność prospołeczną wykorzystuje fundusze z tytułu odpisu od podatku rolnego. Komunikacja w sołectwie odbywa się za pomocą ogłoszeń na tablicach oraz poprzez wiadomości smsowe i pisemną kurendę.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *LANGEWIZE TO NAZWA STARA, W DŁUGOŁĘCE NASZA WIARA*

Wizja opisowa (mieszkańców) i graficzna: Długołęka – dawniej Langewize, to miejscowość w której mieszkają twórczy, kreatywni mieszkańcy. Chętnie wspólnie działają dla dobra lokalnej wspólnoty. Przekłada się to atrakcyjność wizualną sołectwa. Turystów zachęcają również licznie nowocześnie i pięknie urządzone miejsca rekreacji i spotkań plenerowych. To oaza spokoju, gdzie można odpocząć ale i poznać lokalne tradycje i obrzędy. Mieszkańcy chętnie integrują się, wspólnie odpoczywają i biesiadują nad wodami zagospodarowanych zbiorników wodnych. W świetlicy wiejskiej jest gwarno i tłoczno, tętni ona życiem. Swoim wizerunkiem i bogatą ofertą kulturalną Długołęka zaprasza do aktywności i odwiedzin mieszkańców sąsiednich miejscowości.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: DŁUGOŁĘKA**, liczba mieszkańców: 163 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróżniające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	lasy, łąki, teren nizinny		x	
stan środowiska	dobry		x	
walory klimatu	klimat umiarkowany		x	
walory szaty roślinnej	duże dęby, łąki	x		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	nie występuje			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	tama bobrów, gniazdo bocianów, łabędzie, kurki wodne			x
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	rzeka Radęca, stawy zarybione			x
wody podziemne	nie występuje			
gleby	klasa IV, V, VI przewaga VI	x		
kopaliny	nie występuje			
walory geotechniczne	mosty na rzece Radęcy		x	
kulturowy				
walory architektury	nie występuje			
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	teren przy byłej sali wiejskiej	x		
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	nie występuje			
zabytki i pamiątki historyczne	zabytkowy cmentarz z krzyżem, kapliczka, krzyż wiejski w centrum wsi		x	
osobliwości kulturowe	nie występuje			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	krzyż w centrum wsi, kapliczka na wjeździe do wsi, krzyż na cmentarzu		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	dzień kobiet, dzień dziecka, dożynki, grille i spotkania integracyjne			x
tradycje, obrzędy, gwara	gwara poznańska zanikająca	x		
legendy, podania i fakty historyczne	nie występuje			
przekazy literackie	nie występuje			
ważne postacie i przekazy historyczne	Jan Czwojdrak – powstaniec wielkopolski, walczył w dywizjonie 308		x	
specyficzne nazwy	munica, olędry, dąbki, brygidka (nazwy okręgów i terenów)		x	
specyficzne potrawy	nie występuje			
dawne zawody	nie występuje			
zespoły artystyczne, twórcy	grająca i śpiewająca młodzież i dzieci		x	
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	działki pod budowę jednorodzinną		x	
działki pod domy letniskowe	nie występuje			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	nie występuje			
pustostany mieszkaniowe	1 gospodarstwo	x		
pustostany poprzemysłowe	nie występuje			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	budynek remizy strażackiej	x		

infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	teren przy byłej sali wiejskiej, budynek i wiata przy stawie			x
sale spotkań, świetlice, kluby	budynek po sklepie w stanie ndst			x
miejsca uprawiania sportu	teren do zagospodarowania			x
miejsca rekreacji	obręb stawu		x	
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	brak ścieżek rowerowych, wielkopolska podkowa	x		
szkoły	nie występuje			
przedszkola	nie występuje			
biblioteki	nie występuje			
placówki opieki społecznej	nie występuje			
placówki służby zdrowia	nie występuje			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	występuje w 99,9%			x
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	nawierzchnie do naprawy, oznakowanie do uzupełnienia/brak, oświetlenie – do uzupełnienia		x	
chodniki, parkingi	przystanek szkolny		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	wystarczająca, światłowód		x	
telefonia komórkowa	dobry zasięg		x	
internet szerokopasmowy	gaz ziemny, hydrofornia		x	
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)				
	3 przystanki autobusowe (w każdej miejsc owości sołectwa 1przystanek)		x	
inne	nie występuje			
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	rodzinne gospodarstwa rolne ok. 30			x
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	nie występuje			
gastronomia	nie występuje			
miejsca noclegowe	agroturystyka	x		
gospodarstwa rolne	80% mieszkańców			x
uprawy hodowle	zboża – żyto, jęczmień, kukurydza, bydło, trzoda, kozy, muki		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie występuje			
zasoby odnawialnych energii	fotowoltaika na prywatnych posesjach		x	
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	brak funduszu sołeckiego, środki otrzymujemy z odpisu podatku rolnego		x	
środki wypracowywane	środki pozyskane z Arimr dla koła gospodyń wiejskich			x
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	brak			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	brak			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	brak			
przedsiębiorcy, sponsorzy	brak			
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	występują		x	
pracownicy nauki	nie występuje			

związki i stowarzyszenia	KGW			x
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	nie występuje			
współpraca zagraniczna i krajowa	nie występuje			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	rzecz krotoszyńska, gazeta kobylin		x	
książki, przewodniki	nie występuje			
strony www	strona sołecka na facebooku (sołectwo Długołęka)			x

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: DŁUGOŁĘKA**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• kanalizacja, wodociąg, gazociąg, sieć tel., światłowód s • miejsca pod zabudowę jednorodzinną b • dobre relacje sąsiedzkie j • dobra współpraca mieszkańców j • staw rekreacyjno-wypoczynkowy – oświetlony, ławki, wiata s • wykształcenie mieszkańców na poziomie szkół średnich j • promocja wsi poprzez stronę sołecką b • tradycyjne coroczne organizowanie spotkań, imprez typu dzień kobiet, dzień dziecka, dożynki, andrzejki t • zadbane obiekty kultu religijnego t • dbanie o wizerunek wsi poprzez częste czyny społeczne j • miejsce noclegowe dla turystów (agroturystyka) b • aktywne koło gospodyń wiejskich, aktywny sołtys j • współpraca z pzw – w przygotowaniu stawu dla dzieci i młodzieży (prowadzenie szkółki) j • położenie wsi na końcu drogi obok lasu s • kalendarz z wizerunkiem wsi drukowany co rok dla każdego gospodarstwa i pracownika urzędu b • zakład mechaniczny na wiosce s • opracowany logotyp do promowania kgw i sołectwa j	• brak chodników(przy drogach gminnych) s • słaby stan dróg dojazdowych do wsi s • boisko, plac zabaw(zniszczone, niezagospodarowane) s • zły stan budynku sali wiejskiej(stary obiekt do rozbiórki); brak porozumienia z konserwatorem zabytków w sprawie remontu sali t • słabe oznakowanie informacyjne s • brak bezpiecznego miejsca spotkań j • brak ścieżki rowerowej do wsi j • brak węzła sanitarnego i prądu przy stawie s • brak miejsca pod teren inwestycyjny b • niewystarczające oświetlenie s • brak funduszu sołeckiego s • brak wiedzy na temat pisania projektów o uzyskanie środków zewnętrznych dla mieszkańców b
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• możliwość pozyskiwania środków dla KGW z Arimr s • dowóz dzieci do szkół i przedszkoli autobusem szkolnym j • współpraca z PZW, które zajmuje się dużym stawem j • pozyskiwanie sponsoringu na dzień dziecka s • przynależność do wielkopolskiej odnowy wsi s • współpraca z innymi sołectwami j • dobre relacje z władzami gminy j	• udział sołectwa w imprezach gminnych, promowanie siebie j • moda na aktywny wypoczynek na łonie przyrody j • brak dostępu do komunikacji miejskiej j • niska opłacalność prowadzenia gospodarstw rolnych (niskie ceny na produkcję rolnicza) b • brak ścieżek rowerowych i chodników przy drogach powiatowych j • niewystarczająca ilość przystanków dla dzieci dojeżdżających do szkół j • brak wpływu na powstające w przyszłości fermy trzody j • obniżenie poziomu wód gruntowych j

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.3. Sołecka Strategia Rozwoju – FIJAŁÓW

Fijałów to sołectwo położone w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie Kobylin. Znajduje się około 3 km w kierunku północno-wschodnim od Kobylina. Wieś typowo rolnicza, położona wśród pól, wzdłuż rzeki Radęca (dawniej Rzędziąca). Na cieku tym planowana jest budowa

zbiornika retencyjnego Kromolice. Czasza zbiornika rozciągać się będzie od miejscowości Kromolice na terenie gminy Pogorzela, do Wziąchowa na terenie gminy Kobylin. Jego zadaniem będzie magazynowanie wody dla nawodnień rolniczych, spłaszczenie fali powodziowej, ponadto będzie pełnił funkcję rekreacyjną, a także hodowlaną (rybactwo). W miejscowości aktywnie działa Koło Gospodyń Wiejskich i Kółko Rolnicze, ponadto mieszkańcy sołectwa są członkami OSP Wyganów. Na infrastrukturę publiczną sołectwa składa się budynek świetlicy wiejskiej wraz z przyległym terenem, na którym znajduje się duża altana ze stołami i ławkami oraz plac zabaw i boisko do siatkówki.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *FIJAŁÓW ŻYCZLIWOŚCIĄ I POMOCĄ SŁYNIE*

Wizja opisowa (mieszkańców): Fijałów to „sielska", rolnicza wieś życzliwych i pomocnych mieszkańców. Mieszkańcy spotykają się w nowoczesnej, dobrze wyposażonej świetlicy aby kultywować lokalne tradycje i przekazywać zwyczaje i obrzędy młodemu pokoleniu. Podczas licznych imprez integracyjnych dzieci korzystają z rozbudowanego placu zabaw, młodzież z zaplecza sportowego, a dorośli biesiadują przy ognisku lub w unowocześnionej altanie. Wszyscy chętnie uczestniczą w zawodach sportowych oraz rajdach i wycieczkach rowerowych.

ANALIZA ZASOBÓW

Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: FIJAŁÓW**, liczba mieszkańców: 201 osób

RODZAJ ZASOBU*	**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)**		
		małe	**duże**	**wyróżniające**
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	teren nizinny, pola, łąki i lasy	x		
stan środowiska	środowisko czyste i zadbane		x	
walory klimatu	klimat umiarkowany	x		
walory szaty roślinnej	las, pola uprawne		x	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	nie występuje			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	sarny, lisy, bobry		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	rzeka Radęca	x		
wody podziemne	nie występuje			
gleby	gleby mieszane od II do VI klasy		x	
kopaliny	nie występuje			
walory geotechniczne	nie występuje			
kulturowy				
walory architektury	nie występuje			
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	świetlica wiejska, teren przy świetlicy, altana, plac zabaw			x
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	wieś z zabudową rozproszoną, zadbane gospodarstwa	x		
zabytki i pamiątki historyczne	nie występuje			
osobliwości kulturowe	nie występuje			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	4 krzyże		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	odpust parafialny	x		
tradycje, obrzędy, gwara	dożynki wiejskie		x	
legendy, podania i fakty historyczne	nie występuje			
przekazy literackie	nie występuje			
ważne postacie i przekazy historyczne	nie występuje			

specyficzne nazwy	nie występuje			
specyficzne potrawy	gzika, zupa grochowa, gulaszowa	x		
dawne zawody	nie występuje			
zespoły artystyczne, twórcy	grająca i śpiewająca młodzież i dzieci		x	
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	prywatne	x		
działki pod domy letniskowe	nie występuje			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	nie występuje			
pustostany mieszkaniowe	opuszczona glinianka	x		
pustostany poprzemysłowe				
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	nie występuje			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	prywatne	x		
sale spotkań, świetlice, kluby	nie występuje			
miejsca uprawiania sportu	nie występuje			
miejsca rekreacji	opuszczona glinianka	x		
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występuje			
szkoły	nie występuje			
przedszkola	nie występuje			
biblioteki	nie występuje			
placówki opieki społecznej	nie występuje			
placówki służby zdrowia	nie występuje			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociąg		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	drogi asfaltowe oświetlone i oznakowane		x	
chodniki, parkingi	parking przy świetlicy		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	sieć telefoniczna i internetowa w pełni dostępna		x	
telefonia komórkowa	ogólnodostępna		x	
internet szerokopasmowy	częściowo	x		
transport publiczny: kolej (przystanki)				
autobus (przystanki)	przystanki autobusowe	x		
inne				
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	gospodarstwa rolne ok. 30		x	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	nie występuje			
gastronomia	nie występuje			
miejsca noclegowe	nie występuje			
gospodarstwa rolne	liczne gospodarstwa rolne		x	
uprawy hodowle	uprawy zbóż, kukurydzy, hodowla bydła mlecznego i opasowego		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie występuje			
zasoby odnawialnych energii	nie występuje			

środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis sołecki		x	
środki wypracowywane	praca mieszkańców		x	
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	nie występuje			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	nie występuje			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	studenci		x	
przedsiębiorcy, sponsorzy	nie występuje			
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	internet ogólnodostępny		x	
pracownicy nauki	nie występuje			
związki i stowarzyszenia	koło gospodyń wiejskich, kółko rolnicze, mieszkańcy członkami OSP Wyganów		x	
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	nie występuje			
współpraca zagraniczna i krajowa	nie występuje			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	nie występuje			
książki, przewodniki	nie występuje			
strony www	strona urzędu gminy	x		

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: FIJAŁÓW**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• świetlica wiejska s • altana przy świetlicy s • dożynki wiejskie t • zawody strzeleckie t • gospodarstwa rolne z hodowlą bydła mlecznego b • kółko rolnicze i spółka wodna j • plac zabaw s • mieszkańcy członkami OSP Wyganów j • teren przy świetlicy s • sołtys i rada sołecka j • drogi asfaltowe s • 4 krzyże przydrożne t • oświetlenie całej wsi s • koło gospodyń wiejskich j • rzeźnik (masarz) t	• niewystarczająco wyposażona świetlica s • potrzeba modernizacji świetlicy wiejskiej s • altana nie posiada zaplecza sanitarnego i kuchennego s • teren przy świetlicy wymaga zagospodarowania s • nieutwardzona droga gminna s • nie ma chodników s • mało innowacyjnych pomysłów poprawiających jakość życia wiejskiego j • nieoświetlony teren przy świetlicy s • niewystarczające zaplecze sportowe j
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• lokalna grupa działania „gościnna wielkopolska” b • możliwość pozyskania funduszy unijnych b • programy wielkopolskiej odnowy wsi b • władze gminy w Kobylinie j • duże zakłady w okolicy wsi: Bolsius, produkcja i sprzedaż mebli, Dino b	• ryzyko zwolnień z pracy b • utrudniony dojazd do szkoły w Krotoszynie j • niestabilność prawa j

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.4. Sołecka Strategia Rozwoju – GÓRKA

Górka – sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie miejsko-wiejskiej Kobylin. Liczebność sołectwa wynosi 177 mieszkańców. Sołectwo składa się z wyłącznie z jednej miejscowości, położonej przy drodze powiatowej o nawierzchni asfaltowej. Pozostałe drogi dojazdowe gruntowe, w przeważającej części gminne. Zabudowa wsi zlokalizowana jest wzdłuż powiatowego ciągu komunikacyjnego. Zabudowa siedliskowa, dwustronna, zwarta. Przeważają zabudowania jednorodzinne wraz z licznymi budynkami gospodarczymi gospodarstw rolnych. Występuje kilka budynków wielorodzinnych, w jednym z nich umiejscowione są pomieszczenia stanowiące świetlicę wiejską. Ciągi piesze znajdują się w sołectwie, chodnik jednostronny przy drodze powiatowej. Sołectwo oświetlone jest sodowym oświetleniem ulicznym. Miejscowość wyposażona w sieć wodociągową, sieć gazociągową oraz częściowo w światłowód. Brak jest kanalizacji sanitarnej stąd odprowadzenie ścieków odbywa się do przydomowych szamb. Występuje kanalizacja deszczowa. W centralnej części miejscowości znajduje się znacznych rozmiarów teren gminny, częściowo zagospodarowany na miejsce rekreacji. Na terenie tym znajduje się również staw. Na obszarze tym posadowiono kilka ławek, ławo-stół i kilka urządzeń placu zabaw. Brak jest terenu sportowego. W sołectwie znajdują się również obiekty religijne stanowiące o tożsamości wsi –przydrożny krzyż oraz figura przydrożna. Przy obiektach tych odbywają się nabożeństwa majowe.

Świetlica wiejska zlokalizowana jest w odległości od głównego ciągu komunikacyjnego, zlokalizowana jest na parterze budynku wielorodzinnego. Świetlica składa się z pomieszczenia na potrzeby kuchni, sali spotkań oraz sanitariatu. Świetlica nie posiada terenu bezpośrednio przylegającego, który mógłby zostać zaadaptowany na funkcje rekreacyjne. Zagospodarowanie polega na utwardzeniu terenu bezpośrednio przed świetlicą. Stan wyposażenia obiektu oceniany jest jako podstawowy – stoły, krzesła, nagłośnienie, drobne wyposażenie kuchni. Obiekt jest systematycznie wykorzystywany jako miejsce integracji mieszkańców. Nieopodal zlokalizowany jest zabytkowy kompleks zabudowań gospodarczych, stanowiący własność prywatną. Budynki datowane są na rok 1899- niegdyś stanowiły zabudowania Państwowego Gospodarstwa Rolnego. W Sołectwie powołano Grupę Odnowy Wsi. Na terenie sołectwa nie działają żadne organizacje pozarządowe, mieszkańcy skupieni są w ościennych NGO. Sołectwo na działalność prospołeczną wykorzystuje fundusze z tytułu odpisu od podatku rolnego. Komunikacja w sołectwie odbywa się za pomocą ogłoszeń na tablicach oraz poprzez wiadomości sms'owe, pisemną kurendę. Przez Lidera Grupy Odnowy Wsi prowadzony jest również portal społecznościowy sołectwa.

Wizja hasłowa: *NIE NARZEKAJ, ŻE MASZ POD GÓRKĘ GDY IDZIESZ NA SZCZYT.*

Wizja opisowa: jedynie w formie graficznej.

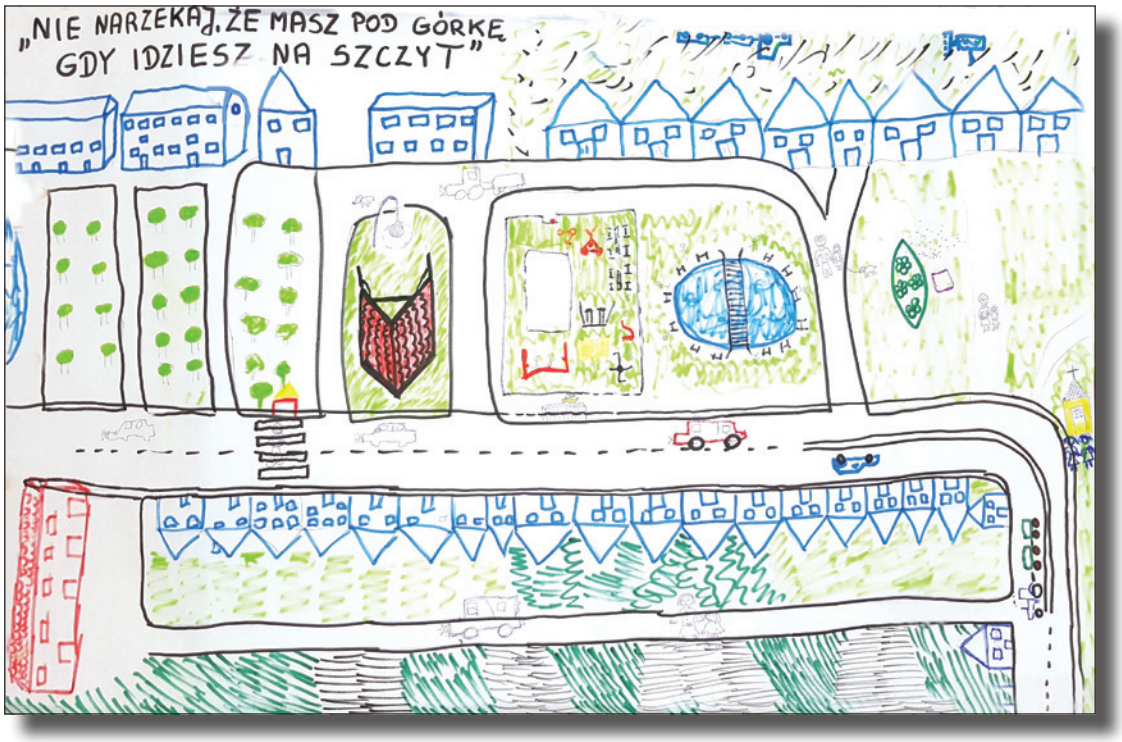

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: GÓRKA**, liczba mieszkańców: 177 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróżniające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	wieś otoczona lasami mieszanymi		x	
stan środowiska	tereny z funkcją mieszkaniową i gospodarką rolniczą		x	
walory klimatu	czyste powietrze		x	
walory szaty roślinnej	lasy, pola, łąki		x	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	budynki magazynowe i mieszkalne ,stodoła	x		
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	siedlisko dzikich zwierząt i ptaków w okolicznych lasach		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	dwa stawy			x
wody podziemne	brak			
gleby	ziemie klas II i III		x	
kopaliny	brak			
walory geotechniczne	brak			
kulturowy				
walory architektury	zabudowa wiejska jedno i wielorodzinne		x	
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	plac zabaw, świetlica		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	stare zabudowania wiejskie	x		
zabytki i pamiątki historyczne	kapliczka, ogrodzenie zespołu folwarcznego		x	
osobliwości kulturowe	w trakcie tworzenia koła gospodyń wiejskich		x	
miejsca, osoby i przedmioty kultu	kapliczka		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	w naszej parafii w Kobylinie	x		
tradycje, obrzędy, gwara	coroczne dożynki		x	
legendy, podania i fakty historyczne	brak			
przekazy literackie	kroniki parafialne		x	
ważne postacie i przekazy historyczne	brak			
specyficzne nazwy	brak			
specyficzne potrawy	smalec i ogórek		x	
dawne zawody	kowal, kołodziej, zdun	x		
zespoły artystyczne, twórcy	brak			
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	trzy działki pod zabudowę mieszkalną		x	
działki pod domy letniskowe	brak			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	tartak, służba drogowa	x		
pustostany mieszkaniowe	brak	x		
pustostany poprzemysłowe	obora przy świetlicy	x		
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	zabudowa folwarku z 1889		x	
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	centrum wsi – teren do zagospodarowania			x

sale spotkań, świetlice, kluby	świetlica		x	
miejsca uprawiania sportu	brak			
miejsca rekreacji	wiejski staw – teren do zagospodarowania			x
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występuje			
szkoły	nie występuje			
przedszkola	nie występuje			
biblioteki	nie występuje			
placówki opieki społecznej	nie występuje			
placówki służby zdrowia	nie występuje			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociągi i kanalizacja deszczowa		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	droga asfaltowa, oświetlenie częściowe ,drogi gruntowe utwardzone		x	
chodniki, parkingi	Chodniki, przystanek szkolny		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	światłowody		x	
telefonia komórkowa	zasięg wszystkich sieci		x	
internet szerokopasmowy	tak	x		
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	przystanek szkolny kolejowy	x		
	autobus szkolny	x		
inne	brak			
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	gospodarstwa rolne, rejon dróg	x		
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	brak			
gastronomia	brak			
miejsca noclegowe	brak			
gospodarstwa rolne	4 gospodarstwa rolne do 100ha, 4 gospodarstwa do 30ha		x	
uprawy hodowle	bydło mleczne		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	brak			
zasoby odnawialnych energii	panele fotowoltaiczne prywatna posesja	x		
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis sołecki		x	
środki wypracowywane	wynajem świetlicy, praca własna (czyn społeczny)		x	
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	brak			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	brak			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	instruktor nauki tańca towarzyskiego	x		
przedsiębiorcy, sponsorzy	brak			
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	internet u wszystkich		x	
pracownicy nauki	brak			
związki i stowarzyszenia	koło gospodyń wiejskich		x	
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	Kobylin 24pl , PKR 24		x	
współpraca zagraniczna i krajowa	nie występuje			

informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	lokalna kurenda ,strona na fb „sołectwo górka”			x
książki, przewodniki	brak			
strony www	brak			

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: GÓRKA**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• w centrum wsi znajdują tereny zielone do rekreacji s • obok placu zabaw znajduje się staw s • działki pod budowę mieszkaniową b • bogata szata roślinności i zwierzęca t • charakterystyczne budynki (folwark 1889 r.) t • chodnik wzdłuż drogi (powiatowej) – bezpieczeństwo poruszania się j • mieszkańcy z wiedzą historyczną t • funkcjonujące koło gospodyń wiejskich j • sala wiejska s • wielopokoleniowe gospodarstwa rolne t • duże zaangażowanie mieszkańców w prace wsi j • gazyfikacja, światłowód, wodociągi s • dobra komunikacja wewnątrz sołectwa j • zwarta zabudowa, zachowany historyczny układ zabudowań t • zadbane wejścia przy posesjach t • figura z 1900 r., przydrożny krzyż t • produkcja mleczna i zwierzęca b • imprezy organizowane we wsi: dożynki, dzień dziecka, dzień kobiet, mikołajki j • miejsca pracy w gospodarstwach rolnych b • krajobraz przyrodniczy – lasy t • posiadanie i właściwe wykorzystywanie odpisu sołeckiego s	• mało urozmaicony plac zabaw s • niedostatecznie ogrodzony plac zabaw s • zarośnięty staw w centrum wioski, nieuregulowana linia brzegowa stawu – brak faszyny s • niedostatecznie doświetlenie wioski j • brak utwardzenia parkingu przy świetlicy wiejskiej s • słabo wyposażona kuchnia na sali wiejskiej s • ograniczona oferta kulturalna dla dzieci j • brak kanalizacji b • niewystarczająca ilość ciągów pieszo-rowerowych j • słabe zaangażowanie starszego pokolenia w działania wsi j • niewystępowanie na terenie sołectwa przedsiębiorstw oferujący miejsca pracy dla mieszkańców b • zły stan dróg lokalnych s • niezagospodarowany plac w centralnej części wsi s • brak animatora opiekuna dla dzieci na sali wiejskiej j
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• łatwy dojazd do naszej wsi j • pozyskanie dotacji z środków zewnętrznych s • współpraca między sołectwami j • dostęp do placówek kulturalnych np. objazdowe animacje j • organizacja szkoleń dla sołectwa j • dostęp na zewnątrz sołectwa do miejsc pracy b • zorganizowanie producentów rolnych b • uczestnictwo w dożynkach gminnych, powiatowych j • dobra współpraca z samorządem gminnym j • powstające miejsca pracy w pobliżu wsi b • położenie na terenie, gdzie w otoczeniu nie ma tendencji do utworzenia uciążliwego przemysłu j	• brak ciągu pieszo-rowerowego (przy drodze powiatowej) j • niewystarczające doświetlenie (przy drogach powiatowych) j • duże nasilenie ruchu samochodów ciężarowych j • nadmierne prędkości uczestników ruchu j • brak połączeń autobusowych (sołectwa z innymi miejscowościami) j • droga gminna przebiegająca przez wieś w czasie remontów (objazd) j • brak dostępu do placówek medycznych j • zły stan kanalizacji deszczowych s • słaby dostęp do szkół średnich, wyższych j • duża odległość do większych miast j • duża konkurencja w ubieganiu się o środki na infrastrukturę na terenie sołectw s • wysokie koszty rozwiązań energooszczędnych b • niestabilność prawa utrudniająca rozwój działalności gospodarczej b • niska wiedza większości mieszkańców na temat pozyskiwania środków z dostępnych programów b

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.5. Sołecka Strategia Rozwoju – KUKLINÓW

Kuklinów to sołectwo położone w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie Kobylin. Znajduje się około 7 km w kierunku północno-wschodnim od Kobylina. W okresie Wielkiego Księstwa Poznańskiego (1815–1848) miejscowość należała do wsi większych w ówczesnym pruskim powiecie Krotoszyn w rejencji poznańskiej. Kuklinów należał do okręgu kobylińskiego tego powiatu i stanowił odrębny majątek, którego właścicielem był wówczas Józef Chełkowski. Według spisu urzędowego z 1837 roku wieś liczyła 500 mieszkańców, którzy zamieszkiwali 43 domostwa. W Kuklinowie znajduje się park dworski z XIX w. o pow. 2,79 ha, przecina go rzeka Orla. Teren parku jest podmokły i jego drzewostan stanowią gatunki łęgowe oraz szybko rosnące krzewy, co spowodowało zarośnięcie i niedostępność terenu , a tym samym potrzebę rekultywacji. W miejscowości aktywnie działa Stowarzyszenie Kuklinów, które pozyskuje środki zewnętrzne na realizację projektów, OSP oraz Kółko Rolnicze. Na infrastrukturę publiczną sołectwa składa się budynek świetlicy wiejskiej wraz z przyległym terenem, altana, budynek szkoły, boiska sportowe, plac zabaw, siłownia.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *KUKLINÓW – PIĘKNY PARK, IMPREZ WIELE, ROWEROWE ŚCIEŻKI I CHODNIKI TO NASZEJ PRACY WYNIKI.*

Wizja opisowa (mieszkańców): Kuklinów to wieś, w której wszyscy mieszkańcy czują się dobrze i bezpiecznie. Dzieci są zdrowe i zahartowane, gdyż dojeżdżają do szkoły rowerami po nowo powstałych ścieżkach rowerowych. Atrakcją dla mieszkańców wsi i okolicznych miejscowości jest pumptrack, czyli rowerowy tor przeszkód, usytuowany w zrekultywowanym parku dworskim i wykorzystujący naturalne ukształtowanie terenu. Dzięki nawodnieniu z wiejskiej ekologicznej oczyszczalni ścieków oraz wypasającym się owcom miejscowych rolników park jest świetnie utrzymany. Dzieci i młodzież z zainteresowaniem obserwują zwierzęta m.in. bobry i różne gatunki ptaków w wyznaczonych miejscach na nowo powstałej edukacyjnej ścieżce ekologicznej. Od wiosny do jesieni mieszkańcy i goście pływają wypożyczanymi kajakami po oczyszczonej i pogłębionej Orli, wspinają się w parku linowym oraz spędzają czas z muzyką na żywo (śpiew, akordeony, gitary, instrumenty dęte). Odpoczywają na kocach, zajadając potrawy z koszy piknikowych. „Dzikol" jest więc miejscem romantycznym. Dzieci i młodzież chętnie spędzają czas na boisku i placu zabaw przy Sali wiejskiej, korzystają z drążków do podciągania się, ławeczki i innych urządzeń. Odbywają się tu liczne imprezy sportowo-rekreacyjne oraz warsztaty. Powstało kilka nowych organizacji. Ludzie chętnie spędzają ze sobą czas.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: KUKLINÓW**, liczba mieszkańców: 474 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróżniające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	krajobraz nizinny, wieś nad rzeką Orlą, pola, łąki, park dworski z urozmaiconym ukształtowaniem		x	
stan środowiska	zanieczyszczona rzeka, w okresach jesienno-zimowych również powietrze pyłami i spalinami z „niskiej emisji" związanej z c.o.		x	
walory klimatu	klimat umiarkowany z rzadkimi anomaliami pogodowymi	x		
walory szaty roślinnej	roślinność łąkowa, drzewa w parku dworskim		x	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	park dworski, aleja lipowa, aleja dębowa			x
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	sarny, zające, kuropatwy, bażanty, w parku – bobry, w okolicach szkoły znajduje się paśnik	x		
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	rzeka Orla, źródełko w parku		x	

wody podziemne	nie występuje			
gleby	gleby II-V klasy		x	
kopaliny	nie występuje			
walory geotechniczne	nie występuje			
kulturowy				
walory architektury	zwarta zabudowa przy drogach, domy prywatne, ponadto 3 bloki, w których jest 30 mieszkań	x		
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	świetlica wiejska „ostoja", szkoła, boisko ze sztuczną nawierzchnią, 2 place zabaw, siłownia zewnętrzna			x
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	czworaki częściowo modernizowane, 3 bloki, domy jednorodzinne, posesje zadbane	x		
zabytki i pamiątki historyczne	krzyż przydrożny, czworaki, pałac		x	
osobliwości kulturowe	murale na płocie, topienie marzanny, rajdy rowerowe na powitanie i pożegnanie lata		x	
miejsca, osoby i przedmioty kultu	2 krzyże przydrożne, 2 kapliczki, figurka świętego Floriana		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	święta kościelne, nabożeństwa różańcowe, majowe przy kapliczkach, udział w procesji Bożego Ciała, odpust parafialny		x	
tradycje, obrzędy, gwara	dożynki, święcenie potraw, imprezy folklorystyczne, zabawa andrzejkowa, walentynkowa, przegląd pieśni maryjnych		x	
legendy, podania i fakty historyczne	legenda	x		
przekazy literackie	nie występuje			
ważne postacie i przekazy historyczne	dawni właściciele Kuklinowa	x		
specyficzne nazwy	pacek, pod zegarem, wioska, koszary, dzikol	x		
specyficzne potrawy	kwaśne	x		
dawne zawody	nie występuje			
zespoły artystyczne, twórcy	twórczynie dekoracji i kartek, wyrobów z wikliny papierowej, shola dziecięca, mieszkańcy członkami zespołu ludowego łagiewniczanie, chóru kościelnego, zespołu śpiewaczego familia			x
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	prywatne	x		
działki pod domy letniskowe	nie występuje			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	nie występuje			
pustostany mieszkaniowe	nie występuje			
pustostany poprzemysłowe	nie występuje			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	pojedyncze obiekty w RSP	x		
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	plac przy sali wiejskiej, plac przy szkole		x	
sale spotkań, świetlice, kluby	sala wiejska, szkoła		x	
miejsca uprawiania sportu	boisko przy szkole (sztuczna nawierzchnia), siłownia przy szkole		x	
miejsca rekreacji	tereny przy sali wiejskiej, teren przy szkole, plac zabaw		x	
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występuje			
szkoły	szkoła podstawowa		x	
przedszkola	2 oddziały przedszkole przy SP		x	
biblioteki	biblioteka szkolna		x	

placówki opieki społecznej	nie występuje			
placówki służby zdrowia	nie występuje			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociąg, kanalizacja deszczowa		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	większość dróg asfaltowych, część w złym stanie technicznym, oznakowane, częściowo oświetlone		x	
chodniki, parkingi	parking przy szkole, sali wiejskiej i blokach, brak chodników szczególnie na drodze do szkoły			x
sieć telefoniczna i dostępność internetu	sieć telefoniczna i internetowa w pełni dostępna		x	
telefonia komórkowa	ogólnodostępna		x	
internet szerokopasmowy	w pełni dostępny		x	
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	1 przystanek kolei	x		
	2 przystanki autobusowe	x		
inne				
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	gospodarstwa rolne, rsp		x	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	rolnicza spółdzielnia produkcyjna, stacja paliw		x	
gastronomia	mała gastronomia na stacji paliw	x		
miejsca noclegowe	nie występuje			
gospodarstwa rolne	RSP i 7 indywidualnych gospodarstw rolnych	x		
uprawy hodowle	uprawy zbóż, kukurydzy, rzepaku, buraków hodowla trzody, bydła mlecznego i opasowego		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	obornik – nawożenie	x		
zasoby odnawialnych energii	elektrownie wiatrowe		x	
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis sołecki, fundusze na konkursy dla NGO		x	
środki wypracowywane	praca mieszkańców, zbiórki, loterie, środki z grantów pozyskane przez stowarzyszenie (leader, wielkopolska odnowa wsi)			x
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	śp. Antoni Karwowski		x	
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą				
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	muzyk, osoba z umiejętnością pisania projektów, informatyk, dekoratorka, studenci			x
przedsiębiorcy, sponsorzy	RSP, stacja paliw		x	
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	internet ogólnodostępny		x	
pracownicy nauki	osoba w trakcie doktoratu		x	
związki i stowarzyszenia	stowarzyszenie „Kuklinów", zespół śpiewaczy familia, osp, koło emerytów i rencistów, chór parafialny			x
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	lokalna prasa, radio rodzina, strona internetowa gminna		x	
współpraca zagraniczna i krajowa	współpraca z gminą Kobylin, powiatem krotoszyńskim, ze wszystkimi sołectwami gminy Kobylin, z zespołami Lutogniewiacy, Łagiewniczanie, młodzi duchem, z kołem łowieckim kuropatwa		x	

informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	publikatory gminne, informatory, zeszyty kobylińskie	x		
książki, przewodniki	nie występuje			
strony www	strona www. urzędu gminy	x		

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: KUKLINÓW**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• aktywne organizacje i rada sołecka j • zespoły familia, chór kościelny, kapela z klina t • stowarzyszenie Kuklinów j • ochotnicza straż pożarna t • kółko rolnicze b • sala wiejska s • święto pola t • boiska sportowe, w tym jedno ze sztuczną nawierzchnią s • organizacja „Sołtysiady" t • dwa place zabaw s • szkoła podstawowa j • altana zewnętrzna – miejsce spotkań j • siłownia zewnętrzna s • park dworski t • dwa sklepy b • remiza strażacka s • przedszkole j • utrzymany porządek wokół obiektów t • dużo imprez kulturalnych j • pozyskiwanie środków zewnętrznych b • rolnicza spółdzielnia produkcyjna b	• utrudniona komunikacja piesza z ulicy Krotoszyńskiej j • nie ma chodników s • brak ścieżek rowerowych s • słabo rozwinięta sieć kanalizacji deszczowej s • nie ma kanalizacji ściekowej s • niekompletne oświetlenie uliczne s • park dworski w stanie niepozwalającym na korzystanie t • mieszkanki nie są zrzeszone w kole gospodyń wiejskich j • nie zawsze utrzymany porządek wokół obiektów t • rzeka Orla wymagająca uregulowania t
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• możliwość pozyskiwania środków dla lokalnej grupy działania „Gościnna Wielkopolska" b • możliwość pozyskania funduszy unijnych b • programy wielkopolskiej odnowy wsi b • duże zakłady pracy w pobliskich miejscowościach m.in. Mahle, Bolsius g	• tendencja do „zamykania się" ludzi w domach j • trudne procedury pozyskiwania środków zewnętrznych b • niestabilność prawa j • zmniejszenie środków unijnych w nowym okresie programowania b

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.6. Sołecka Strategia Rozwoju – ŁAGIEWNIKI

Mieszkańcy aktywnie angażują się w rozwój sołectwa oraz organizację imprez, festynów. W aktywizację wsi zaangażowane są organizacje: OSP, KGW, KR. We wsi przeważa krajobraz nizinny bogaty w roślinność. Budynki usytuowane są wzdłuż dróg – typ wsi wielodrożnica, zabudowa mieszkaniowa mieszana- miejscami zwarta, miejscami rozproszona. Domostwa to w większości domki jednorodzinne. Przez drogę prowadzi droga powiatowa (brak przy niej chodnika) od której odchodzą drogi gminne częściowo nowe i utwardzone z chodnikami. We wsi funkcjonuje Filia Biblioteki Publicznej w Kobylinie. Funkcjonuje tutaj świetlica, która jest miejscem najczęstszych spotkań mieszkańców. Przy świetlicy jest piękny amfiteatr umożliwiający organizację festynów i imprez plenerowych. Przeważa hodowla bydła i krów mlecznych.

W Łagiewnikach znajdują się dwa sklepy spożywcze, plac zabaw, hydrofornia. Miejscami kultu są kaplica i przydrożne kapliczki. Zespół ludowy „Łagiewniczanie" jest dumą wsi, odwołującą się do tradycji muzyki i tańca ludowego. Fundusze na rozwój wsi pozyskiwane są z odpisu podatku, funduszu sołeckiego, gminne konkursy grantowe, realizacja wniosków do budżetu gminy.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *CHODZIMY PO ŁAGIEWNIKACH W CZYSTYCH BUCIKACH I PO NOWYCH CHODNIKACH.*

Wizja opisowa (mieszkańców): W naszej wiosce Łagiewniki spędzamy czas w miłej i bardzo wesołej atmosferze. Skłania nas do tego piękny wystrój naszej wsi. Zaczynając nasz spacer spacerujemy chodnikiem, który jest odnowiony. Wszystkie drogi w naszej wiosce są pokryte asfaltem. W centrum sołectwa stoi piękna sala wiejska, która każdego dnia tętni życiem. Odbywają się w niej próby zespołu „Łagiewniczanie", młodzież gra w tenisa, organizowane są zebrania oraz warsztaty. Po wyjściu z sali znajdujemy się na placu z pięknym amfiteatrem. Na terenie przed amfiteatrem mamy możliwość organizowania spotkań i imprez w trzech altankach. W altankach rodzice rozmawiają przy kawie, przygotowanej przez nasze KGW skąd słychać głosy dzieci bawiących się na zmodernizowanym placu zabaw. Obok placu zabaw widzimy osoby ćwiczące na siłowni zewnętrznej. W oddali widzimy boisko wielofunkcyjne na którym rozgrywane są mecze. Idąc przez wioskę możemy oddychać czystym powietrzem bez smogu, gdyż każdy dom posiada ogrzewanie gazowe. Na dachach domów widzimy źródła odnawialnej energii chroniącej nasze środowisko. Zainteresowanie mieszkańców i turystów wzbudza pięknie odrestaurowany pałac a wokół niego park z zabytkowymi drzewami.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: ŁAGIEWNIKI**, liczba mieszkańców: 477 osób

RODZAJ ZASOBU*	**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)**		
		małe	**duże**	**wyróżniające**
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	krajobraz wiejski, nizinny		x	
stan środowiska	czyste		x	
walory klimatu	specyficzne – nie występują			
walory szaty roślinnej	pola, łąki		x	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	brak			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	różnorodność ptaków: bażanty, bociany oraz sarny, zające lisy, dziki itp.		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	Rów Ochelski, staw wiejski		x	
wody podziemne	we wsi znajduje się hydrofornia			x
gleby	bonitacja III-IV		x	
kopaliny	brak			
walory geotechniczne	brak			
kulturowy				
walory architektury	na terenie wsi znajduje się pałac z 2 poł. XIX w		x	
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	na terenie sołectwa znajduje się świetlica wiejska, OSP oraz amfiteatr		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	przedwojenna zabudowa		x	
zabytki i pamiątki historyczne	przydrożne kaplice, zabytkowy pałac		x	
osobliwości kulturowe	brak			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	we wsi znajduje się stara kaplica		x	

święta, odpusty, pielgrzymki	mieszkańcy od wielu lat obchodzą odpust Matki Bożej Fatimskiej, który zrzesza okoliczne miejscowości		x	
tradycje, obrzędy, gwara	we wsi używana jest gwara wielkopolska		x	
legendy, podania i fakty historyczne	brak			
przekazy literackie	brak			
ważne postacie i przekazy historyczne	brak			
specyficzne nazwy	brak			
specyficzne potrawy	pyry z gziką		x	
dawne zawody	brak			
zespoły artystyczne, twórcy	we wsi prężnie działa zespół ludowy „Łagiewniczanie" kultywujący tradycje muzyki i tańca ludowego			x
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	indywidualne działki rolne z możliwością przekształcenia pod zabudowę mieszkaniową		x	
działki pod domy letniskowe	brak			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	brak			
pustostany mieszkaniowe	dwa budynki 18-sto rodzinne stan surowy		x	
pustostany poprzemysłowe	spichlerz HR Smolice	x		
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	spichlerz HR Smolice	x		
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	plac przy sali wiejskiej wraz z estradą			x
sale spotkań, świetlice, kluby	świetlica wiejska, OSP			x
miejsca uprawiania sportu	boisko sportowe, siłownia zewnętrzna		x	
miejsca rekreacji	plac zabaw, siłownia zewnętrzna, plac przy amfiteatrze		x	
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	brak			
szkoły	brak			
przedszkola	brak			
biblioteki	filia biblioteki publicznej w Kobylinie		x	
placówki opieki społecznej	brak			
placówki służby zdrowia	brak			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociąg, kanalizacja deszczowa – kanalizacja służąca do odprowadzania wód opadowych i roztopowych (ścieki opadowe i roztopowe) ze szczelnych nawierzchni terenów zurbanizowanych		x	–
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	oświetlenie chodnika, drogi utwardzone do remontu		x	
chodniki, parkingi	częściowo nowe, brak przy drodze powiatowej		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	wieś posiada dostęp do sieci inet		x	
telefonia komórkowa	różnorodność operatorów		x	
internet szerokopasmowy	w pełni dostępny		x	
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	oświetlenie chodnika, drogi utwardzone do remontu		x	
	częściowo nowe, brak przy drodze powiatowej		x	
inne				

gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	hodowla roślin, HR Smolice, tartak „Szymek”		x	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	HR Smolice tartak „Szymek”		x	
gastronomia	brak			
miejsca noclegowe	brak			
gospodarstwa rolne	we wsi prosperuje 16 gospodarstw indywidualnych		x	
uprawy hodowle	różnorodność z przewagą bydła i trzody chlewnej		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	brak			
zasoby odnawialnych energii	fotowoltaika w indywidualnych gospodarstwach		x	
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis z podatku, gminne konkursy grantowe, realizacja wniosków do budżetu gminy		x	
środki wypracowywane	składki członkowskie, prywatni sponsorzy		x	
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	brak			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	sportowiec – Czesław Roszak		x	
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	młodzież kształcąca się na różnych kierunkach		x	
przedsiębiorcy, sponsorzy	sklep spożywczy, HR Smolice, tartak „Szymek”		x	
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	dostępność do internetu niemalże 100%, zdolności informatyczne ok. 60 społeczności sołectwa		x	
pracownicy nauki	brak			
związki i stowarzyszenia	OSP, KGE, KR		x	
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	telewizja wielkopolska, gminny biuletyn informacyjny		x	
współpraca zagraniczna i krajowa	współpraca z sąsiednimi sołectwami i gminami ościennymi		x	
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	gminny biuletyn informacyjny, gazeta samorządowa		x	
książki, przewodniki	brak			
strony www	brak			

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: ŁAGIEWNIKI**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• duży kapitał ludzki t • świetlica wiejska s • koło gospodyń wiejskich t • zespół „Łagiewniczanie” t • kółko rolnicze t • OSP – status stowarzyszenia s • amfiteatr z utwardzonym placem s • plac zabaw s • siłownia zewnętrzna s • namioty sołeckie wykorzystywane do promocji wsi t	• brak szkoły, przedszkola s • brak połączeń autobusowych s • brak ścieżek rowerowych między miejscowościami przy drogach powiatowych s • brak chodników przy drogach gminnych, powiatowych s • brak gazyfikacji s • brak boiska sportowego z zapleczem istniejącego po szkole podstawowej, zaniedbane nie spełnia oczekiwań s

• zabytkowa część miejscowości będąca w administrowaniu przez HR Smolice t • pałace budynki z zabytkowym wyposażeniem s • park t • zabytkowa drewniana kaplica t • dwa sklepy s • cisza, spokój możliwość wypoczynku j	• brak stowarzyszenia b • niedostatecznie wyposażony plac zabaw s • niedostatecznie wyposażona siłownia zewnętrzna s • brak ścieżek pieszych s
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• zagospodarowanie placu przy amfiteatrze, brak trwałej wiaty s • hodowla roślin Smolice b • zatrudnienie lokalne – grupa działania „Wielkopolska gościna" b • realizacja nowych projektów dla stowarzyszeń b • prywatne tereny pod zabudowę domów jednorodzinnych b • niektóre przedsiębiorstwa działające na terenie sołectwa wspierają inicjatywy lokalne (sponsoring) b • zespół ludowy „Łagiewniczanie" t	• likwidacja biblioteki j • brak dopływu środków finansowych w postaci odpisu podatku b • pogarszająca się koniunktura w rolnictwie b • odpływ młodych ludzi za pracą do miast j • starzejące się społeczeństwo j • biurokracja związana z pozyskaniem środków zewnętrznych b • niewystarczające środki udostępnione przez gminę b • utrata funduszu sołeckiego b • zmieniające się przepisy prawa b

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.7. Sołecka Strategia Rozwoju – NEPOMUCENÓW

Nepomucenów to sołectwo w Polsce położone w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie Kobylin. W latach 1975–1998 sołectwo położone było w województwie leszczyńskim. Przez wieś Nepomucenów nie przechodzi żadna droga publiczna zaliczana do kategorii wojewódzkiej lub wyższej. Rozproszona zabudowa wsi. Indywidualne zabudowania usytuowane są przy drodze, domostwa to w większości domki jednorodzinne. Miejscem najczęstszych spotkań jest świetlica wiejska. Miejscem kultu religijnego są zabytkowe, drewniane i rzeźbione krzyże z roku 1864. Sołectwo jest w 100% zwodociągowane, brak jest kanalizacji sanitarnej. Funkcjonuje tu niesformalizowana (bez osobowości prawnej) Grupa Odnowy Wsi a także KGW. Mieszkańcy wsi utrzymują się z hodowli bydła a w szczególności z krów mlecznych. Wieś korzysta z funduszu gminnego i wsparcia gminy, poprzez którą pozyskuje środki zewnętrzne.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *NEPOMUCENÓW – KRAINA MLEKIEM PŁYNĄCA.*

Wizja opisowa (mieszkańców): Zostały podłączone światłowody, o które wszyscy tak bardzo zabiegali. Kompletne oświetlanie oraz chodniki sprawiły, że mieszkańcy czują się bezpieczniej. Mieszkańcy wsi to głównie hodowcy krów mlecznych w ostatnich latach zwiększyła się liczba krów mlecznych w każdym z gospodarstw. Wykształcona młodzież wprowadza wiele nowoczesnych metod w zakresie chowu i hodowli bydła oraz uprawy roli dzięki tym rozwiązaniem zwiększyła się znacznie ilość skupowanego mleka od producentów naszej wsi. Wieś Nepomucenów to miejsce, gdzie społeczność współpracuje, ludzie są mili, chętni do pomocy oraz wspólnej zabawy.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: NEPOMUCENÓW**, liczba mieszkańców: 95 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróżniające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	teren nizinny, łąki, pola, las		x	
stan środowiska	środowisko bez zanieczyszczeń, względny spokój, cisza		x	
walory klimatu	czyste niezanieczyszczone powietrze, klimat umiarkowany		x	
walory szaty roślinnej	łąki, pola	x		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	drzewa			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	zwierzyna leśna: sarny, dziki, jelenie, lisy; polna: zające	x		
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	brak			
wody podziemne	brak			
gleby	klasa gleb – przeważają klasy III i IV		x	
kopaliny	brak			
walory geotechniczne	brak			
kulturowy				
walory architektury	rozproszona zabudowa w sołectwie	x		
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	wiejski dom kultury umożliwiający spotkania mieszkańców oraz organizację warsztatów i zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	domy jednorodzinne, posesje generalnie zadbane lub bardzo zadbane		x	
zabytki i pamiątki historyczne	drewniane krzyże z 1864 roku – rzeźbione	x		
osobliwości kulturowe	brak			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	przydrożne zabytkowe dwa krzyże, które stały się tożsame z sołectwem		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	pielgrzymki do miejsc „świętych" organizowane przez lokalnych mieszkańców, coroczne obchodzenie odpustu matki bożej fatimskiej gromadzące dużo osób	x		
tradycje, obrzędy, gwara	święcenie potraw bardzo celebrowane przez mieszkańców, zrzeszające większość ludności wsi; gwara wielkopolska		x	
legendy, podania i fakty historyczne	brak			
przekazy literackie	brak			
ważne postacie i przekazy historyczne	brak			
specyficzne nazwy	brak			
specyficzne potrawy	pierogi zapiekane		x	
dawne zawody	brak			
zespoły artystyczne, twórcy	brak			
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	indywidualne działki rolne z możliwością przekształcenia pod zabudowę mieszkaniową		x	
działki pod domy letniskowe	brak			

działki pod zakłady usługowe i przemysł	indywidualne działki rolne		x	
pustostany mieszkaniowe	ruiny starego glinianego domu	x		
pustostany poprzemysłowe	brak			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	brak			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	teren przy wiejskim domu kultury, umożliwiający organizowanie spotkań i imprez plenerowych		x	
sale spotkań, świetlice, kluby	sala wiejska świetlica – najczęstsze miejsce spotkań mieszkańców	x		
miejsca uprawiania sportu	brak			
miejsca rekreacji	zaciszne miejsca leśne, łąki umożliwiające spacery		x	
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występuje			
szkoły	nie występuje			
przedszkola	nie występuje			
biblioteki	nie występuje			
placówki opieki społecznej	nie występuje			
placówki służby zdrowia	nie występuje			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	sołectwo zwodociągowane w 100%, kanalizacji brak	x		
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	droga asfaltowa gminna brak oświetlenia i chodników	x		
chodniki, parkingi	przystanek, brak chodników	x		
sieć telefoniczna i dostępność internetu	100% dostępności sieci telefonicznej i internetowej; brak światłowodu			x
telefonia komórkowa	100% dostępności		x	
internet szerokopasmowy	dostępny	x		
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	droga asfaltowa gminna brak oświetlenia i chodników	x		
	przystanek, brak chodników	x		
inne	nie występuje			
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	brak zakładów pracy, mieszkańcy dojeżdżają do Krotoszyna, w którym pracę podejmuje większa część mieszkańców wsi (przedsiębiorstwo MAHLE)		x	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	w najbliższej okolicy – MAHLE		x	
gastronomia	brak			
miejsca noclegowe	brak			
gospodarstwa rolne	mieszkańcy zajmująca się rolnictwem – 12 gospodarstw o wielkości kilkudziesięciu hektarów			x
uprawy hodowle	przede wszystkim zboża, kukurydza, ziemniaki, buraki cukrowe oraz bydło mleczne			x
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	obornik naturalne nawożenie			x
zasoby odnawialnych energii	brak			
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	fundusz sołecki		x	
środki wypracowywane	środki zewnętrzne pozyskane przez gminę		x	

mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	brak			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	brak			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	kilku sponsorów lokalnych chętnie wspomaga organizację imprez rekreacyjno-integracyjnych		x	
przedsiębiorcy, sponsorzy	nie występuje			
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	dostępność do internetu 100%, zdolności informatyczne ok. 60% społeczności sołectwa a w szczególności młodzież zamieszkująca we wsi		x	
pracownicy nauki	brak			
związki i stowarzyszenia	koło gospodyń wiejskich, grupa odnowy wsi		x	
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	brak			
współpraca zagraniczna i krajowa	brak			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	gazeta krotoszyńska, rzecz krotoszyńska – prasa lokalna		x	
książki, przewodniki	brak			
strony www	brak			

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: NEPOMUCENÓW**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• wiejski dom kultury s • zabytkowe krzyże t • czyste zanieczyszczone powietrze j • korzystne położenie wsi j • tereny sprzyjające rolnictwu b • tradycje i obrzędy (święcenie potraw) t • droga asfaltowa s • dużo roślinności j • coroczne obchodzenie odpustu Matki Bożej Fatimskiej gromadzące dużo osób t • kilku sponsorów lokalnych chętnie pomagających przy organizowaniu imprez rekreacyjno-integracyjnych b	• niekompletne oświetlenie s • brak chodników s • brak światłowodu s • brak komunikacji miejskiej s • rozproszona zabudowa w sołectwie j • brak boiska s • brak sieci kanalizacyjnej s • brak placu zabaw s • brak zewnętrznej siłowni s
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• program Wielkopolska Odnowa Wsi b • fundusze gminne b • wykształcona młodzież j • doposażenie świetlicy wiejskiej s • fundusz sołecki s • rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej poprawiającej jakość życia mieszkańców s • moda na osiedlanie się na wsi szansą na ściągnięcie nowych mieszkańców j • łatwy dostęp do placówek zdrowotnych i kulturalnych j • mieszkańcy zaangażowani w rozwój wsi j • prace społeczne wykonywane na rzecz sołectwa j	• niestabilne ceny skupu mleka i żywca, zboża b • migracja młodzieży do dużych miast j • brak chodników s • praca maszyn rolniczych b • zmieniające się przepisy prawa b • brak chodników – zagrożenie bezpieczeństwa dla mieszkańców j • utrudniona komunikacja PKS, do większych ośrodków miejskich j • spadek znaczenia rolnictwa jako główne źródło dochodu b

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.8. Sołecka Strategia Rozwoju – RASZEWY

Raszewy – sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie miejsko-wiejskiej Kobylin. Liczebność sołectwa wynosi 117 osób. Sołectwo składa się wyłącznie z jednej miejscowości. Zabudowania zlokalizowane wzdłuż dróg: powiatowej i gminnej o nawierzchni asfaltowej. Miejscowość składa się z zabudowań rodzimych i nowobudowanych budynków jednorodzinnych powstających bezpośrednio przy drodze powiatowej. Zabudowa wsi to w przeważającej części dwustronnie zabudowana ulicówka. Przeważają zabudowania jednorodzinne, w części rodzimej z budynkami gospodarczymi. Miejscowość wyposażona jest w sieć wodociągową, sieć gazociągową oraz w światłowód. Gospodarka ściekowa odbywa się do szamb oraz przydomowych oczyszczalni ścieków – brak jest kanalizacji sanitarnej. W trakcie realizacji jest inwestycja związana z budową powiatowej infrastruktury drogowej – wykonywane są ciągi pieszo rowerowe oraz uzbrojenie terenu. Świetlica wiejska składa się wyłącznie z jednego pomieszczenia. Pozbawiona jest części kuchennej i węzła sanitarnego. Wyposażenie świetlicy stanowią stoły, krzesła. Obiekt ten posadowiony jest na terenie dzierżawionym, nie stanowiącym własności gminy. Mieszkańcy wskazują na konieczność uregulowania formy własnościowej i rozbudowania świetlicy o kuchnię i sanitariaty. Nieopodal świetlicy zlokalizowany jest zagospodarowany teren rekreacyjny. Jest to kompletnie zagospodarowany, ogrodzony obszar, którego wyposażenie kierowane jest do różnych grup wiekowych. Znajdują się tam zarówno urządzenia placu zabaw, urządzone boisko do piłki siatkowej, obszar do gry w koszykówkę jak i bramka do piłki nożnej. Gmina włada obszarem na podstawie umowy dzierżawy. Podobnie jak dla świetlicy wiejskiej mieszkańcy wskazują na konieczność uregulowania formy władania. W sołectwie znajdują się również obiekty religijne stanowiące o tożsamości wsi: krzyż przydrożny oraz kaplica, która zarówno jako obiekt jak i jej wyposażenie wewnętrzne wpisane są do rejestru zabytków: jako nieruchomość i obiekty ruchome. W miejscowości występuje starodrzew. W sołectwie powołano Grupę Odnowy Wsi. W trakcie jest procedura założenia Koła Gospodyń Wiejskich. Sołectwo na działalność prospołeczną wykorzystuje fundusze z tytułu odpisu od podatku rolnego. Komunikacja w sołectwie odbywa się za pomocą ogłoszeń na tablicach oraz poprzez wiadomości smsowe i pisemną kurendę. Do celów informacyjnych wykorzystywany jest również portal społecznościowy facebook.

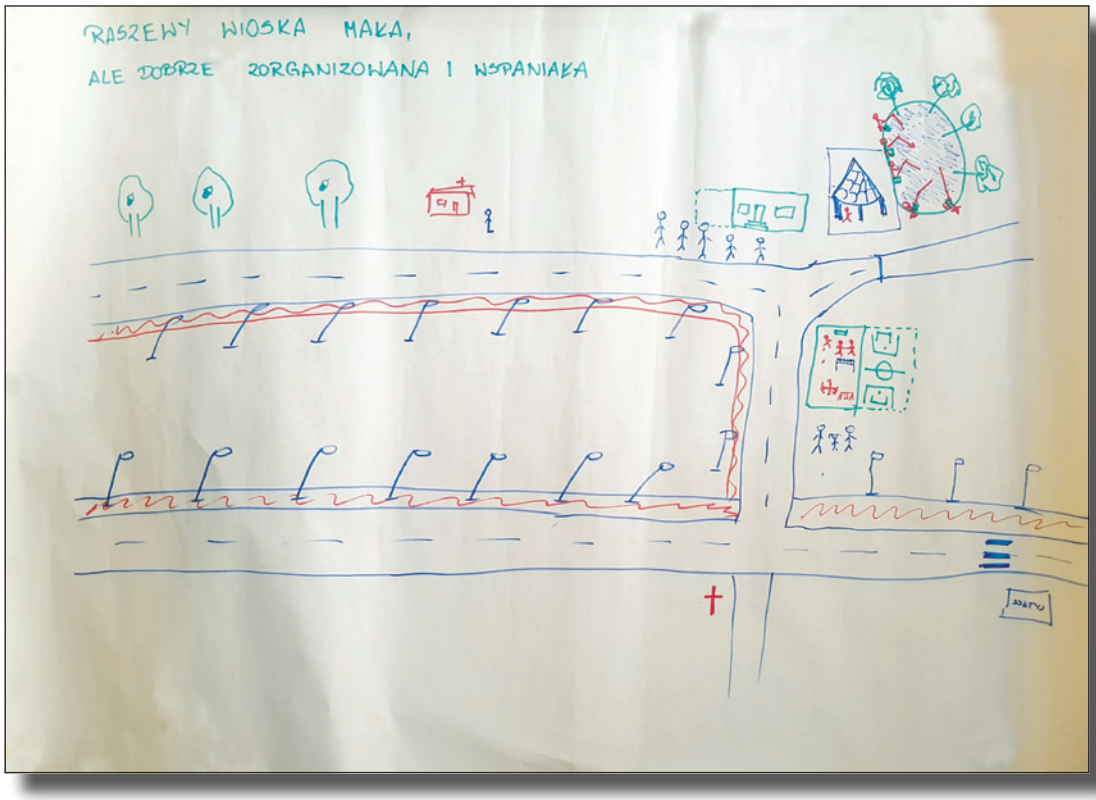

Wizja hasłowa (mieszkańców): *RASZEWY TO WIOSKA MAŁA, ALE DZIĘKI MIESZKAŃCOM PRĘŻNIE ROZWIJA SIĘ I DZIAŁA.*

Wizja opisowa (mieszkańców) i graficzna: Raszewy są nowoczesną, zadbaną i bezpieczną wsią. W rozbudowanej świetlicy wiejskiej aktywnie działają mieszkańcy zrzeszeni m.in. wokół Rady Sołeckiej i Koła Gospodyń Wiejskich, które stanowi przestrzeń międzypokoleniowej wymiany doświadczeń starych i nowych mieszkańców. Naszą chlubą i miejscem spotkań oraz cyklicznych imprez jest nowo pozyskany teren rekreacyjno-sportowy z placem zabaw, grzybkiem oraz grillem. Raszewianie są życzliwi i zawsze służą pomocą sąsiedzką. Społeczność ta tworzy nową jakość życia oraz nowe lokalne tradycje poprzez aktywizację wszystkich mieszkańców do działania dla wspólnego dobra i rozwoju wsi.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: RASZEWY**, liczba mieszkańców: 117 osób

RODZAJ ZASOBU*	**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)**		
		małe	**duże**	**wyróżniające**
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	teren nizinny, pola i lasy		x	
stan środowiska	środowisko bez zanieczyszczeń, brak uciążliwego przemysłu		x	
walory klimatu	klimat umiarkowany	x		
walory szaty roślinnej	lasy mieszane, pola uprawne	x		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	3 dęby w centrum wsi – pomniki przyrody	x		
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	łowiska – dziki, sarny, lisy; siedlisko bociana czarnego	x		
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	brak			
wody podziemne	nie zidentyfikowano			
gleby	o przeciętnej bonitacji, ale o wysokiej kulturze uprawy	x		
kopaliny	nie zidentyfikowano			
walory geotechniczne	nie zidentyfikowano			
kulturowy				
walory architektury	zabudowa wiejska, budynki jedno i wielorodzinne; stare i nowe budownictwo	x		
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	zadbana świetlica oraz teren rekreacyjno-sportowy (plac zabaw, boisko do siatkówki, grill murowany)		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	głównie zabudowa jednorodzinna z zadbanymi ogrodami, dwa gabinety kosmetyczne, wulkanizacja		x	
zabytki i pamiątki historyczne	przydrożna kapliczka i jej ruchome wyposażenie, obory, stodoły i rządcówka (ob. budynek mieszkalny) należące do zabudowań folwarcznych, 2 domy pracowników folwarku (ob. budynki mieszkalne)		x	
osobliwości kulturowe	nie dotyczy			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	przydrożny krzyż i kapliczka		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	brak			
tradycje, obrzędy, gwara	dożynki wiejskie		x	
legendy, podania i fakty historyczne	brak			
przekazy literackie	brak			
ważne postacie i przekazy historyczne	Franciszek Nowak (1810-1894) – cieśla i rzeźbiarz tworzył drewniane rzeźby o tematyce religijnej – figury świętych oraz krzyże		x	

specyficzne nazwy	koszary, kurenda	x		
specyficzne potrawy	brak			
dawne zawody	brak			
zespoły artystyczne, twórcy	brak			
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	tereny rolne przekształcone na budowlane	x		
działki pod domy letniskowe	brak			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	brak			
pustostany mieszkaniowe	1 budynek	x		
pustostany poprzemysłowe	brak			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	brak			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	plac rekreacyjno-sportowy w centrum wsi		x	
sale spotkań, świetlice, kluby	świetlica wiejska		x	
miejsca uprawiania sportu	plac rekreacyjno-sportowy w centrum wsi		x	
miejsca rekreacji	plac rekreacyjno-sportowy w centrum wsi		x	
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	ścieżka pieszo-rowerowa: Smolice-Raszewy-Pasierby		x	
szkoły	brak			
przedszkola	brak			
biblioteki	brak			
placówki opieki społecznej	brak			
placówki służby zdrowia	brak			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wieś jest zwodociągowana		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	drogi asfaltowe: gminna i powiatowa (w złym stanie technicznym), oświetlenie uliczne		x	
chodniki, parkingi	brak			
sieć telefoniczna i dostępność internetu	dostępna sieć telefoniczna, internet radiowy i światłowodowy		x	
telefonia komórkowa	zasięg sieci komórkowych na terenie całej wsi		x	
internet szerokopasmowy	sieć dostępna		x	
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	nie występuje nie występuje			
inne	nie występuje			
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	brak			
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	brak			
gastronomia	brak			
miejsca noclegowe	brak			
gospodarstwa rolne	małe gospodarstwa rolne	x		
uprawy hodowle	bydło mleczne, trzoda chlewna uprawy zbóż, kukurydzy	x		
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie zidentyfikowano			
zasoby odnawialnych energii	panele solarne	x		

środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis z podatku rolnego		x	
środki wypracowywane	praca własna przy realizacji przedsięwzięć na rzecz sołectwa		x	
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	obecnie pełniący funkcję sołtysa		x	
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	brak			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	brak			
przedsiębiorcy, sponsorzy	brak			
osoby z dostępem do Internetu i umiejętnościach informatycznych	znaczna część mieszkańców korzysta z internetu		x	
pracownicy nauki	brak			
związki i stowarzyszenia	brak			
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	facebook: PKR24, gazety: „Rzecz Krotoszyńska", „Życie Krotoszyna", „Gazeta Krotoszyńska"		x	
współpraca zagraniczna i krajowa	nie nawiązano współpracy			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	kurenda, pismo samorządowe „Kobylin"		x	
książki, przewodniki	brak			
strony www	facebook: witryna społeczno-kulturalna „Sołectwo Raszewy"		x	

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: RASZEWY**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• wyremontowana świetlica wiejska s • teren rekreacyjno-sportowy w centrum wsi (plac zabaw, boisko do siatkówki, grill) s • facebook: witryna społeczno-kulturalna „Sołectwo Raszewy" – promocja sołectwa b • gazociąg, wodociąg, sieć telefoniczna, internet światłowodowy s • brak uciążliwego przemysłu, czyste środowisko j • wzrastająca liczba mieszkańców j • aktywny sołtys, rada sołecka oraz zaangażowanie stałej grupy mieszkańców w prace społeczne na rzecz wsi oraz organizację okazjonalnych spotkań dla mieszkańców j • zadbane posesje i dobry stan budynków s • zabytkowa kapliczka w centrum wsi i przydrożny krzyż – miejsca kultu religijnego t • organizacja cyklicznych imprez dla mieszkańców – dożynki wiejskie, dzień kobiet, dzień dziecka j • las w pobliżu wsi t • poczucie bezpieczeństwa j	• brak terenu gminnego pod infrastrukturę społeczną s • brak zaplecza socjalnego przy świetlicy (kuchnia i sanitariaty) s • niewystarczające oświetlenie wsi – ciągi komunikacyjne s • brak organizacji społecznych działających na rzecz sołectwa (KGW) j • brak chodników przy drodze gminnej j • brak koszy ulicznych s • słabe poczucie tożsamości części mieszkańców z sołectwem j • mała aktywność młodzieży na rzecz działań organizowanych w sołectwie j • małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców j
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• dostęp do miejsc pracy w okolicach sołectwa i na terenie pobliskich miast b	• niewystępowanie połączeń komunikacji publicznej j • brak ścieżek rowerowych w sąsiednich miejscowościach j

• przynależność sołectwa do programu „Wielkopolska Odnowa Wsi" stwarzająca możliwość rozwoju infrastruktury na terenie sołectwa s • dobry dostęp do placówek oświatowych, kultury i medycznych j • dobra współpraca z gminą i powiatem j • dostęp do drogi krajowej nr 36 b • możliwość pozyskania środków finansowych na rozwój gospodarstw rolnych przez rolników b • możliwość pozyskania sponsorów na organizację imprez dla mieszkańców b • ścieżka pieszo-rowerowa (Smolice – Raszewy – Pasierby) j	• słabe poczucie bezpieczeństwa poruszających się po drogach ze względu na zły stan drogi powiatowej j • teren, na którym znajduje się świetlica wiejska i plac rekreacyjno-sportowy nie należy do gminy lecz do spółki działającej w sąsiedniej miejscowości – trudności z jego pozyskaniem s • mnogość zadań inwestycyjnych i liczba sołectw w gminie przekłada się na niewystarczające fundusze gminy na zadania infrastrukturalne możliwe do realizacji na terenie sołectwa s • trudność w pozyskaniu środków zewnętrznych: czasochłonność i nadmierna biurokracja s

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.9. Sołecka Strategia Rozwoju – RĘBIECHÓW

Rębiechów – sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie miejsko-wiejskiej Kobylin. Liczebność sołectwa wynosi 98 osób. Sołectwo składa się z wyłącznie z jednej miejscowości. Zabudowania zlokalizowane wzdłuż drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej. Na terenie miejscowości istnieje utwardzony ciąg pieszy, początkowo jednostronny, w centrum miejscowości biegnący po obu stronach drogi. Wzdłuż drogi liczne nasadzenia roślinności i drzew – przeważają jarzębiny. Zabudowa wsi to dwustronnie zabudowana ulicówka. Przeważają zabudowania jednorodzinne z budynkami gospodarczymi. Miejscowość wyposażona jest w sieć wodociągową. Brak jest sieci gazyfikacyjnej a częściowo występujący światłowód nie dociera do wszystkich zabudowań. Gospodarka ściekowa opiera się na szczelnych zbiornikach bezodpływowych. Miejscowość w chwili obecnej korzysta z budynku zaadaptowanego na cele świetlicowe. Na potrzeby sołeckie wykorzystano budynek gospodarczy, który został poddany przebudowie. Mieszkańcy korzystają z części kuchennej, sali spotkań i sanitariatów. Obiekt

wymaga jednak działań termomodernizacyjnych i przeciwwilgociowych. Świetlica znajduje się na terenie, który pełni rolę terenu rekreacyjnego. Zamontowanych jest tam w chwili obecnej kilka podstawowych urządzeń placu zabaw i jeden element siłowni zewnętrznej. Obszar nie posiada poza tym znamion zagospodarowania. Jest to jednak obszar o znacznych rozmiarach dający wiele możliwości wykorzystanie na cele społeczne. Mieszkańcy wskazują, że dzięki pozyskanemu dofinansowaniu z programu Wielkopolska Odnowa Wsi w roku 2020 przeprowadzone zostaną prace upiększające i uatrakcyjniające ten teren. Projekt jest w trakcie realizacji. Elementem wyróżniającym sołectwo jest teren zbiornika wodnego. Staw, występujący na skraju miejscowości, został zagospodarowany wraz z terenem przylegającym na miejsce rekreacji i wypoczynku. Wybudowano ciąg spacerowy z oświetleniem. Bezpośrednio przy zbiorniku zamontowano również ławki oraz wybudowano pomost. Miejsce to stanowi atrakcję turystyczną. W sołectwie znajdują się również obiekty religijne stanowiące o tożsamości wsi – kapliczka posadowiona bezpośrednio przy drodze. Odbywają się tam nabożeństwa majowe i obrzęd poświęcenia potraw. W sołectwie powołano Grupę Odnowy Wsi. Działające organizacje pozarządowe to Koło Gospodyń Wiejskich oraz Kółko Wędkarskie. Sołectwo na działalność prospołeczną wykorzystuje fundusze z tytułu odpisu od podatku rolnego. Komunikacja w sołectwie odbywa się za pomocą ogłoszeń na tablicach oraz poprzez wiadomości sms'owe i pisemną kurendę.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *PRZYJEDŹ DO RĘBIECHOWA PRZYRODA CI ZDROWIA DODA*.

Wizja opisowa (mieszkańców) i graficzna: Rębiechów staje się przyrodniczym krajobrazem wsi, gdzie żyje się zdrowo i aktywnie wypoczywa na łonie natury. Mieszkańcy Rębiechowa organizują biesiady i ogniska dla dzieci i dorosłych, a wyremontowana świetlica wiejska i plac zabaw zbliżają do siebie mieszkańców. W okolicy rozwija się coraz więcej firm, które oferują miejsca pracy.

ANALIZA ZASOBÓW

Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: RĘBIECHÓW**, liczba mieszkańców: 98 osób

RODZAJ ZASOBU*	**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)**		
		małe	**duże**	**wyróżniające**
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	pola, łąki, stawy, lasy		x	
stan środowiska	środowisko bez zanieczyszczeń, cisza i spokój		x	
walory klimatu	klimat umiarkowany.	x		
walory szaty roślinnej	lasy mieszane, pola uprawne, łąki, wierzby	x		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	stare piękne wierzby	x		
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	łowiska: karaś, płoć, karp, amur, żurawie, bociany, dziki, sarny		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	staw rybny			x
wody podziemne	brak			
gleby	klasa III i IV	x		
kopaliny	brak			
walory geotechniczne	brak			
kulturowy				
walory architektury	zabudowa wiejska, rozproszona, niska, budynki jedno i dwurodzinne; stare siedliska oraz nowe budownictwo		x	
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	przestrzeń zagospodarowana, zadbana, świetlica oraz teren wokół niej – plac zabaw, staw			x
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	szkółka konna	x		

zabytki i pamiątki historyczne	krzyż na początku wsi oraz kapliczka przydrożna – pamiątka historyczna.			x
osobliwości kulturowe				
miejsca, osoby i przedmioty kultu	kapliczka w centrum wsi – miejsce nabożeństw majowych			x
święta, odpusty, pielgrzymki	nie występuje			
tradycje, obrzędy, gwara	wyplatanie wieńca dożynkowego; dzień dziecka	x		
legendy, podania i fakty historyczne	nie występuje			
przekazy literackie	nie występuje			
ważne postacie i przekazy historyczne	nie występuje			
specyficzne nazwy	nazwa historyczna w latach: 1815–1848 Rembichów	x		
specyficzne potrawy	nie występuje			
dawne zawody	nie występuje			
zespoły artystyczne, twórcy	nie występuje			
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	tereny rolne przekształcone na budowlane.		x	
działki pod domy letniskowe	nie występują			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	nie występują			
pustostany mieszkaniowe	nie występują			
pustostany poprzemysłowe	nie występują			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	nie występują			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	teren przy świetlicy wiejskiej, teren obok stawu			x
sale spotkań, świetlice, kluby	świetlica wiejska			x
miejsca uprawiania sportu	mini siłownia i plac zabaw przy świetlicy wiejskiej			x
miejsca rekreacji	łowisko nad stawem wiejskim, plac zabaw przy świetlicy wiejskiej.			x
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występują			
szkoły	nie występują			
przedszkola	nie występują			
biblioteki	nie występują			
placówki opieki społecznej	nie występują			
placówki służby zdrowia	nie występują			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociąg, kanalizacja deszczowa		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	do budowy droga gminna	x		
chodniki, parkingi	jeden przystanek szkolny, chodniki są, brak ścieżki rowerowo-pieszej		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	dostęp do sieci telefonicznej oraz internetu radiowego, brak światłowodu	x		
telefonia komórkowa	słaby zasięg	x		
internet szerokopasmowy	nie występuje			
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	kolei brak			
	3 przystanki autobusowe (w każdej miejscowości sołectwa 1 przystanek)	x		
inne				

gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	prywatna firma kilkuosobowa z branży transportowej, praca sezonowa na roli w gospodarstwie rolnym		x	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	firma transportowa	x		
gastronomia	brak			
miejsca noclegowe	brak			
gospodarstwa rolne	gospodarstwa rolne 8 (małe do 50ha)	x		
uprawy hodowle	uprawy zbóż, kukurydza jadalna i paszowa, cebula, pomidory, buraki cukrowe; bydło, trzoda chlewna, konie			x
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie występuje			
zasoby odnawialnych energii	indywidualnie na własny użytek jeden dom mieszkalny instalacja zasilania paneli fotowoltaicznych. indywidualnie na własny użytek jeden dom mieszkalny ma założony system dogrzewania wody poprzez panele solarne.			x
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis od podatku		x	
środki wypracowywane	nie występuje			
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	obecna sołtys z 18-letnim doświadczeniem oraz przewodnicząca KGW		x	
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	ksiądz Orzechowski	x		
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	nie występuje			
przedsiębiorcy, sponsorzy	prywatni sponsorzy		x	
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	mieszkańcy mający dostęp do internetu.		x	
pracownicy nauki	brak			
związki i stowarzyszenia	KGW, kółko rolnicze, grupa odnowy wsi		x	
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	„Kobyliniak" – gminny kwartalnik, „Rzecz Krotoszyńska"	x		
współpraca zagraniczna i krajowa	OSP Kobylin, samorząd gminy		x	
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	informacje lokalne – „Kobyliniak"		x	
książki, przewodniki				
strony www	brak			

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: RĘBIECHÓW**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• oaza okolicznych lasów, pól i łąk t • czyste środowisko oraz cisza i spokój spowodowane m.in. brakiem uciążliwego przemysłu j • atrakcyjny i bardzo ładny teren wokół stawu stanowiący miejsce rekreacji s • występowanie miejsc rekreacji i sportu – boisko, plac zabaw, mini siłownia s	• małe zainteresowanie obyczajami i tradycją, szczególnie młodego pokolenia t • zadaszona wiata tzw. grzybek przy stawie pozbawiony oświetlenia s • zły stan techniczny drogi gminnej prowadzącej do budynków mieszkalnych – brak nawierzchni asfaltowej s • mała liczba mieszkańców j

• posiadany zasób komunalny – znacznych rozmiarów tereny możliwe do zagospodarowania na miejsca służące mieszkańcom s • miejscowość zwodociągowana s • funkcjonująca świetlica wiejska stanowiąca miejsce spotkań mieszkańców s • dostępność działek budowlanych – na sprzedaż s • współpracujące organizacje formalne i nieformalne mieszkańców: rada sołecka, koło gospodyń wiejskich, kółko rolnicze, grupa odnowy wsi j • aktywność sołtysa i stałej grupy wsi j • dogodne położenie, w niewielkiej odległości od większych ośrodków administracyjnych i kulturowych j • możliwość wędkowania nad naszym prywatnym stawem (korzystają z niego mieszkańcy wsi) j • szkółka jeździecka i hodowla koni j • tradycja w organizowaniu imprez tj. dzień matki, dzień dziecka, festyn sportowy j • stare budownictwo świadczące o historii sołectwa t • tradycyjny coroczny wspólny wyjazd mieszkańców do Uniejowa j • krzyż przydrożny stanowiący miejsce kultu religijnego oraz kapliczka przydrożna w centrum wsi, przy której odbywają się tradycyjne obrzędy religijne t • skuteczny sposób komunikacji – sms j • chodnik położony na większej części wsi s • oświetlenie wsi istniejące, wymagające rozbudowy s • internet radiowy, sieć telefoniczna s • przystanek autobusowy dla dzieci dojeżdżających do szkoły podstawowej oraz przedszkola s	• zły stan zachowania przydrożnej kapliczki s • całkowity brak światłowodu i szybkiego internetu s • chodnik do remontu przy drodze gminnej s • niskie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców spowodowane niewprowadzeniem elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego – takich jak progi zwalniające czy znaki drogowe mające na celu spowolnienie ruchu j • starzejące się społeczeństwo j • małe zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz rozwoju sołectwa j • słaba promocja działalności sołectwa poprzez brak profilu na fb, brak identyfikacji sołectwa b • brak sklepu na terenie sołectwa j • pogarszający się stan środowiska powodowany słabą świadomością mieszkańców na temat zasad ochrony środowiska i stosowania alternatywnych źródeł energii j • brak gazociągu s • małe zaangażowanie młodzieży w sprawy sołectwa j • brak logo wsi i materiałów promocyjnych b • niedostatecznie wyposażony teren rekreacyjny nad stawem – np. brak grilla s • zły stan techniczny świetlicy wiejskiej – konieczność przeprowadzenia działań modernizacyjnych s
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• dobra współpraca z powiatem – budowa drogi przez wieś z chodnikami i szansa na budowę dojazdowej drogi do Kobylina s • przynależność sołectwa do programu „Wielkopolska Odnowa Wsi" stwarzającego możliwość rozwoju infrastruktury na terenie sołectwa s • dostęp do ośrodków edukacyjnych j • pozyskanie sponsorów zewnętrznych na cele zadań wspierających poprawę jakości życia j • dobra współpraca z samorządem gminnym j • programy finansujące projekty odnawialnych źródeł energii j • miejscowość mająca potencjał turystyczny – rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej szansą rozwoju miejscowości j • udział sołectwa w imprezach gminnych – promowanie siebie j • dobra komunikacja PKP j • powstające miejsca pracy w pobliżu wsi b • program dofinansowań oczyszczalni przydomowych b • wsparcie sponsora – inwestującego na terenie sołectwa j • możliwość pozyskania środków publicznych na organizację szkoleń umożliwiających pozyskanie nowych źródeł dochodów b • moda na aktywny wypoczynek na łonie przyrody j	• brak ciągów rowerowo-pieszych – zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców j • niewystępowanie połączeń komunikacji publicznej utrudniające komunikację j • starzejące się społeczeństwo j • duże zagrożenie pożarowe w czasie letnim j • obniżenie poziomu wód gruntowych wpływa na spadek jakość życia co stwarza również zagrożenie bezpieczeństwa j • duża biurokracja i trudność w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie j • emigracja zarobkowa – odpływ mieszkańców z uwagi na cele zarobkowe do dużych miast i za granicę b • niska wiedza mieszkańców na temat pozyskiwania środków z dostępnych programów b • wycinka lasów powodująca niszczenie runa leśnego i spadek dochodów lokalnej społeczności (sezonowo) b • brak występowania bezpiecznego połączenia rowerowego pomiędzy miejscowościami wewnątrz gminy, co przekłada się na brak poczucia bezpieczeństwa mieszkańców j

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.10. Sołecka Strategia Rozwoju – ROJEW

Rojew – sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie Kobylin. Główne szlaki komunikacyjne przebiegające przez wieś to droga powiatowa, bez chodnika, z oświetleniem. Budynki usytuowane są wzdłuż dróg – typ wsi wielodrożnica, zabudowa mieszkaniowa mieszana – miejscami zwarta, miejscami rozproszona. Domostwa to w większości domki jednorodzinne. We wsi Rojew znajduje się: budynek pełniący rolę Świetlicy wiejskiej, plac z przeznaczeniem na plac zabaw. Miejscem najczęstszych spotkań jest teren świetlicy wiejskiej oraz przydrożnego stawu. Przy świetlicy wiejskiej znajduje się plac wykorzystywany na spotkania integracyjne pod chmurką. Miejscem kultu religijnego jest przydrożny krzyż. Sołectwo jest w 100% zwodociągowane, brak jest kanalizacji czy gazociągu. Sołectwo nie posiada strażnicy OSP. Nie funkcjonują tutaj również organizacje pozarządowe. Dzięki współpracy z Samorządem Gminnym sołectwo prowadzi działania kulturalne skupiające się na mieszkańcach. Dzięki temu, że przez sołectwo przebiega przejazd kolejowy, widoczny jest potencjał rozwojowy.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *ROJEW – EKO WIEŚ – ZIELONA I SPOKOJNA MIODEM PŁYNĄCA*.

Wizja opisowa (mieszkańców): Rojew to spokojna i malowniczo położona wieś, która zachęca do aktywnego wypoczynku na łonie natury. Żyje się tutaj bezpiecznie oraz wygodnie dzięki w pełni rozwiniętej infrastrukturze. Mieszkańcy kultywują lokalne tradycje, pielęgnują wartość życia wiejskiego i sąsiedzkiego integrując się w dobrze wyposażonej świetlicy wiejskiej. Dzieci chętnie przebywają na nowoczesnym placu zabaw, młodzież i dorośli mogą aktywnie spędzać czas na siłowni zewnętrznej, bądź też przy pięknym stawie. Turyści przejeżdżający przez wieś ścieżka rowerową mają możliwość odpocząć pod nowoczesna wiatą. Sieć kanalizacyjna, piękny chodnik, którym możemy dotrzeć do zadbanych domów wszystkich mieszkańców, wysoki procent dróg asfaltowych w sołectwie oraz połączenie autobusowe z sąsiadującymi wsiami wpływa na wysoki komfort życia mieszkańców. Osada Pszczelarska aktywnie rozwija zakątki agroturystyczne i szlaki pieszo rowerowe.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: ROJEW**, liczba mieszkańców: 112 osób

RODZAJ ZASOBU*	**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)**		
		małe	**duże**	**wyróżniające**
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	tereny nizinne, zalesione, pola, łąki	x		
stan środowiska	środowisko bez zanieczyszczeń, względny, spokój, cisza			
walory klimatu	umiarkowany, bezpieczny	x		
walory szaty roślinnej	pola, łąki, lasy	x		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	park Dworski Lipówiec	x		
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	zwierzyna płowa na polach , drobna zwierzyna leśna, bocian biały, jelenie i sarny	x		
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	staw w centrum sołectwa		x	
wody podziemne	brak			
gleby	klasy V, VI	x		
kopaliny	brak			
walory geotechniczne	brak			
kulturowy				
walory architektury	Dwór Lipowiec oraz staw (wymagają renowacji)	x		

walory przestrzeni wiejskiej publicznej	staw (w centrum wsi), budynek murowany spełniający funkcję domu kultury		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	Dwór Lipówiec oraz park dworski – RSP Kuklinów		x	
zabytki i pamiątki historyczne	Dwór Lipówiec		x	
osobliwości kulturowe	brak			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	przydrożny krzyż		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	odpust parafialny	x		
tradycje, obrzędy, gwara	kolędnicy, gwara wielkopolska		x	
legendy, podania i fakty historyczne	czerwony mostek, który kusi		x	
przekazy literackie	brak			
ważne postacie i przekazy historyczne	brak			
specyficzne nazwy	glinki	x		
specyficzne potrawy	brak			
dawne zawody	brak			
zespoły artystyczne, twórcy	brak			
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	brak			
działki pod domy letniskowe	brak			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	brak			
pustostany mieszkaniowe	dom kolejowy		x	
pustostany poprzemysłowe	brak			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	brak			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	plac przy świetlicy wiejskiej		x	
sale spotkań, świetlice, kluby	świetlica wiejska		x	
miejsca uprawiania sportu	brak			
miejsca rekreacji	brak			
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	brak			
szkoły	brak			
przedszkola	brak			
biblioteki	brak			
placówki opieki społecznej	brak			
placówki służby zdrowia	brak			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	sołectwo zwodociągowane w 100%, kanalizacji brak		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	droga powiatowa utwardzona jednak jest w złym stanie technicznym, nadaje się do remontu, brak oświetlenia	x		
chodniki, parkingi	brak			
sieć telefoniczna i dostępność internetu	dostępna siec telefoniczna, internetowa oraz światłowód dostępność około 80%	x		
telefonia komórkowa	światłowód dostępność 100% wszystkich operatorów komórkowych	x		
internet szerokopasmowy	sieć dostępna		x	
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	droga powiatowa utwardzona jednak jest w złym stanie technicznym, nadaje się do remontu brak oświetlenia	x		
	brak			

inne				
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	brak			
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	warsztat samochodowy, pszczelarz – miód		x	
gastronomia	brak			
miejsca noclegowe	brak			
gospodarstwa rolne	3 gospodarstwa rolne	x		
uprawy hodowle	pszenżyto, buraki, kukurydza, krowy	x		
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	brak			
zasoby odnawialnych energii	panele fotowoltaiczne	x		
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	fundusz gminny		x	
środki wypracowywane	środki zewnętrzne pozyskane przez gminę		x	
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	brak			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	brak			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	brak			
przedsiębiorcy, sponsorzy	osoby prywatne		x	
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	większość sołectwa posiada dostęp do internetu, ok. 20% mieszkańców posiada umiejętności informatyczne	x		
pracownicy nauki	brak			
związki i stowarzyszenia	brak			
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	brak			
współpraca zagraniczna i krajowa	brak			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	brak			
książki, przewodniki	brak			
strony www	brak			

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: ROJEW**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• blisko położenie DK 36 s • stacja kolejowa na linii Leszno–Ostrów Wlkp. s • infrastruktura s • sieć światłowodowa s • sklep spożywczy b • niskie bezrobocie j • rozwinięte rolnictwo t • rozwój rękodzielnictwa t • akwen-staw s • atrakcyjnie miejsce z przeznaczeniem na agroturystykę - walory krajobrazowe b • ruiny pałacu Lipówice t	• brak właściwej infrastruktury drogowej s • brak dostępu do komunikacji autobusowej j • brak miejsca dla dzieci i młodzieży (plac zabaw boisko) b • staw wiejski – bez dostępu, konieczność rewitalizacji otoczenia s • brak sieci kanalizacyjnej s • słabe oświetlanie części wsi s • brak wsparcia ekoinwestycji (t.j. fotowoltaniki itp.) j • słabe oznakowanie miejscowości j • zły stan drogi i infrastruktury około drogowej s • mała liczba przedsiębiorstw b • brak chodników dla pieszych s

szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• położenie blisko dużych kompleksów leśnych t • rozwój agroturystyki, szlaków pieszo-rowerowych t • bliskość miasta powiatowego b • szybkość dojazdu komunikacji, dostęp do rynku pracy j • rozwój przemysłu wokół sołectwa b • wykorzystanie wolnych zasobów ludzkich t • pozyskanie środków z funduszy strukturalnych unii europejskiej b • współpraca z gminą b	• przejazd kolejowy nie spełnia wymogów bezpieczeństwa s • likwidacje największego pracodawcy w gminie Kobylin b • brak działalności organizacji wiejskich (OSP, KAW) t • wyludnianie się miejscowości j • nie wykorzystanie środków z unii europejskiej b

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.11. Sołecka Strategia Rozwoju – RZEMIECHÓW

Rzemiechów to sołectwo należące do gminy Kobylin, leżące w powiecie krotoszyńskim, przy drodze wojewódzkiej, z bardzo dobrą łącznością z miastem gminnym Kobylin. Wieś Rzemiechów położone jest w sąsiedztwie dobrze zagospodarowanego kompleksu leśnego, w którym znajdują się liczne gatunki flory Wioska jest estetyczna i zadbana, o zabudowie typowo wiejskiej, jednorodzinnej. Występuje również zabudowa czworakowa. Wieś posiada strażnice w której sołectwo prowadzi życie kulturalne. Przez wioskę przebiegają drogi gminne i powiatowe, częściowo oświetlone.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *RZEMIECHÓW KAŻDY ZNA I W PIŁKĘ Z NAMI GRA.*

Wizja opisowa (mieszkańców): „Wieś zadbana, która kultywuje lokalne tradycje" – mieszkańcy sołectwa Rzemiechów postrzegają swoją wieś jako czystą, zadbaną i nowoczesną z zachowaniem regionalnych tradycji. Wieś aktywnych i ambitnych ludzi, otwarta na nowych mieszkańców. Z bogatym zapleczem rekreacyjno – sportowym dostępnym również dla turystów i spragnionych odpoczynku w zdrowym i cichym miejscu. Przyjazne miejsce harmonijnego rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców otwarte na wielokulturową współpracę. Dzięki rozbudowie wsi, przybyło nam wielu nowych mieszkańców. Pragniemy dalej kultywować tradycje ludowe, które są ciągle żywe, uczestniczyć w życiu kulturalnym naszej wsi i gminy. Pragniemy także nadal organizować imprezy i spotkania które integrują mieszkańców naszej wioski

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: RZEMIECHÓW**, liczba mieszkańców: 101 osób

RODZAJ ZASOBU*	**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)**		
		małe	**duże**	**wyróżniające**
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	wieś Rzemiechów położona jest na terenie nizinnym		x	
stan środowiska	dobry		x	
walory klimatu	umiarkowany		x	
walory szaty roślinnej	przewaga ziemi		x	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	pałac, kaplica		x	
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	ostoje bocianów i dzikich zwierząt (bażanty, lisy, zające, sarny, dziki, jastrzębie, kuropatwy, wróble, bociany)		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	rzeka, staw		x	

wody podziemne	brak			
gleby	klasa IV, V, VI	x		
kopaliny	brak			
walory geotechniczne	brak			
kulturowy				
walory architektury	brak			
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	zwarta odnowiona zabudowa domostw	x		
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	zabudowa jednorodzinna	x		
zabytki i pamiątki historyczne	kaplica, pałac, krzyż		x	
osobliwości kulturowe	brak			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	brak			
święta, odpusty, pielgrzymki	odpust parafialny	x		
tradycje, obrzędy, gwara	gwara wielkopolska	x		
legendy, podania i fakty historyczne	brak			
przekazy literackie	brak			
ważne postacie i przekazy historyczne	Pałac Chełkowskich – dwór z końca XIX w. właścicielami dworu byli Chełkowscy Herbu Wczele, obok dworu znajdują się pozostałości parku z pomnikowymi dębami		x	
specyficzne nazwy	brak			
specyficzne potrawy	bigos		x	
dawne zawody	kowal		x	
zespoły artystyczne, twórcy	brak			
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	brak			
działki pod domy letniskowe	brak			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	brak			
pustostany mieszkaniowe	trzy pustostany			
pustostany poprzemysłowe	brak			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	brak			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	dzierżawione boisko		x	
sale spotkań, świetlice, kluby	remiza strażacka		x	
miejsca uprawiania sportu	boisko sportowe		x	
miejsca rekreacji	boisko sportowe		x	
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występuje			
szkoły	nie występuje			
przedszkola	nie występuje			
biblioteki	nie występuje			
placówki opieki społecznej	nie występuje			
placówki służby zdrowia	nie występuje			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociąg, kanalizacja deszczowa służąca do odprowadzania wód opadowych i roztopowych (ścieki opadowe i roztopowe)		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	drogi asfaltowe – zły stan nawierzchni, odpowiednie oznakowanie, niepełne oświetlenie uliczne		x	

chodniki, parkingi	dostateczna ilość chodników		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	dobra		x	
telefonia komórkowa	brak			
internet szerokopasmowy	brak			
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	brak kolei			
	brak autobusu			
inne				
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	oczyszczalnia ścieków, BM EKO, gospodarstwa rolne		x	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	brak			
gastronomia	brak			
miejsca noclegowe	brak			
gospodarstwa rolne	ok. 30 gospodarstw		x	
uprawy hodowle	zboża, kukurydza, ziemniaki, bydło mleczne, świnie			x
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	brak			
zasoby odnawialnych energii	elektrownia słoneczna			x
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis od podatku, fundusz gminny	x		
środki wypracowywane	składki członkowskie	x		
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	brak			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	brak			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	brak			
przedsiębiorcy, sponsorzy	brak			
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	wszystkie domostwa			x
pracownicy nauki	brak			
związki i stowarzyszenia	OSP			x
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	redaktorzy „Gazety Krotoszyńskiej”		x	
współpraca zagraniczna i krajowa	brak			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	brak			
książki, przewodniki	brak			
strony www	brak			

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: RZEMIECHÓW**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• posiadamy budynek gminny, w którym znajduje się remiza OSP z zapleczem gospodarczym s • posiadamy boisko sportowe s • w naszej wsi znajduje się pałac rodu Chełkowskich t	• budynek OSP jest w bardzo złym stanie technicznym s • boisko sportowe nie jest naszą własnością s • pałac jest niedostępny dla mieszkańców, znajduje się w bardzo złym stanie t

• posiadamy światłowód s • w naszej wiosce znajduje się kapliczka z 1988 r. t • przez wioskę biegnie droga asfaltowa z chodnikami i kanalizacją deszczową i oświetleniem s • na terenie naszego sołectwa znajduje się firma utylizacji odpadów oraz oczyszczalnia ścieków s • prężnie działające OSP j • utrzymujemy w czynie społecznym porządek wokół remizy i boiska j • organizujemy dzień dziecka i dożynki wiejskie j	• brak drogi asfaltowej do jednej z posesji s • brak przystanków autobusowych dla dzieci s • brak placu zabaw dla dzieci s • brak świetlicy wiejskiej potrzebnej do spotkań i zebrań s • brak chaty grillowej (grzybka) s
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• powrót młodego pokolenia do rodzinnych korzeni t • utworzenie funduszu sołeckiego s • poprawa współpracy miejscowości z gminą j • promocja miejscowości b • pozyskiwanie środków zewnętrznych (fundusze unijne i krajowe) b • wymiana doświadczeń z innymi sołectwami j • pozyskiwanie środków dla wsi z Wielkopolskiej Odnowy Wsi b	• migracja zarobkowa młodych b • starzejące się społeczeństwo j • biurokracja związana z pozyskaniem środków zewnętrznych b • niewystarczające środki udostępnione przez gminę na infrastrukturę s • zawalające się obory po byłym PGR s

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.12. Sołecka Strategia Rozwoju – SMOLICE

Smolice – sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie miejsko-wiejskiej Kobylin, zlokalizowane bezpośrednio przy drodze krajowej numer 36. Liczebność sołectwa wynosi 1112 mieszkańców. Na terenie sołectwa występują również drogi powiatowe i gminne – asfaltowe. Miejscowość posiada nowoczesną infrastrukturę drogową – chodniki i nowe oświetlenie. Ponadto występuje ścieżka pieszo-rowerowa w kierunku miejscowości Pasierb. Zabudowa wsi zlokalizowana jest wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Zabudowa dwustronna, szeregowa zwarta – obecnie przeważają zabudowania jednorodzinne. Są tylko 4 budynki wielorodzinne Na terenie sołectwa znajduje się oświetlenie drogowe – w przeważającej części to lampy sodowe. Miejscowość wyposażona w sieć wodociągową, sieć gazociągową oraz w światłowód. Obecnie około 1/3 mieszkańców została podłączona do sieci kanalizacji sanitarnej. Sołectwo wyróżnia kilka charakterystycznych punktów. Pierwszy z nich to dwa ronda w ciągu drogi krajowej 36 w bardzo niewielkiej odległości. W niewielkiej odległości od tego punktu położona jest świetlica wiejska, w której zlokalizowana jest strażnica OSP. Kolejny punkt to budynek szkolny oraz rozwijający się w chwili obecnej teren rekreacyjny. Obiekty te zlokalizowane są w bliskim sąsiedztwie skrzyżowań przy drodze krajowej. Drugim charakterystycznym elementem jest obszar, gdzie występuje zabudowa zabytkowa. Tworzy ją Sanktuarium Matki Bożej Uzdrowienia Chorych oraz położony nieopodal Zabytkowy Pałac i park – blisko 18 ha. Sanktuarium jest obiektem zabytkowym, które odwiedza wielu wiernych i turystów. W obiekcie znajdują się liczne zabytki ruchome. Zabytkowe zabudowania stanowiły siedzibę właścicieli miejscowości, którzy również wybudowali kościół. Pałac, park zabytkowy z licznym starodrzewem oraz Sanktuarium mają bogatą historię mówiącą o powstaniu miejscowości. W sołectwie znajdują się również obiekty religijne, które są elementami tożsamości wsi tj. cztery przydrożne krzyże przy drogach wjazdowych do miejscowości. Jeden jest upamiętnieniem dla ofiar epidemii cholery. Sala wiejska, to budynek wyremontowany ze środków zewnętrznych w latach 2007–2013 w ramach uczestnictwa Gminy w programie Leader. Obiekt wyróżnia się powierzchnią, część służąca mieszkańcom składa się z sali wiejskiej, części kuchennej oraz sanitariatów. W bryle budynku znajduje skrzydło Ochotniczej Straży Pożarnej. Organizacja ta posiada trzy samochody oraz pełne wyposażenie do realizacji zadań statutowych. Budynek ten znajduje się na terenie dużej działki komunalnej. W chwili obecnej znajduje się tam kilka urządzeń

placu zabaw które wymagają modernizacji z uwagi na ich stan techniczny. Teren ten w większości utwardzony jest asfaltem, nieznaczna część ma charakter rekreacyjny. W niedużej odległości od sali znajduje się niewielkich rozmiarów teren rekreacyjny, na którym są zainstalowane urządzenia siłowni zewnętrznej. Obok tego terenu znajduje się budynek szkoły podstawowej wraz z oddziałem przedszkolnym. Przy nim zamontowane są urządzenia placu zabaw. Obecnie w trakcie budowy jest kolejny budynek przeznaczony na cele oświatowe. Istnieją dokumentacje projektowe na zagospodarowanie terenu przyległego, który ma być przeznaczony na miejsce rekreacji: kompleks boisk sportowych, place zabaw. Obecnie mieszkańcy mogą korzystać z ogrodzonego przyszkolnego boiska sportowego o charakterze piłkarskim. W sołectwie powołano Grupę Odnowy Wsi. Działające organizacje pozarządowe to Ochotnicza Straż Pożarna, która rozpoczęła działalność w 1933 r. oraz Koło Gospodyń Wiejskich, które nie uczestniczy w tworzeniu Sołeckiej Strategii Rozwoju. Sołectwo na działalność prospołeczną wykorzystuje fundusze z tytułu odpisu od podatku rolnego. Komunikacja w sołectwie odbywa się za pomocą ogłoszeń na tablicach oraz poprzez wiadomości sms'owe i pisemną kurendę.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *WYRUSZ W SPOKOJNE OKOLICE, POZNAJ NASZE PIĘKNE SMOLICE*.

Wizja opisowa (mieszkańców) i graficzna: Smolice wyglądają bardzo zielono, jest dużo pięknych drzew, ładnie przyciętych. Dzieci uczęszczają do nowo powstałego przedszkola i nowoczesnego kompleksu szkolnego. W przerwach mogą śmiało bawić się na bezpiecznym placu zabaw. Dzieci ćwiczą na nowo powstałej hali sportowej, jak również korzystają z boiska wielofunkcyjnego, gdy tylko dopisuje pogoda. Popołudniami na obiektach sportowych, organizowane są zajęcia poza lekcyjne, by wypełnić wolny czas. Liczne ścieżki pieszo-rowerowe pozwalają bezpiecznie korzystać mieszkańcom z aktywnego wypoczynku. Młodzież stworzyła swoje miejsce opodal Sali Wiejskiej, gdzie może spotykać się i spędzać niezapomniane chwile. Letnie wieczory służą organizowaniu spotkań między pokoleniowych przy grillu i muzyce. Aktywne KGW i OSP stały się ozdobą sołectwa.

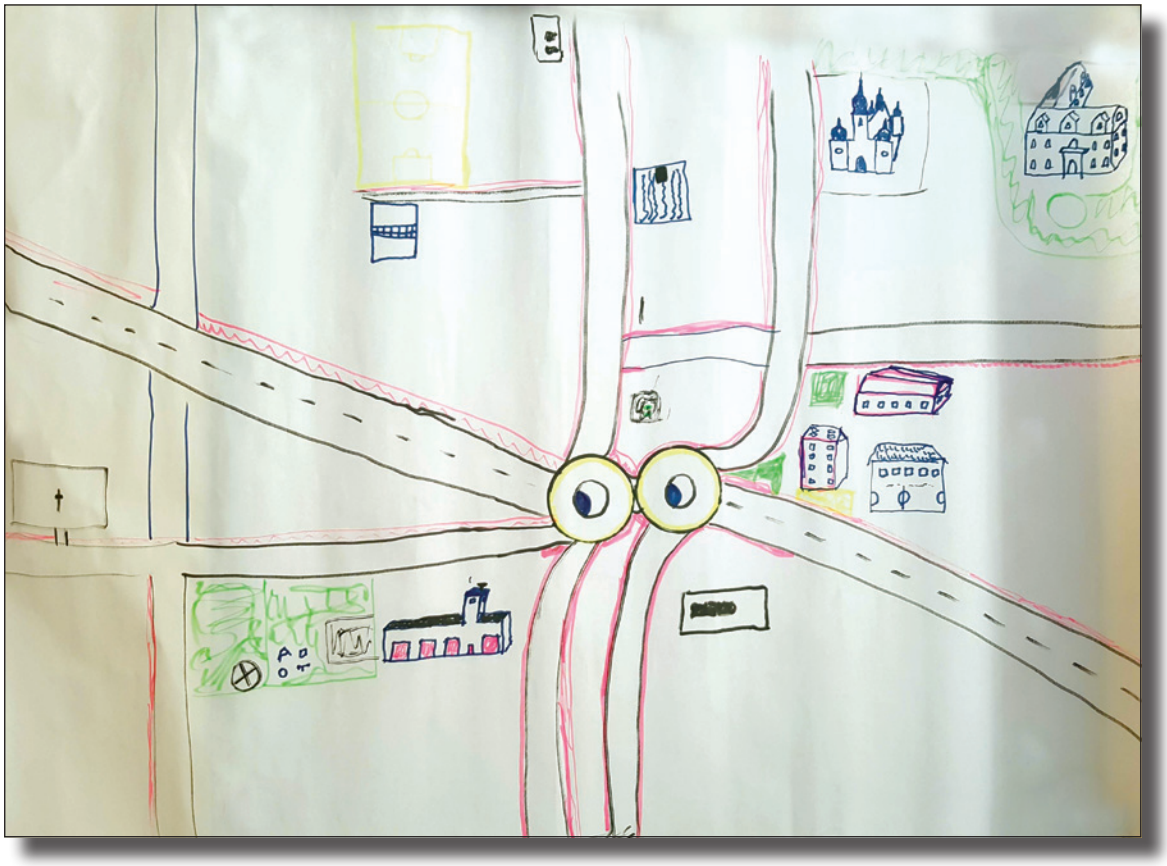

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: SMOILICE**, liczba mieszkańców: 1112 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróżniające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	nie występuje			
stan środowiska	dobry	x		
walory klimatu	klimat umiarkowany		x	
walory szaty roślinnej	pola uprane – liczne zboża, kukurydza	x		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	park przy pałacu w Smolicach		x	
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	w lasach liczne daniele, lisy, dziki	x		
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	nie dotyczy			
wody podziemne	nie dotyczy			
gleby	kl. ziemi III, IV i V	x		
kopaliny	nie dotyczy			
walory geotechniczne	nie dotyczy			
kulturowy				
walory architektury	Sanktuarium Matki Bożej Uzdrowienia Chorych w Smolicach; zabytkowy pałac w Smolicach		x	
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	pałac, kościół, park		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	market Dino, piekarnia		x	
zabytki i pamiątki historyczne	Sanktuarium Matki Bożej Uzdrowienia Chorych w Smolicach; zabytkowy pałac w Smolicach, zabytkowy park w Smolicach		x	
osobliwości kulturowe	brak			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	Sanktuarium Matki Bożej Uzdrowienia Chorych w Smolicach		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	odpust ku czci Matki Bożej Uzdrowienia Chorych w Smolicach (5 dni) – wrzesień		x	
tradycje, obrzędy, gwara	nowenna ku czci Matki Bożej Uzdrowienia Chorych w Smolicach – każda środa		x	
legendy, podania i fakty historyczne	nie dotyczy			
przekazy literackie	brak			
ważne postacie i przekazy historyczne	ks. Jan Bąk – zginął w niemieckim obozie koncentracyjnym w Dachau; hrabina Helena Zieten oraz hrabia Leopold Zieten – fundatorzy kościoła	x		
specyficzne nazwy	nie dotyczy			
specyficzne potrawy	nie zidentyfikowano			
dawne zawody	kowalstwo	x		
zespoły artystyczne, twórcy	nie występuje			
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	występują, prywatne działki pod zabudowę			x
działki pod domy letniskowe	nie dotyczy			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	brak			
pustostany mieszkaniowe	brak			
pustostany poprzemysłowe	brak			

tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	brak			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	teren przy sali wiejskiej w Smolicach			x
sale spotkań, świetlice, kluby	świetlica wiejska Smolice 73a		x	
miejsca uprawiania sportu	boisko sportowe przy szkole podstawowej w Smolicach			x
miejsca rekreacji	zabytkowy park w Smolicach, skwerek przy szkole podstawowej w Smolicach			x
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	ścieżka rowerowa Smolice-Raszewy-Pasierby			
szkoły	szkoła podstawowa w Smolicach			x
przedszkola	przedszkole w Smolicach			x
biblioteki	biblioteka w szkole podstawowej, filia biblioteki publicznej w Smolicach			x
placówki opieki społecznej	brak			
placówki służby zdrowia	brak			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociąg – tak; kanalizacja – częściowa			x
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	w większości nawierzchnia asfaltowa, drogi polne			x
chodniki, parkingi	chodniki częściowa, parking przy kościele			x
sieć telefoniczna i dostępność internetu	tak- światłowody			x
telefonia komórkowa	tak		x	
internet szerokopasmowy	nie dotyczy			
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	nie dotyczy			
	nie dotyczy			
inne	nie dotyczy			
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	hodowla roślin w Smolicach ok. 200 osób			x
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	HR Smolice – liczne odmiany zbóż i kukurydzy			x
gastronomia	bar Motyl		x	
miejsca noclegowe	brak			
gospodarstwa rolne	występują: głównie bydło oraz trzoda chlewna		x	
uprawy hodowle	zboża oraz kukurydza		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	brak			
zasoby odnawialnych energii	brak			
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis z podatku rolnego			x
środki wypracowywane	brak			
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	ks. dr. Błażej Dojas, prof. dr hab. Józef Adamczyk, prof. dr hab. Arkadiusz Lach		x	
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	prof. dr hab. Józef Adamczyk, prof. dr hab. Arkadiusz Lach		x	
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	nie zidentyfikowano			

przedsiębiorcy, sponsorzy	HR Smolice, p.w. Fenix sp. z o.o. sp. k		x	
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	większość mieszkańców wsi Smolice		x	
pracownicy nauki	brak			
związki i stowarzyszenia	stowarzyszenie OSP Smolice		x	
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	gazety działające na terenie powiatu krotoszyńskiego			x
współpraca zagraniczna i krajowa	brak			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	brak			
książki, przewodniki	brak			
strony www	profil facebook „sołectwo Smolice"		x	

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: SMOLICE**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• organizacje pozarządowe OSP Smolice j • miejsca pracy w lokalnej firmie (hodowla roślin Smolice) b • powstanie nowych organizacji pozarządowych, które umożliwią pozyskanie nowych środków pieniężnych na rozwój sołectwa s • szkoła podstawowa, przedszkole, boisko sportowe s • organizacja imprez – dożynki, dzień rodziny s • zadbane posesje prywatne s • zabytki: kościół-sanktuarium, pałac, park t • sala wiejska oraz plac przy sali wiejskiej s • place zabaw s • market Dino b • media – światłowód, sieć telefoniczna (dostęp do internetu, gazu, prądu, wody) s • hodowle owiec – pokoleniowe t • krzyże przydrożne stanowiące miejsce kultu t • częściowo przyłączona wieś do sieci kanalizacyjnej s • hodowla bydła, trzody chlewnej i kóz b	• dziurawe drogi gminne, zarośnięte i w złym stanie technicznym drogi boczne – gminne s • niewystarczające oświetlenie dróg i chodników s • niewystarczająca ilość chodników i ścieżek rowerowych s • brak miejsca integracyjnego (rekreacyjnego) s • niekompletne wyposażenie sali wiejskiej s • słabe połączenie krańców wioski s • słaba działalność KGW Smolice j • słaba integracja w wiosce j • brak logo wsi j
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• dostęp do miejsc pracy s • bliskość drogi krajowej 36 s • dostępność do infrastruktury sportowej s • grupy producenckie na terenie gminy b • postawienie paczkomatu InPost s • możliwość pozyskania środków pieniężnych od sponsorów (imprezy integracyjne) j • rozwój turystyki na obszarze gminy, powiatu, regionu b • wymiana doświadczeń między sołectwami j	• dziurawe drogi powiatowe j • słabe połączenie autobusowe j • brak ciągów pieszo-rowerowych na drogach powiatowych s • niewystarczająca sala gimnastyczna s • duża konkurencja w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na cele społeczne s

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.13. Sołecka Strategia Rozwoju – SROKI

Sroki – sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie miejsko-wiejskiej Kobylin, niedaleko drogi krajowej numer 36. Liczebność sołectwa wynosi 159 mieszkańców. Sołectwo położone jest przy drodze powiatowej o nawierzchni asfaltowej. Zabudowa wsi zlokalizowana jest wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Zabudowa siedliskowa, dwustronna. Przeważają zabudowania jednorodzinne wraz z licznymi budynkami gospodarczymi gospodarstw rolnych. Przy wjeździe widoczne zabudowania zabytkowe gospodarcze, przebudowane, które w chwili obecnej wykorzystywane są przez Przedsiębiorstwo Hodowla Roślin Smolice. Na części sołectwa znajduje się chodnik, miejscami dwustronnie, który wymaga renowacji z uwagi na zły stan techniczny. Na terenie sołectwa oświetlenie drogowe jest wykonanie w oparciu o lampy sodowe. Miejscowość wyposażona w sieć wodociągową, sieć gazociągową oraz częściowo w światłowód. Brak jest kanalizacji sanitarnej i odprowadzenie ścieków odbywa się do przydomowych zbiorników bezodpływowych. W sołectwie znajdują się również obiekty religijne stanowiące o tożsamości wsi tj. przydrożny krzyż oraz Figura Matki Bożej, przy których odbywają się nabożeństwa kościelne majowe oraz Drogi Krzyżowe. Miejscowość należy do parafii Pępowo.

Centralną część miejscowości tworzy teren, na którym posadowiona jest sala wiejska. Budynek ten został zmodernizowany z wykorzystaniem środków unijnych w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, obiekt został wyremontowany oraz rozbudowany. Wyposażenie obiektu jest zadowalające i umożliwia mieszkańcom realizowanie różnorodnych działań integracyjnych oraz edukacyjnych. Bezpośrednio przy budynku przylega duży obszar – teren komunalny. Miejscowość posiada plan zagospodarowania tego dużego terenu za świetlicą wiejską. W chwili obecnej znajduje się tam kilka urządzeń placu zabaw oraz niepełnowymiarowe boisko piłkarskie. W Sołectwie powołano Grupę Odnowy Wsi. Działające organizacje pozarządowe to Koło Gospodyń Wiejskich, Kółko Wędkarskie oraz Kółko Rolnicze. Sołectwo na działalność prospołeczną wykorzystuje fundusze z tytułu odpisu od podatku rolnego. Komunikacja społeczności lokalnej w sołectwie odbywa się za pomocą ogłoszeń na tablicach oraz poprzez wiadomości sms'owe i pisemną kurendę.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *SROKI WIOSKA MAŁA, LECZ W DZIAŁANIU CAŁKIEM ZUCHWAŁA!!!*

Wizja opisowa i graficzna (mieszkańców): Odnowiona świetlica wiejska i zmodernizowany teren wokół są wizytówką sołectwa. Odgrywają rolę miejsca

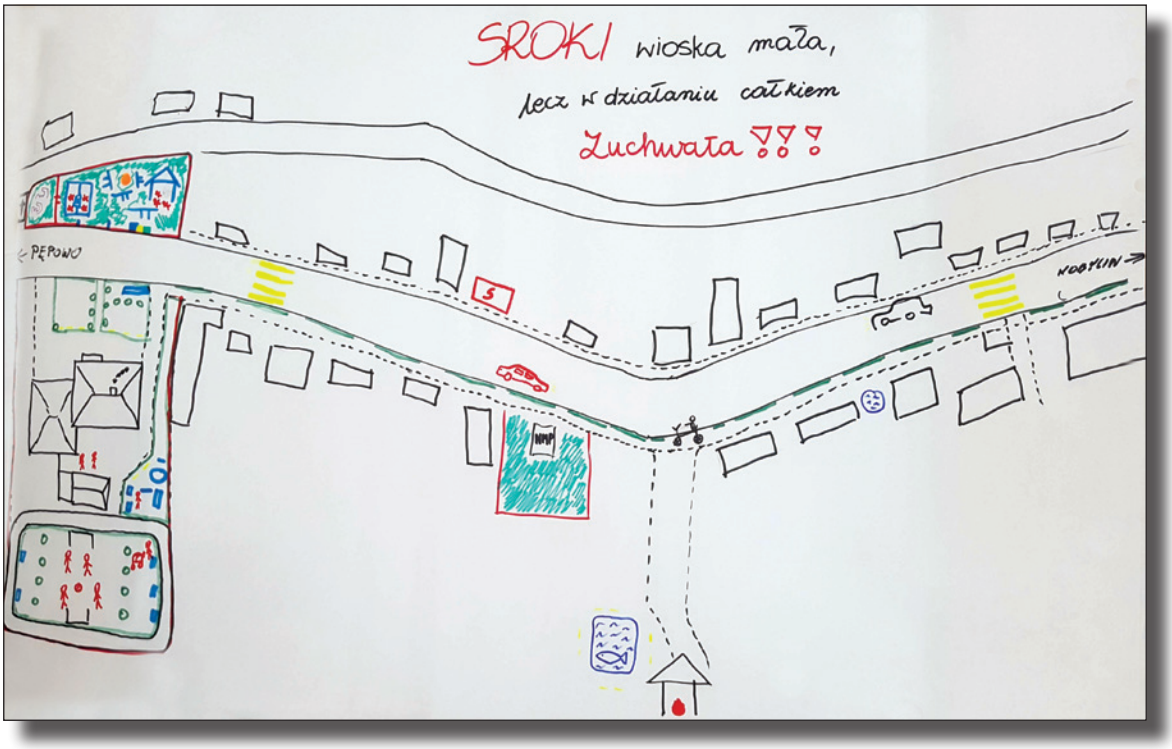

spotkań mieszkańców, ale też tworzenia wspólnych wspomnień całego sołectwa. Bogaty harmonogram cyklicznych imprez okolicznościowych – dla każdego pokolenia. Liczne gry, zabawy, warsztaty organizowane dla mieszkańców powodują rozwijanie ich pasji, doświadczeń i zainteresowań. Koło Gospodyń Wiejskich, Kółko Rolnicze oraz Rada sołecka wraz z Sołtysem pobudzają lokalne środowisko do poczucia więzi lokalnej społeczności. Bardziej rozbudowana infrastruktura boiska i placu zabaw daje najmłodszym wiele radości i sposób na aktywne spędzanie wolnego czasu. Dzięki mieszkańcom nasza wioskowa wizytówka jest zadbana, czysta i każdemu odwiedzającemu gościowi zapada w pamięci.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: SROKI**, liczba mieszkańców: 159 osób

RODZAJ ZASOBU*	**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)**		
		małe	**duże**	**wyróżniające**
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	teren równinny, pola, łąki, lasy, stawy			x
stan środowiska	bez zanieczyszczeń			x
walory klimatu	klimat umiarkowany		x	
walory szaty roślinnej	pola uprawne, łąki, lasy mieszane		x	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	nie występuje			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	sarny, lisy, bóbr, dzikie kaczki, łowisko: karpie, szczupaki, amury, karasie, płocie	x		
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	staw rybny	x		
wody podziemne	nie występuje			
gleby	klasa III i IV		x	
kopaliny	nie występuje			
walory geotechniczne	nie występuje			
kulturowy				
walory architektury	zabudowa wiejska ścisła, budynki jednorodzinne, wieś podzielona na centrum i huby			x
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	świetlica wiejska, plac zabaw, boisko sportowe – zagospodarowane i zadbane		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	stare zabudowania są systematycznie odnawiane, zadbany wizerunek obejścia		x	
zabytki i pamiątki historyczne	figura Najświętszej Marii z Dzwonnicą, przydrożny krzyż			x
osobliwości kulturowe	nie zidentyfikowano			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	figura NMP – nabożeństwa majowe			x
święta, odpusty, pielgrzymki	wioska na szlaku poznańskiej pieszej pielgrzymki na Jasną Górę	x		
tradycje, obrzędy, gwara	dożynki parafialne, dożynki gminne, szukanie wielkanocnego koszyczka, Dzień Dziecka, zakończenie lata, Mikołajki			x
legendy, podania i fakty historyczne	nie zidentyfikowano			
przekazy literackie	nie zidentyfikowano			
ważne postacie i przekazy historyczne	nie występują			
specyficzne nazwy	huby, kurenda	x		
specyficzne potrawy	nie zidentyfikowano			
dawne zawody	nie występują			
zespoły artystyczne, twórcy	nie zidentyfikowano			

obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	działki rolne przekształcone na budowlane	x		
działki pod domy letniskowe	nie występują			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	nie występują			
pustostany mieszkaniowe	3 pustostany mieszkaniowe	x		
pustostany poprzemysłowe	nie występują			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	obora i stodoła należące do HR Smolice	x		
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	teren przy świetlicy wiejskiej			x
sale spotkań, świetlice, kluby	świetlica wiejska			x
miejsca uprawiania sportu	plac zabaw, boisko sportowe (niewymiarowe), łowisko rybne		x	
miejsca rekreacji	teren przy świetlicy wiejskiej, łowisko rybne		x	
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występują			
szkoły	nie występują w sołectwie			
przedszkola	nie występują w sołectwie			
biblioteki	nie występują w sołectwie			
placówki opieki społecznej	nie występują w sołectwie			
placówki służby zdrowia	nie występują w sołectwie			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	występuje w 99,9%			x
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	wodociąg, kanalizacja deszczowa		x	
chodniki, parkingi	drogi w złym stanie, oświetlenie dobre, odpowiednie oznakowanie		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	chodnik po obu stronach wioski w złym stanie	x		
telefonia komórkowa	sieć światłowodowa		x	
internet szerokopasmowy	wszyscy operatorzy	x		
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	nie występuje			
	nie występuje			
inne	2 przystanki autobusowe szkolne	x		
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	gospodarstwa rolne (pracownicy sezonowi), prywatne firmy jedno lub dwuosobowe		x	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	mechanika samochodowa, zakład remontowo-budowlany		x	
gastronomia	nie występuje			
miejsca noclegowe	w prywatnym gospodarstwie	x		
gospodarstwa rolne	3 duże, 6 małych	x		
uprawy hodowle	jęczmień, pszenica, pszenżyto, kukurydza, burak cukrowy, pomidory, cebula, trzoda chlewna, bydło mleczne, bydło opasowe, pszczelarstwo		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie występuje			
zasoby odnawialnych energii	fotowoltaika	x		
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	fundusz odpisowy		x	

środki wypracowywane	środki uzyskane z wynajmu świetlicy, środki finansowe przekazane przez mieszkańców oraz uzyskane w formie pracy własnej		x	
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	dotychczasowi sołtysi i społecznicy		x	
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	nie występuje			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	wykwalifikowani rolnicy, nauczyciele, mechanicy, budowlancy			x
przedsiębiorcy, sponsorzy	Bolsius – Zalesie Małe	x		
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	każdy mieszkaniec posiada dostęp do internetu i posiada podstawowe umiejętności informatyczne		x	
pracownicy nauki	nie zidentyfikowano			
związki i stowarzyszenia	koło gospodyń wiejskich, kółko rolnicze, koło wędkarskie			x
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	nie zidentyfikowano			
współpraca zagraniczna i krajowa	współpraca z sołectwami zalesie małe i górka		x	
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	kurenda, powiadomienie sms		x	
książki, przewodniki	„Kulinarne podróże po Wielkopolsce"	x		
strony www	facebook – „wieś sroki"		x	

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: SROKI**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• dostępność miejsc noclegowych b • fundusz odpisowy umożliwiający inwestowanie w infrastrukturę na terenie sołectwa s • oświetlenie wsi istniejące, wymagające modernizacji j • wyremontowana sala wiejska i dogodne jej położenie s • zagospodarowany częściowo teren wokół sali wiejskiej (parking – polbruk, tereny zielone) s • teren rekreacyjny dla dzieci – plac zabaw, boisko sportowe s • działalność miejscowych przedsiębiorstw b • zwarta zabudowa wioski, wielopokoleniowe gospodarstwa t • przez teren sołectwa przebiega internet światłowodowy s • sieć gazowa, kanalizacja deszczowa s • gospodarstwa rolne, będące miejscem pracy b • kuchnia umieszczona w budynku sali wiejskiej z bogatym wyposażeniem • organizacje KGW, KR i Rada Sołecka otwarte na wszelkie propozycje i sugestie mieszkańców j • czyste i zadbane środowisko, brak uciążliwego przemysłu j • krajobraz przyrodniczy – pola uprawne, lasy t • chodnik położony po obu stronach miejscowości z przejściami dla pieszych j • liczne tradycje kultywowane w miejscowości – dożynki, dzień dziecka, szukanie wielkanocnego koszyczka, mikołajki t • organizacja imprez okolicznościowo-integracyjnych dla mieszkańców j	• nieduże zastosowanie ekologicznych metod ogrzewania, małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców j • obiekt sali oraz teren wokół sali wymaga odnowy i modernizacji s • słaby stan ogrodzenia wokół sali wiejskiej s • złej jakości infrastruktura boiska sportowego, brak siłowni zewnętrznej s • mała ilość działek pod zabudowę domów jednorodzinnych b • niewystarczająca infrastruktura placu zabaw s • brak kanalizacji sanitarnej s • niewystarczające – słabe oświetlenie boiska sportowego i placu zabaw s • słabe wyposażenie sali w sprzęt multimedialno-nagłośnieniowy s • zły stan chodników s • brak zadaszenia umożliwiającego organizacje spotkań integracyjnych na świeżym powietrzu s • niska integralność mieszkańców, niskie zaangażowanie w życie sołectwa j • brak ciągów pieszo- rowerowych j • brak monitoringu w kluczowych miejscach sołectwa j • starzejące się społeczeństwo, wyprowadzanie się młodych j • brak działek pod zabudowę inwestycyjną b

• dobra komunikacja i informacja społeczna poprzez – facebook – grup „ wieś sroki", powiadomienie sms, messenger j • aktywność sołtysa i rady sołeckiej oraz organizacji działających w sołectwie – koło gospodyń wiejskich, kółko rolnicze j • krzyż przydrożny stanowiący miejsce kultu religijnego, kapliczka z wizerunkiem Najświętszej Maryi Panny – położona w centrum wsi, przy której odbywają się obrzędy religijne t	
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• duże możliwości uzyskania wsparcia od lokalnych przedsiębiorstw j • możliwość pozyskania środków publicznych na rozwój infrastruktury społecznej s • dostęp do placówek medycznych s • cykliczne uczestnictwo w dożynkach parafialnych, dożynkach gminnych, gminnym dniu dziecka, „sołtysiadzie" j • możliwość pozyskania środków publicznych na działalność aktywizującą j • dostęp do placówek kulturalnych j • rozwijanie współpracy z innymi sołectwami j • duże wsparcie radnego miejsko-gminnego j • dobra współpraca z samorządem gminnym j • dostęp do miejsc w pracy b	• słaby stan chodnika powiatowego j • słaby dostęp do szkół średnich, ponadpodstawowych i wyższych j • duża odległość od większych miast b • duże natężenie ruchu drogowego, hałas tym spowodowany oraz wysoki wskaźnik wypadkowości j • brak ciągu pieszo-rowerowego j • brak dogodnego połączenia autobusowego z miastem powiatowym j • migracja młodzieży w celach zarobkowych b

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.14. Sołecka Strategia Rozwoju – STARKÓWIEC

Starkówiec, zwany w XIII wieku Starkowem, należy do najstarszych wsi w dawnym woj. kaliskim. Na mocy przywileju z dnia 12 lutego 1253 r. danego klasztorowi Cystersów w Henrykowie przez księcia wielkopolskiego Przemysława I, Starkówiec stał się własnością tegoż klasztoru. Nie wiadomo, jak długo był w posiadaniu Cystersów, ale w wieku XV był już własnością rodziny Starkówieckich. Od roku 1671 właścicielami Starkówca byli Naramowscy, od 1699 Walknowscy, a po nich Skórzewscy. W I połowie XVIII wieku wieś tę posiadał Jan Burzymski, który z powodu długów odstąpił ją swoim wierzycielom. Po nim posiadali Starkówiec Radońscy. Przed rokiem 1780 wieś ta była już w rękach Wyganowskich, od których na początku XIX wieku nabył ją Franciszek Przyłuski (brat abpa Leona Przyłuskiego). W rękach Przyłuskich Starkówiec został do II wojny światowej. Przez sołectwo przepływa rzeka Ochla – prawobrzeżny dopływ Radęcy, wpadająca do niej na terenie Kobylina.

Obecnie w miejscowości działa Koło Gospodyń Wiejskich oraz kółko rolnicze. Na infrastrukturę publiczną sołectwa składa się budynek świetlicy wiejskiej wraz z przyległym terenem, boisko, plac zabaw, grill.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *STARKÓWIEC – EKOLOGICZNY I ZDROWY W CZASIE ODNOWY.*

Wizja opisowa (mieszkańców): Starkówiec to wieś tematyczna, wieś ludzi wykorzystujących zasoby przyrody do rozwijania własnych działalności i dywersyfikacji dochodów, co zachęca turystów do częstych odwiedzin i dłuższych pobytów. Zarówno mieszkańcy, jak też turyści, chętnie korzystają z edukacyjnej ścieżki ekologicznej. Obserwują zwierzęta w ich naturalnym środowisku oraz pogłębiają wiedzę na ich temat z tablic, z opisami spotykanych gatunków. Wszyscy spotykają się w nowoczesnej, dobrze wyposażonej świetlicy podczas licznych imprez integracyjnych dla dzieci i dorosłych. Chętnie uczestniczą też w zajęciach sportowych organizowanych w budynku i na świeżym powietrzu.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: STARKÓWIEC**, liczba mieszkańców: 109 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróż-niające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	teren nizinny		x	
stan środowiska	środowisko dość czyste		x	
walory klimatu	klimat umiarkowany		x	
walory szaty roślinnej	lasy liściaste		x	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	tereny bagienne, siedliska zwierząt		x	
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	bażanty, żurawie, czaple, bociany, bobry		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	rzeka Ochla, 2 stawy, bagno		x	
wody podziemne	nie występuje			
gleby	przewaga gleb III i IV klasy		x	
kopaliny	nie występuje			
walory geotechniczne	nie występuje			
kulturowy				
walory architektury	charakterystyczne czworaki	x		
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	sala wiejska z boiskiem i placem zabaw			x
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	pałac, staw, park, gospodarstwa rolne		x	
zabytki i pamiątki historyczne	kapliczka przydrożna		x	
osobliwości kulturowe	nie występuje			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	kapliczka przydrożna		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	odpust parafialny,		x	
tradycje, obrzędy, gwara	święcenie potraw, nabożeństwa majowe, dożynki kościelne i wiejskie		x	
legendy, podania i fakty historyczne	kuźnia 300-letnia			x
przekazy literackie	„cykle Starkówieckie" g. Świątoniowski			x
ważne postacie i przekazy historyczne	Dziedzic Przyłuski		x	
specyficzne nazwy	nie występuje			
specyficzne potrawy	nie występuje			
dawne zawody	kowal, cieśla	x		
zespoły artystyczne, twórcy	nie występuje			
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	prywatne	x		
działki pod domy letniskowe	nie występuje			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	nie występuje			
pustostany mieszkaniowe	nie występuje			
pustostany poprzemysłowe	nie występuje			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	nie występuje			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	boisko, plac zabaw		x	

sale spotkań, świetlice, kluby	sala wiejska		x	
miejsca uprawiania sportu	boisko		x	
miejsca rekreacji	plac zabaw, boisko		x	
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występuje			
szkoły	nie występuje			
przedszkola	nie występuje			
biblioteki	nie występuje			
placówki opieki społecznej	nie występuje			
placówki służby zdrowia	nie występuje			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociąg		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	droga powiatowa asfaltowa, droga gminna szutrowa		x	
chodniki, parkingi	parking przy sali wiejskiej		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	sieć telefoniczna i internetowa w pełni dostępna		x	
telefonia komórkowa	ogólnodostępna		x	
internet szerokopasmowy	światłowód			x
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	kolei brak			
	1 przystanek autobusowy		x	
inne	nie występuje			
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	gospodarstwa rolne		x	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	nie występuje			
gastronomia	nie występuje			
miejsca noclegowe	nie występuje			
gospodarstwa rolne	występują gospodarstwa rolne		x	
uprawy hodowle	uprawy zbóż, kukurydzy, hodowla bydła		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie występuje			
zasoby odnawialnych energii	nie występuje			
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis sołecki		x	
środki wypracowywane	praca mieszkańców		x	
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	nie występuje			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	nie występuje			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	studenci		x	
przedsiębiorcy, sponsorzy	zakład budowlany Mar-Bud, firma remontowa Nowaccy		x	
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	internet ogólnodostępny		x	
pracownicy nauki	nie występuje			
związki i stowarzyszenia	Koło Gospodyń Wiejskich, kółko rolnicze		x	
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	„Gazeta Krotoszyńska”		x	
współpraca zagraniczna i krajowa	nie występuje			

informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	„Gazeta Krotoszyńska"		x	
książki, przewodniki	„Cykle Starkówieckie" g. Świątoniowski		x	
strony www	strona internetowa urzędu gminy	x		

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: STARKÓWIEC**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• nowoczesna sala wiejska s • organizacja imprez okolicznościowych j • brak wysoko przemysłowych gospodarstw rolnych j • czyste środowisko t • duża ilość ptaków m.in. bażanty, czaple, żurawie t • dużo dzikich ssaków m.in. sarny, bobry, dziki t • tereny nizinne, łąki lasy t • zabytkowa kapliczka t • boisko do gry w piłkę s • plac zabaw s • pałac przedwojennych dziedziców – obecnie własność prywatna t • park przypałacowy t • wiejski rzeźbiarz – „złota rączka" t	• mało aktywnych mieszkańców j • mała integracja mieszkańców j • brak połączeń autobusowych, szczególnie dotkliwy dla uczniów szkół średnich j • nie ma chodników s • słaba jakość dróg gminnych s • niewykorzystane zasoby przyrody do budowania ekologicznych ścieżek edukacyjnych t • niewykorzystane zasoby do tworzenia gospodarstw ekoturystycznych b • powiększające się stado dzików • zły stan techniczny karuzeli obrotowej na placu zabaw s • zanieczyszczenie powietrza związane z niską emisją z c.o. j • dzikie zwierzęta niszczą uprawy rolnicze b
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• lokalna grupa działania „gościnna wielkopolska" b • możliwość pozyskania funduszy unijnych b • programy wielkopolskiej odnowy wsi b • trend do powstawania „wiosek tematycznych" t • ustawa o funduszu sołeckim b	• migracje młodych wykształconych mieszkańców w poszukiwaniu pracy b • duża biurokracja przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych b • starzenie się społeczeństwa j

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.15. Sołecka Strategia Rozwoju – STARY KOBYLIN

Stary Kobylin – sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie miejsko-wiejskiej Kobylin, bezpośrednio przy drodze krajowej numer 36, administracyjnie nieopodal centrum administracyjnego gminy – tj miejscowości Kobylin. Liczebność sołectwa wynosi 208 mieszkańców. Na terenie sołectwa występują drogi powiatowe i gminne asfaltowe. Następuje rozwój zabudowy jednorodzinnej gdzie wewnętrzne drogi utwardzone w chwili obecnej są kruszywem. Zabudowa wsi zlokalizowana jest wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Zabudowa dwustronna. W części historycznej tej miejscowości występują zabudowania gospodarcze, które w chwili obecnej znajdują się w rękach osób prywatnych, obszar zaniedbany i zdegradowany. Miejscowość posiada ciągi spacerowe, jednakże ich stan techniczny wizualnie nieatrakcyjny i powoduje zagrożenie bezpieczeństwa dla osób poruszających się pieszo, infrastruktura ta wymaga renowacji.

Na terenie sołectwa znajduje się oświetlenie drogowe z zastosowaniem lamp sodowych. Miejscowość wyposażona w sieć wodociągową, sieć gazociągową oraz częściowo w światłowód. Na terenie miejscowości mieszkańcy podłączeni są do wybudowanej(dofinansowanie zewnętrzne) sieci kanalizacji sanitarnej. W sołectwie znajdują się rów-

nież obiekty religijne stanowiące o tożsamości wsi tj. przydrożny krzyż przy drodze Kobylin – Długołęka, a w lesie znajduje się pomnik pomordowanych mieszkańców Kobylina. Centralną część miejscowości tworzy teren na którym posadowiona jest sala wiejska. Budynek ten został wybudowany w roku 2019. Obiekt wyróżnia się tym że jest to świetlica drewniana o bardzo charakterystycznym kształcie. Świetlica została wybudowana ze środków gminnych z przeznaczeniem organizacji różnorodnych imprez, a także ma służyć mieszkańcom.

W świetlicy jest część ogólna, zaplecze kuchenne oraz sanitariaty. Bezpośrednio do budynku przylega znacznych rozmiarów teren komunalny. W chwili obecnej znajduje się tam kilka urządzeń placu zabaw które wymagają modernizacji z uwagi na ich stan techniczny. Na obszarze tym urządzone jest również boisko do piłki siatkowej, które może być wykorzystane do gry w tenisa ziemnego. Teren obsadzony jest roślinnością wieloletnią ale pozbawiony ogrodzenia. W sołectwie powołano Grupę Odnowy Wsi, a od 2019 roku działa Koło Gospodyń Wiejskich. Z uwagi na niewielką odległość do miejscowości Kobylin mieszkańcy licznie należą do innych organizacji pozarządowych takich jak Klub Sportowy „Piast" oraz „Samsung". Sołectwo na działalność prospołeczną wykorzystuje fundusze z tytułu odpisu od podatku rolnego. Komunikacja w sołectwie odbywa się za pomocą ogłoszeń na tablicach, a także przez wiadomości sms'owe i pisemną kurendę. Do celów Komunikacji wykorzystywany jest również Facebook.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *W STARYM KOBYLINIE POCZUJESZ SIĘ MŁODSZYM.*

Wizja opisowa i graficzna (mieszkańców): Stary Kobylin jest już „stary" tylko w swej nazwie. Od 2019 roku sołectwo zaczęło tętnić życiem mając do zaoferowania nowoczesną infrastrukturę. Społeczność Starego Kobylina zaktywizowała się w działaniach na rzecz rozwoju sołectwa, tworząc nowoczesne imprezy dla mieszkańców i okolicznych gości. Aktywność Koła Gospodyń Wiejskich i Grupy Odnowy Wsi spowodowała organizowanie spotkań, szkoleń i wieczorków o różnorodnej tematyce. Zmodernizowane drogi, chodniki, place zabaw i nowoczesne oświetlenie nadają nowatorski charakter sołectwu, a postawy proekologiczne mieszkańców powodują że miejscowość stała się zieloną wyspą „Starego w nazwie – nowoczesnego dziś" Starego Kobylina.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: STARY KOBYLIN**, liczba mieszkańców: 208 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróżniające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	rolniczy, płaski	x		
stan środowiska	niezdegradowany	x		
walory klimatu	umiarkowany	x		
walory szaty roślinnej	drzewa, krzewy ozdobne	x		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	łabędzie, dzikie kaczki, bociany /(na tzw. pasiece/	x		
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	nie zidentyfikowano	x		
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	rzeka Radensa	x		
wody podziemne	nie zidentyfikowano	x		
gleby	rolnicze, III i IV klasy	x		
kopaliny	nie zidentyfikowano	x		
walory geotechniczne	nie zidentyfikowano	x		
kulturowy				
walory architektury	wiatrak zlokalizowany na terenie prywatnym, pałac zlokalizowany na terenie RSP częściowo w rękach prywatnych	x		
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	plac rekreacyjny, na którym znajduje się świetlica w postaci tzw. grzybka			x
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	niewyróżniające	x		
zabytki i pamiątki historyczne	pomnik upamiętniający rozstrzelanie powstańców wielkopolskich	x		
osobliwości kulturowe	nie zidentyfikowano	x		
miejsca, osoby i przedmioty kultu	krzyż – obrzędy religijne		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	nie zidentyfikowano	x		
tradycje, obrzędy, gwara	nie zidentyfikowano	x		
legendy, podania i fakty historyczne	nie zidentyfikowano	x		
przekazy literackie	nie zidentyfikowano	x		
ważne postacie i przekazy historyczne	nie zidentyfikowano	x		
specyficzne nazwy	nie zidentyfikowano	x		
specyficzne potrawy	nie zidentyfikowano	x		
dawne zawody	kołodziej – wyrób kół, naprawy wozów	x		
zespoły artystyczne, twórcy	nie zidentyfikowano	x		
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	osiedle domów jednorodzinnych		x	
działki pod domy letniskowe	nie zidentyfikowano			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	występują, w rękach prywatnych	x		
pustostany mieszkaniowe	nie zidentyfikowano			
pustostany poprzemysłowe	nie zidentyfikowano			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	chlewnia – własność RSP	x		

infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	plac rekreacyjny			x
sale spotkań, świetlice, kluby	grzybek			x
miejsca uprawiania sportu	boisko przy grzybku			x
miejsca rekreacji	plac i boisko przy grzybku			x
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie zidentyfikowano			
szkoły	nie zidentyfikowano			
przedszkola	nie zidentyfikowano			
biblioteki	nie zidentyfikowano			
placówki opieki społecznej	nie zidentyfikowano			
placówki służby zdrowia	nie zidentyfikowano			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	tak	x		
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	słabo rozwinięta infrastruktura drogowa	x		
chodniki, parkingi	przy grzybku parking,	x		
sieć telefoniczna i dostępność internetu	światłowód, internet radiowy	x		
telefonia komórkowa	tak	x		
internet szerokopasmowy	światłowód	x		
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	brak			
	przystanek autobusowy	x		
inne	nie zidentyfikowano			
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	RSP – 3, Gobarto mroźnia – 20, Orlen – 10, mieszalnia pasz – 7, stacja kontroli pojazdów – 5		x	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	Orlen – paliwo, mieszalnia pasz Lisiecki	x		
gastronomia	nie zidentyfikowano			
miejsca noclegowe	nie zidentyfikowano			
gospodarstwa rolne	3	x		
uprawy hodowle	rolnictwo (wielokierunkowe uprawy i hodowle)	x		
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie zidentyfikowano	x		
zasoby odnawialnych energii	nie zidentyfikowano	x		
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis z podatku rolnego		x	
środki wypracowywane	nie zidentyfikowano			
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	nie zidentyfikowano			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	nie zidentyfikowano			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	nie zidentyfikowano			
przedsiębiorcy, sponsorzy	lokalne firmy	x		
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	nie zidentyfikowano			
pracownicy nauki	nie zidentyfikowano			

związki i stowarzyszenia	KGW		x	
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	nie zidentyfikowano			
współpraca zagraniczna i krajowa	nie zidentyfikowano			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	nie zidentyfikowano	x		
książki, przewodniki	nie zidentyfikowano	x		
strony www	nie zidentyfikowano	x		

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: STARY KOBYLIN**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• miejsce pamięci – pomnik rozstrzelania powstańców wielkopolskich t • miejsce kultu religijnego (tradycja nabożeństw majowych przy krzyżu) t • duża liczba miejsc pracy b • miejsce rekreacji (boisko, utwardzony plac) s • plac zabaw s • doświadczenie w organizowaniu imprez o dużym wymiarze (motopiknik) j • media (gaz, wodociąg, kanalizacja sanitarna, światłowód) s • cykliczny bieg miejscami pamięci t • rozwijająca się zabudowa jednorodzinna j • odpis z podatku rolnego s • zawód kołodzieja t	• słaba infrastruktura drogowa i oświetlenie s • konieczność doinwestowania placu rekreacyjnego s • zły stan techniczny ciągów komunikacyjnych j • słaby stan techniczny niektórych posesji j • słabe poczucie tożsamości mieszkańców ze sołectwem t • przestarzałość urządzeń na placu zabaw s • nie wystarczająca ilość chodników s • słaba identyfikacja sołectwa /logo, stroje/ j • brak animatora w świetlicy j • brak sklepu na terenie sołectwa s • brak uporządkowania obszarów w centrum miejscowości j
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• możliwość pozyskania środków z zewnątrz na rozwój i poprawę infrastruktury na terenie sołectwa s • przynależność do programu Wielkopolska Odnowa Wsi stwarzająca możliwość rozwoju infrastruktury s • istniejące szlaki rowerowe j • dobra współpraca z samorządem gminnym j • promocja sołectwa w gminie i regionie b • udział sołectwa w imprezach gminnych i promowanie siebie j • współpraca z innymi sołectwami j	• duża konkurencja w ubieganiu się o środki na infrastrukturę na terenie gminy i powiatu s • słaba jakość infrastruktury – brak chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia (drogi powiatowe) j • duża ilość zadań inwestycyjnych i liczba sołectw w gminie przedkłada się na niewystarczające fundusze w gminie na zadania infrastruktury s • słabe poczucie bezpieczeństwa z uwagi na duże natężenie ruchu (droga krajowa 36) j

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.16. Sołecka Strategia Rozwoju – STARYGRÓD

Starygród to sołectwo położone w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie Kobylin. Znajduje się około 10 km w kierunku północno-wschodnim od Kobylina. Na terenie wsi Starygród znajduje się dwór z pierwszej poł. XIX w. stanowiący własność prywatną. Obecny kształt dworu pochodzi z ok. 1864 r. kiedy został on przebudowany z nieczynnej cukrowni. Dwór posiada pochodzącą z przed 1893 r. dobudówkę, która mieściła kiedyś oranżerię i część gospodarczą. Przy dworze znajduje się park z okazami pomnikowych lip i starych dębów. W Starymgrodzie 3 sierpnia 1868 r. urodził się Józef Chełkowski – właści-

ciel ziemski, działacz społeczny i polityczny, mąż Marii Chełkowskiej, dziadek Augusta Chełkowskiego-marszałka senatu RP w latach 1991–1993. W miejscowości jest też, zbudowany w poł. XVII w. Kościół pw. Oczyszczenia NM Panny, jest on przykładem drewnianej świątyni, o zdwojonej konstrukcji ścian, jaką posiada kilkadziesiąt innych świątyń w Wielkopolsce. Od zachodu przylega do niego wieża o konstrukcji słupowo-ramowej, oszalowana, w górnej części obita eternitem i zwieńczona dachem z cebulastym hełmem z latarnią. Wnętrza zdobi polichromia Tadeusza Szukały. Na infrastrukturę publiczną sołectwa składa się teren komunalny z boiskiem, placem zabaw i zewnętrznym stołem do tenisa. Mieszkańcy korzystają z salki z zapleczem, dzierżawionej od parafii.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *STARYGRRÓD JEST FEST – WSZYSCY WIEDZĄ GDZIE TO JEST.*

Wizja opisowa (mieszkańców): Starygród to spokojna, zadbana wieś z bogatą historią i nowoczesną infrastrukturą techniczną. Dumą mieszkańców jest licznie odwiedzany przez turystów, odbudowany gród, którego historia sięga XII wieku oraz ścieżka historyczna informująca o jego historii. Podczas gdy dzieci bawią się na placu zabaw ich mamy i babcie siedzą w altance i rozmawiają, jednocześnie bacznie obserwując swoje pociechy. Młodzież często gra w siatkówkę i tenisa stołowego, a seniorzy ćwiczą na siłowni. Dzięki aktywnie działającemu Stowarzyszeniu i KGW mieszkańcy wciąż planują nowe projekty, dzięki którym rozwijają swoją wieś oraz kultywują lokalne tradycje i obrzędy. Wszyscy często spotykają się w nowoczesnej, dobrze wyposażonej altanie podczas licznych imprez integracyjnych, rajdów i wycieczek rowerowych oraz zajęć i rozgrywek sportowych.

ANALIZA ZASOBÓW

Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: STARYGRÓD**, liczba mieszkańców: 252 osób

RODZAJ ZASOBU*	**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)**		
		małe	**duże**	**wyróżniające**
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	teren płaski, nizinny, pola i łąki	x		
stan środowiska	środowisko czyste	x		
walory klimatu	klimat umiarkowany	x		
walory szaty roślinnej	pola, łąki, rośliny uprawne	x		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	lipy i dęby w parku przypałacowym		x	
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	bobry, bociany, kania ruda, orzeł bielik		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	rzeka Orla	x		
wody podziemne	nie występuje			
gleby	mieszane, różnej klasy	x		
kopaliny	nie występuje			
walory geotechniczne	nie występuje			
kulturowy				
walory architektury	zabudowa zwarta, kościół, dwór			x
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	boisko, plac zabaw		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	wieś z zabudową zwartą, domy jednorodzinne zadbane, dwór			x
zabytki i pamiątki historyczne	kościół, kaplica, dwór			x
osobliwości kulturowe	nie występuje			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	kościół, kaplica, cmentarz		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	odpust parafialny, pielgrzymka ułanów	x		

tradycje, obrzędy, gwara	gwara poznańska	x		
legendy, podania i fakty historyczne	legenda o grodzie zbudowanym na Wzgórzysku		x	
przekazy literackie	nie występuje			
ważne postacie i przekazy historyczne	rodzina Chełkowskich			x
specyficzne nazwy	nie występuje			
specyficzne potrawy	nie występuje			
dawne zawody	nie występuje			
zespoły artystyczne, twórcy	zespół muzyczny	x		
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	liczne prywatne		x	
działki pod domy letniskowe	nie występuje			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	nie występuje			
pustostany mieszkaniowe	nie występuje			
pustostany poprzemysłowe	nie występuje			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	nie występuje			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	boisko	x		
sale spotkań, świetlice, kluby	salka parafialna dzierżawiona przez wieś		x	
miejsca uprawiania sportu	boisko	x		
miejsca rekreacji	plac zabaw	x		
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występuje			
szkoły	nie występuje			
przedszkola	nie występuje			
biblioteki	nie występuje			
placówki opieki społecznej	nie występuje			
placówki służby zdrowia	nie występuje			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociąg	x		
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	drogi asfaltowe, stan techniczny niezadawalający	x		
chodniki, parkingi	parking przy kościele, chodnik	x		
sieć telefoniczna i dostępność internetu	sieć telefoniczna i internetowa w pełni dostępna		x	
telefonia komórkowa	ogólnodostępna		x	
internet szerokopasmowy	światłowód		x	
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	kolei brak			
	1 przystanek autobusowy		x	
inne	nie występuje			
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	gospodarstwa rolne	x		
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	stolarz, krawcowa, mechanik samochodowy, hydraulik, dekarz, kominiarz, usługi koparką		x	
gastronomia	nie występuje			
miejsca noclegowe	nie występuje			
gospodarstwa rolne	liczne gospodarstwa rolne		x	

uprawy hodowle	uprawy zbóż, kukurydzy, rzepaku, buraków, hodowla bydła i trzody chlewnej		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie występuje			
zasoby odnawialnych energii	nie występuje			
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis sołecki	x		
środki wypracowywane	praca mieszkańców	x		
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	Józef Chełkowski	x		
krajanie znani w regionie, w kraju i za-granicą	brak			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	studenci		x	
przedsiębiorcy, sponsorzy	nieliczni	x		
osoby z dostępem do internetu i umie-jętnościach informatycznych	internet ogólnodostępny		x	
pracownicy nauki	nie występuje			
związki i stowarzyszenia	nie występuje			
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	nie występuje			
współpraca zagraniczna i krajowa	nie występuje			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	nie występuje			
książki, przewodniki	nie występuje			
strony www	strona www. urzędu gminy	x		

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: STARYGRÓD**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• park przydworski t • boisko sportowe s • kościół parafialny t • plac zabaw s • zwarta, zadbana zabudowa t • drogi w większości asfaltowe s • rzeka Orla t • dwór (własność prywatna) t • duża ilość przedsiębiorców prywatnych b • światłowód s • chodniki s • duża ilość działek budowlanych s • siedliska dzikich zwierząt (bobry, bociany, orzeł bielik) t • historia miejscowości – pochodzenie nazwy t • dawna siedziba rodziny Chełkowskich t • duża solidarność wśród mieszkańców j • salka parafialna dostępna dla mieszkańców j	• niewystarczająca infrastruktura usługowa – brak sklepu, szkoły i przedszkola j • dzieci i młodzież nie mają się gdzie spotykać j • ograniczona komunikacja publiczna j • wieś nie jest skanalizowana s • niewystarczające i przestarzałe oświetlenie wiejskie s • niedostępny dla mieszkańców dwór i park t

szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• lokalna grupa działania „Wielkopolska Gościnna" b • możliwość pozyskania funduszy unijnych b • programy Wielkopolskiej Odnowy Wsi b • ustawa o stowarzyszeniach j • ustawa o funduszu sołeckim b	• zwiększające się bezrobocie b • nowy okres programowania i zmniejszenie środków unijnych b • niestabilność prawa j

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.17. Sołecka Strategia Rozwoju – WYGANÓW

Wyganów to sołectwo położone w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie Kobylin. Znajduje się około 4 km w kierunku wschodnim od Kobylina. W okresie Wielkiego Księstwa Poznańskiego (1815–1848) miejscowość Wyganów należała do wsi większych w ówczesnym pruskim powiecie Krotoszyńskim, w rejencji poznańskiej. Wyganów należał do okręgu kobylińskiego tego powiatu i stanowił odrębny majątek, którego właścicielem był wówczas Roszkiewicz. W miejscowości znajduje się zbudowany na początku XIX wieku klasycystyczny pałac. Jest on murowaną, otynkowaną budowlą założoną na prostokątnym rzucie, o zwartej dwukondygnacyjnej bryle, zwieńczonej czterospadowym dachem. Przy pałacu zachowały się pozostałości dawnego parku. Ponadto w Wyganowie znajduje się kościół ufundowany w 1818 roku przez Stanisława Rembowskiego i Marię Annę de Riboute Poullin, dziedziczkę pobliskich Targoszyc. W tym samym roku dziekan kobyliński i tamtejszy proboszcz ks. Wiśniewski poświęcił go pod wezwaniem Podwyższenia Świętego Krzyża W miejscowości aktywnie działa Koło Gospodyń Wiejskich, Ochotnicza Straż Pożarna oraz Kółko Rolnicze. Na infrastrukturę publiczną sołectwa składa się boisko przy byłej szkole.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *Z WYGANOWEM W PRZYSZŁOŚĆ.*

Wizja opisowa (mieszkańców): Wyganów to nowoczesna i zintegrowana wieś, w której widzimy piękne zadbane posesje, usytuowane wzdłuż utwardzonych dróg. Dzięki aktywnie działającemu OSP mieszkańcy dbają o lokalne zabytki oraz kultywują tradycje, zwyczaje i obrzędy. Podczas licznych imprez integracyjnych wszyscy spotykają się w nowoczesnej, dobrze wyposażonej świetlicy. Zarówno dzieci i młodzież, jak też osoby dorosłe chętnie uczestniczą w zajęciach sportowych organizowanych w budynku i na świeżym powietrzu.

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: WYGANÓW**, liczba mieszkańców: 212 osób

RODZAJ ZASOBU*	**Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje**	**Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)**		
		małe	**duże**	**wyróżniające**
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	teren nizinny	x		
stan środowiska	środowisko czyste		x	
walory klimatu	klimat umiarkowany		x	
walory szaty roślinnej	łąki, małe tereny leśne	x		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	nie występuje			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	sarny, dziki, daniele w pobliskim lesie	x		

wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	rzeka Radęca i Orla, stawy prywatne	x		
wody podziemne				
gleby	przewaga gleb III – V klasy		x	
kopaliny	nie występuje			
walory geotechniczne	nie występuje			
kulturowy				
walory architektury	pałac z XIX wieku			x
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	boisko do piłki nożnej, sala wiejska z terenem rekreacyjnym		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	wieś z zabudową rozproszoną,	x		
zabytki i pamiątki historyczne	pałac, kościół i cmentarz ewangelicki		x	
osobliwości kulturowe	brak			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	kościół, cmentarz	x		
święta, odpusty, pielgrzymki	odpust św. Rocha, św. Floriana, Dzień Strażaka	x		
tradycje, obrzędy, gwara	częściowo gwara poznańska	x		
legendy, podania i fakty historyczne	historia pałacu i kościoła		x	
przekazy literackie	nie występuje			
ważne postacie i przekazy historyczne	nie występuje			
specyficzne nazwy	nie występuje			
specyficzne potrawy	pyrki z gziką	x		
dawne zawody	kowal	x		
zespoły artystyczne, twórcy	nie występuje			
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	prywatne	x		
działki pod domy letniskowe	nie występuje			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	1 działka agencji r.r.	x		
pustostany mieszkaniowe	prywatne mieszkanie przy młynie	x		
pustostany poprzemysłowe	nie występuje			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	kuźnia zlikwidowana w 2018 r., młyn		x	
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	boisko sportowe, plac przy świetlicy wiejskiej		x	
sale spotkań, świetlice, kluby	świetlica wiejska		x	
miejsca uprawiania sportu	boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki	x		
miejsca rekreacji	tereny przy świetlicy wiejskiej, plac zabaw	x		
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występuje			
szkoły	nie występuje			
przedszkola	nie występuje			
biblioteki	nie występuje			
placówki opieki społecznej	nie występuje			
placówki służby zdrowia	nie występuje			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wieś zwodociągowana w 100%, kanalizacja deszczowa około 10%		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	drogi asfaltowe, oznakowane, oświetlona w 70% droga powiatowa		x	
chodniki, parkingi	chodnik do kościoła, parking przy drodze powiatowej		x	

sieć telefoniczna i dostępność internetu	sieć telefoniczna i internetowa w pełni dostępna		x	
telefonia komórkowa	ogólnodostępna		x	
internet szerokopasmowy	nie występuje			
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	kolei brak			
	3 przystanki autobusowe	x		
inne	nie występuje			
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	gospodarstwa rolne, szkółka krzewów ozdobnych	x		
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	szkółka krzewów ozdobnych	x		
gastronomia	nie występuje			
miejsca noclegowe	gospodarstwo agroturystyczne	x		
gospodarstwa rolne	liczne gospodarstwa rolne		x	
uprawy hodowle	uprawy zbóż, kukurydzy, hodowla trzody chlewnej		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie występuje			
zasoby odnawialnych energii	nie występuje			
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis sołecki, środki na dofinansowanie boiska do koszykówki	x		
środki wypracowywane	praca mieszkańców przy budowie boiska do koszykówki oraz placu zabaw		x	
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	nie występuje			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	nie występuje			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	studenci	x		
przedsiębiorcy, sponsorzy	szkółka krzewów ozdobnych	x		
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	internet ogólnodostępny, 4 osoby z umiejętnościami informatycznymi	x		
pracownicy nauki	nie występuje			
związki i stowarzyszenia	Koło Gospodyń Wiejskich, Ochotnicza Straż Pożarna		x	
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	prasa lokalna	x		
współpraca zagraniczna i krajowa	współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego	x		
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	pismo samorządu miasta i gminy Kobylin	x		
książki, przewodniki	nie występuje			
strony www	strona www. urzędu gminy	x		

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: WYGANÓW**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• świetlica wiejska s • plac zabaw s • boisko s	• brak połączeń komunikacyjnych j • zanieczyszczona rzeka j • brak chodników s

• drogi asfaltowe s • oświetlenie drogowe s • położenie przy drodze krajowej j • organizowane imprezy kulturalne j • zabytki i pamiątki historyczne t • współpraca ze szkółką krzewów ozdobnych t • pałac z parkiem – obiekt prywatny t • remiza OSP s • koło gospodyń wiejskich j • ochotnicza straż pożarna j • sieć telefoniczna i internetowa s • sieć wodociągowa s • kościół parafialny i cmentarz t • aktywni mieszkańcy j	• zaniedbane budynki – m.in. prywatny młyn s • nieoświetlony parking przy cmentarzu s • niewystarczająca infrastruktura przy cmentarzu s • zły stan techniczny mostu s • nie ma miejsca do rozwijania kultury fizycznej s • niedoposażony plac zabaw s
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• lokalna grupa działania „Wielkopolska Gościnna" b • programy Wielkopolskiej Odnowy Wsi b • ustawa o funduszu sołeckim b • programy gminne b	• możliwość zawieszenia gminnych funduszy dla sołectw b • pandemia koronawirusa j • niestabilność prawa j

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.18. Sołecka Strategia Rozwoju – ZALESIE MAŁE

Zalesie Małe to sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie miejsko-wiejskiej Kobylin, niedaleko drogi krajowej numer 36. Liczebność sołectwa wynosi 311 mieszkańców. Sołectwo składa się z wyłącznie z jednej miejscowości. Kategoria dróg w sołectwie jest różnorodna – jednakże przeważają drogi powiatowe o nawierzchni asfaltowej (dofinansowana ze ZPORRu), bezpośrednio na wjeździe przy szkole droga gminna asfaltowa. Pozostałe drogi dojazdowe gruntowe. Zabudowa wsi zlokalizowana jest wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Zabudowa dwustronna, zwarta – przeważają zabudowania jednorodzinne wraz z budynkami gospodarczymi. Na terenie całego sołectwa są utwardzone ciągi spacerowe – chodniki, wzdłuż których wykonane są liczne różnorodne nasadzenia roślinności wieloletniej, o którą dbają mieszkańcy. Wzdłuż chodników w całości sołectwa znajduje się sodowe oświetlenie drogowe, przy ciągu spacerowym do szkoły oświetlenie nowoczesne. Miejscowość wyposażona w sieć wodociągową, sieć gazociągową oraz część miejscowości posiada światłowód, dobrze działa sieć telefonii komórkowej. Brak jest kanalizacji sanitarnej i odprowadzenie ścieków odbywa się do przydomowych szamb. W miejscowości działa Szkoła Podstawowa, oddziały przedszkole. Przy budynku znajduje się znacznych rozmiarów teren gminny. Szkoła dysponuje również niepełnowymiarową salą gimnastyczną. Gmina prowadzi inwestycję związaną z budową budynku na potrzeby przedszkola wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego na miejsce sportu i rekreacji. W sołectwie znajdują się również obiekty religijne stanowiące o tożsamości wsi – przydrożne krzyże oraz figura, przy których odbywają się nabożeństwa kościelne majowe oraz czerwcowe. Centralna część miejscowości to tzw. krzyżówka, gdzie znajduje się zakład produkcyjny BOLSIUS oraz umiejscowione są skrzynki pocztowe. Nieopodal, przy drodze, znajduje się sala wiejska zlokalizowana w Remizie Strażackiej. Obiekt został wyremontowany w ramach uzyskanego dofinansowania ze środków Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Obiekt ten posiada znacznych rozmiarów bezpośrednio przylegający teren rekreacyjny. Zagospodarowanie polega na utwardzeniu terenu bezpośrednio przed i za świetlicą, umiejscowieniem ogrodzonego placu zabaw oraz boiska sportowego. Plac zabaw posiada nowe metalowe urządzenia, kompleks boisk to boisko piłkarskie oraz do piłki plażowej. Nieopodal znajduje się teren również przeznaczony na potrzeby rekreacji – wyposażony w urządzenia siłowni zewnętrznej.

Sala składa się z części ogólnej, części kuchennej oraz sanitariatów. Obiekt jest systematycznie wykorzystywany jako miejsce integracji mieszkańców. Sołectwo dokonało wyboru członków Grupa Odnowy Wsi. Działa również Ochotnicza Straż Pożarna, Koło Gospodyń Wiejskich i Koło Wędkarskie. Sołectwo na działalność prospołeczną wykorzystuje fundusze z tytułu odpisu od podatku rolnego. Komunikacja w sołectwie odbywa się za pomocą ogłoszeń na tablicach oraz poprzez portal społecznościowy FB Ochotniczej Straży Pożarnej w Zalesiu Małym.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *MALI W ZALESIU WIELCY W DZIAŁANIU.*

Wizja opisowa i graficzna (mieszkańców): Zalesie Małe zaprasza do odwiedzenia naszej urokliwej miejscowości. Ciekawe miejsca świadczą o tożsamości wsi. Sala wiejska i liczne elementy infrastruktury tworzą nowoczesne atrakcyjne miejsce do integracji i rekreacji. Oferta warsztatów i prelekcji powstaje dzięki wiedzy, pasji i zaangażowaniu mieszkańców. Miejscowość daje szansę dla rozwoju osobistego dzieci, młodzieży i dorosłych. Organizacje wiejskie stanowią między pokoleniową przestrzeń do wymiany doświadczeń starszych i młodych mieszkańców. Nowoczesne rozwiązania drogowe dbające również o turystykę rowerową sprawiają, że Zalesie Małe jest jedną z ciekawszych turystycznych wsi w gminie Kobylin.

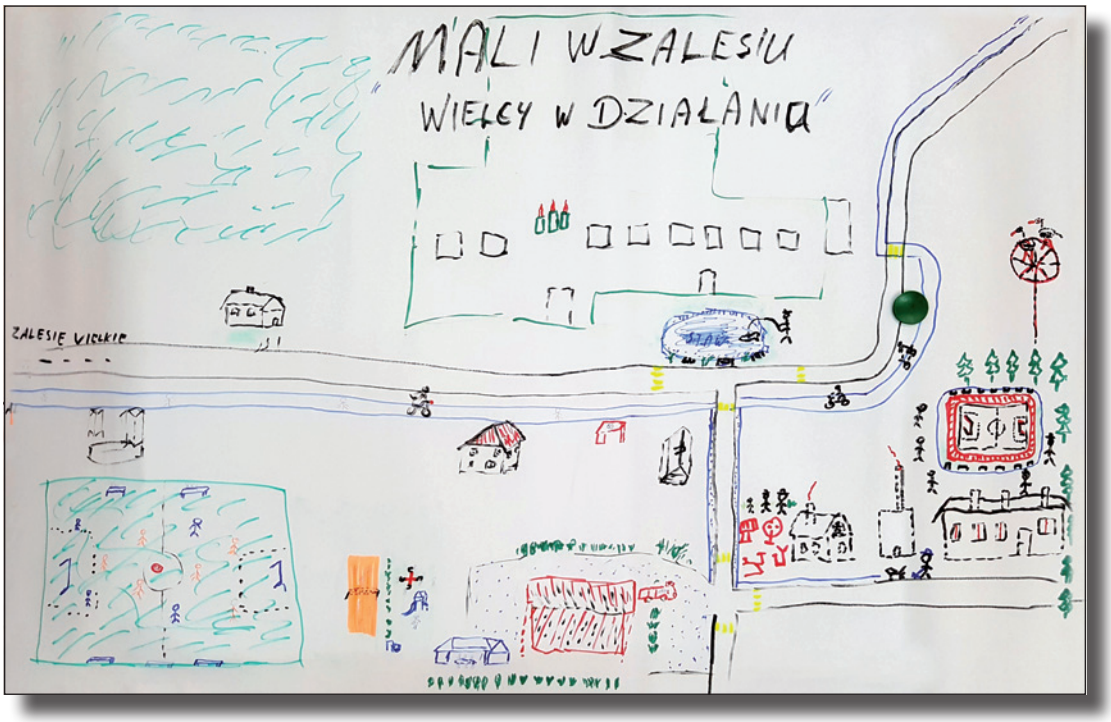

ANALIZA ZASOBÓW

Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: ZALESIE MAŁE**, liczba mieszkańców: 311 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróżniające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	równina	x		
stan środowiska	dobry		x	

walory klimatu	czysty		x	
walory szaty roślinnej	łąki i pola uprawne	x		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	brak			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	bocianie gniazda		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	zbiornik wodny p-poż, wędkarski		x	
wody podziemne	nie występuje			
gleby	klasa II-IV		x	
kopaliny	nie występuje			
walory geotechniczne	nie występuje			
kulturowy				
walory architektury	zabudowa wiejska zwarta, budynki jedno i wielorodzinne, podzielona wieś na dzielnice np. huby, wieś		x	
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	zadbana zieleń wokół świetlicy, na placu zabaw, siłowni zewnętrznej			x
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	zadbane gospodarstwa i obejścia wraz z zielenią przed domami		x	
zabytki i pamiątki historyczne	figura Serca Jezusowego, krzyże przydrożne, cmentarz choleryczny			x
osobliwości kulturowe	nie występuje			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	miejsce nabożeństw majowych i czerwcowych przy krzyżach przydrożnych		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	gwara poznańska, dożynki wiejskie i festyny rodzinne		x	
tradycje, obrzędy, gwara	nie występuje			
legendy, podania i fakty historyczne	nie występuje			
przekazy literackie	nie występuje			
ważne postacie i przekazy historyczne	nie występuje			
specyficzne nazwy	huby, zapłocie, wieś, podlasie			x
specyficzne potrawy	nie występuje			
dawne zawody	nie występuje			
zespoły artystyczne, twórcy	zespół śpiewaczy emerytów		x	
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	teren rolny przekształcony na budowlany 2 działki	x		
działki pod domy letniskowe	nie występuje			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	istnieją – wynika to z planu zagospodarowania przestrzennego		x	
pustostany mieszkaniowe	nie występuje			
pustostany poprzemysłowe	nie występuje			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	nie występuje			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	plac zabaw, boiska sportowe, szkoła, siłownia			x
sale spotkań, świetlice, kluby	świetlica wiejska „Dom Strażaka”			x
miejsca uprawiania sportu	boiska sportowe		x	
miejsca rekreacji	siłownia, staw wędkarski		x	
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	nie występuje			
szkoły	szkoła podstawowa			x
przedszkola	nie występuje			
biblioteki	biblioteka szkolna		x	

placówki opieki społecznej	nie występuje			
placówki służby zdrowia	nie występuje			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociąg		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	drogi asfaltowe do remontu, oznakowane z pełnym oświetleniem		x	
chodniki, parkingi	chodniki do wymiany i remontu, jeden przystanek	x		
sieć telefoniczna i dostępność internetu	dostęp do sieci telefonicznej, internet radiowy	x		
telefonia komórkowa	przekaźnik sieci t-mobile	x		
internet szerokopasmowy	brak			
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	kolei brak			
	3 przystanki autobusowe (w każdej miejscowości sołectwa 1 przystanek)			
inne	sieć gazowa		x	
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	prywatne firmy zazwyczaj jednoosobowe, stolarnia, mechanika pojazdowa; zakład pracy Bolsius z zatrudnieniem ok. 900 osób			x
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	Firma Bolsius – produkcja świec i zniczy			x
gastronomia	nie występuje			
miejsca noclegowe	nie występuje			
gospodarstwa rolne	22 gospodarstwa małe – do 50 ha		x	
uprawy hodowle	buraki cukrowe, zboża, kukurydza, pomidory, bydło i trzoda chlewna			x
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie występuje			
zasoby odnawialnych energii	fotowoltaika	x		
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpis z podatku rolnego, dodatkowe środki wypłacane przez gminę	x		
środki wypracowywane	środki finansowe z wynajmu sali oraz środki w formie pracy własnej	x		
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	sołtys Matyla Franciszek pełniła funkcję przez 40 lat		x	
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	nie występuje			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	nauczyciel, inżynier	x		
przedsiębiorcy, sponsorzy	firma Bolsius		x	
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	informatycy, mieszkańcy mający dostęp do internetu	x		
pracownicy nauki	nie występuje			
związki i stowarzyszenia	OSP, KGW, Kółko Rolnicze, Koło Wędkarskie			x
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	PKR24		x	
współpraca zagraniczna i krajowa	nie występuje			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	gazeta „Kobylin"		x	
książki, przewodniki	kronika osp, kronika szkoły, kronika LZS		x	
strony www	facebook strona OSP		x	

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: ZALESIE MAŁE**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• sala wiejska z zespołem rekreacyjnym – kompleks boisk sportowych: do siatkówki plażowej, piłki nożnej oraz plac zabaw s • siłownia zewnętrzna s • akwen wodny t • szkoła podstawowa kreująca tradycję kształcenia wzorców wychowawczych t • zwarta zabudowa wsi świadcząca o historycznych początkach miejscowości t • bardzo dobra komunikacja między organizacjami wiejskimi j • prężnie działające organizacje formalne i nieformalne miejscowości: OSP, KGW, Koło Wędkarskie, Kółko Rolnicze, Rada Sołecka, Grupa Odnowy Wsi j • duży zakład pracy firma „Bolsius" b • zadbane obejścia przy posesjach j • miejsca kultu, figura i krzyże przydrożne oraz cmentarz choleryczny przy których odbywają się nabożeństwa t • figura Serca Jezusowego ufundowana w 1866 roku za ocalenie życia podczas zarazy cholery t • krzyż w centrum wsi, który powstał pod koniec lat dziewięćdziesiątych po nawałnicy, która przeszła przez wieś, jako wotum – wykonano go z elementów zerwanego dachu t • pokoleniowe gospodarstwa rolne t • oświetlenie uliczne na terenie całej miejscowości s • wykorzystanie w całości odpisu podatku rolnego na cele ustalone przez radę sołecką i mieszkańców wsi s • miejscowe zakłady usługowe – stolarz, oraz mechanika samochodowa b • lęgowiska ptaków – bocianie gniazda t • cykliczne imprezy integracyjne – Dzień Dziecka, Dzień Rodziny, dożynki wiejskie t • znaczące wsparcie sponsora „Bolsius" przekładające się na stan infrastruktury w sołectwie s • miejscowość zwodociągowana i zgazyfikowana z kanalizacją deszczową s • dobra komunikacja i informacja społeczna poprzez facebook, messenger, stronę internetową osp, tablice ogłoszeń i kurendy pisemne j	• niewystarczające wyposażenie kompleksu kuchennego na sali wiejskiej – np. brak zmywarki s • małe zaangażowanie mieszkańców w życie wiejskie – działa tylko zwykle stały aktyw organizacji j • brak kanalizacji sanitarnej s • słabe poczucie tożsamości mieszkańców t • mała oferta zajęć kulturalnych – brak systematyczności działań na świetlicy j • zły stan chodników, brak ścieżek rowerowych, duże nasilenie ruchu kołowego s • brak światłowodów i szybkiego internetu s • brak sklepu spożywczego na terenie sołectwa j
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• współpraca z sołectwami i budowanie partnerstwa lokalnego t • możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na cele publiczne s • dobre relacje z władzami gminy j • udział w programie Odnowa Wsi szansą na pozyskanie środków zewnętrznych s • praca w ościennych przedsiębiorstwach i gospodarstwach rolnych – istniejące miejsca pracy b • pozyskiwanie środków zewnętrznych przez rolników – dofinansowanie gospodarstw s • wsparcie sponsorów zewnętrznych działających na terenie gminy – Gotter, Polnet s	• trudności komunikacyjne – wynikające z braku połączeń autobusowych j • narastające zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców wynikające z braku ciągów pieszo-rowerowych j • duże nasilenie ruchu ciężarowego, niszczącego drogi gminne i powiatowe j • starzejące się społeczeństwo j • niska wiedza mieszkańców na temat pozyskiwania środków z dostępnego programu b • duża biurokracja i trudność w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie b

• budowa ścieżki rowerowej łączącej Zalesie Małe z Kobylinem wpływająca na poprawę bezpieczeństwa j • program dofinansowania oczyszczalni przydomowych b • udział w dożynkach gminnych i powiatowych b • udział w innych uroczystościach promujących Zalesie Małe – Dni Kobylina, zawody sportowo-pożarnicze b	

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.19. Sołecka Strategia Rozwoju – ZALESIE WIELKIE

Zalesie Wielkie to sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie miejsko-wiejskiej Kobylin, niedaleko drogi krajowej numer 36. Liczebność sołectwa wynosi 336 mieszkańców. Sołectwo składa się z wyłącznie z jednej miejscowości. Kategoria dróg w sołectwie jest różnorodna – jednakże przeważają drogi powiatowe o nawierzchni asfaltowej), przy drogach występuje stary drzewostan – kasztanowce, klony. Pozostałe drogi dojazdowe gruntowe. Zabudowa wsi zlokalizowana jest wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Zabudowa siedliskowa, dwustronna, tylko w centralnej części miejscowości zwarta. Pozostałe zabudowania rozproszone – przeważają zabudowania jednorodzinne wraz z licznymi budynkami gospodarczymi gospodarstw rolnych. Zabudowania gospodarcze w przeważającej części pochodzące z lat 70, jednakże ilość tablic informujących o wsparciu udzielonym ze środków unijnych świadczy o licznie podejmowanych działań przez rodzimych rolników związanych z poprawą konkurencyjności prowadzonych gospodarstw rolnych. Na terenie sołectwa chodnik znajduję się wzdłuż ulicy przy świetlicy wiejskiej, w pozostałych częściach brak utwardzonych pieszych ciągów komunikacyjnych. W sołectwie oświetlenie drogowe wykonane jest na lampach sodowych, które z uwagi na małą liczbę punktów świetlnych wymaga rozbudowy. Miejscowość wyposażona w sieć wodociągową, sieć gazociągową oraz częściowo w światłowód. Brak jest kanalizacji sanitarnej, a odprowadzenie ścieków odbywa się do przydomowych zbiorników bezodpływowych – „szambo". W miejscowości działa Przedszkole Szkoły Podstawowej z Zalesia Małego. Przy budynku znajduje się znacznych rozmiarów teren gminny zagospodarowany na miejsce rekreacji. Plac zabaw zabezpieczony jest unikatowym ogrodzeniem – wesołe kolorowe kredki, a metalowe urządzenia placu zabaw, choć nie są nowoczesne, są zadbane i atrakcyjne. W sołectwie znajdują się również obiekty religijne stanowiące o tożsamości wsi – 4 przydrożne krzyże, przy których odbywają się nabożeństwa kościelne majowe oraz Drogi Krzyżowe. Znajduje się również cmentarz po ewangelicki, na którym umiejscowiono pamiątkową tablicę informacyjną.

Centralna część miejscowości stanowi budynek sali wiejskiej zlokalizowanej w Domu Strażaka. Przed budynkiem znajduje się figura św. Floriana z 1926 roku, upamiętniająca zapoczątkowanie funkcjonowania OSP. Obiekt ten posiada znacznych rozmiarów bezpośrednio przylegający teren rekreacyjny. Zagospodarowanie tego terenu polega na utwardzeniu bezpośrednio przed świetlicą tego obszaru. Za budynkiem znajduje się sporych rozmiarów teren zielony z placem zabaw i zlokalizowanym tam garażem blaszanym na potrzeby sołeckie. Teren świetlicy ogrodzony jest od drogi, a brak jest natomiast ogrodzenia za świetlicą od strony przylegających pól. Plac zabaw posiada 5 nowych metalowych urządzeń oraz 3 urządzenia siłowni zewnętrznej i elementy rekreacyjne. Nieopodal znajduje się teren zaadoptowany na potrzeby sportowe – jest to boisko piłkarskie wyposażone w bramki oraz piłko-chwyt. W pobliżu znajduje się też teren przeznaczony na potrzeby rekreacji – wyposażony w urządzenia siłowni zewnętrznej. Sala składa się z części ogólnej, części kuchennej oraz sanitariatów. Stan wyposażenia obiektu jest zadawalające, pomieszczenia są klimatyzowane. Świetlica przeszła generalny remont w ramach środków pozyskanych z PROWu w okresie programowania 2007-2013. Obiekt jest systematycznie wykorzystywany jako miejsce integracji mieszkańców. Nieopodal zlokalizowany jest również zabytkowy kościół pw. Matki Bożej Królowej Polski. Miejscowość należy do parafii Zalesie Wielkie. Teren przy kościele porośnięty jest starodrzewem – są to lipy. Przy wejściu na teren kościelny posadowiony jest krzyż wraz z dzwonnicą.

W Sołectwie rozpoczęte są działania mające na celu powołanie Grupy Odnowy Wsi. Działające organizacje pozarządowe to: Ochotnicza Straż Pożarna Zalesie Wielkie, Koło Gospodyń Wiejskich (60 lat działalności) oraz Kółko Rolnicze. Sołectwo na działalność prospołeczną wykorzystuje fundusze z tytułu odpisu od podatku rolnego. Komunikacja w sołectwie odbywa się za pomocą ogłoszeń na tablicach oraz poprzez wiadomości sms'owe i pisemną kurendę.

Na terenie miejscowości działania sklep spożywczy i zakłady produkcyjne: POLNET produkujący wyposażenie obiektów inwentarskich oraz GOTTER – produkujący przyczepy samochodowe.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *ZALESIE WIELKIE – SOŁECTWO PRZYJAZNYCH LUDZI I WIELKICH MOŻLIWOŚCI.*

Wizja opisowa i graficzna (mieszkańców): Z Zalesie Wielkie zaprasza swoją gościnnością, kulturą i kulinariami. Odwiedzając naszą wioskę zobaczysz nowoczesne boisko z trybunami, a na bezpiecznym i nowoczesnym terenie rekreacyjnym możesz odpocząć wraz z dzieciakami. Sołectwo ma pięknie doposażona salę wiejską ,gdzie życie społeczne i towarzyskie kwitnie .Duża oferta imprez cyklicznych dla mieszkańców integruje dzieci ,młodzież oraz dorosłych. Nasze dzieci bawią się na doposażonym placu zabaw, a starsza młodzież spędza czas pod wiatą dbając o swoja tężyznę fizyczną. W kierunku Kanady jest przedszkole z nowoczesnym placem zabaw dla maluch, a w kierunku Liszkowa zmodernizowany staw wędkarski z miejscami do wypoczynku. Nasze Sołectwo to wielkie możliwości dla wszystkich mieszkańców

ANALIZA ZASOBÓW

Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: ZALESIE WIELKIE**, liczba mieszkańców: 336 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróżniające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	tradycyjne, równinne	x		
stan środowiska	środowisko bez zanieczyszczeń			x
walory klimatu	umiarkowany	x		
walory szaty roślinnej	pola uprawne	x		

cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	brak			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	sarny, dziki, bobry, lisy		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	staw wiejski 0,21 ha z łąką 0,38 ha		x	
wody podziemne	niezbadane			
gleby	2/6 klasa			x
kopaliny	nie ma			
walory geotechniczne	nie zbadane			
kulturowy				
walory architektury	zabudowa siedliskowa na obrzeżach sołectwa, centrum zlokalizowane wzdłuż ciągów ulicznych		x	
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	zadbana sala wiejska, plac zabaw, boisko, mini siłownia			x
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	zabudowania tradycyjne w dużym rozproszeniu	x		
zabytki i pamiątki historyczne	zapadnięte grodzisko 4 krzyże przydrożne			x
osobliwości kulturowe	brak			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	nabożeństwa przy krzyżach		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	odpust 3 maja			x
tradycje, obrzędy, gwara	gwara poznańska	x		
legendy, podania i fakty historyczne	nieznane			
przekazy literackie	dokumenty parafialne	x		
ważne postacie i przekazy historyczne	urodził się tu Cyryl Ratajski			x
specyficzne nazwy	Kanada, Liszków, Stara Wieś, Razem Zalesie Wielkie		x	
specyficzne potrawy	nie występuje			
dawne zawody	nie występuje			
zespoły artystyczne, twórcy	zespół muzyczny Bliźniacy		x	
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	rodzinne			x
działki pod domy letniskowe	sala wiejska		x	
działki pod zakłady usługowe i przemysł	brak			
pustostany mieszkaniowe	kilka	x		
pustostany poprzemysłowe	nie ma			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	nie ma			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	boisko, teren wokół sali wiejskiej			x
sale spotkań, świetlice, kluby	sala wiejska			x
miejsca uprawiania sportu	boisko, plac zabaw, mini siłownia			x
miejsca rekreacji	centrum wokół sali wiejskiej			x
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	brak			
szkoły	brak			
przedszkola	przedszkole (jest około 50 dzieci)			
biblioteki	brak			
placówki opieki społecznej	brak			
placówki służby zdrowia	brak			
infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wodociąg 100 procent gospodarstw			x

drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	stan techniczny niezadowalający	x		
chodniki, parkingi	dobra, częściowo światłowód		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	nie zidentyfikowano			
telefonia komórkowa	nie zidentyfikowano			
internet szerokopasmowy	nie zidentyfikowano			
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	kolei nie zidentyfikowano			
	autobusów nie zidentyfikowano			
inne	100 procent wsi zgasyfikowana			x
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	2 zakłady produkcyjne			x
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	Polnet wyposażenie budynków inwentarskich Gotter podwozia do przyczepek samochodowych			x
gastronomia	grill, gofry			x
miejsca noclegowe	nie ma			
gospodarstwa rolne	krowy mleczne, bydło opasowe, trzoda chlewna			x
uprawy hodowle	zboża kukurydza buraki pasternak pomidor		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie ma			
zasoby odnawialnych energii	fotowoltaika	x		
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	do wioski wraca 25 procent wpłaconego podatku rolnego			x
środki wypracowywane	wynajem sali wiejskiej		x	
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	nie zidentyfikowano			
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	nie zidentyfikowano			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	nie zidentyfikowano			
przedsiębiorcy, sponsorzy	Polnet, Gotter, osoby prywatne			x
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	młodsze pokolenie		x	
pracownicy nauki	nie zidentyfikowano			
związki i stowarzyszenia	OSP,KGW,KR			x
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	nie zidentyfikowano			
współpraca zagraniczna i krajowa	szkoła, przedszkole, sołectwo gminy			x
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	prasa: „Gazeta Krotoszyńska", miesięcznik gminy Kobylin	x		
książki, przewodniki	książka gmina Kobylin	x		
strony www	brak			

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: ZALESIE WIELKIE**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• sala wiejska – nowo rozbudowana, w pełni wyposażona wraz z dużym terenem przyległym s • mini siłownia zewnętrzna s • plac zabaw s • organizacje formalne i nieformalne skupiające mieszkańców: Koło Gospodyń Wiejskich, OSP, Rada Sołecka, Kółko Rolnicze, Kółko Różańcowe j • szkoła podstawowa i przedszkole w miejscowości s • wieś zwodociągowana i zgazyfikowana s • grupy producentów rolnych – bydła opasowego, trzody chlewnej, mleka, buraka cukrowego b • zakłady pracy, Gotter, Polnet b • znana osoba historyczna – Cyryl Ratajski t • 4 krzyże przydrożne t • cykliczne imprezy: dzień dziecka, dożynki, zabawy j • współpraca organizacji wiejskich z przedszkolem j • gospodarstwa rolne jako miejsca pracy b • zapadnięte stare grodzisko t • prywatny sklep spożywczy s	• niewyposażone boisko przy kamienicy s • zaniedbana kamienica w centrum wsi t • chodniki uszkodzone i nie wystarczające s • nieodpowiednio doświetlona wioska j • zniszczone drogi gminne j • ścieżki rowerowe nie zrealizowane j • staw wiejski zaniedbany s • rozproszona wioska t • małe zaangażowanie mieszkańców wioski j • brak zadaszonego miejsca rekreacji j • niewystarczające umiejętności pisania projektów na cele publiczne, ze względu na brak szkoleń s • brak strony internetowej sołectwa, promującej jej produkty i wartości b
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• dostępność do miejsc pracy b • wsparcie sponsorów j • współpraca między sołectwami j • możliwość skorzystania ze środków unijnych dla rolnictwa b • możliwość skorzystania ze środków unijnych na rozwój sołectwa s • udział w dożynkach gminnych i powiatowych t • udział w zawodach OSP – gminnych i powiatowych t • wydzielony z gminy 25 procent odpis podatkowy s	• brak dróg pieszo-rowerowych między sołectwami j • brak pełnego oświetlenia wioski j • trudności w pozyskiwaniu środków na rozwój społeczny s • niewystarczająca współpraca z samorządem gminy j • zmienność przepisów prawa i duża biurokratyzacja ograniczająca rozwój elementów społecznych i infrastrukturalnych j • negatywne zjawiska społeczne występujące w przestrzeni społecznej XXI wieku j • zniszczone drogi powiatowe s

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.2.20. Sołecka Strategia Rozwoju – ZDZIĘTAWY

Zdziętawy – sołectwo w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim, w gminie miejsko-wiejskiej Kobylin. Liczebność sołectwa wynosi 114 osób. Sołectwo składa się z wyłącznie z jednej miejscowości. Zabudowania zlokalizowane wzdłuż dróg gminnych o nawierzchniach asfaltowych. Brak jest wyodrębnionych ciągów spacerowych. Oświetlenie ulic sodowe – wystarczające. Miejscowość składa się z zabudowań rodzimych które tworzą budynki mieszkaniowe i zabudowa gospodarcza. Zabudowa wsi to w przeważającej części dwustronnie zabudowana ulicówka, zabudowa zwarta. Miejscowość wyposażona jest w sieć wodociągową, sieć gazociągową oraz w światłowód. Gospodarka ściekowa odbywa się do szamb – brak jest kanalizacji sanitarnej. Świetlica wiejska zlokalizowana jest w części budynku, gdzie pozostałą część zasiedlają osoby prywatne. Świetlica składa się z sali, części kuchennej i węzła sanitarnego. Wyposażenie świetlicy umożliwia realizację zadań integrujących mieszkańców. Nad funkcjonowaniem świetlicy czuwa wyznaczona do tego celu osoba. Świetlica pozbawiona jest terenu bezpośrednio przylegającego, który mógłby być wykorzystywane na inne cele prospołeczne. W sołectwie brakuje terenu rekreacyjne-

go. Wynika to bezpośrednio z faktu, że brak jest zasobu komunalnego, który mógłby być wykorzystany np. na cele placu zabaw, czy też boiska sportowego. W sołectwie znajdują się obiekt religijny – przydrożny krzyż przy którym mieszkańcy odprawiają nabożeństwa majowe, święcą potrawy na święta wielkanocne. W sołectwie powołano Grupę Odnowy Wsi. Aktywnie na rzecz sołectwa działa również Koło Gospodyń Wiejskich. Tradycją są uroczystości okolicznościowe organizowane dla mieszkańców. Mieszkańcy wskazują na konieczność budowy ścieżki rowerowo-spacerowej do miejscowości Smolice, która wpłynie na poprawę bezpieczeństwa szczególnie dzieci i młodzieży, które uczęszczają do szkoły w Smolicach.

Sołectwo na działalność prospołeczną wykorzystuje fundusze z tytułu odpisu od podatku rolnego. Komunikacja w sołectwie odbywa się za pomocą ogłoszeń na tablicach oraz poprzez wiadomości sms'owe i pisemną kurendę.

Wizja hasłowa (mieszkańców): *ZDZIĘTAWY MAŁA WIOSKA, ALE WAŻNE SPRAWY.*

Wizja opisowa i graficzna (mieszkańców): Zdziętawy zapraszają swoją ścieżką pieszo rowerową ze Smolic do odwiedzenia naszej małej wioski. Krzyż przydrożny i świetlica wiejska są najważniejszymi punktami na mapie sołectwa. Tu mieszkańcy mają okazję spotkać się w czasie wspólnych biesiad i imprez, organizowanych dla dzieci i dorosłych.

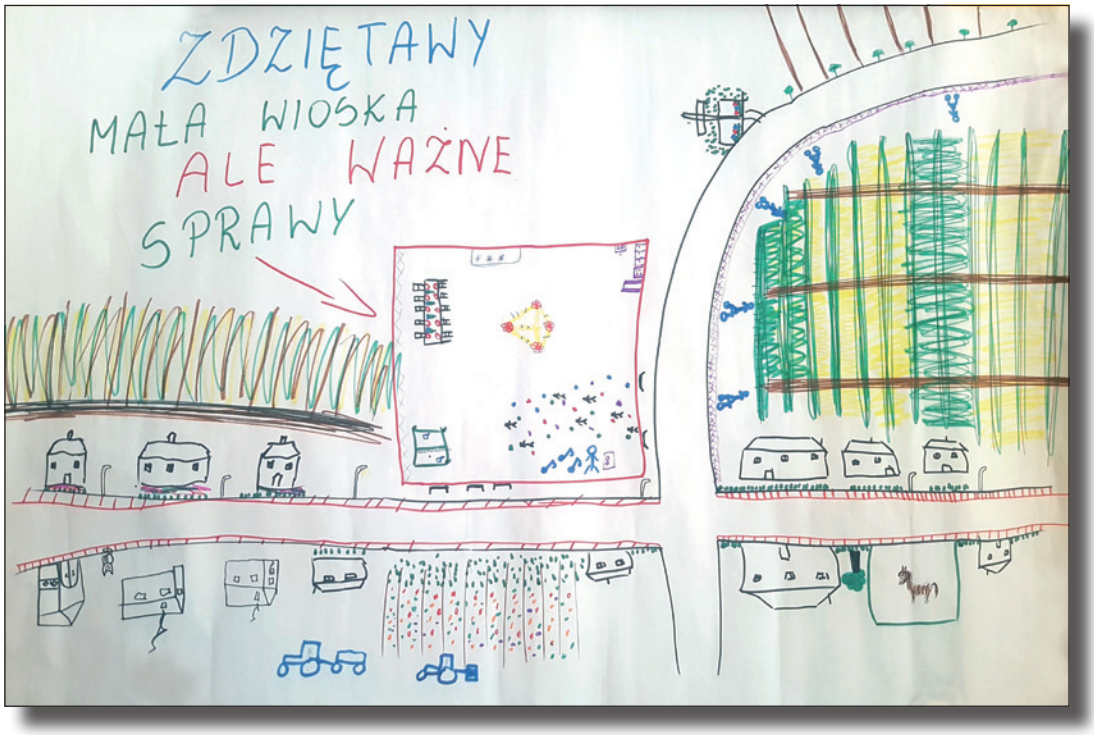

ANALIZA ZASOBÓW
Gmina: KOBYLIN, **Sołectwo: ZDZIĘTAWY**, liczba mieszkańców: 114 osób

RODZAJ ZASOBU*	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		małe	duże	wyróżniające
przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	równina, pola		x	
stan środowiska	dobry, tereny z funkcją mieszkaniową jednorodzinną, gospodarstwa rolne		x	

walory klimatu	klimat umiarkowany, czyste powietrze zależy od pracy rolników na polach		x	
walory szaty roślinnej	ogródki przydomowe, pola uprawne, łąki, blisko las		x	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	nie zidentyfikowano			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	pasja mieszkańców: konie, papugi, pasieka pszczół			x
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	nie zidentyfikowano			
wody podziemne	nie zidentyfikowano			
gleby	klasa IV, V, VI		x	
kopaliny	nie zidentyfikowano			
walory geotechniczne	nie zidentyfikowano			
kulturowy				
walory architektury	zabudowa wiejska, domy jednorodzinne		x	
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	świetlica wiejska na początku wsi, przydrożny krzyż			x
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	zadbane gospodarstwa			x
zabytki i pamiątki historyczne	nie zidentyfikowano			
osobliwości kulturowe	brak			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	przydrożny krzyż			x
święta, odpusty, pielgrzymki	brak			
tradycje, obrzędy, gwara	nowa tradycja: dożynki wiejskie, zabawa sylwestrowa			x
legendy, podania i fakty historyczne	wioska określana kiedyś w dokumentach jako folwark	x		
przekazy literackie	wieś opisana w książce „Tajemnice wsi gminy Kobylin", autor książki: Sławomir Pałasz		x	
ważne postacie i przekazy historyczne	brak			
specyficzne nazwy	nazwa wioski			x
specyficzne potrawy	brak			
dawne zawody	brak			
zespoły artystyczne, twórcy	KGW		x	
obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	przeważająca część terenów to zabudowania. grunty rolne		x	
działki pod domy letniskowe	brak			
działki pod zakłady usługowe i przemysł	brak terenów pod przemysł			
pustostany mieszkaniowe	nie zidentyfikowano			
pustostany poprzemysłowe	brak			
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	brak			
infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	świetlica wiejska			x
sale spotkań, świetlice, kluby	świetlica wiejska			x
miejsca uprawiania sportu	brak			
miejsca rekreacji	nie zidentyfikowano			
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	brak			
szkoły	brak			
przedszkola	brak			
biblioteki	brak			
placówki opieki społecznej	brak			
placówki służby zdrowia	brak			

infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	wieś zwodociągowana, brak kanalizacji	x		
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	droga przez wieś wykonana z nawierzchni, pozostałe gruntowe; oświetlenie wsi			x
chodniki, parkingi	chodniki przy niektórych posesjach	x		
sieć telefoniczna i dostępność internetu	światłowód, nie wszyscy mieszkańcy korzystają	x		
telefonia komórkowa	z zasięgiem całe sołectwo	x		
internet szerokopasmowy	światłowód		x	
transport publiczny: kolej (przystanki) autobus (przystanki)	brak			
	brak			
inne	gaz ziemny		x	
gospodarka, rolnictwo				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	gospodarstwa rolne	x		
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	brak			
gastronomia	brak			
miejsca noclegowe	brak			
gospodarstwa rolne	około 14 gospodarstw rolnych		x	
uprawy hodowle	konie, bydło świnie uprawy zbóż kukurydza jadalna		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	nie zidentyfikowano			
zasoby odnawialnych energii	jeden gospodarz indywidualnie na własny użytek – panele fotowoltaiczne	x		
środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	odpisy z podatku z budżetu gminy na realizacje zadań	x		
środki wypracowywane	praca w czynie społecznym przy realizacji przedsięwzięć na rzecz sołectwa			x
mieszkańcy				
autorytety i znane postacie we wsi	podp. mgr inż. Ireneusz Kamiński			x
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	nie zidentyfikowano			
osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	brak			
przedsiębiorcy, sponsorzy	brak			
osoby z dostępem do internetu i umiejętnościach informatycznych	mieszkańcy mający dostęp do internetu	x		
pracownicy nauki	nie zidentyfikowano			
związki i stowarzyszenia	KGW		x	
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	media Wiesław Kupczyk		x	
współpraca zagraniczna i krajowa	nie zidentyfikowano współpracy			
informacje dostępne o wsi				
publikatory, lokalna prasa	pismo samorządu miasta i gminy Kobylin, dwumiesięcznik			x
książki, przewodniki	nie zidentyfikowano			
strony www	brak adres e-mail: zdzietawy@kobylin.pl			x

ANALIZA SWOT – **Sołectwo: ZDZIĘTAWY**

silne strony (atuty wewnętrzne)	**słabe strony** (słabości wewnętrzne)
• świetlica wiejska s • droga asfaltowa s • światłowód, sieć gazowa, wodociąg s • przydrożny krzyż t • praca w czynie społecznym na rzecz sołectwa j • oświetlenie wsi s • zadbane posesje j • aktywny sołtys i rada sołecka j • KGW z tradycjami t • mieszkańcy mający ciekawe pasje: hodowla koni, papug, pasieka – pszczoły t • imprezy: dożynki, sylwester, dzień kobiet, dzień dziecka j	• brak terenów inwestycyjnych s • słaba integracja społeczeństwa j • brak chodników s • brak placu zabaw s • brak wygłuszenia świetlicy wiejskiej j • brak ogrzewania gazowego na świetlicy wiejskiej i klimatyzacji s • pogarszający się stan drogi dojazdowej do wsi s • brak kanalizacji s • brak parkingu przy świetlicy wiejskiej s • zły stan techniczny drzwi wejściowych i schodów do świetlicy wiejskiej s • brak ścieżki rowerowej do Smolic j
szanse (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	**zagrożenia** (zagrożenia płynące z otoczenia)
• łatwy dostęp do drogi krajowej s • łatwy dostęp do miejsc pracy b • łatwy dostęp do infrastruktury s • łatwy dostęp do placówek kultury i edukacji j • łatwy dostęp do placówek medycznych s • możliwość pozyskania środków publicznych na infrastrukturę społeczną s • bliskość dużych miast b • stacja kolejowa b • współpraca między sołectwami j • dobra współpraca z powiatem i gminą j	• brak połączenia autobusowego j • brak ścieżki rowerowej s • niszczejąca droga dojazdowa j • brak funduszu sołeckiego s • niewystarczająca ilość chodników j • niska wiedza na temat pozyskiwania środków z dostępnych programów b

Legenda: oznaczenia w tabeli oznaczają: s – Standard życia, j – Jakość życia, b – Byt, t – Tożsamość wsi i wartości życia wiejskiego

4.3. Wnioski z Sołeckich Strategii fundamentem kierunków rozwoju gminy Kobylin

Tryb pracy moderatorów i mieszkańców sołectw nad Sołecką Strategią Rozwoju (SSR) sprawia, że treści tego dokumentu to efekt kilku czynności. Mieszkańcy, choć zamieszkują sołeckie tereny, często nie znają potencjału swoich miejsc. Poszukują i odkrywają wartości podczas rozmów (spotkań), wizji lokalnych, spacerów badawczych. Pieczę nad tym procesem sprawuje moderator, który często uświadamia, pomaga odnajdować ów potencjał miejsca. Cykl pracy uczestników tego procesu jest logiczny, a postępujące po sobie etapy doprowadzają społeczność wiejską do skonkretyzowanych (nazwanych) celów dalszego rozwoju ich sołectw.

W tabeli poniżej umieszczono cele znajdujące się w tzw. Programie Długoterminowym Odnowy Wsi, który jest częścią SSR. Cele te zebrano z dokumentów wszystkich sołectw biorących udział w projekcie. W kolumnie (3) umieszczono Symbol, który ukazuje zarówno wiodący nurt potrzeb danej społeczności, jak i wyznacza kierunek działań, dzięki którym te potrzeby będą zrealizowane. Skróty oznaczają: I – integracja, R – rekreacja, K – kultura i tradycja, W – współpraca międzysołecka, międzygminna, międzysąsiedzka, M – promocja i marketing, B – bezpieczeństwo, S – działania mieszkańców na rzecz sołectwa (np. poprawiające estetykę wsi – sprzątanie, praca wspólna w celu poprawy wizerunku wsi) i na rzecz mieszkańców (np.: szkolenia, warsztaty tematyczne podnoszące ich kompetencje i wiedzę), T – inwestycje gminne wynikające z zadań gminy. Społeczność formułując cele kierują się wyłącznie dobrem swojego sołectwa, nie precyzują kierunków skali globalnej. W dalszej część pracy nad strategią rozwoju gminy należy zatem skonfron-

tować cele poziomu lokalnego – sołeckiego z celami wynikającymi z analizy poziomu globalnego – całej gminy. Dopiero wówczas będzie można dokładnie określić cele Strategii Rozwoju Gminy.

Tab. 4. Cele rozwoju sołectw gminy Kobylin sprecyzowane przez mieszkańców gminy Kobylin wynikające z Programu Długoterminowego Odnowy Wsi zawartego w Sołeckiej Strategii Rozwoju

Sołectwo	Cele wynikające z Programu Długoterminowego Odnowy Wsi zawartego w Sołeckiej Strategii Rozwoju	Symbol = potrzeby = kierunek działań
(1)	(2)	(3)
Berdychów	Kultywowanie tradycji	K
	Poprawa stanu infrastruktury technicznej	T
	Poprawa stanu infrastruktury społecznej	S
	Zwiększenie oferty kulturalnej, wypoczynkowej	R
	Poprawa możliwości dochodu mieszkańców	S
	Promocja sołectwa	M/S
Długołęka	Poprawa standardu i rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej	R
	Stworzenie miejsc integracji mieszkańców	I
	Podniesienie komfortu użytkowania dróg i poboczy na wsi	T
	Zwiększenie oferty rekreacyjnej wsi	R
	Zwiększenie integracji społeczeństwa	I
	Promocja sołectwa szansą na jego rozwój	M/S
	Zwiększenie rozpoznawalności sołectwa	M/S
Fijałów	Kultywowanie tradycji i obrzędów	K
	Poprawa stanu infrastruktury wiejskiej	T
	Rozbudowa infrastruktury wiejskiej	T
	Poprawa sprawności fizycznej mieszkańców	R/S
	Zwiększenie integracji mieszkańców	I
	Zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców	P
	Promocja wsi	M/S
Górka	Tworzenie historii sołectwa	K
	Utrzymanie i dbałość o zabytki sakralne, promocja walorów tradycji	K
	Poprawa stanu infrastruktury technicznej sołectwa	T
	Stworzenie miejsce rekreacji w centrum miejscowości	R
	Stworzenie oferty kulturalnej sposobem na aktywizację mieszkańców	K
	Propagowanie zdrowego stylu życia	R
	Promocja sołectwa szansą na jego rozwój	M
Kuklinów	Dbałość o lokalne zabytki	K/S
	Kultywowanie tradycji i obrzędów	K
	Poprawa stanu infrastruktury wiejskiej	T
	Rozbudowa infrastruktury wiejskiej	T
	Zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców	I/R/S
	Wspólne obchody świąt i uroczystości	K
	Promocja wsi	M/S
	Pozyskiwanie środków zewnętrznych	W

Łagiewniki	Budowanie tożsamości i poczucia wspólnoty, kultywowanie tradycji	K
	Poprawa stanu integracji społecznej i pobudzenie świadomości o historyczno-kulturowej wartości wsi	K
	Poprawa i rozwój infrastruktury technicznej wraz z poprawą bezpieczeństwa	T
	Poprawa i rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej i społecznej	R
	Poprawa i rozwój infrastruktury publicznej	I/T
	Wzrost poziomu zaangażowania i współdziałania mieszkańców, zwiększenie integracji	I
	Zwiększenie oferty kulturalnej, rekreacyjno-sportowej	K/R
	Promocja wsi	M/S
	Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości	P
	Poprawa warunków bytowych mieszkańców	T/S
Nepomucenów	Kultywowanie tradycji i obyczajów wsi	K
	Budowanie tożsamości i poczucia wspólnoty	K
	Rozwój infrastruktury technicznej	T
	Poprawa infrastruktury społecznej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej	T
	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa	B/S
	Zwiększenie oferty kulturalnej, wypoczynkowej i rekreacyjnej oraz odbudowanie relacji sąsiedzkich	K/R
	Rozwijanie przedsiębiorczości	P
	Promocja przedsiębiorczości	P
Raszewy	Budowanie więzi między mieszkańcami. Poprawa stanu integracji społecznej.	I
	Kultywowanie obyczajów i tradycji	K
	Podniesienie standardu świetlicy wiejskiej.	T/S
	Poprawa i rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej.	R
	Poprawa bezpieczeństwa i stanu infrastruktury.	T
	Aktywizacja mieszkańców	I
	Wzbogacenie oferty kulturalno-edukacyjnej i rekreacyjno-sportowej	K/R
	Promocja sołectwa	M
Rębiechów	Kultywowanie tradycji	K
	Budowanie tożsamości i odkrywanie historii wsi	K
	Poprawa estetyki sołectwa	S
	Podniesienie standardu użytkowania świetlicy i terenu wokół niej.	T/S
	Podniesienie standardów bezpieczeństwa mieszkańców.	B/S
	Uaktywnienie młodego pokolenia i zwiększenie aktywności mieszkańców nowo osiedlających się	I/S
	Promocja sołectwa szansą na jego rozwój	W/M/S
	Poprawa warunków bytowych mieszkańców	S/T
Rojew	Integracja mieszkańców wsi oraz kultywowanie tradycji i historii	I/K
	Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i sportowo-rekreacyjnej	T/R
	Poprawa standardu życia mieszkańców z zachowaniem ochrony środowiska	T/S
	Rozbudowa infrastruktury technicznej.	T
	Integracja mieszkańców	I
	Wzrost atrakcyjności wsi sołectwa	W/S
	Promocja sołectwa Rojew	W/S
	Wspieranie przedsiębiorczości	P

Rzemiechów	Promocja walorów kulturowych i historycznych	K
	Kultywowanie lokalnych tradycji	K
	Poprawa infrastruktury społecznej	S/T
	Poprawa integracji mieszkańców	I
	Wzrost atrakcyjności wsi sołectwa	W/M/S
	Edukacja mieszkańców wsi	S
	Promocja sołectwa	M/S
	Wspieranie przedsiębiorczości	P
Smolice	Upowszechnienie historii miejscowości Smolice	K
	Podniesienie poziomu wiedzy odnośnie historii wioski	K
	Poprawa infrastruktury (ścieżki pieszo-rowerowe) dla bezpieczeństwa mieszkańców	T
	Stworzenie miejsc i obiektów rekreacyjno-sportowych	R
	Promowanie zdrowego trybu życia wśród mieszkańców	R
	Integracja mieszkańców	I
	Promocja sołectwa i jego produktów i walorów	W/S
	Poprawa warunków bytowych mieszkańców	S/T
Sroki	Budowanie poczucia wspólnoty sołectwa i relacji sąsiedzkich	I
	Kultywowanie obyczajów, tradycji religijnych i ludowych zwyczajów	K
	Podniesienie standardu świetlicy wiejskiej	T/S
	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	I
	Poprawa i rozwój infrastruktury technicznej	T
	Poprawa wizerunku i bezpieczeństwa we wsi	M
	Zwiększenie poczucia współuczestnictwa w rozwoju sołectwa i integracji mieszkańców	I
	Zwiększenie rozpoznawalności sołectwa	W
	Promocja sołectwa – szansą na jego rozwój	M
Starkówiec	Kultywowanie tradycji i obrzędów	K
	Poprawa stanu infrastruktury wiejskiej	T
	Rozbudowa infrastruktury wiejskiej	T
	Promowanie zdrowego stylu życia	R
	Zwiększenie integracji mieszkańców	I
	Poprawa komunikacji publicznej	W
	Zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców	P/S
	Promocja wsi	M/S
Stary Kobylin	Budowanie tożsamości i odkrywanie historii wsi	K
	Podtrzymanie pamięci o przodkach i pokoleniach Starego Kobylina	K
	Poprawa wizerunku wsi	S/M
	Nowoczesna infrastruktura w przestrzeni publicznej	I/T
	Uaktywnienie większości mieszkańców do wspólnego działania	S
	Tematyczne działania w Starym Kobylinie	S
	Promocja miejscowości	M/S
	Umiejętność dywersyfikacji dochodów mieszkańców	S

Starygród	Kultywowanie historii i tradycji	K
	Poprawa stanu infrastruktury wiejskiej	T
	Rozbudowa infrastruktury wiejskiej	T
	Zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców	S/I
	Rozwijanie kultury fizycznej mieszkańców	R/S
	Zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców	P
	Promocja wsi	M
Wyganów	Kultywowanie tradycji i obrzędów	K
	Dbałość o lokalne zabytki	K
	Poprawa stanu infrastruktury wiejskiej	T
	Rozbudowa infrastruktury wiejskiej	T
	Rozwijanie kultury fizycznej mieszkańców	R/S
	Zwiększenie integracji mieszkańców	I
	Zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców	P
	Promocja wsi	M/S
Zalesie Małe	Budowa tożsamości i odkrywanie historii wsi	K
	Budowa relacji sąsiedzkich i kultywowanie tradycji	I/K
	Rozbudowa i poprawa stanu infrastruktury na terenie sołectwa	T/S
	Rozbudowa oraz poprawa stanu istniejącej infrastruktury rekreacyjnej	R/T
	Stworzenie oferty kulturalnej sposobem na aktywizację mieszkańców	K/S
	Poprawa wizerunku wsi	M/S
	Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości oraz poprawa warunków bytowych	P
	Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców	S
Zalesie Wielkie	Upowszechnienie tożsamości wsi	K
	Kultywowanie tradycji wiejskich	K
	Podniesienie standardu świetlicy	T/S
	Poprawa standardu i rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	T
	Poprawa bezpieczeństwa i stanu technicznego dróg lokalnych	T
	Stworzenie oferty rekreacyjno-sportowej	R
	Podjęcie starań o zwiększenie integracji społeczeństwa	I
	Promocja miejscowości i rozpoznawalności	M/S
	Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców wsi	S
Zdziętawy	Kultywowanie tradycji wsi	K
	Budowa relacji sąsiedzkich	I
	Podnoszenie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.	T
	Podnoszenie standardu świetlicy wiejskiej.	T/S
	Poprawa estetyki sołectwa	S
	Uaktywnienie mieszkańców i młodzieży do wspólnego działania.	S
	Poprawa wizerunku wsi w przestrzeni społecznej.	S
	Poprawa warunków bytowych wsi.	S/T
	Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości mieszkańców.	P

Źródło: informacje zebrano z dokumentacji Sołeckich Strategii Rozwoju

Podsumowując wyniki SSR zauważyć można kilka prawidłowości. Cele zdefiniowane przez mieszkańców można podzielić na kilka grup przyszłych działań strategicznych (uporządkowanych wg ilości wskazań): techniczne (100% sołectw wyraziło potrzebę działań w tym zakresie), kulturowe (95%), społeczne (infrastruktura społeczna 65%, integracja społeczna 85%), marketingowo-promocyjne (70%), gospodarcze (związane ze wsparciem przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej – 70%), rekreacyjne (65%) i środowiskowe (związane z ochroną środowiska – 10%).

Mieszkańcy wszystkich 20 sołectw wyrazili potrzebę poprawy stanu infrastruktury technicznej w miejscowościach które zamieszkują. Te działania związane są z nowymi inwestycjami poprawiającymi stan techniczny dróg, poprawą bezpieczeństwa w postaci budowy ścieżek rowerowych i ciągów pieszych, ale także dotyczą działań naprawczych w postaci remontów budynków sal wiejskich. Cele kulturowe są wynikiem działań związanych z budową tożsamości, kultywowaniem tradycji życia codziennego, kultywowaniem obyczajów, tradycji religijnych i ludowych zwyczajów a także dbałość o lokalne zabytki. Mieszkańcy zwracają uwagę na ich potrzeby podnoszenia wiedzy odnoście historii rodzimych miejscowości oraz zwiększenia oferty kulturalnej, wypoczynkowej i rekreacyjnej w celu odbudowania relacji sąsiedzkich. Cele „społeczne" obejmują szereg dziedzin życia codziennego. Ważne jest dla mieszkańców poprawa dostępności do infrastruktury społecznej (przychodni, sklepów itp.), budowa miejsc integracji społecznej lub pomoc w zorganizowaniu, doinwestowaniu, zaprojektowaniu istniejących ów przestrzeni publicznych. Taką chęć posiadania dobrze zorganizowanej wspólnej przestrzeni wyraziło 17 z 20 sołectw. Społeczność kobylińska jest bardzo otwarta, o przyjaznym usposobieniu dla przyjezdnych, która dąży do kontaktów międzysąsiedzkich i międzysołeckich. Istotne jest dla niej zwiększenie ofert kulturalnych gminy, imprez, spotkań, warsztatów umożliwiających spędzanie wolnego czasu. Zastanawiający, ze względu na ilość wskazań, jest cel związany z promocją wsi. Spośród 20 sołectw aż 14 (czyli 70%) określiło w swojej strategii hasło: „promocja wsi/sołectwa" co jest czynem złożonym prawie z całości z działań mieszkańców. Co chcą promować?; do kogo chcą dotrzeć z promocją? i jaki chcą uzyskać efekt? To ważne pytania, bo działania marketingowe związane są z popytem i podażą produktu. Czy ta promocja ma wesprzeć kulturę i kulturowość gminy, czy rozwinąć turystykę w oparciu o istniejące zasoby? Na pewno mieszkańcy potrzebują wsparcia dla przedsiębiorców. Aktywność gospodarcza w gminie jest dość duża i znaczna część osób prowadzi działalność związaną z rolnictwem. Wsparcie w tej dziedzinie jest najważniejsze dla poprawy bytu mieszkańców.

Wśród wskazań kierunków działań znalazły się także takie jak: poprawa estetyki sołectwa, poprawa sprawności fizycznej mieszkańców czy edukacja mieszkańców wsi. To cele, które sami mieszkańcy muszą zrealizować we własnym zakresie – własną pracą i wspólnym zaangażowaniem. Gmina może pomóc w realizacji takich celów jak poprawa infrastruktury rekreacyjnej i tych związanych z ochroną środowiska.

Cele wynikające z Sołeckich Strategii Rozwoju zostały sprecyzowane w ostatniej podsumowującej części tego pracowania.

5. Potrzeby mieszkańców gminy Kobylin (wyniki ankiet)

Ważnym etapem opracowania Strategii Rozwoju Gminy jest umożliwienie mieszkańcom wyrażenia opinii na temat kierunków działań władz samorządowych dla poprawienia ich jakości życia i warunków zamieszkania. W związku z tym przeprowadzono wśród społeczności lokalnej ankietę (patrz załącznik). Okres zbierania ankiet przypadł na czas pandemii COVID-19, dlatego ilość zebranych arkuszy nie była zbyt duża. Na 8090 osób zamieszkałych w gminie (w 2019 r.) uzyskano 152 ankiety zebrane w okresie od 01 lipca do 30 września 2020 r. (patrz Załącznik nr 1). Najwięcej opinii spłynęło z miejscowości Kobylin (14 szt.) co stanowiło 10% wszystkich ankiet. Kuklinów złożył 11 ankiet (8%). Następnie Niepomucenów, Długołęka, Łagiewniki po 10 ankiet, Sroki, Górka, Smolice, Rojew po 9 sztuk (7%), Zdziętawy 8 sztuk, Stary Kobylin i Raszewy po 7 ankiet, Rębiechów 6 sztuk (4%), Starygród, Berdychów po 5, Zalesie Wielkie, Wyganów po 4 a Starkówiec i Zalesie Małe po 3 ankiety i z Lipówca 1 sztuka.

Struktura wieku respondentów kształtowała się dość standardowo, 78% stanowiły osoby powyżej 30 roku życia i wszystkie posiadały status osoby pracującej. Niespełna 2% respondentów było na bezrobociu a 15% na emeryturze/rencie.

Ankieta składała się 15 pytań dotyczących działań inwestycyjnych w gminie, aktywności kulturalnych, dostępności mieszkańców do opieki zdrowotnej i ich bezpieczeństwa, powiązań komunikacyjnych i kierunków rozwoju gminy, bacząc na jej słabe i mocne strony. Wśród inwestycji, które respondenci wskazali jako te najważniejsze znalazły się: budowa ścieżek pieszo-rowerowych oraz modernizacja sieci dróg gminnych. Wskazania te stanowił 70% wszystkich prezentowanych w ankiecie cech. Oświetlenie drogowe z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii wraz z budową infrastruktury drogowej obejmowało ok. 35% wszystkich wskazań. Niestety mieszkańcy nie widzą przyszłości w rozwoju turystycznym gminy. Nieistotna jest dla nich rozbudowa usług gastronomicznych czy wspieranie działań kulturalnych. Ma to swoje według nich uzasadnienie. Gmina nie wykorzystuje swoich walorów w postaci potencjału przyrodniczego

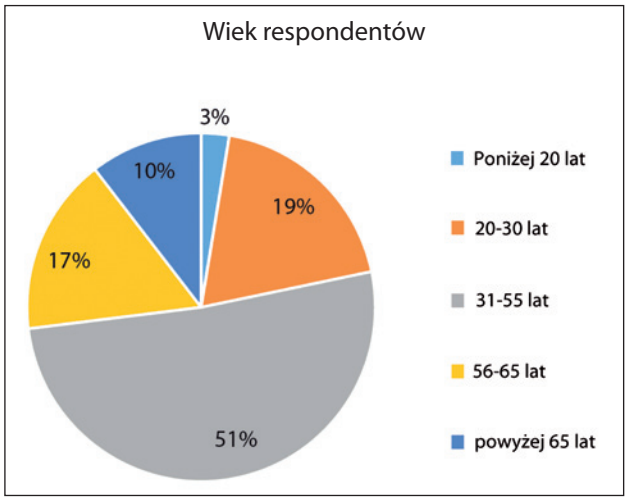

Ryc. 16. Wiek mieszkańców gminy Kobylin biorących udział w badaniu ankietowym

Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

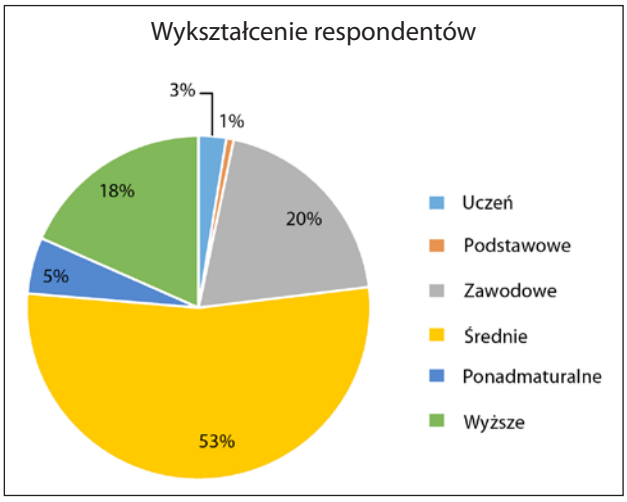

Ryc. 17. Wykształcenie mieszkańców gminy Kobylin biorących udział w badaniu ankietowym

Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

i kulturowego (zwłaszcza zabytków) w kierunku turystycznych cennych wartości. Choć ilość obiektów zabytkowych jest bardzo duża, to ich stan techniczny wymaga wielu nakładów finansowych. Większość osób pracuje w rolnictwie, część w okolicznych przedsiębiorstwach produkcyjnych zlokalizowanych na terenie gminy i raczej swe potrzeby artykułują w kierunku poprawy jakości życia i warunków zamieszkania. Zaspokojenie podstawowych potrzeb jest dla mieszkańców najważniejsze, a sprawy duchowe, hobbistyczne, rekreacyjne mają mniejsze znaczenie. Dbałość o czystość, jakość zagospodarowania i wizerunek miejscowości jest tu duża. Raczej mieszkająca w gminie ludność ukierunkowana jest na realizację i zaspokojenie własnych potrzeb, przyjezdni (turyści) mają dla nich mniejsze znaczenie. To nie jest cecha negatywna, myślenie pragmatyczne jest w obecnych czasach bardzo częste i w pełni zrozumiałe. Realna ocena rzeczywistej sytuacji wyzwala chęć szukania właściwych rozwiązań, dobrych dla życia w czasach współczesnych, ale także w przyszłości. Szkoda, że ten olbrzymi potencjał historyczno-turystyczny nie jest w kręgu zainteresowania ani mieszkańców ani władz samorządowych.

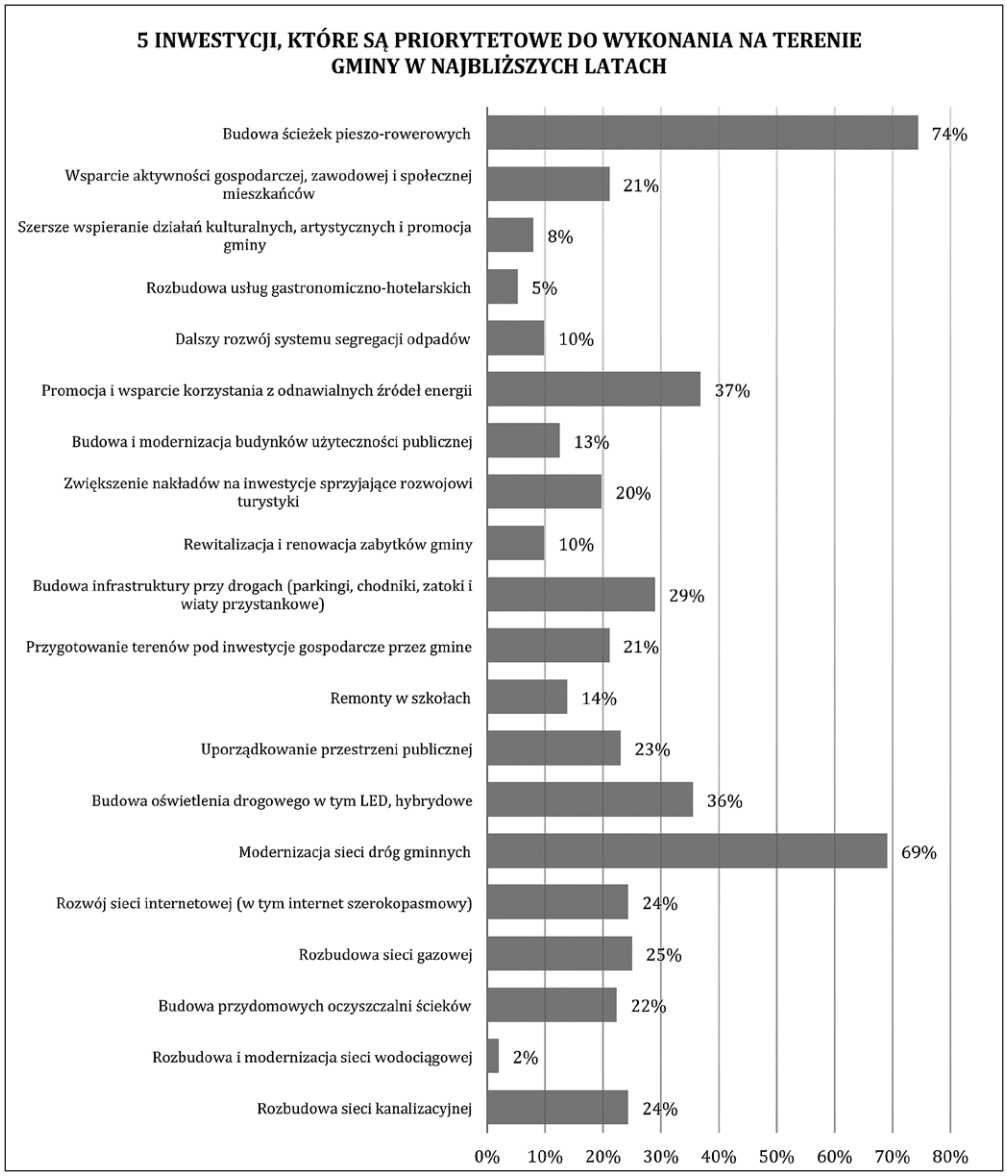

Ryc. 18. Odpowiedź na pytanie 1 w ankiecie: Proszę o wybranie 5 inwestycji, które zdaniem Pani/Pana są priorytetowe do wykonania na terenie gminy w najbliższych latach

Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

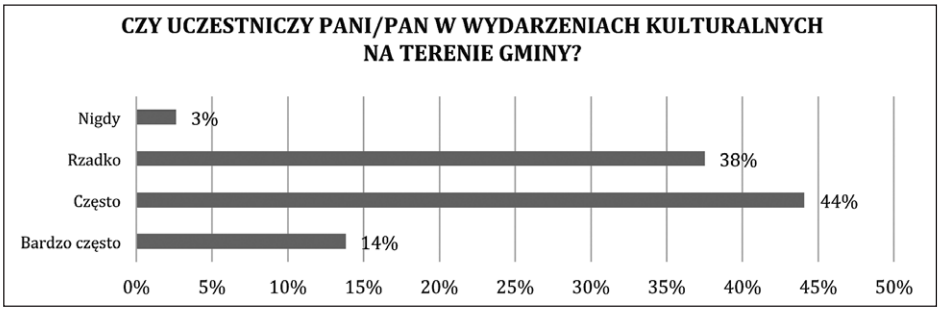

Ryc. 19. Odpowiedź na pytanie 5 w ankiecie: Czy uczestniczy Pani / Pan w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy?
Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

Wskazania zadań priorytetowych znalazło swoje odzwierciedlenie w koniecznych (zdaniem mieszkańców gminy) inwestycjach, w których oprócz budowy i remontu dróg ankietowani wyrazili zapotrzebowanie na miejsca społeczne/wspólne umożliwiające spędzenie wolnego czasu, ale szczególnie dla dzieci i młodzieży. Oprócz powyższych inwestycji mieszkańcy zwrócili uwagę na potrzebę zainstalowania monitoringu (zwłaszcza na skrzyżowaniach dróg w Kobylinie), budowę gminnej obwodnicy o co postulują mieszkańcy Wyganowa, Ziętaw, Kobylina, Smolic i Rębiechowa, budowy ścieżki rowerowej (Smolice – Kobylin, Łagiewniki – Kobylin, Kobylin – Smolice, Kobylin – Barzków, Kobylin – Lutogniew, Kobylin – Pępowo, Kobylin – Łagiewniki – Zalesie Wielkie) poprawę jakości dróg gminnych (relacji Stary Kobylin – Długołęka), renowację zabytków, których na obszarach wiejskich jest tu bardzo dużo. Ważne jest dla mieszkańców zorganizowanie punktu przedszkolnego/przedszkola w okolicach Zalesia Wielkiego, budowa biogazowni na bioodpady i gnojowicę (postulat Smolic), budowa sal wiejskich (Długołęka), zwiększenie bezpieczeństwa na drogach gminnych i powiatowych poprzez remonty nawierzchni, poboczy i infrastruktury drogowej

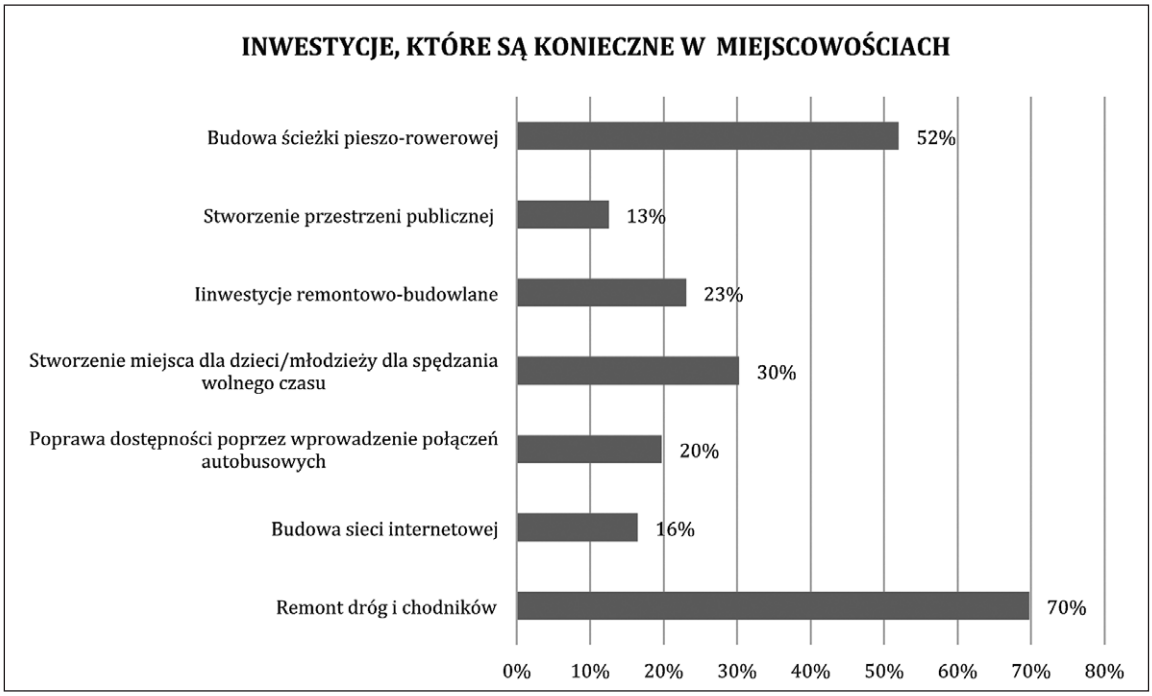

Ryc. 20. Odpowiedź na pytanie 3 w ankiecie: Proszę o wybranie tych inwestycji, które uważa Pan/Pani za konieczne w miejscowości w której mieszka?
Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

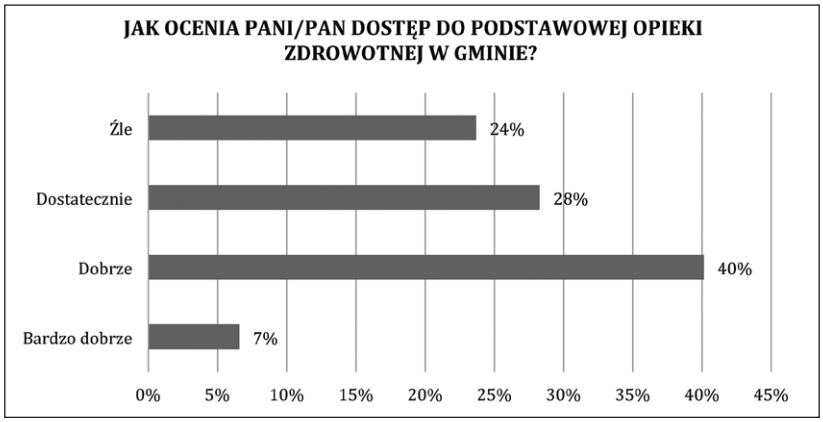

Ryc. 21. Odpowiedź na pytanie 7 w ankiecie: Jak ocenia Pani / Pan dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej w gminie?
Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

(Sroki, Łagiewniki i Kuklinów). Mieszkańcy wsi Niepomucenów i Łagiewniki za ważne uważają rozbudowę sieci gazowej i wodociągu w gminie. Łagiewniki postulują o utwardzenie drogi piaskowej z Targorzyc do Fijałowa. Natomiast mieszkańcy Starkówca zwrócili uwagę na potrzebę organizacji inwestycji w rozwój osobisty, czyli ciekawe kursy i szkolenia z różnych dziedzin dla chętnych mieszkańców. Ta możliwość zaangażowania istnieje w wydarzeniach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Kobylinie. Liczne warsztaty, spotkania, wystawy i koncerty tam aranżowane skupiają znaczną część społeczności kobylińskiej. Sugestie mieszkańców należy uwzględnić w repertuarze wydarzeń GOK.

Mieszkańcy gminy Kobylin negatywnie oceniają dostępność do usług zdrowia. Ponad 52% respondentów uznało możliwości obsługi w zakresie ochrony zdrowia jako niedostateczną (patrz ryc. 21). Choć dojazd do ośrodków z wsi jest w miarę bliski i równomierny (jednakowy czasowo i odległościowo – czas dojazdu około 10 min) to rejestracja do specjalistów i lekarzy pierwszego kontaktu jest uciążliwa. Ośrodki te są niewydolne, co stwarza konflikty i niezadowolenie mieszkańców (klientów przychodni).

Rozważając dostępność mieszkańców do obiektów infrastruktury społecznej należy zwrócić uwagę, iż niezadowolenie z usług wynika raczej z małej ich ilości w wiejskich ośrodkach, czasu i formy ich pracy, a nie z braku połączeń komunikacyjnych do tych ośrodków. Oczywiście warunki dostępności komunikacyjnej (transportu publicznego) nie są jednakowe w gminie. Transport autobusowy prowadzony jest przez firmę prywatną i zapewnia głównie dojazd na trasie Krotoszyn – Smolice – Miejska Górka, a więc w kierunku wschód – zachód. Północna i południowa część gminy ma ograniczone możliwości korzystania z komunikacji publicznej. Ilość i częstotliwość przejazdu autobusów są znacznie mniejsze. Stąd zapewne proporcje w odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące oceny rozwiązań komunikacyjnych (patrz ryc. 22). Wśród komentarzy mieszkańców na temat wydajności transportowej uznali oni, że brak jest połączeń do i z Krotoszyna, brak połączeń do i z Rawicza, są jedynie sporadyczne połączenia z Kobylinem. Star-

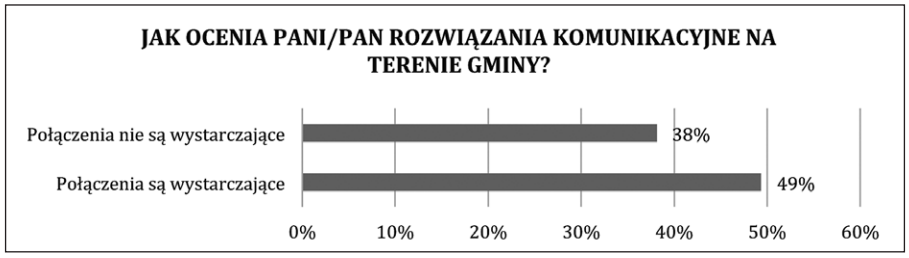

Ryc. 22. Odpowiedź na pytanie 8 w ankiecie: Jak ocenia Pani / Pan rozwiązania komunikacyjne na terenie gminy?
Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

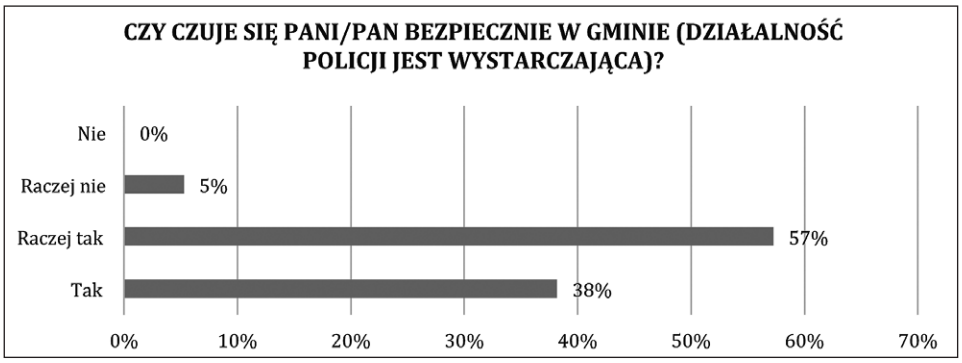

Ryc. 23. Odpowiedź na pytanie 10 w ankiecie: Czy czuje się Pani / Pan bezpiecznie w gminie (działalność policji jest wystarczająca)?
Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

sze samotne osoby nie mają żadnej możliwości dojazdu do lekarza czy na zakupy.

Bardzo trafne spostrzeżenia mieszkańcy mają odnośnie wartości, które mogłyby się stać wizytówką gminy. Spośród pięciu zaproponowanych w ankiecie (patrz ryc. 24) trzy wyłaniają się dość wyraźnie, tj.: możliwości inwestycyjne, przyroda i kultura. Silne strony gminy tkwią właśnie w wymienionych sferach. Gospodarka rolna i związane z nią przetwórstwo i produkcja są atutem gminy. Liczne przedsiębiorstwa wykorzystują potencjał miejsca i okolicy zatrudniając mieszkańców miasta i wsi. Na ogół współpraca przedsiębiorców z władzami gminy jest bardzo dobra. Także mieszkańcy są zadowoleni z relacji społeczno-gospodarczych. Firmy mające swoją siedzibę na terenach wiejskich gminy mocno współpracują z mieszkańcami. Angażują się w kreowanie przestrzeni wspólnej, dofinansowują inwestycje, dają miejsca pracy. Dlatego mieszkańcy gminy pozytywnie odnoszą się do nowych inwestorów i inwestycji, widzą w działaniach władz zmierzających na ich pozyskanie szansę na poprawę ekonomicznych warunków życia i poprawę wizerunku miny jako ośrodka handlu i zbytu.

Mieszkańcy gminy Kobylin dbają też o przyrodę i w sposób racjonalny starają się wykorzystywać walory środowiskowe. Nie ma tu jezior ani rozległych obszarów leśnych, ale ogrom niewielkich zbiorników wodnych w centralnych strefach mieszkaniowych, wokół których często tętni sąsiedzkie życie wsi. Mieszkańcy aranżują przestrzeń organizując miejsca spotkań – sami budują, remontują, tworząc przestrzeń na organizację rodzinnych imprez, festynów, warsztatów, zawodów czy spotkań integracyjnych.

Społeczność lokalna widzi także potencjał w kulturze gminy. Na spotkania kulturalne, warsztaty, koncerty, wystawy, festyny przychodzi bardzo dużo mieszkańców. Relacje międzyludzkie są tu częste i pozytywne. Ludzie kobylińskiej wsi tworzą zintegrowaną

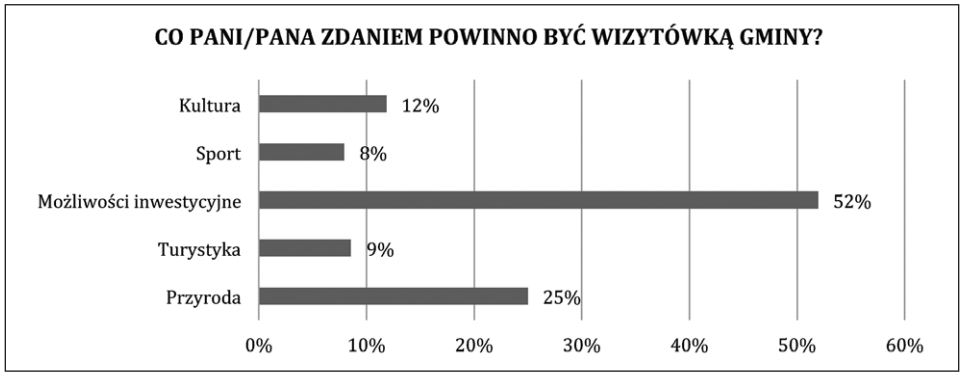

Ryc. 24. Odpowiedź na pytanie 11 w ankiecie: Co Pani / Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy? – Proszę wybrać jedną odpowiedź
Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

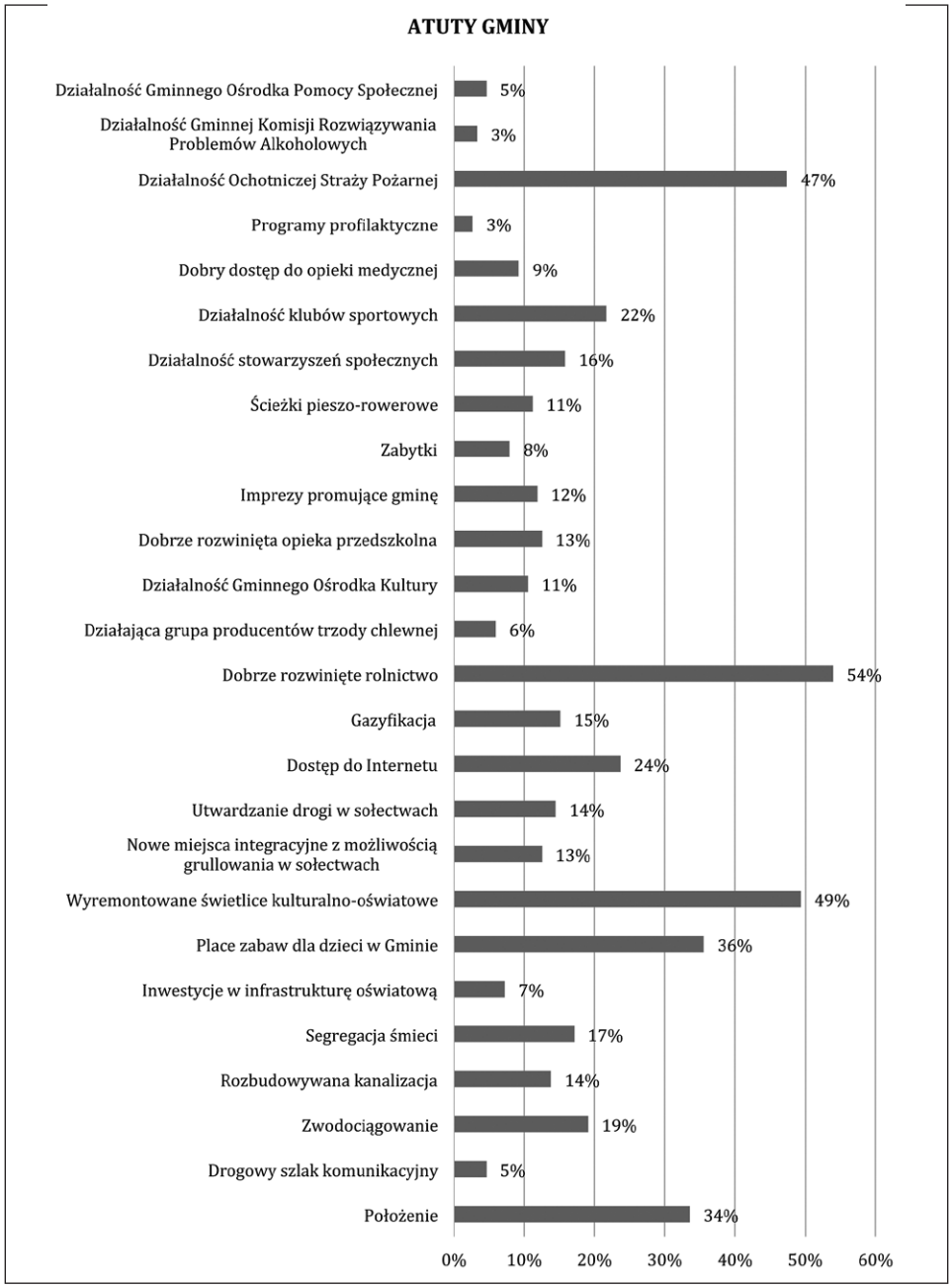

Ryc. 25. Odpowiedź na pytanie 12 w ankiecie: Proszę o wybranie 5 największych atutów gminy
Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

społeczną gotową na działania na rzecz wsi i swojej społeczności. Pojedyncze ogniska konfliktów nie przesłaniają w ludziach ich poczucia wartości, kompetencji i chęci do zaangażowania w sprawy ważne. Na terenie gminy są organizowane: mistrzostwa tenisa stołowego gminy Kobylin, akcje charytatywne, obchody wyzwolenia Kobylina, cross-treningi, zajęcia z wędkarstwa rzutowego dla dzieci, treningi sumo, biesiady świąteczne, treningi taekwondo, świąteczne jarmarki, koncert tenorów, spotkania autorskie np. z Karoliną Klimkiewicz, Romanem Pankiewiczem, kabarety, spektakle teatralne, kino, kobyliński rajd rowerowy, impreza plenerowa „powiat od kuchni", gminne zawody sportowo-pożarnicze, uroczystości patriotyczne, turnieje sportowe, biegi, pikniki rodzinne.

Mieszkańcy silne strony gminy widzą w dobrze rozwiniętym rolnictwie (patrz ryc. 25), w działających aktywnie świetlicach kulturalno-oświatowych oraz

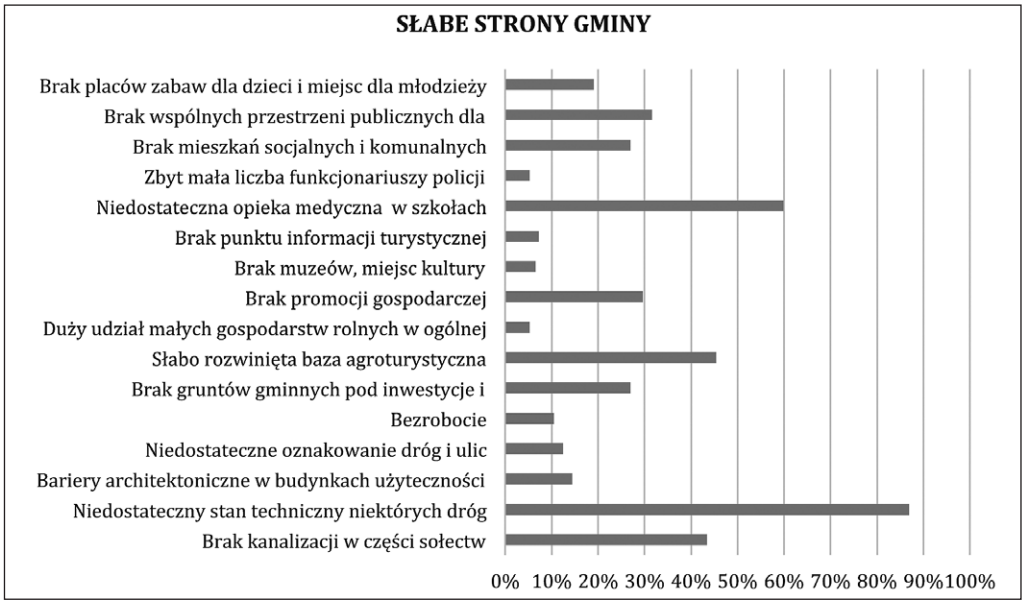

Ryc. 26. Odpowiedź na pytanie 13 w ankiecie: Proszę o wybranie 5 słabych stron gminy
Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

w działalności Ochotniczej Straży Pożarnej. OSP daje ludziom poczucie bezpieczeństwa, a osoby tam „pracujące" są zawsze gotowe do pomocy w sprawach techniczno-organizacyjnych. Społeczność wartości gminy upatruje także w rozwoju placów zabaw dla dzieci. Praktycznie w każdej wsi taka dziecięca prze-

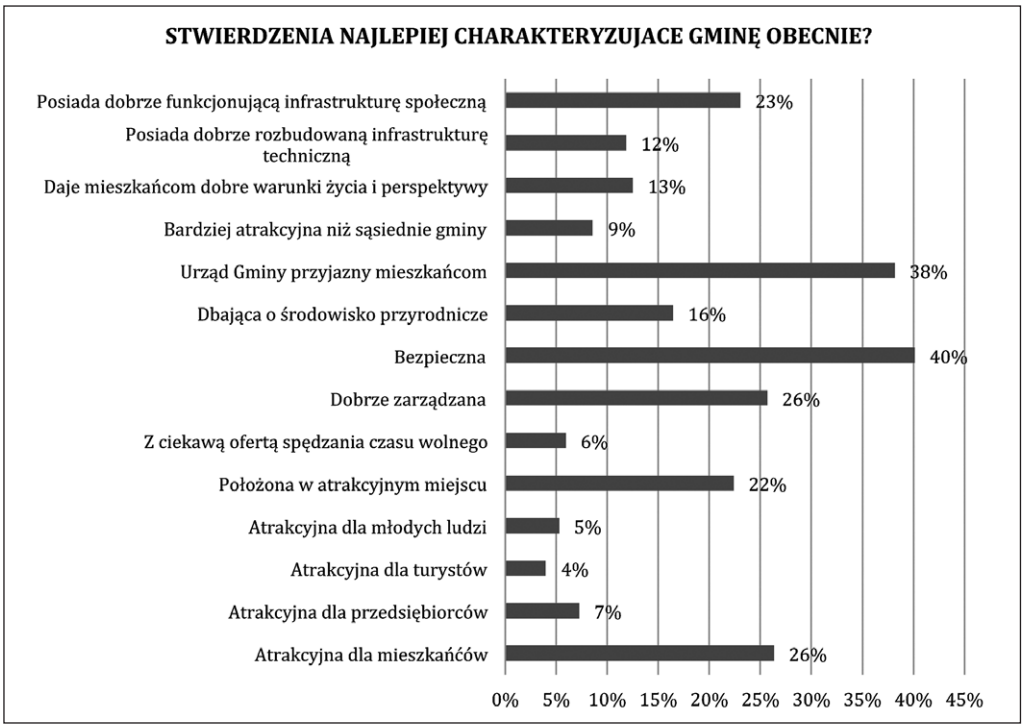

Ryc. 27. Odpowiedź na pytanie 15 w ankiecie: Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje Gminę obecnie, a które z nich powinny charakteryzować Gminę w przyszłości? (Proszę zaznaczyć „x" maksymalnie 3 propozycji w kolumnie „OBECNIE" oraz maksymalnie 3 propozycji w kolumnie „W PRZYSZŁOŚCI")
Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne.

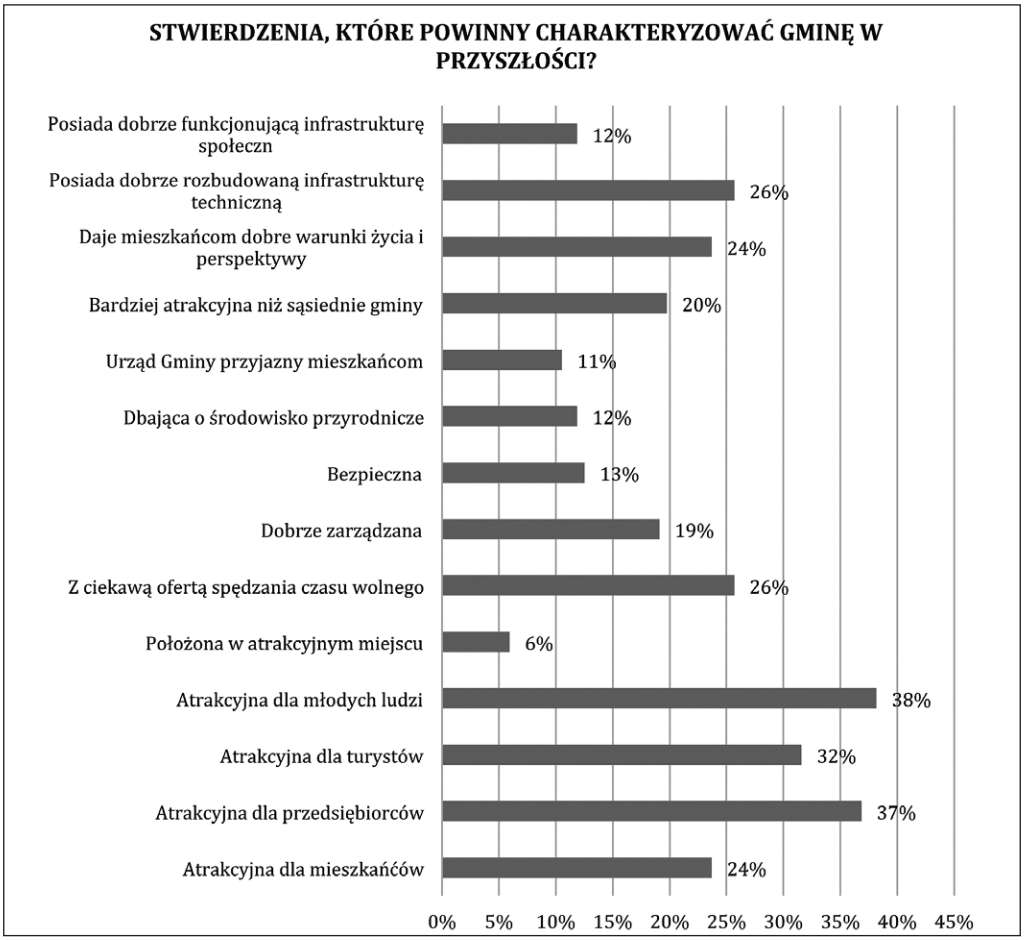

Ryc. 28. Odpowiedź na pytanie 15 w ankiecie: Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje Gminę obecnie, a które z nich powinny charakteryzować Gminę w przyszłości? (Proszę zaznaczyć „x" maksymalnie 3 propozycji w kolumnie „OBECNIE" oraz maksymalnie 3 propozycji w kolumnie „W PRZYSZŁOŚCI")

Źródło: Ankiety zebrane na terenie wszystkich sołectw gminy Kobylin. Opracowanie własne

strzeń jest zaaranżowana. Jakość jej jest różna, ale chęci w stworzeniu aktywnego miejsca dla dzieci, pozwalającego na realizację także młodzieżowych potrzeb są olbrzymie. Obserwując owe wiejskie przestrzenie odnosi się czasem wrażenie, że mieszkańcy potrafią zrobić coś z niczego. Ważne, aby plac zabaw był bezpieczny (ogrodzony) i spełniał kryteria jakościowo-aktywizujące (sprzęt atestowany, czysty, z równo skoszoną trawą).

Oprócz atutów mieszkańcy w ankiecie wyróżnili także słabe strony gminy. Potrzeby w zakresie remontów dróg gminnych są bardzo duże. Spośród wszystkich zadań publicznych jednostki samorządowej, utrzymanie, modernizacja i naprawy dróg są zdecydowanie na pierwszym miejscu. Kolejne słabe strony to braki w podstawowej infrastrukturze sieciowej (kanalizacja, wodociągi, gaz), mała liczba przestrzeni publicznych dla młodzieży (badania społeczne potwierdzają potrzebę realizacji inwestycji w tym kierunku) a także brak istotnych ciągów drogowych (obwodnica gminna), które mogłyby zachęcić przedsiębiorstwa do inwestowania na terenie gminy. Jest to jednak słaba strona, która ma charakter niesterowalny i wszelkie zmiany w tym zakresie są w zasadzie wykluczone. Brak wspólnych przestrzeni i miejsc dla dzieci i młodzieży doskwiera mieszkańcom. Zapewne dobrze zorganizowane przestrzenie mogłyby też służyć turystom i przyjezdnym, niestety działania władz nie są ukierunkowane na turystykę (agroturystykę). Mieszkańcy oprócz wymienionych na wykresie słabych cech gminy mieli możliwość wyrażenia własnych opinii w postaci komentarzy. Wiodącym w wypowiedziach był brak ścieżek pieszo-rowerowych, ograniczenia widoczności wzdłuż dróg i na skrzyżowaniach w wyniku zaniedbań pielęgnacyjnych drzew i krzewów oraz zieleni niskiej. Brak obwodnicy i moderni-

zacji dróg z uwagi na ich zły stan techniczny to jedna z najczęstszych uwag artykułowanych przez mieszkańców, ponadto brak specjalistów medycznych dojeżdżających do ośrodków opieki medycznej. Barierami rozwoju o mniejszym znaczeniu dla mieszkańców były skala niskich emisji zanieczyszczeń, problemy planowania przestrzennego, polaryzacja społeczna lub niski poziom współpracy pomiędzy różnymi organizacjami z terenu gminy . Ale społeczność kobylińska bardzo ceni działania i współpracę z władzami lokalnymi. Dobrze zarządzana i bezpieczna gmina staje się atrakcyjna dla jej mieszkańców i daje dobre warunki życia na przyszłość.

Reasumując wyniki ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Kobylin należy zauważyć cztery sfery potencjału rozwojowego, które mogłyby stanowić podstawę w precyzowaniu celów strategii rozwoju gminy. Należą do nich:

1. aktywność gospodarcza której podstawą jest rolnictwo,
2. dbałość o zachowanie wartości społecznych poprzez utworzenie miejsc wspólnych/publicznych/społecznych pozwalających na aktywność pozadomową oraz intelektualny i fizyczny rozwój dzieci i młodzieży,
3. ochrona wartości kulturowych i wykorzystanie miejsc ciekawych/z potencjałem historycznym dla rozwoju turystyki,
4. współpraca sąsiedzka mająca znaczenie dla realizacji wspólnych międzysołeckich przedsięwzięć.

Oczywiście cele strategii powinny być tak sformułowane, aby ich realizacja wpłynęła na poprawę jakości i warunków życia mieszkańców.

6. Wytyczne do Strategii Rozwoju Gminy Kobylin

Na terenie gminy Kobylin mają miejsce niepokojące zjawiska demograficzne, społeczne, ekonomiczne i przestrzenne. Widoczny jest spadek liczby urodzeń, zmniejszająca się liczba zawieranych małżeństw oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Może to w przyszłości wpłynąć na zmianę zapotrzebowania na usługi zdrowia, oświaty i handlu. Wzrośnie zapotrzebowanie na ośrodki zdrowia (przychodnie), pomoc społeczną, konieczne będą działania w ramach usług oświaty, wzrośnie natomiast preferencja na usługi typu podstawowego. Biorąc pod uwagę złą prognozę demograficzną, niską jakość i niewystarczającą ilość infrastruktury społecznej (na obszarach wiejskich) można przypuszczać, iż jakość życia i zamieszkania mieszkańców gminy nie ulegnie znacznej poprawie. Niepokojące ruchy migracyjne mogą być związane z brakiem wystarczającej ilości miejsc pracy, brakiem stabilizacji rynku pracy oraz niskim poziomem wynagrodzeń.

Bezrobocie, niskie tempo rozwoju sektora prywatnego, mała aktywność w pozyskiwaniu inwestycji zagranicznych, niewielkie działania władz w zakresie poprawy warunków rozwoju przedsiębiorczości lub w tworzeniu przyjaznego środowiska dla aktywności gospodarczej mieszkańców nie stwarza dobrych warunków do podejmowania decyzji ekonomicznych. Obszar gminy Kobylin nie należy do obszarów cechujących się wielkim zróżnicowaniem struktur gospodarczych (wielofunkcyjnością) ani dobrym poziomem sektora usług. Choć społeczności lokalne są dobrze zorganizowane, to brakuje aktywności i sprawności działania. Z uwagi na położenie i bliskość większych ośrodków gospodarczych trudno jest mieszkańcom miasta, ale też i wsi, osiągnąć wysoką efektywność podmiotów gospodarczych. Niestety przedsiębiorczość i innowacyjność przegrywa tu ze słabą mobilnością społeczną.

Przedsiębiorcy gminy Kobylin borykają się zapewne z trudnościami wynikającymi z bliskości Krotoszyna. Rozbudowane tam struktury ekonomiczne wywierają wpływ na specyfikę działalności gospodarczej oraz na konkurencyjność. Zarówno w mieście, jak i na terenie wiejskim gminy widoczne są braki w inwestycjach infrastrukturalnych (wyposażenie w media, jakość i dostępność systemu transportowo-komunikacyjnego). Choć układ komunikacyjny jest bardzo dobry, to ludność narzeka na system transportu publicznego.

Analiza uwarunkowań wykazała, że niewiele jest na obszarach gminy przestrzeni wspólnych, publicznych, integrujących mieszkańców. A jeśli już są wymagają doinwestowania i lepszej organizacji elementów zagospodarowania. Czasem takie miejsce pełni teren przykościelny, czasem przystanek autobusowy. Brak jest miejsc dedykowanych przyjezdnym (do parkowania, postoju, sklep spożywczy). Architektura elementów zagospodarowania jest czasem niespójna, kolorystyka nieodpowiednia. Niewiele jest miejsc dających możliwość aktywnego wypoczynku. Trasy rowerowe czy spacerowe nie są połączone pomiędzy miejscowościami, brak ogólnodostępnych boisk sportowych. Zbyt mało jest miejsc spotkań i miejsc pozwalających na aktywność pozadomową mieszkańców.

Sposób kształtowania przestrzeni na terenie gminy nie może być przypadkowy, lecz przemyślany i oparty na realiach i możliwościach organizacyjnych i finansowych. Istotne jest zachowanie ładu społecznego, co oznacza taką formę organizacji i zagospodarowania przestrzeni, gdzie uwidacznia się czytelna hierarchia jednostek osadniczych, usprawnienie połączeń komunikacyjnych, dostosowanie wyposażenia jednostek osadniczych poszczególnych poziomów hierarchii w usługi niezbędne dla zaspokojenia potrzeb ludności na tych poziomach. Ważne jest stworzenie warunków dla powstania nowych miejsc pracy w obszarach koncentracji ludności i znacznego bezrobocia, co spowoduje znaczny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców regionu oraz zaspokojenie ich aspiracji społecznych. Priorytetowa jest dbałość o ład ekonomiczny, co oznacza takie wykorzystanie potencjału endogenicznego regionu, które pozwala na trwały dynamiczny wzrost gospodarczy, poprawę wyposażenia obszarów gospodarczo opóźnionych w infrastrukturę techniczną i społeczną, dając szanse

zmniejszenia dysproporcji w poziomie gospodarowania. Ważne jest zachowanie ładu ekologicznego, co na terenie gminy Kobylin jest działaniem ważnym i koniecznym, zwłaszcza z uwagi na dostateczny dostęp do terenów przyrodniczych i rekreacyjnych oraz rolniczy charakter miejscowości, w których aktywność gospodarcza w tym zakresie jest bardzo duża. Należy zatem na terenie gminy Kobylin wzmocnić działania poprawiające bezpieczeństwo ekologiczne dla mieszkańców, przyczyniające się do trwałej poprawy jakości życia obecnego i przyszłych pokoleń oraz zachowanie równowagi ekologicznej polegającej na: utrzymaniu i wzbogacaniu bioróżnorodności, kontrolowaniu i racjonalnym korzystaniu ze skromnych tu zasobów środowiska przyrodniczego, zapobieganiu i likwidacji negatywnych dla środowiska skutków działalności człowieka (rolnictwo). Istotne dla rozwoju omawianej jednostki terytorialnej jest dbałość o ład przestrzenny.

Miasto Kobylin wraz z otaczającymi wsiami tworzy układ wzajemnie powiązanych i zależnych ośrodków, które tworzą funkcjonalną i kulturową całość. Ład przestrzenny w ujęciu funkcjonalnym jest w Kobylinie zdefiniowany i określony za pomocą relacji „dom–praca", „dom–usługi", „dom–szkoła", dom–rekreacja", spełniających wymagania i potrzeby społeczne w wymienionym zakresie. Ład w ujęciu kulturowym jest osiągany w gminie poprzez pielęgnowanie wartości historycznych ukrytych w zabytkach (w zbyt małym zakresie). Ład przestrzenny można uzyskać przez likwidację bezładu występującego głównie w strefach wjazdowych do wsi i miasta, szczególnie wzdłuż głównych dróg wylotowych, gdzie chaotycznie przeplatają się różne formy urbanizacji. Na obszarach wiejskich, gdzie nieuporządkowana i zdegradowana struktura ruralistyczna stanowi tło chaotycznej struktury funkcjonalnej, oraz w rejonach nielegalnej zabudowy rekreacyjnej realizowanej w miejscach podlegających szczególnej ochronie ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe należy monitorować stan przestrzeni, rygorystycznie traktować zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ważne jest bowiem kreowanie przestrzeni harmonijnej – dotyczy to zarówno terenów obecnie zainwestowanych, terenów projektowanych pod zabudowę, jak i krajobrazów otwartych, przywracanie walorów zdegradowanej przestrzeni miejskiej, uwzględniające możliwości wszelkich nowoczesnych kreacji, przestrzeganie wytycznych konserwatorskich w zakresie poszczególnych obiektów objętych ochroną, jak również zasad zagospodarowania zabytkowych układów urbanistycznych, kontynuowanie architektury wiejskiej przy założeniu, że tradycyjny nurt architektury lokalnej regionu nie powinien mieć prawa wyłączności, ale powinien stanowić ważny wyróżnik dla zachowania regionalnej specyfiki. Na terenach szczególnie cennych krajobrazowo należy unikać realizacji projektów odległych stylistycznie, pochodzących z kulturowo odmiennych regionów. Jak wiadomo dążenie do ładu przestrzennego dokonuje się w trakcie formułowania zapisów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ale także w strategii rozwoju gminy, dlatego wytyczne i ustalenia w tych dokumentach powinny być przemyślane (na etapie ich definiowania) i monitorowane (na etapie realizacji inwestycji).

Na terenie gminy Kobylin priorytetowa jest ochrona dziedzictwa kulturowego, tożsamości i tradycyjnych elementów środowiska wiejskiego poprzez pielęgnowanie niematerialnych i materialnych walorów gminy. Działań naprawczych wymagają obszary wiejskie. Podstawą spójności wyglądu wsi jest myślenie całościowe, z uwzględnieniem aktualnych potrzeb mieszkańców i tożsamości miejsca, a nie myślenie wybiórcze, o zagospodarowaniu poszczególnych jej elementów. Tylko koncepcja zagospodarowania całej wsi (wraz z pomysłem na jej rozwój) daje podstawy i szansę do zachowania i podkreślenia jej indywidualnego charakteru. We wnętrzach współczesnych wsi ogromną rolę odgrywają budynki i ogrodzenia, ważne jest, aby zabudowa miała określone formy lub spójną kolorystykę, co ze względu na ekspozycję jest bardzo istotne dla ładu przestrzennego. Ład może bowiem wynikać z jednakowej formy dachów, ustawienia budynków czy ich podobnych brył. Może być wynikiem także odpowiedniej palety kolorystycznej spójnej dla natury regionu. Należy zatem rozpoznać walory regionu ukryte we wnętrzach wiejskich przestrzeni: zabytkowe budynki, dominanty przestrzenne, panoramy, tereny zielone i tereny otwarte. Należy zastanowić się nad wykorzystaniem atutów wynikających z ukształtowania terenu czy osi widokowych.

Proces kształtowania przestrzeni gminy Kobylin powinien być poparty współuczestnictwem społeczności lokalnych, która w procesie decyzyjnym (projektowym) może współdecydować o kształcie przestrzeni. Ważne jest uwzględnianie takich elementów jak: skwery, parki, aleje, ogrody; wyznaczenie miejsc pod parkingi, utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni, zagospodarowanie i retencjonowanie wód opadowych w kierunku umożliwiającym zwiększenie zasilania wód podziemnych, podnoszenie wymogów architektonicznych, szczególnie

w stosunku do obiektów realizowanych na obszarach o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych, zapewnienie sprawnego transportu publicznego oraz wprowadzenie ułatwień w ruchu pieszym i rowerowym, optymalizowanie sieci ulic (realizacja nowych ulic, segregacja ruchu), planistyczne przygotowanie oferty terenów dla inwestorów (dotyczy to zarówno terenów mieszkaniowych, jak i przeznaczonych pod usługi i działalność gospodarczą), podejmowanie opracowań planistycznych dotyczących rewaloryzacji przestrzeni, w tym przestrzeni publicznych, włączenie problematyki społecznej i gospodarczej do procesów planistycznych, uwzględnianie problematyki związanej z bezpieczeństwem, poprzez zapobieganie skutkom katastrof i stosowanie zabezpieczeń na wypadek ich wystąpienia oraz respektowanie zasad bezpieczeństwa publicznego w architekturze i urbanistyce. Niezwykle istotne jest zapobieganie nadmiernemu wydłużaniu zabudowy wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, projektowanie nowych układów urbanistycznych odznaczających się zwartością i różnorodnością funkcji, z poszanowaniem istniejących układów ruralistycznych, zachowanie ciągłości ochrony systemów terenów otwartych, parków i terenów rekreacyjnych, wprowadzanie zróżnicowanych form przestrzeni publicznych – alei, miejsc spotkań, skwerów, placów zabaw itp., wypracowanie koegzystencji dominujących form zagospodarowania zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej oraz środowiska przyrodniczego.

Dla zachowania spójności i zwartości struktury przestrzennej miejscowości gminy Kobylin należy dopilnować koncentracji zainwestowania w istniejących jednostkach osadniczych położonych przy drogach lub w ich pobliżu poprzez projektowanie struktur odznaczających się zwartością i rozwijających w harmonijny sposób lokalne układy miejskie lub wiejskie, na bazie istniejących układów komunikacyjnych. Konieczne jest ograniczenie możliwości przekształceń gruntów rolniczych, szczególnie w strefie intensywnej gospodarki rolnej, na cele nierolnicze, a projektowanie dróg serwisowych oraz węzłów komunikacyjnych, umożliwiających sprawne włączenie ruchu lokalnego do głównych tras, powinno być poparte badaniami ruchu. Stosowanie zabezpieczeń w miejscach o największej uciążliwości ruchu dla zabudowy istniejącej i projektowanej oraz dla obszarów istotnych dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego jest cenne nie tylko dla kierowców, ale także pieszych i rowerzystów.

Na terenach wiejskich gminy Kobylin niezwykle potrzebna jest ochrona charakterystycznych układów ruralistycznych oraz zespołów sakralnych, pałacowo-parkowych, folwarków, ochrona zabytkowych budynków mieszkalnych, gospodarczych, wiatraków, remiz, szkół, kuźni, młynów, gorzelni, kapliczek, krzyży i innych elementów specyficznych dla architektury wiejskiej. Także poszanowanie kształtowanej tradycyjnie różnorodności etnicznej form osadnictwa wiejskiego (które są widoczne w poszczególnych rejonach województwa wielkopolskiego) może wpłynąć na zwiększenie wartości miejsc. Konieczna jest ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przez tworzenie zwartych układów zabudowy i unikanie rozpraszania zabudowy, porządkowanie przestrzeni publicznych, np. wnętrz placowych i tworzenie miejsc integracji społecznej, wydobywanie w układzie przestrzennym elementów kompozycji ruralistycznej: dominant przestrzennych, osi widokowych, ekspozycji, sylwet, dolin, skarp, charakterystycznych form terenowych, grup zieleni, alei, rozłogów itp. Twórcze wykorzystywanie wzorców architektury lokalnej przy formułowaniu warunków dla projektowanej zabudowy, odwoływanie się do architektury regionalnej, preferowanie rodzimych materiałów budowlanych oraz tradycyjnych elementów małej architektury, takich jak: drewniane płoty, podmurówki z kamienia naturalnego, itp., zabezpieczanie terenów o różnych funkcjach, wzbogacających monofunkcyjną zabudowę wiejską – usługowych, produkcyjnych, sportowych, rekreacyjnych, sakralnych, itp. da podstawę dobrych wzorców i wpłynie na przyszłą formę zabudowy i zagospodarowania terenu.

Ten sposób zabudowy i zagospodarowania warunkowany jest też występującymi konfliktami, wynikającymi z odrębności przyrodniczej, społecznej i gospodarczej poszczególnych obszarów, co powoduje wytworzenie się zróżnicowanych funkcji, między którymi nieuniknione jest występowanie napięć. Ich całkowite wyeliminowanie nie zawsze jest realne, jednak można je złagodzić. I tak:

- konflikty na styku *infrastruktura techniczna – osadnictwo* można rozwiązać poprzez: projektowanie zabudowy mieszkaniowej i obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi poza strefami uciążliwości komunikacji i liniowych urządzeń technicznych; realizację dróg obwodowych miast i miejscowości, w których występuje duże natężenie ruchu tranzytowego, a zwłaszcza eliminację tego ruchu z zabytkowych układów przestrzennych; realizację bezkolizyjnych skrzyżowań z drogami w miejscach ważnych dla utrzymania więzi społecznych i gospodarczych; wprowadzanie ekranów akustycznych naturalnych lub sztucznych w miejscach,

gdzie zabudowa mieszkaniowa lub obiekty podlegające szczególnej ochronie znajdują się w obrębie stref uciążliwości komunikacji. Można także dokonać korekty granic administracyjnych jednostek osadniczych podzielonych głównymi trasami komunikacyjnymi.

- konflikty na styku *środowisko przyrodnicze – osadnictwo* można rozwiązywać poprzez: optymalizację lokalizacji nowej zabudowy poprzez szczegółowe analizy i studia tematyczne, w oparciu o które na poziomie lokalnym należy chronić naturalne zasoby środowiska przyrodniczego i walory krajobrazowe przed niekontrolowaną zabudową; realizację nowych i rozbudowę istniejących oczyszczalni ścieków, zwłaszcza na obszarach zlewni wskazanych do ochrony oraz obszarach najwyższej i wysokiej ochrony głównych zbiorników wód podziemnych; rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej; sukcesywne wprowadzanie dla celów grzewczych paliw i technologii charakteryzujących się niskimi wskaźnikami emisji oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii; zwiększenie zastosowania odnawialnych źródeł energii do zaspokajania potrzeb energetycznych;
- konflikty na styku *środowisko przyrodnicze – rekreacja* można rozwiązywać poprzez: dostosowanie wielkości ośrodków rekreacyjnych i zespołów działek rekreacji indywidualnej do chłonności środowiska przyrodniczego, ograniczanie i sterowanie ruchem turystycznym na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych, wprowadzanie w lokalnych dokumentach planistycznych ograniczeń przeobrażania krajobrazu pasa terenu o szerokości min. 100 m od linii cieków wodnych,
- konflikty na styku *środowisko przyrodnicze – rolnictwo* można rozwiązywać poprzez: wprowadzenie barier biogeochemicznych w postaci pasów zadrzewień śródpolnych i przywodnych; wdrażanie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej dla ograniczenia spływu zanieczyszczeń z terenów rolnych i stosowanie nowoczesnych systemów nawożenia; budowę i konserwację systemu melioracji podstawowej i szczegółowej oraz nadzór nad jej prawidłowym funkcjonowaniem w celu ograniczenia do minimum niekorzystnego wpływu na środowisko przyrodnicze;
- na styku *środowisko przyrodnicze – powierzchniowa eksploatacja surowców* można rozwiązywać poprzez rekultywację rolną, leśną i specjalną (np. wodną).

Ze względu na wysoką dynamikę procesów przestrzennych na obszarze gminy Kobylin za najistotniejsze uznaje się: dążenie do zapewnienia poprawy dostępności do ośrodków hierarchicznie ważnych, zwłaszcza poprzez tworzenie zintegrowanej komunikacji publicznej. Z analizy różnych formy zagospodarowania gminy Kobylin wynika, iż przestrzeń budowana jest w zasadzie poprzez działanie dwóch sfer: produkcyjnej i mieszkaniowej. Funkcjonowanie obu ma odniesienie w przestrzennych zmianach i decydują o sposobie zabudowy i zagospodarowaniu, obie też mają wpływ na inne sfery życia, tj. na: społeczną, gospodarczą, środowiskową i techniczną. Na społeczną, gdyż odnoszą się do jakości i sposobu życia mieszkańców, pobudzają ich do aktywności, inspirują do podejmowania decyzji, organizują czas pracy i czas wolny od zajęć. Na gospodarczą, bowiem wymuszają decyzje dotyczące przedsięwzięć inwestycyjnych, związane są z przedsiębiorczością, finansami, wpływają na popyt i podaż, wzmacniają wartość ekonomiczną i konkurencyjną gminy. Na sferę środowiskową rzutują poprzez działalność turystyczną, ściśle skompilowaną ze sferą kulturową i ekologiczną wynikającą z działań bezpośrednich przy produkcji rolnej. W sferze technicznej zmiany muszą dokonać się w odpowiedzi na potrzeby wynikające z kreowania nowej jakości przestrzeni kulturowej oraz dotyczące infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej ściśle związaną z obsługą działań w sferze kulturowej (baza noclegowa, gastronomiczna, szlaki piesze, rowerowe, miejsca na spotkania, festiwale, lokalne imprezy i inne) oraz na potrzeby wynikające z specyfiki działalności produkcyjnej (urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty świadczące niezbędne usługi dla danej jednostki przestrzenno-gospodarczej w zakresie energetyki, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków i odpadów, transportu, teletechniki itp.).

Analiza uwarunkowań gminy Kobylin wykazała zbiór problemów i potencjałów w poszczególnych sferach życia i funkcjonowania gminy:

a) w sferze środowiska przyrodniczego zostały zidentyfikowane problemy i potencjały gminy w zakresie rzeźby terenu, budowy geologicznej, warunków wodnych, glebowo-rolniczych i klimatycznych, a także w zakresie walorów przyrodniczo-krajobrazowych, ochrony przyrody, występowania fauny i flory. Należą do nich:

Problemy:

- niska zasobność terenu w udokumentowane złoża surowców mineralnych,
- mało urozmaicona, monotonna rzeźba terenu,
- ograniczone możliwości zagospodarowania obszarów ochrony wód podziemnych,

- wyjątkowo niska zasobność gminy w wody powierzchniowe,
- duże zanieczyszczenia cieków wodnych,
- niewystarczający stopień skanalizowania obszarów wiejskich,
- zagrożenia wynikające z intensywnej gospodarki rolnej, w tym zagrożenie zanieczyszczeniem wód związkami azotu ze źródeł rolniczych,
- znikome walory przyrodniczo-krajobrazowe;

Potencjały:

- izolacja zbiorników wód podziemnych od powierzchni terenu,
- ochrona ujęcia wód czwartorzędowych w ramach strefy ochrony pośredniej.
- występowanie gleb o wysokiej przydatności rolniczej,
- duży potencjał dla rozwoju rolnictwa tkwiący w strukturze funkcjonalno-przestrzennej,
- dogodne warunki klimatyczne dla rozwoju rolnictwa,
- dogodne warunki klimatyczne dla rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej,
- występowanie nielicznych cennych siedlisk dzikiego ptactwa w obrębie dolin;

b) w sferze funkcjonalno-przestrzennej gmina ma duży potencjał w zakresie przestrzennego zagospodarowania. Wartości tkwiące w istniejącej strukturze często niestety nie są wykorzystywane, nie są także chronione. Do najważniejszych należą:

Potencjał

- zachowany historyczny układ urbanistyczny miasta i wsi, w tym główne elementy kompozycji: place, przebieg ulic, historyczne budynki tworzące zwarte pierzeje, dominanty, ochrona konserwatorska,
- wyróżniający się w planie miasta plac (rynek) – miejsce integrujące mieszkańców i rozpoznawalny punkt dla turystów,
- zachowane założenia urbanistyczne folwarczno-pałacowo-parkowe na obszarach wiejskich,
- zachowane budynki o wartości zabytkowej i historycznej wpływające pozytywnie na jakość przestrzeni np. kościoły,
- atrakcyjne punkty w przestrzeni miasta do obserwacji panoram, zachowane przedpola i osie widokowe,
- atrakcyjne elementy sylwety miasta i wsi,
- zachowane naturalne elementy krajobrazu takie jak: tereny zieleni miejskiej (nieurządzonej), kępy drzew, rzeka, cieki i zbiorniki wodne, stanowiące nieodłączną część struktury przestrzennej miasta i gminy,
- bogaty zasób zieleni gminnej o różnej formie (zieleń ogrodów przydomowych zieleń cmentarzy, parków),
- zachowane układy zabudowy typowe dla terenów wiejskich: ulicówka, wielodrożnica,
- istniejące obiekty kubaturowe oraz plenerowe sportu i rekreacji,
- tereny wolne od zainwestowania w centrum miasta – oferta pod funkcjonalną przestrzeń usługową, dostosowana parametrami do skali miasta,
- możliwości wykorzystania trasy po nieczynnej linii kolejowej;

Problemy:

- brak planów miejscowych dla terenów na obszarze miasta o charakterze ochronnym i inwestycyjnym - ryzyko ekspansji zabudowy miejskiej na obszary peryferyjne, utrata zwartości tkanki miejskiej,
- brak ładu przestrzennego w kwartałach zabudowy historycznego układu urbanistycznego (np. ulica zacisze, przestrzenie podwórek) i współczesne elementy architektoniczne w kamienicach (np. schody zewnętrzne do lokali na drugiej kondygnacji) – zawłaszczanie przestrzeni publicznych,
- brak czytelnego strefowania w strukturze miasta,
- brak powiązań komunikacyjnych – ulic i przejść pieszych, między poszczególnymi zespołami urbanistycznymi i architektonicznymi w mieście,
- zabudowa plombowa w zwartych pierzejach ulic lokalizowana bez nawiązania do linii zabudowy ulicy,
- brak czytelnego powiązania obiektów i zespołów zabudowy o istotnym znaczeniu dla przestrzeni i tożsamości miasta,
- brak wyeksponowania w panoramie miasta obiektów zabytkowych i dominanty w świetle dziennym i nocą oraz wyznaczonych punktów widokowych,
- brak pełnej funkcjonalności placu (rynku) oraz podkreślenia walorów jego ścian architektonicznych wpływających na czytelność wnętrza oraz niska jakość zieleni,
- podniesiony poziom emisji dwutlenku węgla i poziom hałasu, drgań i wibracji przez ruch tranzytowy pojazdów przez plac (rynek),
- obniżenie jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznej miasta oraz obniżenie jakość

zamieszkiwania i wartości mieszkań przy placu (rynku) przez ruch tranzytowy pojazdów o dużym tonażu,
- brak elementów małej architektury w przestrzeniach publicznych lub ich niefunkcjonalne usytuowanie (np. ławki na placu),
- uboga oferta usług gastronomicznych na terenie miasta i gminy
- brak zieleni w przekroju poprzecznym ulic,
- istniejąca zabudowa wielorodzinna nie pasująca do skali miasta (parametry, forma, intensywność zabudowy),
- brak funkcjonalnego zagospodarowania osiedli wielorodzinnych,
- zły stan techniczny dróg i ulic (brak nawierzchni utwardzonych i chodników),
- na budynkach pokrycia dachowe cementowo-azbestowe,
- brak polityki reklamowej (lokalizacja, wielkość, kolorystyka i styl nośników reklamowych, tablic informacyjnych i szyldów),
- brak polityki parkingowej na obszarze miasta, w szczególności ograniczenia postoju samochodów wzdłuż ulic wylotowych z miasta i zakazu postoju na wąskich uliczkach wokół rynku,
- nie wpisujące się w charakter sąsiadującej zabudowy obiekty handlu wielkopowierzchniowego (wysokość, architektura, materiały) oraz problematyczna lokalizacja przy głównych ulicach miasta,
- brak wykorzystania budynków zabytkowych i o wartości historycznej;

c) w sferze gospodarczej zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy i potencjały gminy w zakresie podmiotów gospodarczych, sytuacji budżetowej oraz rolnictwa. Należą do nich:

Problemy:
- rozdrobnienie zasobów gospodarczych w gminie – również terenów inwestycyjnych – brak jednolitych dużych terenów pod inwestycje,
- niekorzystna struktura agrarna - dominująca przewaga małych i dużych gospodarstw rolnych,
- brak skonkretyzowanych planów rozwoju gospodarczego w dokumentach strategicznych,
- słaba promocja potencjału turystycznego i kulturowego gminy – brak infrastruktury turystycznej i usług towarzyszących,

Potencjały:
- wzrost w latach 2016-2019 liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Kobylin,
- korzystny bilans nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych do wyrejestrowanych w latach 2015-2019,
- gospodarka oparta jest na małych, lokalnych przedsiębiorcach, funkcjonujących głównie w formie indywidualnej działalności gospodarczej osób fizycznych,
- systematycznie rosnąca liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych w latach 2009-2019, szczególnie na obszarach wiejskich,
- stosunek wyrejestrowanych do zarejestrowanych podmiotów jest dodatni, co świadczy o rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy,
- występujące w ostatnich latach nadwyżki budżetowe sprzyjają podejmowaniu większych wyzwań inwestycyjnych,
- duży udział powierzchni użytków rolnych pod zasiewami,
- wieloletnia tradycja rolnicza regionu – dobrze rozwinięty sektor obsługi rolnictwa i produkcji rolnej – przy jednoczesnej powolnej „utracie" podmiotów w tym sektorze;

d) w sferze komunikacyjno-transportowej określono następujące problemy i potencjały w zakresie obsługi komunikacyjnej oraz mobilności transportowej mieszkańców gminy:

Problemy:
- zły stan techniczny części dróg na terenie gminy – miejscowo szczególnie niebezpieczny,
- brak infrastruktury rowerowej oraz pieszo-rowerowej, szczególnie poza terenami zabudowanymi (brak połączeń pomiędzy generatorami ruchu, w szczególności miejscami i obiektami o potencjale turystycznym),
- zły stan techniczny stacji kolejowych w gminie,
- niedostosowana do potrzeb mieszkańców organizacja komunikacji zbiorowej (brak połączeń oraz niedostosowanie techniczno-transportowe dla potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych),
- brak bezpośredniego wpływu gminy na organizację komunikacji zbiorowej;

Potencjały:
- dobrze rozbudowana sieć drogowa bez barier dla dalszego rozwoju,
- korzystny przebieg drogi krajowej 36 oraz układu ulic w mieście, umożliwiających zmianę organizacji ruchu w pozostałej części miasta, w szczególności na rynku w Kobylinie,
- korzystny przebieg nieczynnej linii kolejowej oraz istniejących ścieżek pieszo-rowerowych umożliwiający stworzenie szlaku turystycz-

nego łączącego wszystkie obiekty i miejsca w gminie o wysokim znaczeniu turystycznym, kulturowym, krajobrazowym i gospodarczym,
- duży potencjał na wykorzystanie nieczynnej linii w charakterze atrakcji turystycznej – ścieżki pieszo rowerowej lub drezynowej – zachowanie istniejących torów,
- duży potencjał na „podłączenie się" do systemu ścieżek rowerowych sąsiednich gmin;

e) w sferze środowiska kulturowego zostały zidentyfikowane najpoważniejsze problemy oraz kluczowe potencjały gminy w zakresie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Należą do nich:

Problemy:
- zagrożenie grodzisk działalnością gospodarczą, przemysłową oraz rolniczą,
- ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów związanych z występowaniem grodzisk i stref ochrony konserwatorskiej,
- zły stan techniczny oraz wizualny wielu zabytkowych obiektów i ich otoczenia. brak pomysłu na ich nowe „życie", a także brak zachęt do ich odnowy,
- niewystarczające pokrycie terenu gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w których określane są szczegółowe zasady ochrony zabytków,
- niewystarczające wyposażenie gminy w obiekty kulturalne o znaczeniu turystycznym (te istniejące wymagają działa naprawczych),
- słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna w gminie,
- niewystarczająca promocja materialnego dziedzictwa kulturowego, lokalnych tradycji i wydarzeń kulturalnych poza granicami gminy;

Potencjały
- liczne zabytki architektoniczne i historyczne występujące na terenie gminy,
- możliwość wykorzystania grodzisk i zbytków do utworzenia szlaków turystycznych,
- liczne zabytki obszarowe oraz obiekty o cechach zabytkowych występujące na terenie gminy,
- bogactwo krajobrazu kulturowego (zespoły pałacowo-parkowe, dawne układy wsi itp.),
- liczne działania podejmowane przez lokalną społeczność na rzecz kultywowania tradycji i kultury (np. lokalne imprezy),
- duża liczba zespołów i innych organizacji przyczyniających się do integracji społecznej i budowania lokalnej tożsamości;

f) w sferze demograficznej zidentyfikowane zostały następujące najważniejsze problemy i potencjały:

Problemy:
- niekorzystne zmiany struktury wieku ludności, zmniejszanie udziału liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym,
- rosnące wskaźniki obciążenia demograficznego,
- tylko jedna na terenie gminy szkoła ponadgminazjalna, o ogólnym profilu kształcenia (konieczność podejmowania kształcenia poza terenem gminy),
- ujemny bilans zameldowań i wymeldowań na obszarze wiejskim;

Potencjały:
- dodatni (choć niewielki) przyrost naturalny,
- pozytywny bilans ruchów migracyjnych, szczególnie na tle sąsiadujących gmin (wchodzących w skład powiatu),
- zróżnicowanie gęstości zaludnienia w mieście i zmiany w kierunku napływu ludności do obszarów o mniejszym zagęszczeniu,
- dodatni bilans zameldowań i wymeldowań na obszarze miasta w ostatnich latach;

g) w sferze społecznej zostały rozpoznane główne problemy i potencjały gminy w zakresie infrastruktury społecznej, polityki społecznej, a także rynku pracy. Należą do nich:

Problemy w zakresie infrastruktury społecznej:
- dysproporcje w zakresie wyposażenia gminy w infrastrukturę społeczną, (między dobrze wyposażonym miastem a obszarami wiejskimi, na których obiekty infrastruktury społecznej są nieliczne i rozproszone),
- ograniczone formy wsparcia dla osób wymagających pomocy społecznej (np. dla dzieci i młodzieży z problemami),
- niewystarczająca oferta opieki zdrowotnej na terenie gminy (w tym zwłaszcza opieki specjalistycznej),
- ogólny spadek zainteresowania czytelnictwem na terenie gminy (mimo powiększającego się księgozbioru bibliotek publicznych),
- niewystarczające wyposażenie gminy w obiekty kulturalne o znaczeniu turystycznym,
- brak żłobków i innych form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3;

Potencjały w zakresie infrastruktury społecznej:
- rola miasta jako lokalnego ośrodka administracji, kultury i oświaty,

- rozbudowana sieć jednostek OSP, które zapewniają bezpieczeństwo oraz prowadzą działalność wychowawczą i kulturalną,
- zadowalające wyposażenie infrastrukturalne i instytucjonalne gminy w zakresie pomocy społecznej (m.in. m-gops, dps-y itp.),
- zasoby infrastrukturalne, instytucjonalne i organizacyjne gminy związane z aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców,
- wzrost zainteresowania niektórymi formami życia kulturalnego na terenie gminy (sporadyczne imprezy kulturalne, muzyczne),
- zróżnicowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna na terenie gminy (m.in. boiska sportowe, siłownie, place zabaw itp.),
- dostęp do głównych usług w zakresie wychowania przedszkolnego i szkolnictwa na terenie gminy,
- korzystne wartości współczynnika skolaryzacji (%) dla szkolnictwa podstawowego w gminie na tle powiatu i województwa,
- polepszające się (lub niepogarszające się) warunki opieki przedszkolnej oraz nauczania w szkołach podstawowych na terenie gminy (zwłaszcza na wsiach) mierzone wskaźnikiem liczby dzieci/uczniów na jeden oddział w przedszkolach/szkołach podstawowych;

Problemy w zakresie pomocy społecznej i problemów społecznych:

- ubóstwo, które niesie za sobą szereg problemów związanych z wykluczeniem społecznym,
- ograniczone środki finansowe będące przeszkodą w zakresie realizacji przedsięwzięć w zakresie przeciwdziałania biedzie i ubóstwu,
- ograniczone środki materialne i niematerialne na działania w zakresie wsparcia rodziny,
- niskie kompetencje życiowe, psychospołeczne, wychowawcze niektórych rodziców, brak dobrych wzorców dorosłości w rodzinie,
- motywacje i postawy niektórych beneficjentów pomocy socjalnej – brak zainteresowania działaniami w zakresie aktywizacji,
- ograniczone możliwości wspierania dzieci i młodzieży z problemami,
- kryzys rodziny – zachwianie wartości rodziny, osłabienie więzi rodzinnych,
- trudna sytuacja socjalna osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych;

Potencjały w zakresie pomocy społecznej i problemów społecznych:

- doświadczenie pracowników MOPS w zakresie wsparcia rodziny,
- działania podejmowane na rzecz rodzin przez organizacje, instytucje, placówki oświaty,
- wysoki poziom współpracy międzyinstytucjonalnej,
- działalność punktu konsultacyjnego (prawnik, psycholog, terapeuta uzależnień)
- realizacja programów profilaktycznych,
- zatrudnienie asystenta rodziny w celu poprawy sytuacji w rodzinie poprzez zwiększanie kompetencji psychospołecznych i wychowawczych rodziców,
- miejsca integracji społecznej i zawodowej dla osób niepełnosprawnych,
- możliwości pozyskania środków zewnętrznych;

Problemy w zakresie rynku pracy:

- bezrobocie, problem wciąż obecny, choć nie w takiej skali jak kilkanaście lat temu,
- zagrożenie bezrobociem kobiet, utrudnienia związane z powrotem d pracy po urodzeniu dziecka,
- „pracujący ubodzy" (ang. *working poor*) – mimo posiadania pracy nie mają możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,
- zagrożenie bezrobociem osób młodych (ze względu na niewielkie doświadczenia zawodowe i niskie kwalifikacje);

Potencjały w zakresie rynku pracy:

- aktywizacja wiejskich społeczności lokalnych,
- podmioty ekonomii społecznej,
- zakłady pracy chronionej w powiecie.

7. Podsumowanie

Celem pracy było określenie podstaw do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kobylin w oparciu o Sołeckie Strategie Rozwoju. One zawierają w swej treści dwie najważniejsze sfery wiedzy o sołectwie, tj. potencjał rozwojowy (istniejące zasoby) oraz wyniki analizy SWOT. W pracy można także odnaleźć analizę uwarunkowań w większej skali przestrzennej – gminy (tu umieszczono wybrane elementy, zakres diagnozy stanu istniejącego gminy znacznie przekraczał możliwości redakcyjne tego opracowania), które należy także wziąć pod uwagę przy opracowywaniu celów Strategii Rozwoju Gminy.

Analiza potencjału została w SSR oparta na SWOT, który jest najczęstszym narzędziem stosowanym w celu syntezy diagnozy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego (Parysek 1997, Dutkowski 2003, Dziemianowicz i in. 2012). Polega ona na podsumowaniu diagnozy poprzez określenie mocnych stron (*strengths*), słabych stron (*weaknesses*), szans (*opportunities*) i zagrożeń (*threats*) mogących wpłynąć na sytuację rozwojową obszaru (zob. Obłój 2014). Różnice pomiędzy tymi czterema elementami są często przedmiotem dyskusji i powodem wielu nieporozumień metodycznych. Nie budzi wątpliwości, że mocne strony oraz szanse to pewne pozytywne czynniki, natomiast słabe strony i zagrożenia – negatywne. Problem pojawia się jednak przy definiowaniu różnic między mocnymi stronami i szansami oraz między słabymi stronami i zagrożeniami. W tym celu stosuje się przynajmniej trzy rozróżnienia (Dziemianowicz i in. 2012). Pierwsze z nich (najczęściej stosowane) odróżnia mocne i słabe strony od szans i zagrożeń z uwzględnieniem miejsca ich powstania – tym sposobem można wyodrębnić te czynniki, które identyfikujemy w obrębie danej jednostki (czynniki wewnętrzne) oraz te, które identyfikujemy w jej otoczeniu (czynniki zewnętrzne). Drugie z nich (nazywane analizą instytucjonalną) definiuje szanse i zagrożenia jako czynniki, na które analizowany obiekt nie ma bezpośredniego wpływu, natomiast mocne i słabe strony leżą w obszarze jego oddziaływania. Trzecim sposobem jest analiza dynamiczna, w świetle której czynnikiem różnicującym silne strony i szanse oraz słabe strony i zagrożenia jest czas ich występowania, tj. szanse i zagrożenia dotyczą przyszłości, natomiast mocne i słabe strony – teraźniejszości (Dziemianowicz i in. 2012). Wybór jednego z tych trzech sposobów rozróżniania czynników rozwoju danego obszaru jest koniecznością i należy dokonać go na początku tworzenia macierzy SWOT. Najważniejszym jest jednak, by zespół opracowujący strategię trzymał się od początku do końca przyjętego rozróżnienia i definicji poszczególnych elementów SWOT. Sołectwa gminy Kobylin, opracowując Sołeckie Strategie Rozwoju przyjęły następujące zasady analityczne:

- Mocne strony – wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę danego sołectwa (sytuacja wewnętrzna);
- Słabe strony – wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę sołectwa (sytuacja wewnętrzna);
- Szanse – wszystko to, co stwarza sołectwu szansę korzystnej zmiany (okoliczności zewnętrzne);
- Zagrożenia – wszystko to co stwarza sołectwu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej (okoliczności zewnętrzne).

W wyniku przeprowadzonych analiz i znajomości wyników SWOT poszczególnych sołectw dokonuje się zestawienia mocnych i słabych stron tych jednostek oraz określenia szans rozwoju i potencjalnych zagrożeń. Ocena uzyskanych wyników daje podstawę w wyborze właściwej (odpowiedniej dla gminy) strategii rozwoju. Wyróżnia się cztery rodzaje strategii:

- Strategia ofensywna – cechuje jednostki, które stawiają przede wszystkim na wykorzystanie mocnych stron i nadarzających się szans. Za pomocą swoich atutów wykorzystują one szanse rozwoju, a z kolei nadarzające się okazje przekładają na dalsze wzmocnienie atutów.
- Strategia konkurencyjna – cechuje jednostki, które nastawiają się na wykorzystywanie nadarzających się szans do eliminowania słabych stron i zamieniania ich w atuty.

- Strategia konserwatywna – cechuje jednostki, które planują maksymalnie wykorzystać mocne strony przy jednoczesnym zmniejszaniu znaczenia dla rozwoju nadchodzących zagrożeń.
- Strategia defensywna – cechuje jednostki, które bronią się przed kryzysem, eliminując słabe strony i przeciwstawiając się zagrożeniom.

W świetle wyników badań i analiz przeprowadzonych w celu opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kobylin oraz wnioski płynące z Sołeckich Strategii Rozwoju wariant strategii ofensywnej (maksymalne wykorzystanie efektu synergii występującego między silnymi stronami i szansami) wydaje się najlepszy i najbardziej skuteczny. Gmina w przyszłych działaniach powinna także przyjąć strategie defensywną polegającą na zapewnieniu przetrwania przez minimalizowanie wpływu słabości występujących wewnątrz gminy jak i zagrożeń płynących z otoczenia.

Wyniki analizy SWOT wynikających z SSR, w aspekcie strategii ofensywnej, prowadzą do wniosku by oprzeć rozwój gminy Kobylin o następujące działania (projekty strategiczne):

- Aktywni mieszkańcy a spójność społeczna,
- OdNowa wsi – OdBudowa tradycji,
- Kapitał ludzki – kompetencje, umiejętności, marzenia,
- Ochrona środowiska wśród inwestycji infrastrukturalnych,
- Dom – Praca – Wypoczynek – powiązania wewnątrzgminne,
- Wielofunkcyjny rozwój gminy.

Powyższe działania prowadzić mogą do działań w kierunku:

- Aktywizacja dzieci i młodzieży,
- Aktywizacja osób wykluczonych społecznie,
- Budowa społeczeństwa obywatelskiego,
- Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców,
- Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i folkloru,
- Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji,
- Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym,
- Aktywizacja zawodowa mieszkańców,
- Aktywizacja turystyczna, rekreacyjna i sportowa,
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej,
- Modernizacja obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej,
- Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej,
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej,
- Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu,
- Zagospodarowanie i tworzenie terenów cennych przyrodniczo i turystycznie.

Analiza uwarunkowań w skali gminy doprowadziła do wniosków, że Strategie Rozwoju Gminy Kobylin można by oprzeć na czterech filarach (ich kolejność nie ma znaczenia hierarchicznego):

Filar 1

Współpraca regionalna, bo tylko razem z innymi osiągniemy więcej

Filar pierwszy opiera się na kilku wnioskach wynikających z analizy strategicznej. Po pierwsze kluczowym atutem gminy Kobylin jest jej lokalizacja w województwie pomiędzy Rawiczem, Żmigrodem, Miliczem, Krotoszynem, Jarocinem, Gostyniem a Lesznem oraz w układzie lokalnym pomiędzy: Koźminem Wielkopolskim, Pogorzelą, Pępowem, Jutrosinem, Zdunami

Ryc. 29. Filar 1 Strategii Rozwoju Gminy Kobylin – wskazania wstępne wynikające z analizy uwarunkowań gminy i wyników SSR

Źródło: Opracowanie własne

SSR – Sołeckie Strategie Rozwoju

i Krotoszynem. Oczywiście konkurencja z ośrodkami drugiego (bliższego) pierścienia jest bardzo trudna, wręcz uniemożliwia ona osiągnięcie zwycięstwa (główne powody to odległość czasowa – mieszkańcy wsi korzystają z zasobów miejscowości najbliżej położonych, gorsze tendencje demograficzne, mniejsza atrakcyjność inwestycyjna, większa oferta usług, różnorodność ofert pracy). Jeśli więc nie możemy z nimi wygrać, powinniśmy współpracować i być głównym orędownikiem tej współpracy. Kobylin może wyjść z inicjatywą poprawy jakości dróg i realizacji inwestycji wpływających na poprawę dostępności sołectw (budowa ścieżek pieszo-rowerowych łączących wymienione ośrodki, inwestycje techniczne wzmacniające bezpieczeństwo (wprowadzenie oświetlenia, poprawa jakości nawierzchni), porozumienia ws. przebiegu tras transportu publicznego, itp.). Działania w skali lokalnej mogą w znaczący sposób poprawić jakość życia na terenie gminy, co nigdy nie będzie możliwe przy grze w pojedynkę. Na poniższej rycinie zaprezentowano kluczowe mocne strony i szanse, dzięki którym możliwy będzie rozwój opary o filar 1.

Filar 2

Rolnictwo i korzyści z działalności gospodarczej podstawą poprawy jakości życia i miejsca zamieszkania

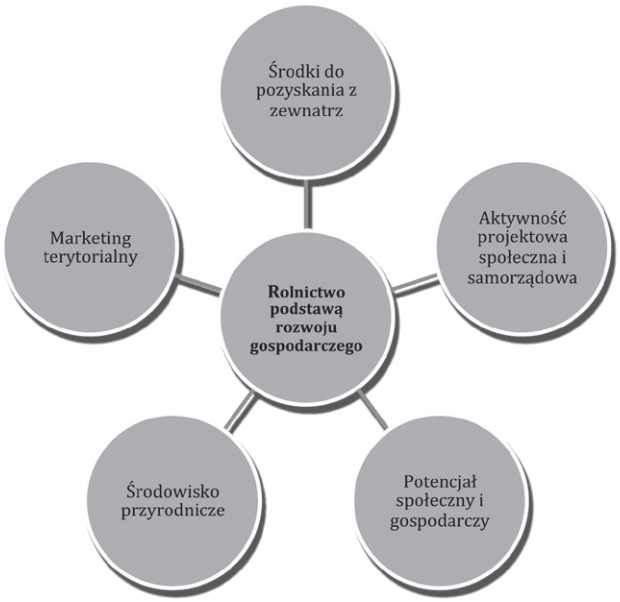

Ryc. 30. Filar 2 Strategii Rozwoju Gminy Kobylin – wskazania wstępne wynikające z analizy uwarunkowań gminy i wyników SSR

Źródło: Opracowanie własne

Filar drugi opiera się na kluczowych atutach, które stanowią gospodarczą podstawę życia mieszkańców. Gmina Kobylin to obszar o wysokich walorach przyrodniczych, które wspomagają rozwój rolnictwa. Odpowiedni klimat, dobra jakość gruntów ornych, ukształtowanie terenu, wielkość areałów, lokalizacja względem ośrodków zbytu stanowią dobry grunt w gospodarce rolnej. Określenie nowych terenów inwestycyjnych, wsparcie organizacyjne władz dla działalności rolniczej i produkcyjnej, stworzenie warunków prawno-administracyjnych umożliwiających lepsze funkcjonowanie rolników, działalność marketingowa w aspekcie pozyskania nowych/pobudzenia istniejących inwestorów/podmiotów gospodarczych pragnących rozpocząć działalność gospodarczą może wyzwolić mechanizmy ekonomicznej aktywności. Oczywiście brak infrastruktury technicznej, zła jakość dróg, niedostatek usług społecznych stanowi przeciwwagę atutów uwarunkowań rolniczo-przyrodniczych co trzeba uwzględnić przy opracowywaniu celów szczegółowych w tym filarze strategii. Na poniższej rycinie zaprezentowano kluczowe mocne strony i szanse, dzięki którym możliwy będzie rozwój oparty o filar 2.

Filar 3

Miejsca integracji społecznej, rekreacji i edukacji szansą dla sąsiedzkich relacji i współpracy międzysołeckiej

Filar trzeci opiera się przede wszystkim na najważniejszej mocnej stronie sołectw – chęci mieszkańców do tworzenia miejsc społecznych/wspólnych/publicznych integrujących mieszkańców, dbałość o intelektualny i fizyczny rozwój dzieci i młodzieży, umiejętność organizacji pracy i odpoczynku w dniu codziennym. Artykułowana przez mieszkańców potrzeba organizacji miejsc spotkań, które pozwolą na integrację wewnętrzną i międzysołecką, organizowanie lokalnych imprez, festynów pokazuje chęć zaangażowania w kreowanie wiejskiej przestrzeni publicznej. Chęć fizycznego zaangażowania w proces przemian daje podstawę sukcesu inwestycyjnych przedsięwzięć. Niejednokrotnie mieszkańcy poszczególnych sołectw sami remontowali, budowali, porządkowali przestrzenie należące do całej społeczności wiejskiej. Zwiększone zainteresowanie zdrowym stylem życia, potrzebą odpoczynku i kontaktów międzyludzkich, możliwości i chęci współtworzenia miejsc społecznych daje szanse na sukces realizacji zadań filaru 3. By to jednak osiągnąć należy wspomóc mieszkańców poprzez działalność projektową ukazującą im koncepcje zagospodarowania przestrzennego ich miejsc integracji. Mieszkańcy często chcieliby zaangażować

Ryc. 31. Filar 3 Strategii Rozwoju Gminy Kobylin – wskazania wstępne wynikające z analizy uwarunkowań gminy i wyników SSR

Źródło: Opracowanie własne

swoje środki (finansowe, organizacyjne, pracy własnej) na inwestycje we wspomnianych przestrzeniach, ale często nie wiedzą jak. Koncepcje zagospodarowania wybranych przestrzeni wiejskich mogą być wykonane przez uprawnione firmy/osoby lub w ramach współpracy instytucjonalnej (z uczelniami, specjalistycznymi pracowniami). Na poniższej rycinie zaprezentowano kluczowe mocne strony i szanse, dzięki którym możliwy będzie rozwój oparty o filar 3.

Filar 4

Zasoby historyczno-kulturowe podstawą turystycznego rozwoju (miejsca ciekawe – miejsca udostępnione)

Filar czwarty opiera się na istniejących zasobach historyczno-kulturowych w gminie, tj. licznie występujących pałacach, folwarkach, kościołach, układach ruralistycznych, cmentarzach, dworach, kaplicach, stajniach, wozowniach, spichrzach, parkach, oficynach, stanowiskach archeologicznych, grodziskach, zespołach pałacowo-parkowych i innych. Obiekty zabytkowe niestety w większości znajdują się w złym stanie technicznym a duża ilość parków jest zdewastowana. To wymaga działań naprawczych (renowacyjnych, rewitalizacyjnych, rewaloryzacyjnych, restauratorskich, konserwatorskich) wspartych środkami krajowymi, zagranicznymi i unijnymi z różnych funduszy (w zależności od skali i zakresu zmian). Należałoby dokonać spisu wartościowych obiektów i posegregować je według ich wartości i cech które posiadają, stanu technicznego, możliwości przekształceń i celu ich wykorzystania, ze względu na lokalizację (połączone w logiczną sieć znaczeniowo-wartościową mogą bowiem tworzyć trasę miejsc potencjalnych do zwiedzania czy zobaczenia). Przy ocenie jest także istotna ekspresja architektoniczna, spójność elementów zagospodarowania, piękno, funkcjonalność, trwałość, bezpieczeństwo użytkowania, możliwości odpoczynku, dostępność miejsca, specyfika kulturowa, ciągłość historyczna, genius loci itp. Taką wartościującą ocenę powinien wykonać zespół składający się z ekspertów z odpowiednim przygotowaniem merytorycznym, pracowników samorządowych i mieszkańców znających specyfikę miejsc. Analiza potencjału historyczno-kulturowego, ocena jego wartości może być podstawą opracowania tras turystyczno-odkrywczych. Szczegóły pomysłu rozwojowego powinny być w gestii działań marketingowo-promocyjnych gminy. Na poniższej rycinie zaprezentowano kluczowe mocne strony i szanse, dzięki którym możliwy będzie rozwój oparty o filar 4.

Ryc. 32. Filar 4 Strategii Rozwoju Gminy Kobylin – wskazania wstępne wynikające z analizy uwarunkowań gminy i wyników SSR

Źródło: Opracowanie własne

Choć kolejność realizacji wymienionych filarów nie ma znaczenia hierarchicznego a wybór kierunków działań opartych zgodnych z treścią zadań zawartych w ich opisie nie jest zobowiązujący dla gminy to jednak można zauważyć, że ich realizacja da podstawy wizji rozwoju gminy, która może brzmieć: *Gmina Kobylin obszarem zrównoważonego i inteligentnego rozwoju gospodarczego, zapewniającego poprawę jakości życia mieszkańców poprzez wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego oraz włączenie społeczne*. Należy jednak w planowaniu działań uwzględnić strategię defensywną, polegającą na ograniczaniu zbędnych wydatków i unikaniu konsekwencji zagrożeń. Analiza SWOT i znaczenie słabych stron oraz zagrożeń sugerują by stosować alternatywnie lub (czasami) zamiennie ze strategią ofensywną – jeden wariant strategii defensywnej. Wariant ten prowadzić powinien do możliwie istotnego ograniczania słabych stron (niski poziom dochodów i niekorzystna sytuacja demograficzna), szczególnie poprzez unikanie zbędnych wydatków, związanych także z negatywnymi tendencjami demograficznymi w gminie. Wariant ten zakłada także unikanie zagrożeń, szczególnie trzech: przewagi konkurencyjnej gmin najbliższego pierścienia (unikanie działań konkurencyjnych ze względu na ich wysokie koszty), wzrostu cen usług na rynku budowlanym (poszukiwanie ofert racjonalnych dla budżetu, ewentualnie próby przeprojektowywania zadań inwestycyjnych tak, by były mniej kosztochłonne). Wariant strategii defensywnej może być także z powodzeniem wykorzystywany jako uzupełnienie strategii ofensywnej.

Strategia Rozwoju Gminy Kobylin powinna uwzględniać wyniki analiz na dwóch poziomach (globalnym – gminnym i lokalnym – sołeckim). Ponieważ nie było celem w tym opracowaniu sprzężenie wniosków z obu poziomów i zbudowanie dokumentu strategicznego gminy, a jednie określenie założeń, które pomogą w ukierunkowaniu i sprecyzowaniu celów strategicznych.

Bibliografia

Anderson J.E., 1993, *Land development, externalities, and Pigouvian taxes*, Journal of Urban Economics, 33 (1), Academic Press, Inc. San Diego, New York, Boston, London, Sydney, Tokyo, Toronto, s. 1-9.

Bajerowski T. (red.), 2008, *Zarządzanie przestrzenne. Teoretyczne i praktyczne aspekty prognozowania finansowych skutków opracowań planistycznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn.

Bajerowski T., 1998, *Obraz rozwoju zrównoważonego w portretach fazowych. Strefowanie ekorozwojem*, [w:] Poskrobka B., (red.), *Teoretyczne aspekty ekorozwoju*, t. 1, Wydawnictwo Politechnik Białostockiej, Białystok.

Bajerowski T., 2003, *Podstawy teoretyczne gospodarki przestrzennej i zarządzania przestrzenią*, Wydawnictwo UWM, Olsztyn.

Bański J., 2014, *Perspektywy rozwoju polskiej wsi – wybrane zagadnienia*, Wieś i Rolnictwo, nr 4 (165).

Crow M., Bozeman B., 1998, *Strategic Public Management*, [w:] Bryson J.M., Einsweile R.C. (red.), *Strategic Planning Threats and Opportunities for Planners*, American Planning Association, Chicago.

Domański T., 1999, *Strategiczne planowanie rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa.

Gołębiowska A., Zientarski P. (red.), 2017, *Sołectwo – studium prawnoustrojowe*, Centrum Informacyjne Senatu, Dział Edycji i Poligrafii, Warszawa.

Gorynia M., 2000, *Konkurencyjność przedsiębiorstwa – próba konceptualizacji i racjonalizacji*, [w:] Najlepszy E. (red.), *Strategia przedsiębiorstw w warunkach konkurencji międzynarodowej*, Zeszyty Naukowe, nr 266, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań.

Griffin R.W., 1998, *Podstawy zarządzania organizacjami*, PWN, Warszawa.

Guzal-Dec D. 2018, *Strategie rozwoju gminy jako narzędzia zarządzania rozwojem gmin wiejskich i miejsko-wiejskich wschodnich regionów peryferyjnych Polski*. Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, 20 (6), s. 83-89.

Hajduk S., 2016, *Foresight regionalny jako instrument perspektywicznego rozwoju przestrzennego. Finansowe i organizacyjne aspekty kooperacji nauki i lokalnej przedsiębiorczości – badania i analizy część II*, tom XVII, 9, s. 59-73.

Kaku M., Trainer J., 1993, *Dalej niż Einstein*, wyd. 1, PIW, Warszawa.

Matysiak I., 2014, *Rola sołtysów we współczesnych społecznościach wiejskich. Płeć jako czynnik różnicujący kapitał społeczny*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.

Nowakowska A., 2016, *Zintegrowane strategie rozwoju miast*, [w:] Z. Przygodzki (red.), *EkoMiasto#Zarządzanie. Zrównoważony, inteligentny i partycypacyjny rozwój miasta*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Potoczek A., Stępień J., 2008, *Podstawy strategii rozwoju lokalnego i regionalnego*, Wydawnictwo Uczelniane WSG w Bydgoszczy, Bydgoszcz.

Pytko B., 2012, *Nowoczesna gmina jako podmiot zarządzania – warunki i narzędzia*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu, nr 23, Szczecin, s. 285-298.

Sierak J., 2013, *Zarządzanie strategiczne w jednostkach samorządu terytorialnego*, Myśl Ekonomiczna i Polityczna. nr 4 (43), s. 188-220.

Szymanowski W., 2018, *Foresight jako podejście do przewidywania przyszłości XXI wieku w obszarze społeczeństwa informacyjnego*. Kolegium Analiz Ekonomicznych, 48, Warszawa, s. 11-28.

Szymla Z., 2004, *Podstawy rozwoju regionalnego*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, nr 1016 Gospodarka – Przestrzeń – Rozwój, Wrocław, s. 62-67.

Szymla Z., 2017. *Proces budowy strategii rozwoju lokalnego*. Studia Ekonomiczne. Gospodarka. Społeczeństwa. Środowisko., nr 1 (1), s. 7-13.

Wojciechowski E., 2003, *Zarządzanie w samorządzie terytorialnym*, Wyd. DIFIN, Warszawa.

Zeliaś A. (red.), 2003: *Prognozowanie ekonomiczne. Teoria. Przykłady. Zadania*. PWN, Warszawa.

Ziółkowski M. 2015. *Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy.* Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, 77 (1), s. 145-163.

Ziółkowski M., Goleń M., 2003, *Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym*, Warszawa.

Ziółkowski, Goleń 2015, *Strategiczne zarządzanie rozwojem gminy*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, nr 1, Warszawa, s. 145-163.

Załącznik nr 1

Ankieta anonimowa na temat gminy Kobylin

1. **Proszę o wybranie 5 inwestycji, które zdaniem Pani/Pana są priorytetowe do wykonania na terenie gminy w najbliższych latach:**

- ☐ Rozbudowa sieci kanalizacyjnej
- ☐ Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej
- ☐ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☐ Rozbudowa sieci gazowej
- ☐ Rozwój sieci internetowej (w tym internet szerokopasmowy)
- ☐ Modernizacja sieci dróg gminnych
- ☐ Budowa oświetlenia drogowego w tym LED, hybrydowe
- ☐ Uporządkowanie przestrzeni publicznej (zwiększenie estetyki gminy np. zakładanie i utrzymanie nowych terenów zielonych)
- ☐ Remonty w szkołach
- ☐ Przygotowanie terenów pod inwestycje gospodarcze – tworzenie gminnego zasobu gruntów dla potencjalnych inwestorów
- ☐ Budowa infrastruktury przy drogach (parkingi, chodniki, zatoki i wiaty przystankowe)
- ☐ Rewitalizacja i renowacja zabytków gminy
- ☐ Zwiększenie nakładów na inwestycje sprzyjające rozwojowi turystyki (rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej). Np. stworzenie gminnego kąpieliska, budowa infrastruktury do uprawiania sportów zimowych, budowa hali sportowo-widowiskowej
- ☐ Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej
- ☐ Promocja i wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii
- ☐ Dalszy rozwój systemu segregacji odpadów
- ☐ Rozbudowa usług gastronomiczno-hotelarskich
- ☐ Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy
- ☐ Wsparcie aktywności gospodarczej, zawodowej, społecznej mieszkańców
- ☐ Budowa ścieżek pieszo-rowerowych

2. Jakie jeszcze inwestycje powinny być przeprowadzone w najbliższych latach na terenie gminy?

……
…… ……
…… ……
……

3. Proszę o wybranie tych inwestycji, które uważa Pani/Pan za konieczne w miejscowości, w której mieszka?

- ☐ remont dróg i chodników
- ☐ budowa sieci internetowej
- ☐ poprawa dostępności poprzez wprowadzenie połączeń autobusowych
- ☐ stworzenie miejsca dla dzieci/młodzieży, dla spędzaniach wolnego czasu
- ☐ inwestycje remontowo-budowlane (napisać czego? np. szkoły, sali wiejskiej itp.)……..
- ☐ stworzenie przestrzeni publicznej (wspólnej społecznie przestrzeni dla spotkań mieszkańców)
- ☐ budowa ścieżki pieszo-rowerowej…….(napisać skąd – dokąd)
- ☐ ……
- ☐ ……

4. Które inwestycje gminne były najbardziej i najmniej potrzebne? Dlaczego?

Najbardziej: ……
…… ……
Najmniej: ……
…… ……

5. Czy uczestniczy Pani/Pan w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy ?

- ○ Bardzo często
- ○ Często
- ○ Rzadko
- ○ Nigdy

Jeśli TAK to jakich: ……

6. Jakich wydarzeń kulturalnych brakuje?

…….
…… ……
…… ……

7. Jak ocenia Pani/Pan dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej w gminie?

- ○ Bardzo dobrze
- ○ Dobrze
- ○ Dostatecznie

- ◯ Źle

Jeśli ocena jest dostateczna/zła to gdzie taka opieka powinna być zlokalizowana?

……

8. Jak ocenia Pani/Pan rozwiązania komunikacyjne na terenie gminy?

- ◯ Połączenia są wystarczające
- ◯ Połączenia nie są wystarczające
- ◯ Jakich połączeń brakuje? (skąd – dokąd) ……

9. Jeśli uważa Pani/Pan, że rozwiązania komunikacyjne nie są wystarczające, proszę uzasadnić swą odpowiedź.

……

…… ……

…… ……

……

10. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie (działalność policji jest wystarczająca)?

- ☐ Tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie
- ☐ Nie

11. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy? – proszę wybrać jedną odpowiedź.

- ◯ Przyroda
- ◯ Turystyka
- ◯ Możliwości inwestycyjne
- ◯ Sport
- ◯ Kultura

12. Proszę o wybranie 5 największych atutów gminy.

- ☐ Położenie
- ☐ Drogowy szlak komunikacyjny (skąd – dokąd) ……..……..
- ☐ Zwodociągowanie
- ☐ Rozbudowywana kanalizacja
- ☐ Segregacja śmieci
- ☐ Inwestycje w infrastrukturę oświatową
- ☐ Place zabaw dla dzieci w gminie
- ☐ Wyremontowane świetlice kulturalno-oświatowe
- ☐ Nowe miejsca integracyjne z możliwością grillowania w sołectwach

- ☐ Utwardzone drogi w sołectwach
- ☐ Dostęp do internetu
- ☐ Gazyfikacja
- ☐ Dobrze rozwinięte rolnictwo
- ☐ Działająca grupa producentów trzody chlewnej
- ☐ Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w ……..…….
- ☐ Dobrze rozwinięta opieka przedszkolna
- ☐ Imprezy promujące gminę
- ☐ Zabytki
- ☐ Ścieżki pieszo-rowerowe
- ☐ Działalność stowarzyszeń społecznych
- ☐ Działalność klubów sportowych
- ☐ Dobry dostęp do opieki medycznej
- ☐ Programy profilaktyczne
- ☐ Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej
- ☐ Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ☐ Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w ……..…….

13. Proszę o wybranie 5 słabych stron gminy.

- ☐ Brak kanalizacji w części sołectw
- ☐ Niedostateczny stan techniczny niektórych dróg utwardzonych
- ☐ Bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej
- ☐ Niedostateczne oznakowanie dróg i ulic
- ☐ Bezrobocie
- ☐ Brak gruntów gminnych pod inwestycje i budownictwo mieszkaniowe
- ☐ Słabo rozwinięta baza agroturystyczna
- ☐ Duży udział małych gospodarstw rolnych w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych w gminie
- ☐ Brak promocji gospodarczej
- ☐ Brak muzeów, miejsc kultury
- ☐ Brak punktu informacji turystycznej
- ☐ Niedostateczna opieka medyczna w tym stomatologiczna w szkołach
- ☐ Zbyt mała liczba funkcjonariuszy policji
- ☐ Brak mieszkań socjalnych i komunalnych
- ☐ Brak wspólnych przestrzeni publicznych dla spotkań mieszkańców
- ☐ Brak placów zabaw dla dzieci i miejsc dla młodzieży

14. Jeżeli widzisz jeszcze inne słabe strony gminy proszę napisz je poniżej:

……

.....

.....

15. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje gminę obecnie, a które z nich powinny charakteryzować gminę w przyszłości? (proszę zaznaczyć „x" maksymalnie 3 propozycji w kolumnie „OBECNIE" oraz maksymalnie 3 propozycji w kolumnie „W PRZYSZŁOŚCI")

	OBECNIE	W PRZYSZŁOŚCI
Atrakcyjna dla mieszkańców	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Atrakcyjna dla przedsiębiorców	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Atrakcyjna dla turystów	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Atrakcyjna dla młodych ludzi	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Położona w atrakcyjnym miejscu	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Dobrze zarządzana	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Bezpieczna	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Dbająca o środowisko przyrodnicze	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Urząd gminy przyjazny mieszkańcom	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną (tj. sieć drogową, kanalizacyjną, wodociągową, itp.)	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI
Posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną (tj. bazę oświatową, sportową, kulturalną, opiekę zdrowotną, itp.)	☐ OBECNIE	☐ W PRZYSZŁOŚCI

METRYCZKA ANKIETOWANEGO:

16. Płeć

- ○ Kobieta
- ○ Mężczyzna

17. Wiek

- ○ Poniżej 20 lat
- ○ 20 – 30 lat
- ○ 31 – 55 lat
- ○ 56 – 65 lat
- ○ Powyżej 65 lat

18. Wykształcenie

- ◯ Uczeń
- ◯ Podstawowe
- ◯ Zawodowe
- ◯ Średnie
- ◯ Ponad maturalne
- ◯ Wyższe

19. Miejsce zamieszkania (nazwa miejscowości).

……
…… ……

20. Status zawodowy.

- ◯ Uczeń / student
- ◯ Osoba bezrobotna
- ◯ Osoba na rencie / emeryturze
- ◯ Osoba pracująca

21. Jak długo mieszka Pani/Pan na terenie gminy Kobylin?

- ◯ Kilka lat
- ◯ Kilkanaście lat
- ◯ Kilkadziesiąt lat

22. Kilka pytań dotyczących Pani/Pana miejsca zamieszkania:

– gdzie (miejscowość) chodzi Pani/Pan do szkoły ……

– gdzie (miejscowość) znajduje się Pani/Pana miejsce pracy ……

– gdzie (miejscowość) robi Pani/Pan codzienne zakupy ……

– czy jest jakieś miejsce w Pani/Pana miejscowości gdzie chętnie spędza Pani/Pan wolny czas?

- ☐ dom/ogród przydomowy
- ☐ przestrzeń publiczna (plac, skwer, itp.)
- ☐ inna (jaka/gdzie)? ……..……

– jakie inwestycje według Pani/Pana są ważne dla miejscowości w której Pani/Pan mieszka (czego brakuje, co poprawić)?

……..……

– czy wie Pani/Pan o jakimś miejscu lub obiekcie na terenie gminy, które obecnie nie jest użytkowane a stanowi potencjał gminy (np. zaniedbany pałac, stary PGR, teren przy jeziorze itp.) ? (proszę w odpowiedzi podać co to jest? i gdzie się to miejsce/obiekt) znajduje?

……..……

……..……

Kontekst
Wydawnictwo

Wydawnictwo Kontekst. Poznań 2020. Wydanie I.
Papier kredowy 150 g/m², 10 a.w.
Oddano do składu: 12 X 2020. Podpisano do druku: 23 X 2020
Printed in Poland

ISBN 978-83-66476-07-3